

T.C.  
MARMARA ÜNİVERSİTESİ  
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ  
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI  
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

**PERVÂNE BEG NAZİRE MECMUASI**  
(165a –199b)

**Transkripsiyonlu ve Edisyon Kritikli Metin**

Yüksek Lisans Tezi

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU  
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

Hasan Kaya

110844

T 110844

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Hikmet Özdemir

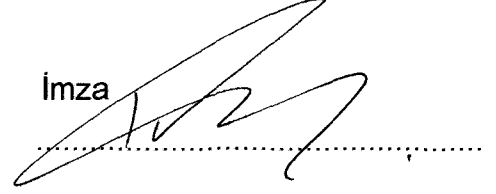
İstanbul 2002

MARMARA ÜNİVERSİTESİ  
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

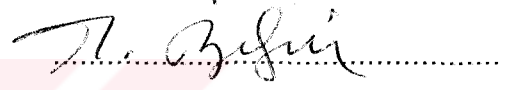
Yüksek Lisans öğrencisi Hasan Kaya "Pervane beg Nazire Mecmuası 165a-199b varakları, transkripli, Edisyon Kritikli Metin" konulu tez çalışması jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans tezi olarak oy birliği / oy çokluğu ile başarılı bulunmuştur.

İmza

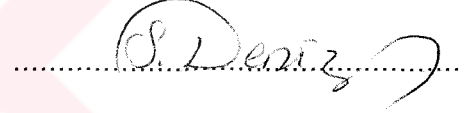
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Hikmet Özdemir  
Üniversitesi Marmara



Üye : Prof. Dr. Orhan Bilgin  
Üniversitesi Marmara



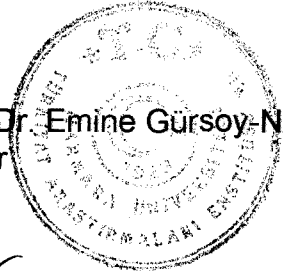
Üye : Doç. Dr. Sabahat Deniz  
Üniversitesi Marmara



ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu' nun 02.../.../2002 tarih ve ...04... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Emine Gürsoy NASKALI  
Müdür





## İÇİNDEKİLER

### BİRİNCİ BÖLÜM

ÖNSÖZ .....	XV-XVIII
ÖZET .....	XIX
ABSTRACT .....	XX
KISALTMALAR CETVELİ .....	XXI-XXII
TRANSKRİPSİYON SİSTEMİ .....	XXIII

### İKİNCİ BÖLÜM

METİN .....	1-222
BİBLİYOGRAFYA (Eser Adlarına Göre) .....	223-225
BİBLİYOGRAFYA (Hazırlayan-Yazar Adlarına Göre) .....	226-228
ÖZGEÇMİŞ .....	229
ŞAİRLER DİZİNİ .....	230-233

### GAZEL VE NAZİRELERİN ŞAİR- KAFIYE-VEZİN LİSTESİ

1-)	-er .....	(Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün).....	1-16
	1.	Harîmî .....	1
	1. 1.	Nikâbî .....	1-2
	1. 2.	Şeyhî .....	2
	1. 3.	Derûnî .....	2
	1. 4.	Kemâl Paşazâde .....	3
	1. 5.	Kâtibî .....	3-4
	1. 6.	Kemâl Paşazâde .....	4
	1. 7.	Hafî .....	4-5
	1. 8.	Sürûrî .....	5
	1. 9.	Sabâyî .....	5-6
	1. 10.	'Adlî .....	6
	1. 11.	Feyzî .....	6
	1. 12.	Ferîdî .....	7
	1. 13.	Muhibbî .....	7-8
	1. 14.	'Ulvî .....	8
	1. 15.	Sâfî .....	8
	1. 16.	Hayretî .....	9

1. 17.	Münîr .....	9
1. 18.	Me'âlî .....	10
1. 19.	Mesihî .....	10-11
1. 20.	Ca'fer .....	11
1. 21.	Şâmî .....	11-12
1. 22.	Resmî .....	12
1. 23.	Harîrî .....	12
1. 24.	Huldî .....	13
1. 25.	Şem'î .....	13
1. 26.	Hecrî .....	14
1. 27.	Kâtibî .....	14
1. 28.	'Atâ .....	15
1. 29.	Harfî .....	15
1. 30.	Nazmî .....	16
I.	(Şairi Belli Değil) .. (Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün).....	16
<b>2-)</b>	<b>-emdür .....</b> ( <i>Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün</i> ).....	<b>17-18</b>
2.	Rindî .....	17
2. 1.	Sihri .....	17
2. 2.	Ânî .....	18
II.	Halîlî .....	(Mef'ûlü fâ'ilâtün mef'ûlü fâ'ilâtün)..... 18
<b>3-)</b>	<b>-ân aķar .....</b> ( <i>Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün</i> ).....	<b>19-22</b>
3.	Revânî .....	19
3. 1.	Zâtî .....	19-20
3. 2.	Hayâlî .....	20
3. 3.	Hayâlî .....	20-21
3. 4.	Zâtî .....	21
3. 5.	Şem'î .....	21-22
3. 6.	Sebzî .....	22
III.	Medhî .....	(Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün)..... 22-23
<b>4-)</b>	<b>-alî var .....</b> ( <i>Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün</i> ).....	<b>23-25</b>
4.	Necâtî .....	23-24
4. 1.	Enverî .....	24
4. 2.	Şem'î .....	24-25
IV.	Medhî .....	(Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün)..... 25
<b>5-)</b>	<b>-ürdur .....</b> ( <i>Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün</i> ).....	<b>25-29</b>
5.	Şeyhögli (Şeyh-zâde) .....	25-26

## ÖNSÖZ

Klasik Türk Edebiyatı, Türklerin Müslümanlığı kabul etmelerinden sonra İslam medeniyetinin bilim, inanç ve kuralları etkisinde ortaya koydukları edebiyat türüdür. Türklerin İslam dinini kabul etmeleriyle, Klasik Edebiyat ürünleri vermeleri arasında uzun zaman geçer.

İslamiyet Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı çerçevesinde ele alınan İslâmî Edebiyat, Eski Türk Edebiyatı, Yüksek Zümre Edebiyatı, Havas Edebiyatı, Saray Edebiyatı, ve yaygın olarak Divan Edebiyatı adıyla anılan Klasik Türk Edebiyatı hakkında son yıllara kadar hemen pek çok araştırmacının birleştikleri başlıca görüş, bu edebiyatın saray ve enderun çevresinde tatbik edilen, halktan kopuk ve yabancı kökenli bir edebiyat olduğu idi. Ancak bu görüşün yanlışlığı son yıllarda yapılan derin araştırmalarla ortaya konmuştur. Medeniyetler sistemleşirken bir önceki medeniyetin eleştirisinden güç alırlar. Bu bakımdan Osmanlı medeniyeti ilâhî bir kaynak olan İslâm ekseninde, insanı somuttan soyuta, maddeden manaya yönlendirirken batı medeniyeti henüz Ortaçağ feodal yapısının doğurduğu burjuvazi ile beşeri kaynaklara dayalı somut sanatlara yönelmekteydi. Ne var ki bugün Avrupa hala kökleriyle bağlarını sağlamlaştırıyor da; biz geçmişimizi yeterince tanıyamıyoruz.

Sevmek, tanımakla başlar. İnsan, bilmediğinin düşmanıdır. Eğitim ve öğretim, hayatın hangi sahasında olursa olsun zaman içerisinde sevmeyi beraberinde getirir. Klasik Edebiyatımıza ait ürünlerin gün yüzüne çıkarılması başta belirttiğimiz anlayışı değiştirmiş ve bu edebiyatın Osmanlı cihan kültürünün edebiyatı olduğu görüşünü kuvvetlendirmiştir.

Tarihini ve kültürünü tanımayan milletlerin geleceklerinden endişe edileceği aşıkardır. Milli olmadan milletlerarası olunamaz. Milli hafızamız, atalarımızın mirasını tanımakla zenginleşecektir.

Yüksek medeniyetler, millete ait maddî ve manevî değerlerin bütünü zaman içerisinde kendisine has duyusu, düşünüş ve ifade ediş tarzı ile kültürlerine sindirirler ve gelecek nesillerini onunla korumuş olurlar. Osmanlı medeniyetinin kültürü de Türklüğün doğuşu ile başlamış, zamanla gelişerek binlerce yıl bütün Türk toplumlarını millet olarak ayakta tutmuş ve onları yüksek medeniyet seviyesinde temsil etmiştir.

Dünyanın her milletinde en gizemli sözleri şairler söylemiştir. Şairlerin birer sarraf titizliğiyle işledikleri kelimeler, çok zaman kişilere farklı dünyalar sunar ve ayrı hissediş kapıları açarlar. Bu ancak klasik şiirimizin verimlerini günümüz insanına ulaştırmakla gerçekleşir.

Klasik Türk Edebiyatı, Türk şiirinin has bahçesidir. Bu iklim içinde her his ve her fikir bir çiçek edasıyla koklanır, klasik bir zevkle duyulur, süslü bir üslupla yazılır ve üstâdâne bir nefesle söylenir. Öyle ki her şair, söylediği şiirin kalıbı, kafiyesi, vezni, şekli, üslûbu ve edasına ruhunun sesini neye üfler gibi üfleye üfleye işler, her mısra erişmesi gereken kemali bulasıya dek tılsımlı bir gönül heyecanı ile beslenir, büyütülür.

Osmanlı devlet ve aydınlarının söze verdiği değer kendini daha çok şiirde göstermiştir. En güzel ve en derin sözler hemen daima şiirle telaffuz edilmiştir. Bu

edebiyat içinde sözü öylesine zirveye çıkaran şairler olmuş ki diğer şairler onların yazdıklarına benzer şiirler yazabilme gayretine düşmüşlerdir. İşte sözü daha güzelini yazma merakı nazire edebiyatını doğurmuştur.

Bir şairin şiirine (genellikle gazel) aynı vezin ve kafiye ile aynı anlam doğrultusunda başka bir şiir söylemeye “tanzir etme” veya “cevap verme”, söylenen şiire de “nazire” denir.

Nazire beğenilen bir şiire yazılır. Yeni yazılan şiirde orijinal şiirin biçimi ile konusu yeniden ele alınmış olur. Klasik şiir çerçevesi içinde en mükemmel olanı söyleme endişesi, şairleri nazire yazmaya yöneltmiştir. Ancak bu tutum kesinlikle kuru bir taklitçilik değildir. Nitekim bazen nazire olarak söylenen şiir orijinalinden daha güzel olabilir. Şiirine nazire yazılan şaire değer verilmiş, ona iltifatta bulunulmuş demektir.

Klasik şiirde umumiyetle iki türlü nazire vardır. Bunlardan biri, üstatların şiirlerini örnek edinerek bu şiirlere nazireler söyleyerek yetiştirmektir. Bu manada nazirecilik Klasik edebiyatta tam manasıyla yetiştirici bir mektep vazifesini görür. Fuzûlî mektebi, Nâbî mektebi gibi.

İkinci tarz nazire asırların yetiştirdiği çok büyük şairlerin çağdaş şairlere söyledikleri nazirelerdir. Eskimeyen çağdaş bir şairin, bir sanat hamlesi anında yakaladığı güzel bir sesi, şiir iklimine girmiş söyleyiş seviyesinde bulan büyük şair, aynı vezin, kafiye ve redifle; kısaca, aynı ses-söz anlayışı içinde, bu şiirin daha güzel, daha zevkli daha başka ve daha derin söylenebileceğini hissedince bu sefer kendisi, böyle bir şiiri yeniden ve kendi sanat kudretiyle söylüyordu. Bizde bilhassa bu tarz nazireciliği bir çığır haline koyan şair Ahmed Paşa’dır. Onun meşhur “Kerem Kasidesi” Şeyhî’ye, “Güneş Kasidesi” Atâî’ye, “Gönül Murabbai” Melîhî’ye ve diğer mühim bir kısım şiirleri de daha başka şairlere naziredir.

Beğenilen bir şiire bazen yüzlerce nazire söylenmiştir. Nazireler “Mecmûatü’n-nezâir” adı verilen eserlerde toplanmıştır. Nazire mecmuaları edebiyat tarihimizin meçhullerini aydınlatmak bakımından ehemmiyetlidir. Bu mecmualar, bilhassa, divan tertip etmemiş; şiirleri öteye beriye dağılmış, hatta isimleri unutulmuş bazı eski ve mühim şairleri tanımamıza hizmet etmiştir.

Bugünkü bilgilere göre Anadolu sahasının ilk nazire mecmuası, Sultan II. Murat zamanında 1436’da Ömer ibni Mezid tarafından tertip edilen kendi şiirlerinin de yer aldığı “Mecmûatü’n-nezâir”dir. Bu mecmuada XIII. asrın ikinci yarısından başlayarak XIV ve XV. asırlarda (son asrın ilk yarısında) eser vermiş şairlere ait 597 manzume bulunmaktadır. Mecmua bize bu tarihlere ait 83 şairi ve eserini tanıtmaktadır.

Ömer ibni Mezid’in “Mecmûatü’n-nezâir”inden sonra yazılan ikinci mecmua Eğridirli Hacı Kemal’in 1512’de tamamladığı “Câmiu’n-nezâir”dir. 498 varak tutarındaki bu mecmuada 266 şairden şiirler vardır. Bu mecmuanın tek müshası, Beyazıt Umûmî Kütüphanesi’ndedir.

Aynı asrın diğer mühim bir nazire mecmuası Edirneli Nazmî’nin “Mecmaü’n-nezâir”idir. XIV. asırdan XVI. asır başlarına kadar Anadolu ve Rumeli’de yetişen 243

şairin 3356 gazelini ihtiva eden bu mecmua Türk şiirinin eski asırları için önemli bir kaynaktır. Mecmuayı tertip eden Edirneli Nazmi'nin de bu kitapta 203 naziresi vardır.

Nuruosmaniye Kütüphanesi'nde 4904 numarada kayıtlı bir nazireler mecmuası da "Câmiü'l-meânî"dir. Bu mecmua da yine XVI. asırda (1533'te) tertip edilmiştir. Bu mecmuanın diğerlerinden farkı çok sayıda şairden birkaç örnek vermek yerine az sayıda şairden bol örnek vermek suretiyle bize bu şairleri daha iyi tanıtan bir eser olmasıdır. Eseri tetkik eden Muharrem Ergin, eseri tertip eden şahsiyet hakkında bir bilgi bulamamış ancak onun "mutasavvıf, yüksek zevk sahibi, kuvvetli bir bilgi ile mücehhez, Farsça'yı ve Türkçe'yi çok iyi bilen" bir kimse olduğu kanaatine varmıştır.

Sayılan nazire mecmualarından sonra üzerinde çalıştığımız, Pervane Bin Abdullah tarafından 1560'ta tertip edilen "Mecmûatü'n-nezâir" gelmektedir. 627 varaktan oluşan eserde 525 şairin 7360 naziresi bulunmaktadır. Kanuni Sultan Süleyman'a sunulan eserin yegâne nüshası Topkapı Sarayı, Bağdat Köşkü Kütüphanesinde B.406 numaraya kayıtlıdır.

Çalışmamızda mecmuanın 165a-199b varakları arasındaki gazelleri ve onlara yazılan nazireleri transkripsiyonlu metin haline getirdik. 171. varak eserde yer almadığından numaralandırmada 170'ten 172. varığa geçilmiştir. Metni oluştururken eserin iç kısmıyla birlikte haşiyelerdeki gazelleri de sistemli bir şekilde sıraladık. Şiirin eserdeki yeri, verilen dipnotlarda belirtilmiştir. Çalışmada 150 farklı şaire ait 405 şiir ile başlıkları olmadığı ayrıca mahlas belirtilmediğinden şairini tespit edemediğimiz 9 şiirle birlikte toplam 414 şiir yer aldı. Şairi belli olmayan şiirler "İçindekiler" bölümünde (Şairi Belli Değil) şeklinde belirtildi. Bunun yanında "Şairler Dizini" nde "Şairi Belli Olmayanlar" başlığı altında varak numarasıyla tezdeki sayfa numarası verilmiştir.

Eserde gazellere yazılan başlıklar dipnotta belirtilmiştir. Eserin aslında da bazı şiirlere başlık konmamış ve bunlar "B —." şeklinde belirtilmiştir. Başlığı konmayanlara biz konması gereken başlığı koymaya çalıştık; B —. [Nazire-i 'Ulve] gibi.

Çalışmada 54 şiir ve bunlara yazılan nazireler vardır. Bunlar numaralandırılırken önce kendisine nazire yazılan asıl şiire bir numara verilmiş (mesela:4) ve yazılan nazireler de bu numaraya göre sıralanmıştır. (mesela: 4-10 gibi). Eserde "Nev-i DCEger" başlığıyla yazılmış, bir gazeli ve nazirelerini kendinden sonra gelen gazel ve nazirelerden ayıran farklı vezin ve kafiye ile yazılmış şiirler mevcuttur (53 adet). Bu şiirleri Roma rakamlarıyla numaralandırdık. Ancak eserde bazen nazire olarak yazılan gazele de "Nev-i DCEger" başlığının konduğu görülmektedir.

Tezimizi hazırlarken mecmuadaki şiirlerin şairlerinden divanları yayımlanmış olanlara bakılarak farklar dipnotlarla ortaya konulmuştur. Farklar ortaya konurken divan ve hazırlayanı kısaltılarak dipnota alınmıştır. "D. (A.N.T.),s.142." gibi. Divanlarda olup da eserde yer almayan beyitler teze dahil edilmiş ve bunlar dipnotta belirtilmiştir. 3 —. "3. beyit eserde yok" gibi. Metnin anlam ve vezin gereği düzeltilmesi gereken yerlerinde değişiklikler yaptık. Bu düzeltmelerde önce tezde yer alan şekli daha sonraysa eserde yer alan şeklini verdik. Bunda da M. İşaretini kullandık; "2a mehden : mfhdan. M." gibi. Düzeltme divandan yola çıkılarak yapıldıysa burda da araya kısaca divanın kısaltılmışını yazdık. "çeker : D.s. 9: çalar. M." gibi. Bazen bu durum divanla da fark yaratmış ve üç farklı şekil yazılmıştır. Önce tezdeki şekli, sonra divandaki şekli, ardından da eserde

geçen şekli yazılmıştır. Edisyon kritik yaparken karşılaştırılan divanla bir fark yoksa sadece divanın kısa künyesi yazılmış, divanda yer almayan gazeller için başlığın altına “D —.” şeklinde bir işaret konmuştur.

Çalışmada ortak bir imlâ için iki şekilde de okunabilecek sözcüklerde tek şekli kabul ettik. Yine birlik maksadıyla divanlardan alınan beyitlerde yazımı ve anlamı değiştirmeyecek imlâyâ dair değişiklikler yaptık. “Ey” sözcüğünün “iy” şeklinde okunması gibi. Öte yandan divanla farkları ortaya koyarken daha çok yazıya da geçebilecek farkları belirledik.

Böylesine önemli bir eserin gün yüzüne çıkarılmasında bizi teşvik eden ve ayrıca her türlü yardımını esirgemeyen değerli hocam Prof. Dr. Hikmet ÖZDEMİR ve Prof. Dr. Tahir ÜZGÖR’e teşekkürü bir borç bilirim.





## ÖZET

### PERVÂNE BEG NAZİRE MECMUASI (165a-199b)

Pervâne b. Abdullah'ın 1560'ta tertip ettiği, 627 varaktan oluşan bu mecmuada 525 şairin 7360 naziresi vardır. Mecmûatü'n-Nezâir'in tek nüshası Topkapı Sarayı Bağdat Köşkü Kütüphanesi'nde B. 406 numaraya kayıtlıdır. Kanuni Sultan Süleyman'a sunulan bu eser Edebiyatımızın en mühim nazire mecmualarındandır.

Bu çalışmada, 165a-199b varakları arasındaki gazeller ve bunlara yazılan nazirelerin transkripsiyonlu metnini hazırladık. Ele alınan varaklarda 54 tanzir edilen gazel, 307 nazire ve nazireler arasına konmuş 53 gazel bulunmaktadır. Böylece çalışmada toplam 414 şiir mevcuttur. Bu şiirler 150 farklı şaire aittir. Bunlar arasında sultanlar ve şehzadeler de bulunmaktadır. Sultan padişahlar içinde Sultan II. Bayezid (Adlî), Kanûnî Sultan Süleyman (Muhibbî) ve Sultan I. Selim (Selîmî); şehzadeler arasında Şehzade Bayezid (Şâhî), Şehzade Korkut (Harîmî) ve Cem Sultan yer almaktadır.

Metin oluşturulurken divanlarına ulaşabildiğimiz şairlerin şiirleri ile eserdeki şiirler karşılaştırılmış ve farklar dipnotlarda belirtilmiştir. Mecmuada bulunmayıp divanlarda bulunan beyitler metne dahil edilmiş ve yine dipnotlarda belirtilmiştir.

Yazıldığı dönemin imlâsı hakkında değerli bilgiler bulduğumuz eser Türk Dili için de önemli bir kaynaktır.

Ayrıca eserde şiiri bulunan şairlerin hayatlarına dair de bilgiler bulmak mümkündür.

Metinde geçen çoğu şairin mürettep divanı olmakla beraber bir kısmının divanı ya da divançesi yoktur.

## ABSTRACT

### MECMU‘A OF NAZİRES OF PERVÂNE B. ABDULLAH BEG (165a-199b)

Mecmua of Nazires of Pervâne b. Abdullah which was arranged in 1560 as 627 sheets presented to Süleyman I. is one at the most important mecmuas. It contains 7360 ghazels of 525 poets. It's recorded with number 406 in Topkapı Palace Library's Baghdad Catalogue.

In this thesis the ghazels between page 165a-199b of book mentioned above are transcribed. In these pages there are 414 poets. In these pages there are 307 ghazels which were written as a response to 54 ghazels of other poets. In this thesis has nearly 222 pages. There are 150 poets which wrote ghazels or nazires. The index, the list of nazires, list of ghazels and the bibliographia contains the source works and divans are prepared.

There are sultans and shehzades (princes) among poets. Sultan poets are Bayezid (II), Süleyman (I), Selim (II); shehzade poets are Shehzade Korkud, Shehzade Bayezid and Cem Sultan.

In this book the features of language of 16<sup>th</sup> century. It's also important.

In this book which was writtwn with nesih short information about poets are found. The ghazels are compared with the ghazels in the published divans. The true one of the same ghazels in meter and meaning are taken into text. The differences are determined in published divans are added to the ghazels and determined in footnotes.

Some of divans of the poets which were in the mecmu‘a are presented, but some are not. The ghazels of poets whose divans are not present are looked at the tezkires and other mecmu‘as.

## KISALTMALAR CETVELİ

—.	Eserde yer almayan beyitleri gösterir; 3 —. “Üçüncü beyit eserde yok” gibi.
[ ]	Eserde olmayan, bizim eklediğimiz ifadeler için kullanıldı.
A.N.T.	Ali Nihad TARLAN
B —.	Başlığı nakıs gazelleri gösterir.
B.F.	Belma FERMAN
B.M.	Bayram MERDAN
B:	Başlık
bk.	Bakınız
c.	Cilt
C.A.	Coşkun AK
C.F.G.	Cemil Feyzi GÖKSU
C.K.	Cemal KURNAZ
D —.	Gazel divanda yok, rakamlardan sonra ilgili beytin divanda yer almadığını gösterir; 5D —. “Beşinci beyit divanda yok” gibi.
D.	Divan
D.Ş.	Divan Şiiri
D.Y.	Dursun YARDİBİ
Dn.	Dipnot
E.A.	Edith Ambros
F.K.	Filiz KILIÇ
h	Haşiye
H.A.	Hüseyin AYAN
Haz:	Hazırlayan
İ.E.	İsmail ERÜNSAL
H.E.	Halil ERSOYLU
M.	Metinde yer alan şekli gösterir.
M.A.T.	Mehmet Ali TANYERİ
M.Ç.	Mehmet ÇAVUŞOĞLU
M.D.	Mustafa DEMİREL
M.İ.	Mustafa İSEN
M.M.	Mine MENGİ
M.T.	Mertol TULUM
Nec.S.	Necati SUNGUR

N.S.	Nezihe SEYHAN
s.	sayfa
S.İ.	Samiye İNCEOĞLU
S.K.	Sabahattin KÜÇÜK
Y.A.	Yaşar AKDOĞAN
Y.AY.	Yaşar AYDEMİR
Y.T.	Yücel TİMURÖĞLU



## TRANSKRİPSİYON SİSTEMİ

ء	' , A, a
ا	E, e
آ	Ā, ā
ب	B, b
پ	P, p
ت	T, t
ث	Ṭ, ṣ
ج	C, c
چ	Ç, ç
ح	H, h
خ	H̄, h̄
د	D, d
ذ	Z̄, z̄
ر	R, r
ز	Z, z
ژ	J, j
س	S, s
س̄	Ṣ, ṣ
ش	Ṣ̄, ṣ̄
ص	D, Ḍ, ḍ, ḏ
ض	Ṭ, ṭ
ظ	Z̄, z̄
ع	Ġ, ġ
ف	F, f
ق	Q, q
ک	K, G, Ñ, k, g, ñ
گ	L, l
م	M, m
ن	N, n
و	V, O, Ö, U, Ü, v, o, ö, u, ü
ه	H, E, A, h, e, a
ی	Y, I, İ, y, ı, i

*Farsça kelimelerdeki vāv-ı ma'dule (◌) şeklinde gösterildi.*

## Nev'-i ahar der-bahr-ı fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilat

1<sup>1</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Tūtiyā-yı hāk-i pāyüñden kılan kaç'-ı nazar  
İki gözümse gerekmez çıksun iy nūr-ı başar
- 2 Kışt-zār-ı sīneme ekdüñ maḥabbet tohmını  
Hay 'ömrüm ḥaşılı billāh bundan ne biter
- 3 Bir kadeḥ meyle göz açdurmaz yaḳar bezm ehlini  
Sākī-i gül-çihrenüñ bulunmaz ayağın çeker
- 4 Hem-demüm āhum durur şām-ı gam-ı dildarda  
Ġamdan ölürdüm eger olmasa hem-dem āh eger
- 5 Her nefes ney gibi ben meclisde efgān idicek  
İy Ḥarīmī bilmezem muṭrib arada ne çeker

1-1<sup>2</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Hāk-i pāy-ı yār için ṭurmaz yiler bād-ı seḫer  
Kendüyi göstermez ammā sürmeyi gözden siler
- 2 Ben şurāḫī gibi meclisde nice ḳan yutmayam  
Döne döne la'1-i nābuñ sākıyā sāğar öper
- 3 Ḳara bağruña çek anı elde iken fırsatı  
Ol kemān-ebürü elüñden oḳ gibi bir gün çıkar
- 4 Şaḳın āhumdan disem gönlüñe ḳatı gelmesün  
Tīr-i āhum iy kemān-ebürü ider ṭaşdan güzer

<sup>1</sup> 165a B: Ez-ān-ı Sultān Korḳud طاب ثراه , D. (B.M.),s.9.

2b 'ömrüm : 'ömrüñ. D.

2b biter : beter. D.

3a yaḳar bezm : başar-nār. D.

3b Sākī-i : Sākī-yi. D.

4b Ġamdan ölürdüm : Ġam-dem olurdum. D.

5b çeker : D.s.9: çalar. M.

Bu gazel, Āhī Divānı'nda da yer almaktadır. Bu divandaki şeklinde ilk dört mısra tezdekiyle aynı olup yalnız mahlas beyti şu şekildedir:

Ney gibi ben her nefes meclisde efgān idicek. D. (Nec.S.), s.103.

Āhiyā bilmezem muṭrib arada ne çeker. D.

<sup>2</sup> 165a B: Nazīre-i Niḳābī.

- 5 Zerrece te'siri yok ol āfitābuñ kalbine  
Nār-ı āhum iy Niķābī gerçi taşu nerm ider

1-2<sup>3</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 İy şabā ger menzil-i cānāna kılursañ güzer  
Gülşen-i cāndur gözümnden gözle rūşen kıl nazar
- 2 İzine yüz sür yüzümnden yüz yüz eyle hıdmeti  
Yolına cān vir gönülünden biñ biñ irişdür haber
- 3 Zülfi gibi guşşamuñ şerh it muṭavvel kışşasın  
Ağzı gibi hālümü şerh eyle teng ü muhtaşar
- 4 Geh gehi iltüp getir bizden haṭā andan 'aṭā  
Dem-be-dem vir armağan andan cefā bizden ciger
- 5 Şeyhī bu āhumla yaşum göñli taşına anuñ  
Ol dem idiser eşer kim kalmaya bizden eşer

1-3<sup>4</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Şaçlaruñ tarh it cemālün dehre virsün zib ü fer  
Kim şeb-i deycür-ıla bir yire cem' olmaz seher
- 2 Kaşlaruñ kim lācüverdī vesme virmiş hüsn aña  
Cilve-ger olmuş iki ṭāvūs gülşende meger
- 3 İy şekerendür diyen ol cān-ı şirñün lebin  
Şordum anı ben şeker yanında anuñ bir hācer
- 4 Mū degüldür sāk-ı sımıninde yāruñ görinen  
Mürlardur kim gelüp pāy-ı Süleymān öpdiler
- 5 İy Derünī gül gibi fetḥ olmasun mı vaşl-ı yār  
İştihā yalıñ kılıc h'ān-ı vişāli mā-ḥazar

<sup>3</sup>165a B: Nazire-i Şeyhī, D. (C.K.-M.İ.),s.150.

3b gibi : bigi. D.

3b şerh eyle : 'arz eyle. D.

5a Şeyhī bu āhumla yaşum : Şeyhī'nin bu āh u yaşı. D.

5b Ol : Şol. D.

5b bizden : benden. D.

<sup>4</sup>165ah B: Nazire-i Derünī.

1-4<sup>5</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Nahl-i kıddün çeşm-i giryānumda oldı cilve-ger  
 Ğam degül şu üzre serv itmezse ayruķ cilveler
- 2 Girdi gördi gülşen-i hüsnün bezenmiş germ olup  
 Açdı bāl ü per olup tāvüs-ı hüsnün cilve-ger
- 3 Haṭṭ-ı sebz-i yāra göñlin virmesün diñ 'āşıķa  
 Kim açar ol gözgüye karşı bu tūṭı bāl ü per
- 4 Nice irsün güşna ol māhuñ āhumdan haber  
 Zülfi Dāvūdī zirihdür itmez oķ andan güzer
- 5 Zülfinün her tārına bir dil aşılmış dir gören  
 Şāh-ı gül gibi bitürmiş sünbül-i-ter goncalar

1-5<sup>6</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Kımiyā mıdur senün 'ışķuñ ğamı iy sım-ber  
 Kim yaşımı la'l kıldı yüzümü mānend-i zer
- 2 Göñlümün özi nice göyinmesün kim dem-be-dem  
 Ğamze-i cellāduñ h'ānı durur hün-ı ciger
- 3 Cān esir olup tolaşur servüne gerçi veli  
 Bu dil-i miskini gör kim bendi zülfünden çözer
- 4 Şāhbāz-ı hüsnün elden uçduğı şāhā bu kim  
 'Arızuñ haṭṭı aña 'arz itdi şekl-i bāl ü per

<sup>5</sup>165ah B: Nazire-i Kemāl Paşazāde, D. (M.D.),s.45.

1b cilveler : cilve ger. D.  
 2a Girdi : Gezdi. D.  
 2a gülşen-i : gül-şeni. D.  
 2b olup : urup. D.  
 2b tāvüs-ı hüsnün : tāvüs-zülfün. D.  
 3a 'āşıķa : āşikār. D.  
 4a Nice : Niçün. D.  
 4b zirihdür : zırhdur. D.  
 4b güzer : eşer. D.  
 5a tārına : dārına. D.  
 5a aşılmış dir : aşılmışdur. D.

<sup>6</sup>165ah B: Nazire-i Kātibi.



- 5 Kātībī'nüñ bu gelür elinden iy şeh kim ide  
Sünbülüñ gibi yüz urup ayağuña terk-i ser

1-6<sup>7</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Var-iken tende benüm rûh-ı revānumdan eser  
Hamdüli'llāh bir dahı kıldum cemālüne nazār
- 2 Hākümün her zerresi raqş ura yārın mihr-ile  
Ger ide zülfün nesimi kabrum üstinde güzer
- 3 Öykünürse zülfüne sünbül siyeh-ruluk idüp  
Beñzerem dirse lebüne güllelük eyler şeker
- 4 Seyr iderken hüsn ilin çeşminden iy dil key şaķın  
Eylemek lāzım durur çün kim haramiden hāzer
- 5 Āteş-i āhum yaķar her gice şem'i şubha dek  
Bülbüli nālān ider feryād ü āhum her seher
- 6 Eyledüm dilde hayāl-i çeşmüne bağrum kebāb  
Döstüm ma'zür ola خیر الطعام ما حضر
- 7 Gözlerinden 'Adlı-i dil-hastanun şevk-ı lebün  
Dağ-ı hasretle döker yaş yirine hün-ı ciger

1-7<sup>8</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 İreli zülfün qohusından dimāğına eser  
Bu nesim-i şubh-dem aşüfte-hāl olup eser

<sup>7</sup> 165b B: Nazire-i Kemāl Paşazāde.

Bu gazel, Kemāl Paşazāde Dīvānı'nda bulunmayıp aşığıdaki farklarla 'Adlı Dīvām'nda yer almaktadır. D. (Y.T.),s.12.

2a yārın : yāruñ (D.s.12.) . M.

2b zülfün : zülfi. D.

2b üstinde : üstüne. D.

3a siyeh-ruluk idüp : siyeh revāk ider. D.

3b güllelük : gül kellelik. D.

4a key : ki. D.

5 —.

6b hayru'ç-çā'am mā-hāzar : Yemeğin hayırlısı (vaktinde) hazır olandır.

7 —.

<sup>8</sup> 165b B: Nazire-i Hafı, Edrinevı.

- 2 Dişlerüñ 'aksin gözüm içre yaşum gördükçe dir  
Kanda var buncılayın deryâ anuñ gibi güher
- 3 Gözlerüñ atar kaşuñ yasıyla kirpükler oğın  
Cân olur yasına kurbân oğına sinem siper
- 4 Rağm ideydüñ bu dil-i miskİne bilseñ her gice  
Kim perişân zülfüñ ucından ne derd-i ser çeker
- 5 İy Haft şanma habīb ile enİs ola rakīb  
Yine hardur ne kadar 'İsâ'ya yoldaş olsa har

1-8<sup>9</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 'İşkuñ-ıla ol kadar oldı ganī bu çeşm-i ter  
Her ne yaña kim güzer kılsa şaçar dürr ü güher
- 2 Bāda zülfüñden haber şordum baña virmez cevāb  
Büy-ı zülfüñden meger olmuş durur ol bİ-haber
- 3 Havli kılmış haṭṭ-ı hārından cemāli bāğına  
Degme hayvān itmesün diyü o büstāna güzer
- 4 Cān virürsem tañ mıdur sen sım-ten yolında kim  
Almadum aqçayla anı virmedüm bir ḥabbe zer
- 5 Hasret-i müy-ı miyānuñla Sürürī'nüñ teni  
Döstum müy-ı miyānuñ gibidür bārik-ter

1-9<sup>10</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Şey'-i lillāh kıldum ol lebden çü şey'-i mā-ḥazar  
Ağzuma sögüp didi خیر الطعام ما حضر
- 2 Öldürür 'uşşakı diyü düşdi gönlüm düşmene  
İrdüğine irür ü irmedüğine taş atar
- 3 Yaksa 'aşık göñlin olmaz mu'teber lafz-ı ḥasüd  
Şındırur cām-ı Cem'i bir pāre seng-i bed-güher

<sup>9</sup> 165b B: Nazīre-i Sürürī Çelebi.

<sup>10</sup> 165bh B: Nazīre-i Şabāyī.

1b bkz. Dn. 7/6b,s.4.

3b pāre: pāze. M.

- 4 Hire olsa tan mı çeşmüm pertevinden çeşmüñüñ  
Kim minüy-mişbâh-ı çeşmüñ didede nür-ı başar
- 5 İy Şabâyı düşde gördüm nâme göndermiş nigâr  
Büy-ı ha<sup>1</sup>ttını şabâ gördüm getürmiş çın seher

1-10<sup>11</sup>

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Tır-i âhumdan şakın bu derd-mende kıl nazar  
Hey naşihat diñle kim gelmez nasihatdan zarar
- 2 Gül gibi elden ele varma şehâ şolmayasın  
Gün gibi hercâyı olsañ kadrüñ olmaz mu'teber
- 3 Nâlesinden bülbülün evrâk-ı gül vardı yile  
Bâd-ı âhumdan şakın gülzâr-ı hüsnüñ kıl hazer
- 4 Buse-i la'l-i lebün ihsân iderseñ va<sup>1</sup>ktidür  
Bir nefes kalmış durur cismümde rûhumdan eser
- 5 Ger güzellük diler-iseñ bulasın 'ömr-i tavil  
'Adli pîrün kolını lu<sup>1</sup>tf it bilüne kıl kemer

1-11<sup>12</sup>

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 İşigünde hâk olurum cân revân idüp eger  
Konmasaydı dâmen-i pâküñe toz iy sîm-ber
- 2 Döne döne kan kaşındırur saña iy rahş-ı çâr<sup>h</sup>  
Yıldırım kamçılıdur âhum benüm eyle hazer
- 3 'Âşık-ı üftâde-veş toz içre olmuş nâ-bedid  
Pâyüñi öpmek için küyuñda her dem yil yiler
- 4 Husrevâ şîrîn lebünden kendüzin şîrîn tutar  
Allâh Allâh nice gülle bî-meza<sup>1</sup>k olur şeker
- 5 Feyzi göz yaşın döküp zârı kılur tûlab-veş  
Gülşen-i küyuñda âb-ı 'arîzuñ görüp döner

4a çeşmüñüñ : çeşmümüñ. M.

<sup>11</sup>165bh B: Nazîre-i Sul<sup>1</sup>tân Bâyezîd Hân طاب ثراه, D. (Y.T.)

D—.

<sup>12</sup>165bh B: Nazîre-i Feyzi.

1-12<sup>13</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Yaşam-ıla yüzüm oldu iy şanem sım-ile zer  
Çekdi ol müy-ı miyānuñı kināra tā kemer
- 2 Mihr-ile iy meh yüzüñ gördükce eşküm cüş ider  
Lā-cerem her dem bahāra karşı ırmaqlar taşar
- 3 Ağzı sırrın şordı cānāndan gönül dīvānedür  
Hiç 'ākıl virmemişdür kimseye cāndan haber
- 4 Devr-i hüsninde gözinden dil kaçan bulur halāş  
Merkez olmuşdur dirīgā fitneye devr-i kamer
- 5 FūrKate katlanmayup düşdi Ferīdī gurbete  
Bu meseldür 'aşıka yā şabr olur yāhūd sefer

1-13<sup>14</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Bāde içse gayr-ıla ben içerem hün-ı ciger  
Ğayret öldürdi beni dildār benden bī-haber
- 2 Beñzer aña bir perī yok kanda kaldı ādemī  
Görmedüm geşt eyledüm kalmadı bir yir baħr u ber
- 3 Pertev-i şem'ine dün gice ben ol hūrī-veşüñ  
Şubħ olunca yakmışam pervāne gibi bāl ü per
- 4 Kim bilem dir hāl-i Mecnün'ı baña şorsun baña  
Vādī-i ğamda anuñla çekmişem bī-ħad sefer
- 5 Adı var Mecnün'uñ ammā bir saçı Leylā-veşüñ  
Görmişem derd ü belā vü miñnetin andan beter

<sup>13</sup>165ah B: Nazīre-i Ferīdī Çelebi.

<sup>14</sup>166a B —. [Nazīre-i Pādīşāh-ı 'Ālem-penāh], D. (C.A.),s.338.

1a gayr-ıla : gayriler. D.

2a Beñzer aña : Aña beñzer. D.

3a Dün gice şem'-i ruhına karşı ol meh-pārenüñ. D.

3b pervāne gibi bāl ü per : pervāne-veş bāl ile per. D.

4a şorsun : şor sen. D.

4b Vādī-i : Vādī-yi. D.

4b çekmişem bī-ħad : itmişem bī-hadd. D.

5—.

- 6 Gel nazar kılsun Muhibbî ko cemâlün şem'ine  
Kem nazardan dōstum gelmez bilürsin saña zar

1-14<sup>15</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 İy ki şevkından yüzünün maḥv olur şems ü kamer  
V'iy ki zevkından sözüñün ḥalv' olur şehd ü şeker
- 2 Zülfün ü kaşun gözün devr-i kamerde fitnedür  
Niçe bir şala bu fettānlar cihāna şūr u şer
- 3 Yüzüne karşı gözüm ağladuğı her dem budur  
Gül yüzi olmaz tarī ol dem ki yağmaya maḥar
- 4 Nūr u zulmet bir araya nice cem' olmuş diyü  
Yüzün-ile zülfünün fikrindeyem şām u şehar
- 5 Gün yüzünün ḥasretinden nice bir 'Ulvi ölem  
Zerre gibi göyünür vü saye gibi der-be-der

1-15<sup>16</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Hastadur nergis gözün-çün derd-ile cān viriser  
'İllet-ile dirülür pes miḥnet-ile öliser
- 2 Ğarḳ olursa göz yaşına tañ mı nılüfer gibi  
Bu meşeldür 'aḳıbet şulu siñek şuda yiter
- 3 Luḫf u ḳahrından söz açdum gül gibi ḥandān-iken  
Ğonca-veş yumdı dehānın tınmadı hīç ḥayr u şer
- 4 Geldügince külbe-i aḫzānuma miḥmān-ı gam  
Çekdügi ḥün-ı cigerdür āb-ı çeşmüm mā-ḥazar
- 5 Serverā serv-i bülendün sāyesinde Şāfi'yi  
Ser-firāz itseñ n'ola kim ādem ādemden biter

6a şem'ine : ayına. D.

6b saña zar : aña zarr. D.

<sup>15</sup>166a B —. [Nazire-i 'Ulvi], D. (I.E.).

D —.

<sup>16</sup>166a B —. [Nazire-i Şafi].

1-16<sup>17</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Bu fenā evde vefādan görmedüm hergiz eser  
Bunca yaşlar yaşadı hattā ağardı çeşm-i ter
- 2 Sen gerek luḫ it gerek ḳahr eyle baña iy şanem  
Her ne kim gelse Hūdā'dan bilürem ben ḫayr u şer
- 3 Şaḳlayup tır-i ḫavādīsden vücūd-ı pākūñi  
Yiridür ḫutsun felek ḳarşuña ḳarḫī bir siper
- 4 Ağlamakdan döndi bir girdāba düşmiş müya ten  
Göreyin şimden girü nār-ı maḫabbet nem yaḳar
- 5 Ḫayretī ehl-i hüner çoḳdur velī 'ayb olmasun  
Görmedüm ben kimse 'aybın görmemek gibi hüner

1-17<sup>18</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Hāne-i zenbūra döndi tır-i ḡamzeñden ciger  
LİK anuñ şehdi yirine bu ne ḳanlar yuḫar
- 2 Eşk-i hün-ālūd-ıla kirpüklerümi dir gören  
Şāḫ-ı mercāndur kenār-ı baḫrda bitmiş meger
- 3 Dil ḫadeng-i ḡamzeñe göz göre vardı virdi cān  
Çāre ne çün kim البصر عمى القضا
- 4 Müşkilāt-ı zülfüñi söyleşdüḡi-y-çün cān u dil  
Tır-i ḡamzeñ baḫşı ortaya düşüp sözi keser
- 5 Yanmayınca 'ışḳ odıyla tutmadı şöhet Münīr  
N'ola şem' olmaz ziyāde ḳılmayınca terk-i ser

<sup>17</sup>166b B —. [Nazire-i Ḫatretī.], D. (M.Ç.-M.A.T.),s.174.

1a hergiz : aşla. D.

<sup>18</sup>166ah B: Nev'-i Diḡer.

1b bu ne : بو كى. M.

3b İzāce e'l-ḳazā 'umye'l-başar : Gözü kör olan bela (kaza)'ya uğrar.

1-18<sup>19</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . . . - / - . . . - / - . . . - / - . . . -

- 1 'Işk dükkânında cān anda şatar 'uşşāk-ı ter  
Bişürürler hecr tennürında cān-ıla ciger
- 2 Genc-i hüsnüñ girse agyāruñ eline tañ degül  
Mağribi gencine def'ine bulur dirler zafer
- 3 Şişenüñ boynı üzülsün kim tudağünü emer  
Dügmenüñ iligi kurusun ki pehlünü öper
- 4 'İd-i kadründe kurulmuş aşumān tūlabıdur  
Hūblardur çarh urur binmiş aña şems ü kamer
- 5 Göncalar ağızındağını jāle şanmañ kim bular  
Tıflardur dāye-i devr-i zemāndan şir emer
- 6 Sūzen-i ğamzeñ hayali kılalı kalbin maķām  
İgne yimiş ite döndi iy şanem agyār-ı har
- 7 İy Me'alı la'l-i cānāna ezilür tırmayup  
Tatlucak uyuz gibi uydı vü ulaşdı şeker

1-19<sup>20</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . . . - / - . . . - / - . . . - / - . . . -

- 1 Virdügi-y-çün sünbül-i dildārdan yiller eser  
Gül gibi gönüm açılır her kaçan yiller eser
- 2 Māder-i eyyām her gice kimüñle cem' olur  
Kim güneş gibi yalıñ yüzlü toğurur her seher
- 3 Nergisüñ gördükce şebnem çeşm-i h'āb-ālūdını  
Uyhusin açmağa luğf-ıla yüzine şu seper

<sup>19</sup> 166ah B: Nev'-i Diğer, D. (E.A.),s.417.

1a cān anda : cānānuñ. D.

1a 'uşşāk-ı ter : 'uşşākı ser. D.

1b hecr : hecri. D.

2b def'ine : fethine. D.

3 —.

4a tūlabıdur : tolabdur. D.

5 —.

<sup>20</sup> 166ah B: Nev'-i Diğer, D. (M.M.),s.173.

1a yiller : yeller. D.

1b yiller : yeller. D.

2a kimüñle : kemükle. D.

- 4 Kāmetüñ-çün cengler koptıdır iy cān şöyle kim  
Büstān içre şikeste-serv durur her [bir] şecer
- 5 İy Mesīhī gül degüldür gülsitānda görinen  
Tır-i āh-ı bülbüle gülşen tıttınmışdur siper

1-20<sup>21</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Eşk-i çeşmüm oldı hūnın rahm kıl iy sīm-ber  
Kıymeti olur ziyāde sürh olıcağ çünki zer
- 2 Gerçi kullāb-ı maḥabbet şaldı dil ya kaşuña  
Lık kurbān olduğum anuñ kemānın kim çeker
- 3 Geh gehi eyler tecelliler cemālün çün baña  
Zerrece gelmezse n'ola gözüme şems ü kamer
- 4 Yād idüp ḫalini ten cāndan revān oldı belı  
Dāne cüst ü cüyına mādām mür inden çıkar
- 5 Dem-be-dem āşüftedür sevdā-yı zülfüñden şabā  
Ol dahı Ca'fer gibi beñzer hevā-dāruñ geçer

1-21<sup>22</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Yoluña ḫarc olmağa 'ömrüm gibi iy sīm-ber  
Eşk-i hūnın ile itdüm reng-i rüyum sīm ü zer
- 2 Nūr u fer bulur gözüm bakdukca iy meh yüzüñe  
İncinür gerçi şu'a'-ı şemsden nūr-ı başar
- 3 Yiri teng olsun dehānuñ gibi iy şırın dehen  
La'l-i nābuñ şerbetin başına görürse şeker
- 4 Revzeninden kendüzin pür-tāb iderse mihr ü māh  
Gün yüzüñ görmek için küyuñ tolanur her seher

4b Büstān içre şikeste-serv : Bağ içinde şikeste-ser. D.

4b her [bir] şecer : her bir şecer. D.

<sup>21</sup> 166b B: Nazīre-i Tācizāde Ca'fer Çelebi, D. (İ.E.),s.241.

1a Eşk-i çeşmüm oldı hūnın : Eşk hūnın itdi çehrem. D.

3b gözüme : çeşmüme. D.

4a ten cāndan : cān tenden. D.

<sup>22</sup> 166b B: Nazīre-i Şamī.



- 5 Şāmī'yem 'ışkuñ yolında cān u ser terk eylerem  
 Țañ degül 'aşık olan ger terk iderse cān ü ser

1-22<sup>23</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Gözlerüm hecründe cānā nice bulsun nūr u fer  
 Kim bu rüşendür اذ جاء القضاء عمى البصر
- 2 Dil çeker sen dilberüñ derd ü belāsmın ğam yimez  
 Gerçi dirler bal tutan kişi [ki] barmağın yalar
- 3 Zülfin ol meh şalmadın ruhsāra ben ağladuğum  
 Gün sehāba girmedin gūyā yire bārān yağar
- 4 Terk-i cān itmez beni yoluñda dirmiş müdde'ī  
 Hāş[e] sultānum işidildük gib'olmaz her haber
- 5 Ğuşsa-i zülfinüñ iy Resmī muṭavvel kışşası  
 Āhir it ağzını öp kim söz gerekdür muhtaşar

1-23<sup>24</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Bir şeh-i 'ālī-cenāba düşdüñ iy dil kıl hāzer  
 Çeşmi cellādından anuñ yohsa görürsün zarar
- 2 Zülfeķār'm çekse ol şeh ben gedānuñ katline  
 Biñ şafā vü şevķ-ıla sīnem aña kılam siper
- 3 İtmesem mir'at-ı hüsnüñi temāşā bir nefes  
 İrer iy şāh-ı cihān āyīne-i kalbe keder
- 4 Derd-i 'ışka bir devā şordum tabīb-i hāzıķa  
 Didi ancak aña dermān ya şabırdur ya sefer
- 5 Kim durur dirseñ Hāriri'nüñ habıbi nāmını  
 'Ayn çeşmi lām zülfi ya kaşı virür haber

<sup>23</sup> 166b B: Nazīre-i Resmī-i Bursevī.  
 1b bk. Dn.18/3b,s.9.

<sup>24</sup> 166bh B: Nazīre-i Hāriri-i Bursevī.

1-24<sup>25</sup>

Fä'ilatün fä'ilatün fä'ilatün fä'ilün

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Her kadem kim nāz-ıla dilber yüzüm üzre başar  
Hāk-i pāyi tütüyāsı artırur nūr-ı başar
- 2 Gerçi kim gülzār-ı hüsñ içre nesīm-i luḫf-eser  
Ol yüzi gülde velī büy-ı vefādan yok eser
- 3 Oğ gibi kim ki yoluñda toğrı olursa eger  
Ya kaşuñ sevdāsı kurbān olduğum kadiddin eger
- 4 Gerçi şems-i 'ālem-ārā nūr-ıla kendin bezer  
İy yüzüñ gören şehā anuñ yüzinden biñ bezer
- 5 Huldī gamzeñ tıgı üzre cān virüp kef kef geçer  
Ya 'ni sen kaşı kemānuñ kulı kurbānı geçer

1-25<sup>26</sup>

Fä'ilatün fä'ilatün fä'ilatün fä'ilün

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Ğāfil olma iy güzel āhum oğından kıl hāzer  
Kim tokuz kat cevşen-i eflākden eyler guzer
- 2 İy melek-sīmā seni bir laḫza göstermez baña  
Bilmezem n'ister 'aceb benden sipihr kīne-ver
- 3 Āh kim maḫv oldı yaşumdan vücūdum ser-te-ser  
Yā İlähī olmasun hiç kimseler benden beter
- 4 Geldügince sīneme bir laḫza ārām eylemez  
Tir ü gamzeñ iy kemān-ebrü igen nāzük geçer
- 5 Görinen encüm degül iy mäh-rü kevn ü mekān  
Āteş-i āh-ı dil-i Şem'i'den oldı pür-şerer

<sup>25</sup>166bh B: Nazire-i Huldī.

<sup>26</sup>166bh B: Nazire-i Şem'i Dede.

1-26<sup>27</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Çeşmüñi 'ayyārluḡda ḡamze-i şūhuñ başar  
İki gözün ortasında sürmeyi gözden siler
- 2 Sen elif-ḡad sım-ten dildāra 'āşıḡdur meḡer  
Şāf olup ḡam pōtasında bilini bükmiş kemer
- 3 Gözün aç iy nergis-i şehlā ḡo h'āb-ı ḡafleti  
Bād bir çālāḡdur kim sürme[y]i gözden siler
- 4 Sen meh-i nā-mihribāna çün degüldür müşteri  
Mihr-i 'ālem-tāb kūyuñ içre her ḡün ne döner
- 5 İtleriyle ḡiceler kūyında seyrān itdügüm  
Ol raḡīb-i seg tıyarsa Hecri'ye ḡavḡa urar

1-27<sup>28</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Gülşen-i kūyuñda iy dilber ḡaçan itsem ḡüzer  
Şol raḡīb-i hār her dem ḡörürem anda gezer
- 2 Her ne aradan ki ḡeçsem ḡözüme tuş olur ol  
Bu meşeldür kim şaḡınduḡ ḡöze her dem çüb düşer
- 3 Ol ḡadar oḡ urdı yaturken müjeñ hiç tınmadum  
İy şanem ḡökden ḡazā inse meşel durur yonar
- 4 Rüy-ı zerdüm yaraşur altında yaşlu ḡözümüñ  
Nitekim āb-ı revānuñ ayaḡında nilüfer
- 5 Yād idermişsin lebi yanında ḡandı Kātibi  
Dileḡüm budur ki aḡzuñda dilün olsun şeker

<sup>27</sup> 166bh B: Nazire-i Kara Çelebi Efendi.

<sup>28</sup> 167a B: Nazire-i Kātibi.

1-28<sup>29</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 İki yalıñ yüzlü bendeñdür şehā şems ü kamer  
Biri tığ-ı zer-feşān tutar biri sımın siper
- 2 Sen elif-kāmetlü dildaruñ miyān u müyina  
Döne döne dāla dönmişdür dolanınca kemer
- 3 Dost için posta girmiş [bir] ğarībün misk-i Çın  
Derd-ile bağı delük olmuş yetimüñdür güher
- 4 Gönlegin göge boyamış sühteñdür dūd-ı āh  
Sine[sin] odlara yaqmış derd-mendüñdür şerer
- 5 Sınemi tenhā ne cān-ıla siper kılam 'Aṭā  
Şaf tutup kirkükleri biñ tiri bir yirden atar

1-29<sup>30</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 'Arız-ı dilber gibi mergüb olaydı ger kamer  
Bulunurdu iy felek biri dahı anı sever
- 2 Çeşm-i yāra 'āşık-ı bī-dil geçer miskini gör  
Gülşen içre nergisün gözi şarardı hem çü zer
- 3 Kılmayan şükr ü sipās-ı ni'met-i vaşluñ tamām  
Yiri var hicrān atarsa her dem anı der-be-der
- 4 Gördi dilberden beni dūr itmek-imiş niyyetün  
İy raķīb-i rü-siyeh-İblis'i aradan gider
- 5 Küyına varmağ-ıla itmez kanā'at bu gönül  
'Aşık-ı dīdār olan Ḥarfı Cinān'ı ol n'ider

<sup>29</sup> 167a B: Nazire-i 'Aṭā Kādī.

<sup>30</sup> 167ah B: Nazire-i Ḥarfı.

1-30<sup>31</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 İtmese kıddüñe iy hürî-likā teslim eger  
Pes niçün Firdevs'den Tübā boyuñıa baş eger
- 2 İy melek hecrüñde sehm-i tır-i āhumdan benüm  
Çekdi gök başına çarhı āsumāñi bir siper
- 3 Ayağun toprağı kim 'izz ü sa'adet təcıdur  
Halk-ı 'ālem serverā cān virür aña ser-be-ser
- 4 Rāh-ı 'ışkuñda n'ola cān virseler bî-ihtiyār  
'Aşık-ı şadıqlaruñ cānā seni cāndan sever
- 5 Biñ dil ü cān-ıla her yüzden muhibbüñdür senüñ  
Bir nazār kı lutf-ıla Nazmî'ye iy nür-ı başār

I<sup>32</sup>

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

. - - - / . - - - / . - - -

- 1 Nigārum dilberüm cānum vefāsuzsın  
Hābībüm dilberüm varum vefāsuzsın
- 2 Benüm cānum benüm serv-i hırāmānum  
Benüm pür-fitne ağıyārum vefāsuzsın
- 3 Efendim sevdüğüm her derde dermānum  
Benüm yār-ı sitem-kārum vefāsuzsın
- 4 Benüm kıblem benüm varum benüm cānum  
Benüm yār-ı cefā-kārum vefāsuzsın
- 5 Yoluñda bildüm olmaz kuluña meylüñ  
Benüm bî-rahm-dildārum vefāsuzsın

<sup>31</sup> 167ah B: Nazire-i Nazmî.

<sup>32</sup> 167ah B: Nev'-i Diger.

2a cānum : cānum benüm 'ömrüm. M.

3a her : cānum devāsuz. M.

3b yār-ı : yarı. M.

4a benüm cānum : her dem 'ayārum. M.

4b yār-ı : yarı. M.

5a Nitekim yoluñda bildüm kuluña olmadı meylüñ. M.

## Nev'-i ahar der-baħr-ı mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün

2<sup>33</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Ne kanlar yutmuşam hecr-i mey-i la'lüñle çok demdür  
Ele al ayağı saķı süre gör bu da bir demdür
- 2 Begüm merdümlük it luş it elin al kaldı ayakda  
Yine kendü yetimüñdür gözüm yaşı benüm nemdür
- 3 Şifā şordum tabīb-i 'ışka ben kânün-ı hikmetden  
Didi kim şerbet-i la'l-i leb-i dilber saña emdür
- 4 Çemende nergis ü serviyle sünbül gönca seyrinden  
Senüñ çeşm ü kad ü zülf ü dehānuñ seyrı 'ālemdür
- 5 Kad ü zülf ü dehānuñı begüm şaķınma Rindi'den  
Senüñ kadrüñi hōş bilür muşāhib hōşca ādemdür

2-1<sup>34</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Dile zahm uralı tiğ-ı gamuñ gözden aķan demdür  
Za'ıf ü nātüvān oldum teraħħum idecek demdür
- 2 Olaldan Yūsuf-ı gül-çihremüñ Ya'ķüb-ı maħzünü  
Belā küncinde kanlar ağlaram il baña hurremdür
- 3 Raķib-i rü-siyeh āl-ıla hem-dem oldu cānāna  
Ne ķara günlere ķaldum ki baña 'ıd mātemdür
- 4 Bulutlar ağlasun deryā senüñ-çün acısın dirsün  
Beni iy nür-ı didem sen ķıramazsın olar nemdür
- 5 Dil-i bīmārına şıħhat iriğsün Siħri'nüñ dirseñ  
Yetiş gel iy tabībüm şerbet-i la'lüñ aña emdür

<sup>33</sup> 167a B: Ez-ān-ı Rindi.

<sup>34</sup> 167b B: Nazire-i Siħri, Sitānbüli.

2-2<sup>35</sup>

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Tabībüm şerbet-i la'lüñ dil-i bīmāruma emdür  
Diriğ itme anı devletlü başuñ-çün aña emdür
- 2 Senüñ çeşmüñ senüñ kıddüñ senüñ zülfüñ senüñ ağızuñ  
Temāşası benüm iy nür-ı 'aynum zevk u 'älemdür
- 3 Süre gör yakmadın dest-i ecel ayağumuz sākı  
Müdāmı içelüm zevk u şafādur bu da bir demdür
- 4 Şu deñlü göz yaşı dökdüm gamuñdan tutdı dünyayı  
Benüm eşküm kıtında cümle deryā kıtre-i kemdür
- 5 Dem-ā-dem Āniyā 'ayş eylerem künc-i meşakķatde  
Gözüm sākı yaşum bāde benüm de hem-demüm gamdur

II<sup>36</sup>

Mef'ülü fā 'ilatün mef'ülü fā 'ilatün  
 - - . / - - - / - - . / - - -

- 1 Serv ola mı bu kıad ya 'ar'ar mı bāreka'llāh  
Şehd ola mı bu leb ya şekker mi bāreka'llāh
- 2 Mihr ola mı bu şüret ya mäh-i çār-deh mi  
Ya cem'-i dilde şem'-i enver mi bāreka'llāh
- 3 Bu zülf-i 'anber[ı] mi ya tırra-i muţarrā  
Sünbül mi ya bu müşk-i esfer mi bāreka'llāh
- 4 Sultān[ı] mı cihānuñ bu ma'den-i leţāfet  
İklım-i dilde yāhüd server mi bāreka'llāh
- 5 Bülbül mi söyleyen bu ya tıtı-i şeker-hā  
Yāhüd Halılı dağ mı çāker mi bāreka'llāh

<sup>35</sup> 167bh B: Nazıre-i Ānı Beg.

<sup>36</sup> 167bh B: Nev'-i Dıger.

5a söyleyen bu : bu söyleyen. M.

## Nev'-i ahar der-bahr-ı fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilāt

3<sup>37</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Küyuñ içre gözlerüm yaşı ne hōş yeksān ahar  
Bu ne gülşendür ki anda iki şādırvān ahar
- 2 İşi altundur kadeh gibi kamu bezm ehlinüñ  
Çün şurāhī çeşmesinden la'l-ile mercān ahar
- 3 Ehl-i diller cān atar pīr-i muğān işigine  
Bir er ocağı durur her yañadan kurbān ahar
- 4 Nice gönül virmesün her kişi sen cānāneye  
Zülfüñe diller çekilür leblerüñden cān ahar
- 5 Cān bağışlar zıkr-i la'lüñle Revānī sözleri  
Hāmesinüñ lülesinden çeşme-i hayvān ahar

3-1<sup>38</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Nuḡka gelseñ iy Mesihā-dem lebüñden cān ahar  
Çün Süleymān'sın yanuña cümle ins ü cān ahar
- 2 Zahm-ı hecrüñ gördüğümce gözlerümden kan ahar  
Kāseye irse nigārā nitekim hicrān ahar
- 3 İy perī ger incinürsem kıbkızıl divāneyin  
Cismüme hançerler ur hāk-i vücūdum kan ahar

<sup>37</sup>167b B: Ez-ān-ı Revānī Çelebi, D. (S.İ.),s.142.

1b ki : kim. D.

1b şādırvān : şadi revān. D.

2b şurāhī çeşmesinden : şurāh-çeşmesinden. D.

3a Bir er : Birer. D.

3b yañadan : yaña. D.

4b leblerüñden : leblerüñe. D.

<sup>38</sup>167b B —. [Nazīre-i Zātt], D. (A.N.T.), I.c.s.318.

1b Süleymān'sın yanuña : Süleymān ayaguña. D.

2a gördüğümce : gördüğince. D.

3b hāk-i : hāki. D.

3b kan ahar : kana qar. D.



- 4 Ağladursañ düşmene uyup eger ‘aşıkları  
Döstum şu yirine dünyā yüzinden kan aķar
- 5 Diñmez eşküm sen kıyāmet-ķadd-ıla haşr olmayam  
Haşre dek kanı şehidüñ dem-be-dem her ān aķar
- 6 Kanda bir bön var-ısa iy şeyh elüñ alan odur  
Mey gibi pır-i muğān ayağına rindān aķar
- 7 Mülk-i zulmetdür sevād-ı nazmuñ iy Zātı meger  
Kim içinden anuñ āb-ı çeşme-i hayvān aķar

3-2<sup>39</sup>

Fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilün  
- . . . - / - . . . - / - . . . - / - . . . -

- 1 Bir güzel sevdüm kılıcından dem-ā-dem kan aķar  
Güyiyā bir cüydan berg-i gül-i handan aķar
- 2 Gözlerüm gördükde yarı kanlu yaş eyler revān  
Cüylar evvel-bahār olsa ider tuğyan aķar
- 3 Bir ışıkdur şem‘-i bezm-ārā diyār-ı Şām‘da  
Cezbe-i didārına pervāneden ķurbān aķar
- 4 Çeşme-i hayvān aķaldan Hızr‘a virdiyse hayāt  
Şāh elinden zü‘l-hayāt olanlara ihsān aķar
- 5 Aldı gitdi penbe-i dağum Hayālī seyl-i eşk  
Güyiyā bir cüydan berg-i gül-i handān aķar

3-3<sup>40</sup>

Fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilün  
- . . . - / - . . . - / - . . . - / - . . . -

- 1 İtmege ihyā bahārı ebrden bārān aķar  
Zulmet içinde şanasın çeşme-i hayvān aķar
- 2 Çāk çāk itdüm tenüm hecrüñde kan oldı revān  
Bu zemīn-i sīnede her vādi-i hicrān aķar

5a olmayam : olmasam. D.

7b içinden anuñ : anuñ içinde. D.

<sup>39</sup> 167bh B: Nazīre-i Hayālī, D. (A.N.T.),s.127-128.

<sup>40</sup> 167bh B —. [Nazīre-i Hayālī], D. (A.N.T.),s.128.

2a oldı : oldu. D.

2b vādi-i : vādiye. D.

- 3 Sīnemüñ dağın görüp ‘uşşāk teslīm oldılar  
Er ocağıdur benüm şāhum buña qurbān aqar
- 4 Bir niçe hem-dem hem-āgāzuz ki faşşād-ı kaza  
Birimüzden qan alursa cümlemüzden qan aqar
- 5 Nazm-ı cān-baḥş-ı Hāyālī mürdeye virür hayāt  
Giceler ihyā iden ‘ārif deminden cān aqar

3-4<sup>41</sup>

Fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 İy perī ‘ışkuñda eşk-i dīde-i giryān aqar  
Şanki bir ḥammām içinde iki şadırvān aqar
- 2 Ḥasret-i la‘l-i lebüñ bīmārı ger faşd itdüre  
Lācüverdi reglerinden la‘l ile mercān aqar
- 3 ‘Āşık aqlar rüz-ı vuşlatda sevincinden ölür  
‘İd-i adḥā irişür güyā dem-i qurbān aqar
- 4 Kim ki dünyā-veş vefāsuz dil-rübāya dil virür  
Gözlerinden yaş yirine dem-ā-dem qan aqar
- 5 Bed-güherlerle görürseñ ol dür-i yek-dāneyi  
Şol kadar aqla ki ‘āşık yaşuñı ‘ummāna qar
- 6 Gözlerüñ pür-nem degülse eyleme da‘vā-yı ‘ışk  
Gözlerinden ‘āşikuñ deryā-yı bī-pāyān aqar
- 7 Hızr görse la‘lüñ evşafın yazarken iy perī  
Hāme-i Zātī’den āb-ı çeşme-i ḥayvān aqar

3-5<sup>42</sup>

Fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Leblerin deprettüginde söz yirine cān aqar  
Büse ‘ahd itse lebinden çeşme-i ḥayvān aqar

4a niçe : nice. D.

<sup>41</sup> 168a B: Nazīre-i Zātī, D. (A.N.T.), I.c,s.315.

2 —.

3a rüz-ı: rāz-ı. D.

5 —.

7a iy perī: dir idi. D.

<sup>42</sup> 168ah B: Nazīre-i Şem‘ī Dede.

- 2 H'āb-ı gafletden başuñ kaldur gözüñ aç bir nefes  
Ayaguñ ucında miskīn çeşme-i hayvān aķar
- 3 N'ola baş egmezse çarh-ı dürc-i gevher-bārına  
Meclis-i ehl-i şafāya la'l-ile mercān aķar
- 4 Āsitānuñ Ka'be'dür teslim olan 'uşşākdan  
İy halilüm cān u dil her yañadan ķurbān aķar
- 5 Ol kadar hūn-ı ciger yandı gamuñla Şem'i kim  
Agladuķca gözlerümden şu yirine ķan aķar

3-6<sup>43</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Her kaçan kim 'ışk-ıla bu eşk-i bī-pāyān aķar  
Kim görürse dir ki cūş idüp yine 'ummān aķar
- 2 Başımı taşdan taşā ursam n'ola ben şu gibi  
Ah kim meyl eyleyüp her yaña ol cānān aķar
- 3 Sākin olur şanmañuz defn itmek-ile ķanımı  
Haşre dek dirler şehīd olan kişiden ķan aķar
- 4 Bāde üzre la'l-i cān-baħşın ider şākī revān  
Bezmīne ehl-i şafānuñ la'l-ile mercān aķar
- 5 Mürde-diller bulsalar Sebzi n'ola 'ömr-i dirāz  
Hızr'dur haṭṭ-ı lebinden çeşme-i hayvān aķar

III<sup>44</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 İy vücūdum şehrine sultān-ı hūbānum 'Ömer  
Sevdüğüm rūhum 'azizüm hem-demüm cānum 'Ömer
- 2 Derde düşdüm çar-yār-ı bā-şafā haķķı yetiş  
İy ṭabīb-i çāre-sāzum derde dermānum 'Ömer

<sup>43</sup> 168ah B: Nazīre-i Sebzi.<sup>44</sup> 168ah B: Nev'-i Diger, D. (N.S.),s.378-379.

- 3 Bülbul-āsā kārımı feryād u efgān eyledüñ  
Bād-ı āhumdan şaķın iy verd-i handānum 'Ömer
- 4 Murg-ı dil pervāne-veş düşdi cemālūñ nārına  
Yaķdı yandurdı beni şem'-i şebistānum 'Ömer
- 5 Ğam şebinde Medhī-i bīmāra göster tal'atūñ  
Māh-tāb-ı devletüm mihr-i dıraşşānum 'Ömer

Nev'-i aħar der-baħr-ı mef'ulü fa'ilatü mefa'ilü fa'ilat

4<sup>45</sup>

Mef'ulü fa'ilatü mefa'ilü fa'ilün

- - . / - . - . / . - - / - . -

- 1 Şol 'aşıķuñ ki dilber-i zībā cemāli var  
Şād olsun ol hemīşe ki dünyāca mālī var
- 2 Aħşāma dek maħalleñi tolanur āfitāb  
Her kim görürse dir ki şunuñ bir zevāli var
- 3 Luţf eyle iy tabīb buyur zahmeti götür  
Dil derd-mendinüñ bugün ayruķsı ħālī var
- 4 Bülbüllerüñüz iy lebi ğonca yañağı al  
Alı ķo bizi ğülşen-i ħüsnüñe alı var
- 5 Tıtalum öyküne ķad-i bālāña ney-şeker  
Andan ne dadı var durur andan ne dalı var
- 6 Ğün yüzüñ-ile māh-ı felek ķarşu eşmesün  
Eksüklüĝin bilenlerüñ olsun kemālī var

3a kārımı : kārım. D.

3b āhumdan : āhımdan. D.

5b Māh-tāb-ı : Māhtābum. D.

5b mihr-i : D.s.379 : mihr ü. M.

<sup>45</sup> 168a B: Ez-ān-ı Necāti Beg, D. (A.N.T.),s.228.

2 : 4. D.

3 : 2. D.

4 : 3. D.

4b Alı ķo : Ali ķo. D.

5 : 6. D.

5a Tıtalum öyküne ķad-i bālāña : Ey dōst leblerüñ ile ķaddüñe. D.

5b Öyküñdi gerçi lik ne dadı ve dalı var. D.

6 : 5. D.

6a Bedr-i münır ĝün yüzüñe ķarşu gelmedi. D.

- 7 Gâhî dehanuñ aldı ele geh miyānuñı  
Yine Necatî uñmaduğūñ bir hayālî var

4-1<sup>46</sup>

Mef'ülü fā'ilatü mefā'ilü fā'ilün  
- - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Vaş itdi dil қаşuñı kimüñ kı̇l ü kı̇lî var  
Mikdār-ı mūca 'aybı yok ince hayālî var
- 2 Taş-ıla tatlu ballı olup acıdur bizi  
Didüm bunuñ efendi ne dadı ne dalı var
- 3 Meh-päreler kemālî koyup mālâ meyl ider  
Devlet anuñ bu dünyede kimüñ ki mālî var
- 4 Destin yüzine tutdı didüm bürc-i hüsnüñüñ  
Bir ay iki gün ile on iki hilālî var
- 5 Sen āfitābı n'ola ki cerr eylese kamer  
Bî-çäre Enverî gibi nice 'ayālî var

4-2<sup>47</sup>

Mef'ülü fā'ilatü mefā'ilü fā'ilün  
- - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Ol meh-liķā ki gün gibi rüşen cemālî var  
Olsun hemişe gün gibi rüşen cemālî var
- 2 Her gün o māhuñ işigini yaşdanur güneş  
Ben hasta gibi beñzer anuñ da zevālî var
- 3 Başdan aşar-iken dahı yüz virme zülfüne  
Boynuña düşmesün güzelüm çok vebālî var
- 4 Dil fikr ider dehanuñı cān ister la'lüñi  
Cānâ cihānda her kişinüñ bir hayālî var
- 5 Baş egmez-ise n'ola cihān āfitābına  
İy meh kimüñ ki sencileyin zülf ü hālî var

7a ele : dile. D.

7b bir : ne. D.

<sup>46</sup> 168ah B: Nazîre-i Enverî.

<sup>47</sup> 168b B: Nazîre-i Şem'î Dede.

- 6 Dünyā vü āhiret baña hüsniñ kemāli bes  
İki cihānda devlet anuñ kim kemāli var
- 7 Şem‘i cemāli vaşfını görünce ol nigār  
Taḥsīnler itdi didi ki rüşen maḳāli var

IV<sup>48</sup>

Fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Var mıdur Cennet’de cānā ruhlarıñ teg verd-i ter  
Ya biter mi ḳāmet-i bālāña beñzer ney-şeker
- 2 Küfr-i zülfin seyr idelden oldu İmānum dürüst  
İ’tikāduñ böyle olsun iy mürīd-i der-be-der
- 3 Genc-i esrār-ı me‘āntye yetürdüm destümi  
Tİğ-ı ṭab‘umdur açan iḳlīm-i nazmı ser-be-ser
- 4 Pertev-i şem‘-i ruhuñdan bir şererdür cān u dil  
İctināb itme şaḳım anlardan iy nūr-ı başar . .
- 5 Çın seher kūy-ı vefāyı geşt ider gördüm o yār  
Şöyle beñzer Medḥiyā bu ‘āşık-ı şādık arar

Nev‘-i aḥar der-baḥr-ı fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilat

5<sup>49</sup>

Fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Cān seniñ hüsniñ çerāğıdur yüzüñ pür-nürdur  
Kim anuñ ḳatında ayuñ şu‘lesi deycürdur
- 2 Leblerüñ ḳurbında ḥaṭṭā bir ḥalāvet bulmuşam  
Kim anuñ lezzetlerinden şehd ü sükker dürdur
- 3 ‘İşkuñuñ dārında zülfüñ bendlerinde aşılıp  
Yalıñuz Ḥallāc‘ı şanmañ her göñül Mansūr’dur

<sup>48</sup>168bh B: Nev ‘-i Diğer, D. (N.S.),s.380.

5a Çın : Çın. D.

5a kūy-ı:küy u. D.

<sup>49</sup>168b B: Ez-ān-ı Şeyhẓāde.

- 4 Kankı şofî kim elinden içmezem dirse şarâb  
Sözlerine bakma anuñ gözleri mahmûrdur
- 5 Gerçi Şeyhoğlı'na degmez seni medh itmek velî  
Neylesün bî-çâre çün kim luţfuña mağrûrdur

5-1<sup>50</sup>

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Cennetü'l-Me'vâ'da ol dilber şanasın hürdur  
Anuñ-içün küymuñ her güşesi pür-nürdur
- 2 Tañ degül gamzeñ baña her lahza hançer çekdügi  
Merdüm-i sermest her ne eylese ma'zûrdur
- 3 Bir şanemdür ki leb-i la'linde hâlin dir gören  
Şanki konmuş şehd ü şîrîn üstine zembûrdur
- 4 Çün hayâli sendedür iy dil ne gam ol dilberüñ  
Şâh mesken tutduğı virâneler ma'mûrdur .
- 5 Bu Fakîri dil vireli sen büt-i mekkâreye  
'İşkuñ-ıla fâş oldı 'âleme meşhûrdur

5-2<sup>51</sup>

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Yaşuma bakmaz cemâli mülkine mağrûrdur  
Bilmez anı kim bu mışr ol Nîl-ile ma'mûrdur
- 2 Bakmayup cân bülbüline ol gül-i gülzâr-ı hüsñ  
Tañ degül nâz eylese kim hüsñine mağrûrdur
- 3 Kışsa-i 'uşşâk añıldı bu dil-i Mecnûn gamın  
Ben añınca dîdiler ol kışsa-i meşhûrdur
- 4 Nüşa-i levh-i ezeldür hatt-ı müşgîñüñ senüñ  
Ne geliser başa bir bir anda hep meşîrdur
- 5 La'l-i şîrîni şîfâtuñ husrev-i devrâna dil  
Şerh ider bir veç-ile gören şanur Şavûr'dur

<sup>50</sup> 168b B: Nazîre-i Fakîri.

<sup>51</sup> 168bh B: Nazîre-i Kemâl Paşazâde, D. (M.D.),s.46.

1a cemâli : cemâl-i. D.

5a şîrîni : şîrîn. D.

- 6 Sāye-i servūñde hōş geçmek diler miskīn gönül  
Dimez anda sāye neyley kim muşavver nürdur

5-3<sup>52</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
- . . - / - . . - / - . . - / - . . -

- 1 Şevk-ı haddūñ nārına her cān ki yansa nürdur  
'İşk derdiyle harāb olan gönül ma'mürdur
- 2 Zülfüne çok dil tolaşdı kimse başa varmadı  
'İşk dārına çıkanlar şanma hep Mansūr'dur
- 3 Alma ağzından lebūñ dirseñ tıyulmasun bu rāz  
Sır ki ağızdan çıka 'ālemlere meşhürdur
- 4 Yirinüp dil-teng olur görür ayağında diken  
Gonca hüsne kaçan fāvüs-veş mağrürdur
- 5 Gonca şıgmasa sürürmdan deriye gam degül  
Kisesi pür-zer olanuñ hātırı mesrürdur
- 6 Her zelile di müşavir olmasun şırīn lebūñ  
Husrevā şanma cihānda her kişi Şavūr'dur

5-4<sup>53</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
- . . - / - . . - / - . . - / - . . -

- 1 Sīnede 'ışk āteşini nār şanmañ nürdur  
Ehl-i diller hānesi anuñ-ıla mesrürdur
- 2 Degme nākes cāna kıymaz 'ışk-ara ber-dār ola  
Ehl-i 'ışkuñ her birisi şanma kim Mansūr'dur
- 3 Sāye-i hüsni midür haddinde yāruñ yohsa haññ  
Lebleri kandanı cem' olmuş veyahüd mürdur

<sup>52</sup> 168bh B: Nazīre-i Mezbūr, D. (M.D.),s.46.

1b derdiyle : derdi-le. D.

5a gam degül : tañ mıdır. D.

6a di müşavir : dil muşavver. D.

<sup>53</sup> 169a B: Nazīre-i Pādişāh-ı 'Ālem-penāh خالد ملكه, D.(C.A.),s.262-263.

1b Ehl-i diller hānesi anuñ-ıla : Anuñ ile ehl-i diller hānesi. D.

2b her birisi : cümlesini. D.

3a hüsni : zülfi. D.

3a yohsa haññ : yoksa hañ. D.



- 4 H̄āba varmış çeşm-i mesti nergis-i şehlä mıdur  
Ya şarāb-ı nāzı nüş itmiş yatur mahmürdur
- 5 ‘İşkı-y-ıla cān virüp küyında kim meftün ola  
Yazılır anuñ mezārında ki bu mağfurdur
- 6 Geh diler zencır-i zülfüñ dil umar gāhi lebüñ  
Döstum divānenüñ mestüñ işi ma‘zürdur
- 7 Müdde‘inüñ acı sözinden Muhibbı bu yürek  
Zehre döymez yarılır şan kāse-i fağfurdur

5-5<sup>54</sup>

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Kāpuña yüz sürmeyen sen şahdan mehcürdur  
Kim ‘ibādet kılmayan dergāh-ı Hāk’dan dürdur
- 2 Ölicek rüz-ı kıyāmetde ‘azāb olmaz baña  
Nār-ı ‘ışkuñ sīnede cānā Du‘ā-yı Nür’dur
- 3 Şu yirine kanımı içmek dilermiş gözlerüñ  
Çeşm-i mestüñ iy perı beñzer yine mahmürdur
- 4 İrmedin öldüm o şırın la‘lüñe Ferhād-veş  
Husrevā oñmaz-ımuş üstād olan meşhürdur
- 5 Yana yana hālümü ‘arz itdi bezm-i yārda  
Hāverı tūmār-ı şı‘rüm şem‘a-i kāfurdur

5-6<sup>55</sup>

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Egmeyen ebrü-yı yāra başı Hāk’dan dürdur  
Ka‘be haqqı secde ‘ilmin bilmedi mağhürdur
- 2 Gerden-i simini tūmār-ı mahabbetdür anuñ  
Levh-i hüsninde haḫı güyā Du‘ā-yı Nür’dur

4 —.

5a ‘İşkı-y-ıla cān : ‘İşk ile cānın. D.

5a meftün : medfün. D.

6 —.

7b döymez : doymaz. D.

<sup>54</sup> 169a B: Nazıre-i Hāverı.<sup>55</sup> 169ah B: Nazıre-i Sihri, Sitānbül.

- 3 Guşşanı ben yimeyüp cānā raķībūñ mi yisün  
Kimsenūñ kimse naşībini yimez meşhürdur
- 4 Dār-ı ‘ālemde ene’l-Haķ dise bir ‘āşık eger  
Zāhidā ta’n itme şaķın her gönül Manşūr’dur
- 5 Siħri dīvāne olup efsāne söylerse n’ola  
Zūlf-i sāhirler elinden neylesün meşhürdur

5-7<sup>56</sup>

Fā’ilatün fā’ilatün fā’ilatün fā’ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Her harāb-ābād kim dillerde ol meşhürdur  
Ben perişān-rūzgāra nisbet ol ma’mürdur
- 2 Lāle kim dağ-ı cigerle āteş-i hasrettedür  
Beñzer ol āvāreye kim hıdmetinden dürdur
- 3 Pertev-i mihr-i cemālünden irāğ olan dilüm  
Başına gün toğmaduķ bir bī-nevā mehcürdur
- 4 Ben gibi nev-rūzına irüp şeref kesb itmeyen  
Köhne-sāl-i dünyede bī-şöhret ü bī-nürdur
- 5 Raħmet āyātın okur haţtuñ temāşā eyleyen  
Her müdāvım aña lābūd bende-i mağfürdur
- 6 Ben ğarīb üftādeñi hāk-i deründen dür iden  
‘İllet-i cism-i nahıf ü hāţır-ı maħrürdur

V<sup>57</sup>

Fā’ilatün fā’ilatün fā’ilatün fā’ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Nāle vü feryād u zārum ol gül-i gülzāratur  
Hār-ı hicrānından anuñ sine pāre pāredür
- 2 Pāre pāre cismümüz her dem hadeng-i yārdan  
Tiğ-ı fūrķat birle ammā bağrumuz yüz pāredür

<sup>56</sup> 169ah B: Nazire.

<sup>57</sup> 169ah B: Nev’-i Diğer, D. (N.S.),s.380.  
2b bağrumuz : D.s.380 : bağrum. M.

- 3 Çigrinürken murg-ı dil ger düşse zülfüñ ağına  
Ol garibi luṭf idüp hōş tūt [ki] bir āvāredür
- 4 Cevr-i ḳahr u miḥnetüñ [kim] dāyim ol nā-şādatur  
Luṭf u iḥsānuñ dirīgā muttaşıl aḡyāradur
- 5 Medḥī-i zār u zebūna leblerüñ emdürmedüñ  
Şürb-i vaşlı [ol] ṭabībüñ gerçi kim bīmāradur

### Nev'-i āhar der-baḡr-ı mezbür

6<sup>58</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Ḥaṭṭuñ ol pırüzedür kim la'l-i nāb üstindedür  
Leblerüñ ol la'l kim dürr-i hōş-āb üstindedür
- 2 Ḥāk ol iy dil pertev-i ḥüsninden isterseñ naşīb  
K'āfitābuñ ṭabına menzil türāb üstindedür
- 3 Çeşm-i giryānumdan iy dilber ḡayālī ḳaddüñüñ  
Bir nihāl-i tāzedür kim cüy-ı āb üstindedür
- 4 Kāmetüm şol dāla dönmişdür ki derd altındatur  
Gözlerüm şol 'ayna beñzer kim 'azāb üstindedür
- 5 Yüzüñ üstinde vaṭan ṭutsa gözüñ olmaz 'aceb  
Menzil-i Mirriḥ'i dirler k'āfitāb üstindedür
- 6 Zülf ü ebrüñü görenler dir hezārān āferīn  
Şol mu'anber çetr kim müşḡın ṭınāb üstindedür
- 7 İy Nizāmī vaşla şād olma vü hicrāna melül  
Ḳaynātuñ ḡālī çün kim inḳılāb üstindedür

3a Çigrinürken : Çigzinürken. D.

4a dāyim ol : her dem dil-i. D.

4b Luṭf ü : Luṭf-i. D.

5b Hecr-i la'[l]üñle za'if olmuş yatur bī-çāredür. D.

<sup>58</sup> 169a B: Ez-ān-ı Nizāmī Çelebi, Ḳonya'dan şeyhzāde-i dürr-i tāze iken vefāt itmişlerdür.

6-1<sup>59</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Ol mehūñ kaşı hilāli k'āfitāb üstindedür  
 'Anberīn sūnbüllerinūñ pīçi tāb üstindedür
- 2 'Aks-i ruhsārī yüzüm üzre düşerse tañ degül  
 K'āfitābuñ pertevi her dem türāb üstindedür
- 3 Nisbet itme leblerin āb-ı hayāta yārumuñ  
 K'ol türāb altında vü bu la'l-i nāb üstindedür
- 4 Şuffe-i Firdevs'i n'itsün hür u 'ini n'eylesün  
 Yār-ıla şol kimseler kim cāme-h'āb üstindedür
- 5 Baħr olupdur hūn-ı dil her dem gözümde mevc urur  
 Yaşumuñ her kıatresi hūnīn habāb üstindedür
- 6 Hāne-i çeşmüme gelmege hayāli havf ider  
 Pāy-dār olmaz bilür bünyādı āb üstindedür.
- 7 'Ukde-i zūlfī şümārında tağıtsa 'aqlını  
 Dil 'aceb midür Hāfī müşkil hisāb üstindedür

6-2<sup>60</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Na'lçeñ naqşın senūñ gördi türāb üstindedür  
 Od yanar başında çarhuñ ıztırāb üstindedür
- 2 Tā ki gördi ruħlaruñ üstinde zūlfüñ pīç ü tāb  
 Bu perişānluk cemāl-i āfitāb üstindedür
- 3 Tıg-ı gamzeñ gāh sīnem çāk ider gāhī ciger  
 Bir demin zāyi' geçürmez fetḥ-i bāb üstindedür

<sup>59</sup> 169b B: Naẓīre-i Hāfī, Edrinevī.

3a lebrerin āb-ı hayāta yārumuñ : āb-ı hayāta yārın anuñ. M.

<sup>60</sup> 169b B: Naẓīre-i Hāyālī Beg, D. (A.N.T.),s.148.

1a gördi : gördü. D.

1a naqşın : D.s.148 : naqşı. M.

2b Bu : Yüz. D.

3a gāh : gāhī. D.

- 4 Serv-i kıaddūñ ħasretinden seyl-i eşküm üzre çarĥ  
Beñzer ol tūlāba devr-i cūy-ı āb üstindedür
- 5 Leblerüñde ĥaṭṭ u ĥālūñden Ĥayālī ġam yimez  
Fitne vü āşüb çün bezm-i şarāb üstindedür

6-3<sup>61</sup>

Fa'ilatün fa'ilatün fa'ilatün fa'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Zūlf-i müşğīnūñ nedendür k'āfitāb üstindedür  
Menzil-i ĥürşīd ĥōd dāyīm şehāb üstindedür
- 2 Āteş-i çihreñde ĥaṭṭ-ı sebzūñ idelden karar  
Çeşmümūñ gam-ĥānesinūñ yiri āb üstindedür
- 3 Zūlf ü ruhsāruñ ĥayāline düşelden bu ġōñül  
Veh ki miskīn gice gündüz ıztırāb üstindedür
- 4 Katre katre gözlerüm yaşı yire aḡsa ne tañ  
Çün yetīm olanlaruñ yiri tūrāb üstindedür
- 5 Şīri-i bī-çārenūñ derd-ile kıaddīn dāl ider  
Nergis-i mestūñ ki her laḡza 'itāb üstindedür

6-4<sup>62</sup>

Fa'ilatün fa'ilatün fa'ilatün fa'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 'Anber-āsā kākülūñ kim pīç ü tab üstindedür  
Dōstum bī-çāre diller ıztırāb üstindedür
- 2 Çeşme-i la'lūñ nice şudur ki od altındadır  
'Arızuñ cānā ne āteşdür ki āb üstindedür
- 3 Tekye-ġāĥ idinmesün bu 'izz ü cāĥ-ı devleti  
Menzili anuñ ki bu dehr-i ĥarāb üstindedür
- 4 Ĥālūñ üzre sāyebān zūlfūñi iy meh-rū ġören  
Çetre beñzer kim şeh-i 'ālī-cenāb üstindedür

4b tūlāba : dolāba. D.

4b devr-i cūy-ı : devri cūy u. D.

<sup>61</sup> 169bh B: Nazīre-i Şīri.

<sup>62</sup> 169bh B: Velehū Kezā.

5 Çihre-i zerdi kapūnda Şiri-i bī-çārenūñ  
Döstum bir levḥ-i zerrindür ki bāb üstindedür

6-5<sup>63</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

1 Bir elifdür kim o bīni āfitāb üstindedür  
Ol dehen şol mīme beñzer māh-tāb üstindedür

2 Hālden hālī degüldür iy şeker-leb leblerūñ  
Kanda kand olsa anuñ bir kaç zübāb üstindedür

3 Güldügünce leblerūñ üzre görinen dişlerūñ  
Beñzer ol hurde ḥabāba kim şarāb üstindedür

4 Çeşm-i pür-eşküme 'aksi ol hilāl ebrülaruñ  
Fi'l-meşel iki kayık iy māh āb üstindedür

5 Hey kıyāmet hālūme raḥm eyleyüp ḥaşr olmaduñ  
Bād-ı āhumdan felekler ıztırāb üstindedür

6 Fūrkatūñde oldı bir hāle giriftār ehl-i 'ışk  
Güiyā ehl-i Cehennem'dür 'azāb üstindedür

7 Leyl-i fūrkat rüz-ı vaşla irişe bir gün ola  
Zātiyā aḥvāl-i 'ālem inkılāb üstindedür

6-6<sup>64</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

1 Şol ruḥ-ı zībā ki zülf-i pıç ü tāb üstindedür  
Güiyā şems-i duḥādur kim şehāb üstindedür

2 Gitmesün pend eyle 'aynumdan ḥayālī ḥaddūñuñ  
Tāzedür şolmaz müdām ol gül ki āb üstindedür

3 Pay-busuñ arzūsından şeh-i ḥāver-zemīn  
Āsitānuñda yüzi her gün türāb üstindedür

4 Haddūñ üzre şol hilāl ebrūñı beñzer gördi kim  
Māh-ı nev dāyım anuñ-çün āfitāb üstindedür

<sup>63</sup> 169bh B: Nazīre-i Zāti, D. (A.N.T.), I.c.s.160.

<sup>64</sup> 169bh B: Nazīre-i Kāsım Beg.

- 5 Ğamze-i hūn-rīzi iy dilber cigerde çeşmüñüñ  
Tır-i hançer şanki toğranmış kebāb üstindedür
- 6 Hālūñi gördükce şol sükker lebūñde şanuram  
Kim mekes cām-ı şarāb-ı la‘l-i nāb üstindedür
- 7 Āteş-i ruhsāruña Kāsım yaķardı cism ü cān  
LİK anuñ turra-i müşğın niķāb üstindedür

6-7<sup>65</sup>

Fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Tā kim ol zülfi niķābı āfitāb üstindedür  
Bir bulut nisbetlüdür kim mäh-tāb üstindedür
- 2 Gün gibi yüzi cihānda zāhir olmuşdur velī  
Bu ‘acāyib bendeden dāyım hicāb üstindedür
- 3 Tā kim olmuş ‘ışkınuñ vīrāne göñlüm meskeni  
Gence beñzer kim yiri dāyım harāb üstindedür
- 4 Zāhid-i zerrākı gör divāra eyler secdeyi  
Ol günehkār eyle şanur kim sevāb üstindedür
- 5 Bu Hıķābı’nuñ dilinde zıkr-i pür-sūzuñ senüñ  
Oda beñzer kim yiri dāyım türāb üstindedür

6-8<sup>66</sup>

Fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 ‘Arızuñ kim sünbül-i müşğın niķāb üstindedür  
Neyyir-i a‘zam durur güyā şehāb üstindedür
- 2 Āteş-i hecrüñle eşküm sine-i pür-süzda  
Kaķre-i hūn-āba beñzer kim kebāb üstindedür
- 3 Cām-ı la‘lūñ şevķına feryād idersem tañ midur  
‘Arz-ı hāli ‘aşıķuñ ekser şarāb üstindedür
- 4 Ğamzeñ ü zülfüñ hayālinden irāğ olmaz göñül  
Cān-bāz olan ya hançer ya tınāb üstindedür

<sup>65</sup> 170a B: Nazīre-i Hıķābı.

<sup>66</sup> 170a B: Nazīre-i Şubūhı.

- 5 Halka halka zülf-i müşgīnūñ ruhuñ üzre şehā  
Günde yanmış ejdehā-veş pīç ü t̄āb üstindedür
- 6 Şol hilāldür kaşlaruñ kim m̄āh-ı bedr altındadır  
K̄āmetūñ ol servdür kim āfitāb üstindedür
- 7 İy Şubūhī bāde-i nāb-ıla eyle def'-i gam  
Çün bilürsin hāl-i 'ālem inķılāb üstindedür

6-9<sup>67</sup>

Fā'ilatūn fā'ilatūn fā'ilatūn fā'ilūn

- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Cān u dil zülf ü ruhuñdan pīç ü t̄āb üstindedür  
Oda düşmüş mü gibidür ıztırāb üstindedür
- 2 Dürr-i galṭān gibi dürler 'arız-ı dildārda  
K̄ātre-i seyyāredür güyā ki āb üstindedür
- 3 Çeşm-i mestūñ hūn-ı insānı şu deñlü içdi kim  
Kesret-i demden ne dem gördüm ki h'āb üstindedür
- 4 Haṭṭ-ı nev-hizūñ hayāli bu dil-i maḥrūḫda  
Fülful-i meshūka beñzer kim kebāb üstindedür
- 5 Sīne-i pür-nālede kaşuñ hayāli oldu naḫş  
Şol kemānçe gibi kim 'arḫ-ı rebāb üstindedür
- 6 Muşhaf-ı ruhsār-ı ḥūsn üzre Şabāyī dilberūñ  
Şanki medd-i Besmele Ümmü'l-kitāb üstindedür

6-10<sup>68</sup>

Fā'ilatūn fā'ilatūn fā'ilatūn fā'ilūn

- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 'Arızuñda sūnbülūñ kim pīç ü t̄āb üstindedür  
Aña beñzer ebr-i nīsān k'āfitāb üstindedür
- 2 Zülfūñ üzre ṭarra-i tarrāruñ oldu āşikār  
Güyiyā 'ıkd-ı Süreyyā m̄āh-tāb üstindedür
- 3 Her kaçan kim ref' ide dilber yüzinden bürka'ın  
H̄acletinden şems-i t̄ābān ıztırāb üstindedür

<sup>67</sup> 170a B: Nazīre-i Şabāyī.<sup>68</sup> 170ah B: Nazīre-i Hurremī.



- 4 Eşk-i çeşmüm üzredür her dem maḳāmı ḳaddüñüñ  
Bil muḫakkak ḳanda kim serv olsa āb üstindedür
- 5 Ḥasretüñden dilberā ḳaddüm olupdur dāl-veş  
Fürḳatüñden rüz u şeb ‘aynum ‘azāb üstindedür
- 6 Leblerüñ sırrını çün kim dil nice ḳılsun nihān  
Şād oluban söylemek ekser şarāb üstindedür
- 7 Ḥurrem olma Ḥurremī yāruñ vişāl u hecrine  
Menzili her nesnenüñ ekser türāb üstindedür

6-11<sup>69</sup>

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Ḳaddüm ol tülāba beñzer cüy-ı āb üstindedür  
Gözlerüm şol küzelerdür kim tülāb üstindedür
- 2 Eşk-i hünİnde görenler çeşmini ‘aşıḳlaruñ  
Şol ḫabāba beñzedürler kim şarāb üstindedür
- 3 Bir gubār-ı rāhuña reşk eyler iy Cemşīd-fer  
Tāc-ı devlet kim ser-i Efrāsiyāb üstindedür
- 4 Ḥusrevā aldanma mülk-i ‘ālemüñ ma‘mūrına  
Ne ḳadar ārām ide tahta ki āb üstindedür
- 5 İy Gedāyī seyl-i eşkümden ḫarāb olan cihān  
Lā-cerem āb üzre olan inḳılāb üstindedür

6-12<sup>70</sup>

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Dür gibi der luḫf-ıla ol la‘l-i nāb üstindedür  
Çün ḫabāb-ı mey durur cām-ı şarāb üstindedür
- 2 Sükkeri pālūde üzre şerbet-i şīrīn durur  
Yāruñ ağızı yarı kim ol la‘l-i nāb üstindedür
- 3 ‘Ārızında zülf-i ‘anber-bāri ol gül yüzlünüñ  
Gülşen içre tāze sünbüldür ki āb üstindedür

<sup>69</sup> 170ah B:Naẓire-i Gedāyī.

<sup>70</sup> 170ah B:Naẓire-i Naẓmī.

- 4 Pister-i ğamda ne bilsün hālümü şol kimse kim  
Vaşl olur cānānesiyle cāme-h'āb üstindedür
- 5 Dür gibi derler yüzi üzre o māhuñ Nazmiyā  
Encüm-i seyyārelerdür k'āfitāb üstindedür

6-13<sup>71</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Mİmdür ol ğonca-fem kim māh-tāb üstindedür  
Ğonça-i zanbağ elif kim āfitāb üstindedür
- 2 Şol mu'allak ğabğabuñ devrinde hāl-i 'anberin  
Ğüyiya bir dāne ğabdur kim ğabāb üstindedür
- 3 Gözlerüñ hışm-ı każā-yı āsumānidür meger  
Veh nice āfetdür ol kim āfitāb üstindedür
- 4 Zülfi çeşm ü kāmēti üzre niçün mağbūbdur  
Dāla beñzer kim du'ā-yı müstecāb üstindedür
- 5 Levğa-i simindür hüsnüñ kitābında cebin  
Sünbülüñ kāf-ı müsennādur kitāb üstindedür
- 6 İy 'Aṭā 'ömr-i dırāzum didüğüñ bir ān-ımuş  
Ol dahı şüretde şekli inķılāb üstindedür

6-14<sup>72</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Āhum ol dūd-ı siyehdür k'āfitāb üstindedür  
Sİne yaķılmış deridür kim rebāb üstindedür
- 2 Dil lebūñdedür müdām ammā seçilmez rengi hiç  
Şanki bir şışe kadeĥdür kim şarāb üstindedür
- 3 Hüb zeyn itmiş cebinüñ şafĥa-i ruhsāruñı  
Levğa-i simine beñzer kim kitāb üstindedür
- 4 Sİne-i 'uşşākuñ üstine kesilen na'İler  
Tağlardur şanki bir şehr-i ĥarāb üstindedür

<sup>71</sup> 170b B: Nazire-i 'Aṭā-i Üskübī.

<sup>72</sup> 170b B: Velehü Kezā.

- 5 İy ‘Atā bu āsiyāb-ı çarhdan umma vefā  
Bī-sebāt olur esāsı çünki āb üstindedür

6-15<sup>73</sup>

Fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilün  
- . . - / - . . - / - . . - / - . . -

- 1 Tāb-ı ruhsarı ki zülf-i nīm-tāb üstindedür  
Pertev-i hürşide beñzer kim şehāb üstindedür
- 2 Ay yüzün āyinesinde ‘aks-i ruhsārum benüm  
Levhā-i zerrine beñzer kim kitāb üstindedür
- 3 Hindü-yı hālün ruhuñ üzre olursa vechi var  
Çünki Keyvān’uñ maqāmı āfitāb üstindedür
- 4 Gösterelden kaçr-ı hüsni dilde mi‘mār-ı hayāl  
Zāhir oldı ‘ālemün bünyadı āb üstindedür
- 5 La‘l-i şirinden belürse n’ola şür-engiz hat  
Çün şer ü şuruñ yiri dā’im şarāb üstindedür
- 6 Haṭṭ-ı yāqūtı muḥakḫak nesh idüpdür dōstum  
Haṭṭ-ı reyḥānuñ kim ol yāqūt-ı nāb üstindedür
- 7 Ne vişālinde karar u ne firākında sebāt  
Çarḥ-ı gerdün çün bilürsin inqılāb üstindedür

6-16<sup>74</sup>

Fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilün  
- . . - / - . . - / - . . - / - . . -

- 1 Çeşm-i giryānum nigārā ıztırāb üstindedür  
Neylesün kim zevrak-ı dil çünki āb üstindedür

<sup>73</sup> 170b B: Nazire-i Kemāl Paşāzāde, D. (M.D.), s.54-55.

1a Tāb-ı : D.s.54 : Bāb-ı. M.

1a ruhsarı : ruhsāruñ. D.

3a üzre olursa : üstinde olsa. D.

4a kaçr-ı hüsni dilde : Mısr-ı hüsnde göze. D.

4a mi‘mār-ı : mi‘mār. D.

5 —.

6a nesh : nesh. D.

6b kim : ki. D.

6b nāb : tāb. D.

7a vişālinde karar u ne firākında : vişālinden kararum ne firākından. D.

<sup>74</sup> 170bh B: Nazire-i Kātibi.

- 2 Dil lebūñ-çün ceng idüp gamzeñle kan itse n'ola  
Ser-hoşuñ kan itdügi her dem şarāb üstindedür
- 3 Sīne-i pūr-sūzum üstinde biten mū iy şanem  
Gūyiyā şol tārā beñzer kim rebāb üstindedür
- 4 Kāmetūñ üzre gören hayrān olup dir hūsnūñi  
Ne 'aceb serv-i revāndur bu ki āb üstindedür
- 5 Kātībī'nūñ gözlerinden yaş yirine geldi kan  
Şol leb-i yāķūt kim dürr- i hōş-āb üstindedür

6-17<sup>75</sup>

Mef'ulü mefā'ılı mefā'ılı fe'ülün

- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Zülfūñ ol sūnbül durur kim āfitāb üstindedür  
Dişlerūñ ol lū'lū'dür yāķūt-ı nāb üstindedür
- 2 Muşhaf-ı hūsnūñ[e] yüz sürelden iy dilber yüzüm  
Levha-i zerrine beñzer kim kitāb üstindedür
- 3 Yüzüñe zülfūñ niķāb oldukça қо ağlayayın  
Yaraşur iy sīm-ten müşgīn niķāb üstindedür
- 4 Āh kim uyarmadı baht-ı siyāhum zülf-i dōst  
Niçe kim ol nergis-i mest-āne h'āb üstindedür
- 5 Ne kerāmet gösterür gözle bu zülf-i hırķa-pūş  
Kim şalup seccādesin her laħza āb üstindedür
- 6 Kaşlarūñ tāķı kemend-i zülfūñ üzre şanasın  
Sāye-bān-ı 'anberīn müşgīn tınāb üstindedür
- 7 Maşşer-i zülfi hīsābı sen kıyāmet-kāmetūñ  
Hey ne müşkildür ki Cem dahı hīsāb üstindedür

<sup>75</sup> 170bh B: Nazīre-i Cem Sultān, D. (H.E.),s.83.

1b lū'lū'dür: lū'lū' kim. D.

2 —.

2a hūsnūñ[e] : hūsnūñ. D.

3 —.

4 —.

5 —.

6 —.

7 —.

- 8 Sen perî ile görelden ol rakîb-i dîvi ben  
Bu dil-i aşüfte derd ü ıztırâb üstindedür
- 9 Fırkatüñden şol kadar aqdı ki baır oldu yaşum  
Gözlerüm yanında zevrağdur ki âb üstindedür
- 10 Boynuma dağmağ-içün cânâ kemend-i ‘anberin  
Dâyimâ zülf-i siyâhuñ piç ü tâb üstindedür
- 11 N’ola ger cân u dile rahm eyler-iseñ iy tabîb  
Kim firâk u derd-ile dâyim ‘azâb üstindedür
- 12 Baña cevr itme igen hüsñüñe mağrûr oluban  
Kâyinâtuñ hâli çün kim inqılâb üstindedür
- 13 Ger yakarsañ cevr-ile n’ola Cem’üñ göñlini kim  
Lâ-cerem ma‘mûr olan ahir harâb üstindedür

6-18<sup>76</sup>

Fâ‘ilatün fâ‘ilatün fâ‘ilatün fâ‘ilün

- . . . / - . . . - / - . . . / - . . .

- 1 Ebr-i zülfüñ kim bugün şol mâh-tâb üstindedür  
Beñzer ol yüz çarasına k’âfitâb üstindedür
- 2 Bürç-i hüsñünde neden bulmuş ‘aceb böyle küsûf  
Şol hilâl ebrûlaruñ kim mâh-tâb üstindedür
- 3 Hüsñ-i hağ görmek dilerseñ luğ idüp âyine al  
Ol hağ-ı yâğûtı gör kim la‘l-i nâb üstindedür
- 4 Çeşm-i mestüñ hışm iderse cânâ la‘lûñ-çüñ ne tañ  
Fitne vü aşüb çün ekşer şarâb üstindedür
- 5 İy Süleymân-ı zamân devründe Sâfi fi‘l-meşel  
Beñzer ol mûra ki seng-i âsiyâb üstindedür

8 D —.

9 D —.

10 D —.

11 D —.

12 D —.

13 D —.

<sup>76</sup> 170bh B: Nazîre-i Kâsım Paşa.

Eserde 171. varak mevcut olmayıp, 170, 172, 173... şeklinde bir sıralama vardır.

6-19<sup>77</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 'Ārız-ı zibā ki şol müşğın niķāb üstindedür  
Güyiyā kim bî-ħayā ebr āfitāb üstindedür
- 2 'Anberin kāküllerüñ kim düşmiş ebrüñ üstine  
Şanasın 'İd ayıdur cānā seħāb üstindedür
- 3 Bu nedür diyü dile ħaṭṭ-ı lebin şordum didi  
Bir benefşedür ki bu cām-ı şarāb üstindedür
- 4 Kimse el şunmamağ-içün ħüsni gencine saçın  
Pāsbān ħomiş gözi beñzer ki ħāb üstindedür
- 5 Ĥaṭṭınuñ bir dem ħayāli bu gözümde gitmedi  
Bildi reyħānuñ mekānı ekşer āb üstindedür
- 6 Sākı-y-ile 'ayş idüp ferħunde-dem ol Kātibi  
Çün bilürsin çarħ-ı gerdün inķılāb üstindedür

VI<sup>78</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Rüy-ı āteş-nāküñ 'aksi-y-ile gülşen nār olur  
Nahl-i ħaddüñ bu ne ħikmetdür ki āteş-bār olur
- 2 Ṭālī'ümde ol ħamer-ruşsāra māyil olalı  
Her kimi yār añladumsa ol baña ağıyar olur
- 3 İy gül-i taze 'aceb girmez mi bilsem güşuña  
Gülşen-i küyuñda her dem bunca āh u zār olur
- 4 Ṭolaşur gerçi kemend-i zülf-i yāra muttaşıl  
Ķorķum oldur bu sebebden düzd-i dil ber-dār olur
- 5 Çeşm-i yāra Medħiyā dil vireli oldum zebün  
Ĥastaya māyil olanlar ħālibā bīmār olur

<sup>77</sup> 172a B: Nazire-i Kātibi.

<sup>78</sup> 172ah B: Nev'-i Diğer, D. (N.S.),s.380-381.

2a Ṭālī'ümde : Ṭālī'ümdür. D.

2a māyil : mā'il. D.

5b māyil : mā'il. D.

## Nev'-i ahar der-bahr-ı fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilat

7<sup>79</sup>

Fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün  
 . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

- 1 Çäk olan dest-i cefâ-y-ıla giribânumdur  
İlişen hâr-ı gam u miñnete dâmânumdur
- 2 Tığ-ı müjgânına cân virmek igen sehl-idi ger  
Ol cefâ-pîşe bir ağız dise qurbânumdur
- 3 Eşk-i çeşm-ile hadengini şavarsam n'ola kim  
Bâğ-ı sinemde biten serv-i hürâmânumdur
- 4 Görüp âşüftelügüm teşne-i meyden şanmañ  
Beni ser-höş iden ol gözleri mestânumdur
- 5 Kışsa-i Leylî vü Mecnûn unuduldı Vâsi'  
Söylenen dilde benüm yâr-ıla destânumdur

7-1<sup>80</sup>

Fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün  
 . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

- 1 Lâleler deştine eţfâl-i dil ü cânımdur  
Çeşm-i hün-bâr-ı serümdür cigerüm kanımdur
- 2 Virmeyen döstluğa 'âlem-i fânide halel  
Tolu peymâne ile 'ahd-ıla peymânumdur
- 3 Hâne-i dilde karar eyle gel iy genc-i murâd  
Çok zamân oldı senüñ 'ışkuña virânumdur
- 4 Sinede dağ-ı gamuñ faş iden ağıyâra  
Nideyin neyleyeyin çäk-i giribânumdur

<sup>79</sup> 172a B: Ez-ân-ı Vâsi' 'Ali Çelebi, Kaz'asker olmuştur.

<sup>80</sup> 172b B: Nazîre-i Hayâlî Beg, D. (A.N.T.),s.137.

1a deştine : deştde. D.

2b Tolu : Dolu. D.

3 : 4. D.

3a iy : en. D.

3b oldı : oldu. D.

4 : 3. D.

- 5 Ten hişarını Hıyālî nice sedd itmeyelüm  
Ecele kapu açan ravza-i cānānumdur

7-2<sup>81</sup>

Fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün  
. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

- 1 Çak iden sinemi tîğ-ı gam-ı cānānumdur  
Fāş iden rāzımı āh-ı dil-i nālānumdur
- 2 Gün degüldür görinen deyr-i felekde her gün  
'Aks-i taşvîr-i cemāl-i meh-i tābānumdur
- 3 Dağlar güller elifler şanemā serv-i sehî  
Cism-i şad-pāre benüm taze gülîstānumdur
- 4 Ne kadar var-ısa meh-pāre kulağı küpeli  
Bende-i halka-be-güş-ı der-i sulţānumdur
- 5 Sāye-veş hāk-ile yeksān iden üftādeleri  
İy Hilālî benüm ol serv-i hırāmānumdur

7-3<sup>82</sup>

Fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün  
. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

- 1 Nice terk eyleyeyin ol mehi cānānumdur  
Dirliğüm anuñ-ıla nic'ideyin cānumdur
- 2 Güli şermende iden serviyi hayretde koyan  
Nāz-ıla şalınan ol serv-i hırāmānumdur
- 3 Gice gündüz görinen şanma sipihr üzre şafak  
Küşte-i cevri sipihrem benüm ol kanumdur
- 4 Bunca demdür iderin gülşen-i küyında figān  
Dimedi ol yüzi gül bülbül-i nālānumdur

5a sedd itmeyelüm : hıfz eyleyeyin. D.

5b ravza-i cānānumdur : rahne-i dendānumdur. D.

<sup>81</sup> 172ah B: Nazîre-i Hilālî, D. (D.Y.),s.16.

1b rāzımı āh-ı dil-i nālānumdur : sırrımı sūz-ı dil-i pinhānumdur. D.

2b cemāl-i : cemāle. D.

3a şanemā : şanmā. D.

4b halka-be-güş-ı der-i : halka be-güşdur. D.

5a üftādeleri : 'üftādelerü. D.

<sup>82</sup> 172ah B: Nazîre-i Sebzî.



- 5 Sebziya bāg-ı cihānda beni bülbül gibi ah  
İñleden ol yüzi gül gonca-i handānumdur

VII<sup>83</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Āteşin ruhsārūña karşı yaşum gül-nār olur  
Gülşen-i 'ālem cemālünsüz baña pür-hār olur
- 2 Mihr ü māhuñ şem'-i pür-dūduñ ziyāsın n'eylerem  
Her ne dem kim şol bezimde ol kamer-ruh-sār olur
- 3 Seg rakīb uyur ser-i kūyuñda hınzırler gibi  
'Āşık-ı bīmār-ı vaşluñ şubha dek bīdār olur
- 4 Sünbül alsam destüme büy-ı vefā ümmīd idüp  
Zülfüñüñ tarı katlüm kaşdına bir mār olur
- 5 Bār-ı hecrüñ Medhī-i hasta-dile āsān veli  
Ta'n-ı agyāra taħammül eylemek düşvār olur

Nev'-i aħar der-baħr-ı mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

8<sup>84</sup>

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün  
. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Göñül gam-gīn gözüm nem-gīn yaşum kana boyanıkdur  
'Āceb olmaz budur hāli anuñ her kim ki 'āşıkdur
- 2 Saña boynın eger gerçi benefşe-vār yüz biñ var  
Hezār ahsente gül gibi yüzüñ ağ alnuñ açıkdur
- 3 Delürdüm derd-i 'ışkuñla şaçuñ zenciri haħkımdur  
Habībüm kimsenüñ haħkın koma boynuñda yazıkdur
- 4 Ya zāhirde ya bātında seni görmek ümīdine  
Uyur dün gün kara baħtum iki çeşmüm uyanıkdur

<sup>83</sup> 172ah B: Nev'-i Diğer, D. (N.S.),s.382.

5a Medhī-i hasta dile: Medhī haşre dek. D.

<sup>84</sup> 172b B: Ez-ān-ı Tācizāde Nişānī Ca'fer Çelebi, D. (İ.E.),s.229.

1a Göñül : Dilüm. D.

3a 'ışkuñla : 'ışkuñdan. D.

4a ümīdine : ümidi-yle. D.

4b iki çeşmüm : gözüm dā'im. D.

- 5 Turursa serv-i bālādur otursa verd-i ra'nādur  
Güzel oldur ki turduğı oturduğı yaraşıkdur
- 6 Uçurmuşdur senüñ gibirüñ iy bülbül hezārın ol  
Gül-i ra'nāya aldanma iki yüzlü münāfıkdur
- 7 Şeherden gün gibi dilber n'ola 'arz-ı cemāl itse  
Ki Ca'fer şubh-veş anuñ reh-i 'ışkında sādıkdur

8-1<sup>85</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

- 1 Göñül cān-ıla bir mäh-ı hilāl ebrüya 'aşıkdur  
Ki şehir içinde ol māhuñ yüzi ağ alnı açıkdur
- 2 Kabül oldı du'āñ iy dil açık buldum der-i kaşrın  
Hudā'dan vuşlatın iste ki gök kapısı açıkdur
- 3 Felek bir reng idüp hürşıdi ol demde küsüf itdi  
Cemāl-i pāküñ ile anı bir tutmuş ne lāyıkdur
- 4 Aña و اللیل yazılmış iki tūmārdur zülfüñ  
Benüm 'ömrüm anı yazup ayāğa şalma yazıkdur
- 5 Ne matla' kim disem şevk-ı cemālünle gelür rüşen  
Gören şanur teşevvuğdan eħādıs-i meşarıkdur
- 6 Gice gündüz bir iki gün gelür yüzüne mahlūkuñ  
Bu dehr-i dūna aldanmañ iki yüzlü münāfıkdur
- 7 Dönüp tūlāba iy gül-ruh döner başı aķar yaşı  
Cemālün bāğına Zātı-şıfat her kim ki 'aşıkdur

6a Uçurmuşdur senüñ gibirüñ iy bülbül : Senüñ gibirüñ ey bülbül uçurmuşdur. D.  
85 172b B: Nazıre-i Zātı, D. (A.N.T.), I.c.s.463.  
2 : 3. D.  
3 : 5. D.  
3a reng idüp hürşıdi ol demde küsüf itdi : zengī ile tutdı hürşıdi küsüf adı. D.  
3b tutmuş : tutmak. D.  
4 —.  
4a و اللیل "Vel'-leyl" : Geceye and olsun ki, bk. Kur'an, 92 (Leyl). 1. ayet.  
5 : 2. D.  
5a cemālünle gelür : cemāl ile düşer. D.  
6 —.  
7a tūlāba : dölāba. D.

8-2<sup>86</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Şu kim 'unvān-ı hüsni-ile bugün 'ālemde fāyıkdur  
Şeh-i mülk-i melāhatdür disem her veche lāyıkdur
- 2 Eger hür u peridür hıdmetünde iy şeh-i 'ālem  
Hemān bir ben degülem kul olan cümle halāyıkdur
- 3 Dilā kaṭ' eyle ümmid-i halāşı bend-i zülfinden  
Ki hall olmaz anuñ hiç 'uḳdesi gāyet tolaşıkdur
- 4 Taḳılup yanına ger sağlu şollu hañçer ü tıgı  
N'ola keskinlük eylerse hayāsuz yüzi açıkdur
- 5 Helākī hāk-i rāhı olmağa terk-i dil ü cān it  
Seni yoldan alıḳoyan bilürsin bu 'avāyıkdur

8-3<sup>87</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 O meh-rū kişver-i hüsne şeh olmaḳlığa lāyıkdur  
Halāvetde güzellükde çü devr içinde fāyıkdur
- 2 Gül-i ruhsarı üstinde 'araḳ gördükce dir gönüm  
Şeher şebnemle pür olmuş şanasın kim şakāyıkdur
- 3 Gerek luṭfuñ libāsın gey gerekse cāme-i cevruñ  
Benüm 'ömrüm güzelsin sen ne geysesñ hep yaraşıkdur
- 4 Koma zülfüñ gib' ayakda elin al iy cevān-bahtum  
Büküldi bili pır oldı Feridı bende yazıkdur
- 5 Yüze yüz 'arz ider gör kim nazırın yüzüñüñ her dem  
Niçe hōd-bındür āyine utanmaz yüzi açıkdur

<sup>86</sup> 172bh B: Nazıre-i Helākı, D. (M.Ç.),s.82.

4a Taḳılup : Taḳınup. D.

<sup>87</sup> 172bh B: Nazıre-i Feridı.

8-4<sup>88</sup>

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Yine taşmış geçid virmez yaşum seyli bulanıkdur  
Niçe merdümler almışdur kızıl kana boyanıkdur
- 2 İki göz bir kemer köpriydi kaçum baħr-ı eşk üzre  
Yaşum seyli harâb itmişdür ortadan ufanıkdur
- 3 Kõ şular kıoyun ocağına gözüm bağbānuñ kim  
Büyük var-iken ol serve ide hıdmet ne lāyıkdur
- 4 Nişār itdi ayagūña hazān vaşlında varını  
Çenāruñ iy boyı servüm eli gāyetde açıkdur
- 5 Nişāncı şî'ri mu'ciz gibidür aña nazır olmaz  
Nihālî sen de inşāf eyle hakkı başma yazıkdur

8-5<sup>89</sup>

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Gözi pür-nem dili her dem hevāñ odıyla yanıkdur  
Çerāğ iy revnağ-ı meclis saña beñzer ki 'aşıkdur
- 2 Bizümle iy efendi bir gice aħşāmla luş eyle  
Meh-i şubħ-ı sa'ādetsin yüzüñ ağ alnuñ açıkdur
- 3 Çekerseñ cāna cevır okın n'ola cān üstine ammā  
Uzatma zulm elin luş it begüm kıullara yazıkdur
- 4 Hābāb-ı eşk-i gül-gūnum belā bāğında çeşmümle  
Bu rengin lālenüñ 'aynidur ol la'lın şakāyıkdur
- 5 Sen iy meh-rū ferāgatda uyumaz şubħa dek Remzî  
Bugün da'vā-yı mihrüñde inan vallāhi şādıkdur

<sup>88</sup> 172bh B:Nazire-i Nihālî.

<sup>89</sup> 173a B:Nazire-i Remzî.

8-6<sup>90</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Şu kim evvel-bahār irse kadeh nüş itmez ayıkdur  
Otursun hānede seyr-i çemen aña ne lāyıkdur
- 2 Ne mihrinden sa'ādet um ne mähından şafā kesb it  
Şağın aldanma bu dehre iki yüzlü münāfıkdur
- 3 Bahāra ta'n ider faşl-ı şitāda künc-i meyhāne  
Kadehler lāleler pür-mey şurāhiler şakāyıkdur
- 4 Şabā-veş hātırından eksük olmasun gubār-ı gam  
'İzāruñ nārına her kim dir-ise mā'-ı dāfıkdur
- 5 Etine cānına tolu güzeller çoçmak olurdu  
Hayāli neylesün cür'et deminde kişe arıkdur

8-7<sup>91</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Ruhūñ şevkıyla bağrum lāle-veş her demde yanıkdur  
Anuñ-çün gözlerüm yaşı benüm kana boyanıkdur
- 2 'Aceb midür nazar ehli ölüp ger tādār olsa  
Şu kim nergis gibi küyuñda her gice uyanıkdur
- 3 Sa'ādet şubhı hāğkı-y-çün ki buldı dil işigüñde  
Kapuñda anı redd itme ki ol yoluñda şadıkdur
- 4 Mücerred ol 'alāyıkdan k'iresin zevk-ı tevhide  
Ne bilsün vahdetüñ zevkın şu kim ehl-i 'alāyıkdur
- 5 Dehānında miyānı vaşın iden 'Ārifî yāruñ  
Be-gāyet hurde-bın ü nükte-gü ehl-i dekāyıkdur

<sup>90</sup> 173a B: Nazire-i Hayāli, D. (A.N.T.),s.151-152.

2a sa 'ādet um : şafā kesb it. D.

2a şafā kesb it : sa 'ādet um. D.

2b dehre : çarha. D.

5a tolu : dolu. D.

5a olurdu : olurdu. D.

<sup>91</sup> 173a B: Nazire-i 'Ārifî.

8-8<sup>92</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Bahār-ı 'ālem-i cāndur yüzüñ kim şun'-ı Hālık'dur  
Cinān zülfüñe vālihdür cenān hüsñüñe 'āşıkdur
- 2 Leb-i sükker-feşānuñda gönül mānend-i tütüdü  
Kad-i serv-i revānuñda yañaqlaruñ hadāyıkdur
- 3 Beñüñ müşk ü saçuñ 'anber lebüñ la'l ü dişüñ gevher  
Boyuñ serv ü gözüñ 'abher yüzüñ bedri şakāyıkdur
- 4 Ruñuñ mäh-ı münevverdür lebüñ rüh-ı muşavverdür  
Beñüñ mestür-ı zāhiddür gözüñ mahmür-ı fāsıkdur
- 5 Sezā ger görse bu gönülüm dem-i vaşluñda cān virmek  
Nitekim şem' yanmağa şeb-i hecrüñde lāyıkdur
- 6 Raķıbüñle seg-i küyuñ tefāvüt şol kadar itdüm  
Gelen bigānelük andan u bundan āşınālukdur
- 7 N'ola bir gice ay yüzüñ görürse zülfüñ ucından  
Şafı kim rāh-ı 'ışkuñda mişāl-i şubh-ı şādıkdur

8-9<sup>93</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Şu yüzdən saña hayrānam uyusam gözüm açıkdur  
Beni bu hāl-ile gören şanur dāyım uyanıkdur
- 2 Şalıñdı yüregüm gamdan ceres-vār iderin nāle  
Hemİşe ıztırāb içre olur şol dil ki 'āşıkdur
- 3 Ceride her ne söylersem varur dildāra nakl eyler  
Yüzi ardı degül anuñ iki yüzlü münāfıkdur
- 4 Ne yüz karasıdur mähı ruñuñ mihrine beñzetmek  
Senüñ hōd şubh-ı şādık-veş yüzüñ ağ alnuñ açıkdur
- 5 Gel iy serv-i hırāmānum vebāle girme boyuñca  
Geneden kaç rakıbüñ boynına kol şalma yazıkdur

<sup>92</sup> 173ah B:Nazire-i Şafı.

<sup>93</sup> 173ah B:Nazire-i Şehābi.

- 6 Ne ra'nā naqş u hāl ü haṭ ne zıbā şüret ü kâmet  
Benüm dilberler içinde nigârînüm yaraşıkdur
- 7 Şehâbi gerçi mâh-ı nev gibi eksüklidür ammâ  
Yoluñda âfitâbum şubḥ-ı rüşen gibi şâdıkdur

8-10<sup>94</sup>

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün  
. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

- 1 Benüm gibi akar şem'ün sirişki bağı yanıkdur  
Maḥabbet rengine gözle ne vech-ile boyanıkdur
- 2 Gerekse şeb-külâhuñ gey gerekse tâc-ı zerrînüñ  
Güzeller şâhısın her ne geyerseñ gey yaraşıkdur
- 3 Hayâl-i naqş-ı cânânı gözümde ırmazam her bâr  
Biḥamdi'llâh ben uyursam gönül gözi uyanıkdur
- 4 Güneşden zerreye varınca ne var-ısa 'âlemde  
Nigârüñ hüsni vaşında dehânı gibi nâtıkdur
- 5 Didüm iy tıfl-ı nâ-reste başum tûb eyleme yazuk  
Gülüp biñ nâz-ıla didi kayırmaz köhne 'aşıkdur
- 6 Hemân bir sikke-şüretdür şağın şekline aldanma  
Raķıbüñ kalbi zer gibi iki yüzli münâfıkdur
- 7 'Atâ şî'r-ile Rûm-ili'nde ak yüzde kara beñsin  
Ne yirde añsalar dirler bu fenn içinde fâyıkdur

8-11<sup>95</sup>

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün  
. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

- 1 Gönül sen lâle-ruhsârüñ gam-ı 'ışkıyla yanıkdur  
Yaşum ırmağı anuñ-çün kızıl kana boyanıkdur
- 2 Boyanmasun mı göge dūd-ı âhum nâr-ı şevkuñla  
Bu gönülüm şehri Bursa gibi her dem oda yanıkdur

<sup>94</sup> 173ah B: Nazîre-i 'Atâ, Kâdi.

<sup>95</sup> 173b B: Nazîre-i Şehî Beg, D. (C.F.G.),s.32.

2 : 3. D.

2b şehri: şehri-i. D.

- 3 Yoluña cān virüp öldüğüm inkār itme iy dilber  
Seni sevdüğümü sen de bilürsin Tañrı tanıķdur
- 4 Leb-i dildāra gülşende gelür her şubḥ-dem gonca  
Ne ra'nā şūh u şengüldür ki böyle katı açıķdur
- 5 Göñül sen mışr-ı hüsne varımazsın şām-ı zülfinden  
Bu sevdādan elüñ çek kim reh-i zülfi tolanıķdur
- 6 Ḥabībüm haṭṭ u hālūñ fitnessin def' itmege kaşuñ  
Şaçuñdan bād-bān açmış hüsün bahrında kayıķdur
- 7 Koyup 'uşşakı aġyāra ruh-ı dildarı 'arz eyler  
Sehī āyİneyi görseñ iki yüzlü münāfiķdur

8-12<sup>96</sup>

Mefa'ılün mefa'ılün mefa'ılün mefa'ılün  
. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Benüm gibi meger yārā ruḥuña lāle 'aşıķdur  
Anuñ-çün daġ-ı miḥnetle dem-ā-dem baġrı yanıķdur
- 2 Bahār-ı hüsñüñe karşı benüm serv-i hırāmānum  
Aķar Ceyḥün gibi her dem gözüm yaşı bulanıķdur
- 3 Gider boynuñdan iy meh-rü n'idersin zülf-i zenciri  
Çü ben dīvāne-i 'ışķam benüm boynuma lāyıķdur
- 4 Atarsın ġamze oķını baña iy kaşı ya her dem  
Dil-i şad-pāre anuñ-çün kıızıl kana boyanıķdur
- 5 Ne ġam cānā eger zāhir göziyle seni görmezsem  
Bu cān gözi uyur şanma seni gözler uyanıķdur

3 : 2. D.

3b tanıķdur : damıķdur. D.

5b tolanıķdur : dolaşıķdur. D.

6a haṭṭ u hālūñ : hāl ü haṭṭuñ. D.

6b hüsün : ḥasen. D.

7b yüzlü : yüzli. D.

<sup>96</sup> 173b B: Nazīre-i Pādīşāh-ı 'Ālem-penāh **خالد ملكه**, D. (C.A.),s.296.

1a yārā ruḥuña : cānā yüzüñe. D.

2a hırāmānum : hırāmum. D.

2b Ceyḥün : cūlar. D.

3a zülf-i zenciri : zülfi zencirin. D.

3b ben : men. D.

4 D —.

4a Atarsın : Atarsañ. M.

5a göziyle seni görmezsem : göz ile görmesem vechüñ. D.



- 6 Nigārā şanma ‘ışk içre Muhibbî terk-i ser kılmaz  
Yolında öldüğüm vallâh reh-i ‘ışkuñda şadıkdur

8-13<sup>97</sup>

Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün  
. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

- 1 Diyenler la‘l-i dildāra şeker ya şehd-i fāyıkdur  
Şeker kanda vü ol kanda aña nisbet ne lāyıkdur
- 2 Geçer ‘aşıkları tırmaz girüp yanına dildāruñ  
Tayanmañ hançer-i yāra iki yüzlü münāfıkdur
- 3 Maḥabbet sebze-zārında gören bu çeşm-i pür-hūnum  
Açılmış bād-ı şevk-ıla şanur iki şakāyıkdur
- 4 Ğarîbem saña dil virdüm nigārā hem-nişnüm yok  
Ğarîbüñ göñlini yakma bu yād illerde yazukdur
- 5 Helāk itdün Gülâbî’yi ‘itâb u nâz u cevruñle  
Behey yolında öldüğüm seven ölsün mi yazukdur

8-14<sup>98</sup>

Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün  
. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

- 1 Başında od yanar her şeb iderse girye lāyıkdur  
Diyemez ḥālını rüşen dili şem‘üñ tolaşıkdur
- 2 Miyānı ham olup beñzi şarardı mäh-ı tábānuñ  
Hilâl ebruña iy hürşid-ḥad beñzer ki ‘aşıkdur
- 3 Ruhuñda dāne-i ḥālūñ görelde iy yüzi gülşen  
Ḥasedden lāle-i şahrālaruñ hep bağı yanıkdur
- 4 Senüñ gülzār-ı ḥüsn içre şaçuñ sünbül yüzüñ güldür  
Benüm kan ağlamağda gözlerüm ‘ayn-ı şakāyıkdur
- 5 İtümdür dir-imişsin Ḥayderî’yi ululamışsın  
Bu devletler [di] sultānum bu ‘izzetler ne lāyıkdur

6b Yolında : Yoluñda. D.

6b vallâh : billah. D.

<sup>97</sup> 173b B: Nazîre-i Gülâbî.

<sup>98</sup> 173bh B: Nazîre-i Dervîş Hayderî.

8-15<sup>99</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Ser-i zülfüñ şeb-i yeldā 'izāruñ şubḥ-ı şādıkdur  
Raķıb añā inanmaz iy perı gör ne münāfıkdur
- 2 Niçün boynın eger zülfüñ benefşe-vār ḥüsnünde  
Meger iy gonca-leb var-ısa gül yüzüne 'aşıkdur
- 3 Ümid-i vaşl-ı dilberden ferāgat eyle iy dil gel  
Ĝam-ı hicrānı elden ḳoma kim yār-ı muvāfıkdur
- 4 Derün-ı sine tıĝ-ı cevri-ile ḥün oldı iy ḥünı  
Anuñ-çün gözlerüm yaşı kızıl ḳana boyanıkdur
- 5 'Aceb mi Ḥayderı mihr-i 'Alı'yi dilde mihr itse  
Ki hem şır-i Ḥudā'dur hem Kelāmu'İlāh'a nātıkdur

8-16<sup>100</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Dil-i şad-pāre ḡamzeñden kızıl ḳana boyanıkdur  
Düşer şemşirüñ üstine ölümlü ḳatı 'aşıkdur
- 2 Ĝubār-ı ḥaṭtı iy dilber gider dilden keder şanma  
Ki ḥüsn-i ḥaṭ güzellerde muḥaḳḳaḳdur yaraşıkdur
- 3 Ne vech-ile siyeh-rular yüzün teşbih-i şem' eyler  
Ki şubḥ-ı pür-şafā gibi yüzün aĝ alnuñ açıkdur
- 4 Şafā-yı ḥātır isterseñ gönül mir'atın it manzar  
Gider mir'at-ı püladı iki yüzlü münāfıkdur
- 5 O mihr-i 'ālem-ārāyı gözüm dāyım aramaḳda  
Anuñ-çün kevkeb-i eşküm gözün yummaz uyanıkdur
- 6 Dehānuñ fikri Ḥıfzı'ye ḥicāb-ı Kibriyā olmuş  
Reh-i 'ışk içre dervışe çü bir zerre 'alayıkdur

<sup>99</sup> 173bh B: Velehü Kezā.

<sup>100</sup> 173bh B: Nazıre-i Ḥıfzı.

8-17<sup>101</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Benüm gibi benefşe var-ısa zülfüne 'aşıkdur  
 Anuñ-çün düd-ı ahından göge gökler boyanıkdur
- 2 Gel inşaf idelüm dilber kıyāmet serv-kāmetdür  
 Güzeller pādīşāhidur ne kim geyse yaraşıkdur
- 3 Geçilür her ne kim olsa güzer-gāh-ı cihān içre  
 Velī cām-ıla şāhedden geçilmez Tañrı tanıkdur
- 4 Göñül gāh açılır gonca gibi gāhı olur dil-teng  
 Meger var-ısa yāruñ alını açık kaşı çatıkdur
- 5 Tevekkül eyleyüp dil zevrakını bañr-ı 'ıška şal  
 Üşenme Hecriyā kim rüzgār yimez muvāfıkdur

8-18<sup>102</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Eger mihrüñden iy meh-rü dem ursa şubh şādıkdur  
 Yakası çak āfāk içre bir meşhür-ı 'aşıkdur
- 2 Şehā gün gibi hercāyī degülsin hiç 'aybuñ yok  
 Yüzüñ ak aydan āyine mişāli alnuñ açıkdur
- 3 Turursañ şem'-i zībāsın otursañ şāhed-i ra'nā  
 Turup oturmada bezm içre her vaz'uñ yaraşıkdur
- 4 Bırakma hāke diller aşıldır ol zülf-i kāfirde  
 Müselmānlar metā'ını ayağa şalma yazukdur
- 5 Kitāb-ı 'ışk bir cāmi' hikāyetdür Bihiştī kim  
 Anuñ her faşl u bābı kışsa-ı 'Azrā vü Vāmık'dur

<sup>101</sup> 174a B: Nazīre-i Kara Çelebi.

<sup>102</sup> 174a B: Nazīre-i Bihiştī. D. (Y.AY.).

8-19<sup>103</sup>

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Benüm her dağ-ı sînem kim kızıl kana boyanıkdur  
 Belâ dağıyla zeyn olmuş birer rengîn şağâyıkdur
- 2 Yine gül gibi şâhâne libâs-ı al geymişsin  
 Benüm serv-i hürâmânım güzeldür gey yaraşıkdur
- 3 Bahâr-ı hüsniñ añduqca akarsa tañ mıdır her su  
 Delûkanlu durur yaşum henüz kana boyanıkdur
- 4 Er-iseñ pîre[-zen] dehre kul olma iy diyen abdâl  
 Ko ta'n itsün saña 'âlem hiç incinme halâyıkdur
- 5 Egerçi Hayretî rüsvâ vü şeydâyı gezer dâyim  
 Şarâb-ı 'ışk mestidür anı şanmañ ki fâşıkdur

8-20<sup>104</sup>

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Döker yaşlar gözin yummaz ki her şeb şem' uyanıkdur  
 Cemâlün mihrine iy meh seniñ beñzer ki 'aşıkdur
- 2 Süvâr-ı esb-i nâz olup bugün meydân-ı hüsn içre  
 Güzellük hıl'atın geyseñ efendim gey yaraşıkdur
- 3 Ne deñlü kim yalñ yüzlü geçerse hançerün cânâ  
 Gider yanuñdan anı sen hayâsuz yüzi açıkdur
- 4 N'ola her dem gözüm yaşın ciger kanıyla silersem  
 Tarık-ı 'ışkda baña o bir yâr-ı muvâfıkdur
- 5 Şekerden tatludur şi'rün leb-i cânâne vaşında  
 Anuñ-çün sözlerün Şehdî hemîşe şehd-i fâyıkdur

<sup>103</sup> 174ah B: Nazîre-i Hayretî, D. (M.Ç.-M.A.T.),s.196.

3a su : şu. D.

3b kana boyanıkdur : dahî bulanıkdur. D.

4a diyen abdâl : dil abdâl ol. D.

<sup>104</sup> 174ah B: Nazîre-i Şehdî.

VIII<sup>105</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Tabībüm şerbet-i la'lüñ ölümlü şayruya emdür  
 Leb-i la'l-i şeker-bāruñ meded ben hastaya emdür
- 2 Senüñ peykān-ı hün-rızüñ 'adū bağrın ider pür-hün  
 Men-i dil-rışüñ ammā cümleten zahmına merhemdür
- 3 Bugün serdār-ı hübāna dinilmiş ter gazeldür bu  
 Başında tüg-ı şahidür görinen şanma perçemdür
- 4 Lebüñ hecriyle sākī kan olupdur çeşm-i pür-hünüm  
 Müyesser olmadı cām-ı vişālüñ bir nice demdür
- 5 Raķıb-i dıvi luţfuñla añarsın iy peri-peyker  
 Unutduñ Medhı-i zarı dimezsın ol da ademdür

Nev'-i ahar der-bahr-ı mef'ülü mefā'ılü mefā'ılü fe'ülün

9<sup>106</sup>

Mef'ülü mefā'ılü mefā'ılü fe'ülün  
 - - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Cān bağına kıddüñ şanemā serv-i revāndur  
 Dil kişverine gamzelerüñ āfet-i cāndur
- 2 Haţtuñla hadüñ yadına mihrāb-ı kaşuñda  
 Virdüm dün ü gün Şüre-i Nür-ıla Duhān'dur
- 3 Yaşum gibi çün oldı revān serv-i revānuñ  
 Bildüm anı kim şu gibi 'ömrüm güzerāndur
- 4 Ebrüña nigāh eyledüğüm şevķ-ı lebüñden  
 'İd ayına cām-ı mey içenler nigerāndur
- 5 Kāsım seni derd ü gam-ı 'ışķıyla kılan pır  
 Bir serv-ķad ü lāle-had ü taze cevāndur

<sup>105</sup> 174ah B: Nev'-i Diger, D. (N.S.),s.383.

2a pür-hün : D.s.383 : pür-h'ān. M.

2b 'cümleten' kelimesi eserde yanlışlıkla iki defa yazılmıştır.

3a ter : bir. D.

4b vişālüñ : D.s.383: vaşluñ. M.

<sup>106</sup> 174a B —. [Ez-ān-ı Kāsım].

9-1<sup>107</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Yok yire baña cevri iden ol gonca-dehāndur  
Gül bergidür ağzında turan şanma zebāndur
- 2 Hecriyle helāk eyledi 'uşşākı görünmez  
Başdan ayağa ol lebi mül var-ısa cāndur
- 3 Reşk eylemedin la'lüñe her şām u seher āh  
Bağrı güzelüm goncalaruñ toptolu kandur
- 4 Başı kayısına düşüren hecr-ile halkı  
'Alemdede müjgānı sehim kaşı kemāndur
- 5 Sİnemde gam-ı 'ışk-ı fülān gerçi nihāndur  
Ma'nide Mübİnī veli gün gibi 'ayāndur

9-2<sup>108</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 'İşveyle alan gönlümü şol hūr-ı Cinān'dur  
Bir bülbüli çok ruhları gül gonca-dehāndur
- 2 Sükker-lebüñe nice fidā olmaya diller  
Bezm içre çü güyāluk iden tütü-i cāndur
- 3 Meşşāta el uzatmağa diler şaçuña āh  
Zinhār aña aldanma şakın 'ömre ziyāndur
- 4 Çeng oldı kadem çünki o servüñ hevesinde  
Ney gibi anuñ-çün işümüz āh u figāndur
- 5 Bezm içre senüñ Zühre tutup hüsnüñe āheng  
Rağşa girüben ay u güneş nür-feşāndur

<sup>107</sup> 174ah B: Nazire-i Mübini.

<sup>108</sup> 174b B: Nazire-i Kemāl Paşazāde, D. (M.D.).

D—.

9-3<sup>109</sup>

Mef'ülü mefa'ülü mefa'ülü fe'ülün  
 - - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Esrār-ı mahabbet ki dil ü cānda nihāndur  
Zāhirde bu hayrānluğumuz aña nişāndur
- 2 Biñ yılda beyān olmaya dil derdini dirsem  
Hālüm saña iy mäh güneş gibi 'ayāndur
- 3 Kūyuñ koyuban gülşen-i Cennet dilemez dil  
İy hür-likā ol baña gülzār-ı Cinān'dur
- 4 Kaşd eyler-imiş gamzelerüñ cānuma her dem  
Cān üzre ne emr eyler-ise hükmi revāndur
- 5 Dirlerse saña 'ilmī degül 'aşık-ı şādık  
Vallāh u billāh u tallāh yalandur

IX<sup>110</sup>

Mef'ülü fā'ilätü mefa'ülü fā'ilün  
 - - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Sīnem benüm ki gevher-i 'ışka hazīnedür  
Esrār-ı yār anuñ içinde defnedür
- 2 Ol kaşı ya hadeng-i cefā çekdi katlüme  
Her dem kazāya karşı duran işbu sīnedür
- 3 Kimi lebüñe gonca didi kim bilüñe mü  
O yok bu yok arada hemān [bir] karīnedür
- 4 Mevci belā-yı eşkümi gör gezdürür beni  
Baħr-ı muhīf içinde tenüm bir sefīnedür
- 5 Medhī şarāb-ı 'ışk-ıla rüsvā-yı 'ālem ol  
Nāmūs 'ār 'aşık olanuñ nesinedür

<sup>109</sup> 174bh B: Nazīre-i 'ilmī.

<sup>110</sup> 174bh B: Nev'-i Diger, D. (N.S.),s.384.

1a 'ışka : 'ışkuñ. D.

2b duran : tūran. D.

4a gezdürür beni : D.s. 384 : gözdürür bini. M.

5b Nāmūs u 'ār 'aşık : D.s.384 : Nāmūs 'ār u 'aşık. M.

## Nev'-i ahar der-baħr-ı mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün

10<sup>111</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Nesīm-i şubħ-dem zülfüñ kaçan depretse cān dıtrer  
Ne cān kım tende reşkinden ser-ā-ser üstüħ'ān dıtrer
- 2 Ne envār-ı tecellidür cemālün pertevi iy meh  
Kim anuñ mihri şevķından zemīn ü āsumān dıtrer
- 3 Şabā beñzer ki ķaddüñden ħaber virmiş durur serve  
Ki ħayretde ķalup şaħn-ı ķemende her zamān dıtrer
- 4 Gözi cellādı çekdükce dem-ā-dem ğamzeñüñ tırın  
Düşer endāmuma lerze țamarlar içre ķan dıtrer
- 5 Ĥaft la'1-i lebün vaşfın nice şerħ itsün iy dilber  
Ki añduķca anı her dem dehān içre zebān dıtrer

10-1<sup>112</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Kaçan kım bāddan ol țurra-i 'anber-feşān dıtrer  
Yolar sünbül şaçın yırtar yüzün ğül bāğbān dıtrer
- 2 Ne dem kım ğamzesi çekse gözi elmās-ğün ħançer  
Velī cāna düşer lerze țamarlar içre ķan dıtrer
- 3 Nişāne istese ebrü kemānum tır-i hicrāna  
Bu cism-i nātüvān içinde her bir üstüħ'ān dıtrer
- 4 Ser-i küyuñda āħ itsem ruh-u zerd ile 'āşıklar  
Nitekim bāddan ğülşende evrāk-ı ħazān dıtrer

<sup>111</sup> 174b B: Ez-ān-ı Ĥaft, Edrinevi.

<sup>112</sup> 174b B: Nazıre-i Ĥayālī, bu ğazeli dördten artuķ bulunmadı, D. (A.N.T.),s.178.  
 Ġazeldeki dıtrer redifi divanda tıtrer şeklindedir.

1b yüzün : yüzün. D.

2a ğamzesi : ğamzeden. D.

2a gözi : gözü. D.

2b Velī : Dil ü. D.

2b țamarlar : damarlar. D.

3b nātüvān içinde : nā-tüvānum içre. D.

4 —.



- 5 Hayālî görsem ol yārı yaşumdan ķan olur 'ālem  
Eger hicrānda āh itsem zemīn ü āsumān dītrer

10-2<sup>113</sup>

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün  
. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

- 1 Teb-i tāb-ı maḥabbetden bu cism-i nātūvān dītrer  
Ne cism-i nātūvān cism içre cānā hasta-cān dītrer
- 2 Hücūm-ı şarşar-ı āh-ı derūnum heybetindendür  
Ki her dem berg-i bīd-āsā dehānumdan zebān dītrer
- 3 Ezel bir zelzele şaldı şadā-yı āhum āfāķa  
Dahı ol dem bu demdür ŧurmayup kevn ü mekān dītrer
- 4 Leb-ā-leb şunduguñ cāmuñ ne mümkin ķatresin dōkmek  
Müdām içmekden ammā dōstum iy pīr-i muġān dītrer
- 5 Güneş ruhsāruña Fevrī gibi 'āşık degül çün kim  
Niçün gördükce sen meh-rūyı mihr-i āsumān dītrer

10-3<sup>114</sup>

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün  
. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

- 1 Kaçan kim depredür la'lini ol meh-pāre cān dītrer  
Çemende ķāmetin 'arz eylese serv-i revān dītrer
- 2 Leb-i mey-gūnuñı meyḥānede yād eylesem cānā  
Ayaġı üstine ŧuramayup pīr-i muġān dītrer
- 3 Beni iñletme iy ġonca ḥazer kıl kim bu 'ālemde  
Çemende dūd-ı āhumdan niçe berg-i ḥazān dītrer
- 4 Yaraşur pertev-i nūrını dir-istem o meh-rūya  
Ruhın 'arz itse māhuñ beñzi uçar her zamān dītrer
- 5 Kıyāsī lā-mekāndur aña lāyık bir mekān yoķdur  
Mekān isnād idersem ol şehe kevn ü mekān dītrer

5a ķan : baḥr. D.

5b hicrānda : hecrinde. D.

<sup>113</sup> 174bh B: Nazīre-i Fevrī Efendi.

<sup>114</sup> 175ah B: Nazīre-i Kıyāsī.

5b isnād : işbāt. M.

X<sup>115</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün  
 - - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Beñzedür-idüm yüzine gül boyına servi  
Pāk olsa gülün dāmeni serv olmasa bī-pā
- 2 Zülfinüñ eger bir girihin ide perîşān  
Ol būya gelüp dāma düşe āhū-yı şahrā
- 3 Ol gonca-i hançer-keş ü merdüm-küşü gör kim  
Dil yıkdı vü cān yaqdı cihān eyledi yağma
- 4 Zībā yüzini zāhid-i şad-sāle görürse  
Āmentü dir atar oda zünnār ü çelipā
- 5 Devletlü zehī baş kim ola yolına kurbān  
Tal'atlu zehī göz kim anı ide temāşā

Nev'-i ahar der-bahr-ı mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

11<sup>116</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün  
 - - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Kimün ki cemālün kamerine nazarı var  
Hergiz başarı yok güneşe dirse ferî var
- 2 Ger ādem ise ola dīvānemüz firişte  
Boynuña saçuñ silsilesi düşse perî-vār
- 3 Ol dürc-i cevāhir mi ya dürden şadef-i pür  
Ya hoşka-i la'lin ki tolu gül-şekeri var
- 4 Ne yüz ile yüze yüz ola gül yüzün ile  
Ya lāle yañağun iñisi ne cigeri var
- 5 Serve boyuñ āzādluğın söyledi kaşuñ  
Egri oturur illā ne togrı haberi var

<sup>115</sup> 175ah B: Nev'-i Diğer.

5b göz : gör. M.

<sup>116</sup> 175a B: Ez-ān-ı Şeyhī, D. (C.K.-M.İ.),s.112.

2 —.

3b tolu : dolu. D.

4 —.

5a Serve : Servi. D.

5a āzādluğın : D.s.112 : āzādelüğün. M.

- 6 Sihr-ile harāb itdi gönül memleketini  
Şive-y-ile cāzū gözünüñ şūr u şeri var
- 7 Raḥm ide-y-idüñ Şeyhî'ye ger ğamzeñ ucından  
Kaḅlu cigerinden göre-y-idüñ neleri var

11-1<sup>117</sup>

Mef'ülü mefa'İlü mefa'İlü fe'ülün  
- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Nergis ki çemen şāhı durur tēc-ı zeri var  
Sevdā-zededür çeşmüñ ucından seşeri var
- 2 Kındıl-i dil aşılmağa hüsnüñ hareminde  
'Anber saçuñuñ silsile-i müşg-i teri var
- 3 Şırın lebi yaruñ ki tabīb-i dil ü cāndur  
Ben hasta-dilin şormāğa hōş gül-şekeri var
- 4 Söyler yine aġyār kulaġuña egilmiş  
Kaşuñ gibi kim bile ne egri haberi var
- 5 Aş müy-ı dil-āvizi çıkar ḥabs-i külehden  
Kim zulm elin uzatdı 'aceb fitneleri var
- 6 Būstān-ı ruḥuñda nice tāvūs olur ol zülf  
Kim müşg ile 'anberden iki bāl ü peri var
- 7 Yoksa şeb-i hecrüñde ne tañ şem'-i murādın  
Micmer gibi devrüñde çün odlu cigeri var
- 8 Āvāzedür illerde bu yıl ḥacc ider Aḅmed  
Sen yoldaş olursañ ne mübārek seferi var

6b Şive-y-ile cāzū gözünüñ : Ol cādū gözünüñ daḅı ne. D.

7a ucından : elinden. D.

7b cigerinden göre-y-idüñ : cigerinde bile-y-idüñ. D.

<sup>117</sup> 175a B: Naẓıre-i Aḅmed Paşa, D. (A.N.T.),s.177.

1a şāhı durur : şāhıdur uş. D.

4 —.

6 —.

7 —.

8a illerde : ilde ki. D.

11-2<sup>118</sup>

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün  
 - - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Şol yerde k'anuñ izi tozınuñ eşeri var  
 Anda gözümüzüñ dahı haqq-ı nazarı var
- 2 Tutmış lebinüñ dāyiresini haqq-ı sebzi  
 Bir tūfıdūr ağzında şanasın şekeri var
- 3 Gönderme hayālün gözüme gelmesün iy dōst  
 Deryā seferin eylesün kim haţarı var
- 4 Cān atdı ruhuñ şevkına düşdi dil-i miskīn  
 Pervāne gibi yaqdı ne kim bāl ü peri var
- 5 Anlar ki Hafı yanmadı bu gayret odına  
 Hālün ne bilür senden anuñ ne haberi var

11-3<sup>119</sup>

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün  
 - - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Her sinede kim mihr ü maḥabbet eşeri var  
 Hōş-nāle-i şeb-gır-ile āh-ı şeheri var
- 2 'İşk ehli siper tırine yāruñ ciger eyler  
 Gelsün berü meydāna kimüñ kim cigeri var
- 3 Nergis nicesi gözlerüne öykünür iy dōst  
 Görmez mi gözüñ fitnesi āhir başarı var
- 4 Her halkada müşgīn şaçuñuñ zikrin iderler  
 Her güşede fettān gözüñüñ fitneleri var
- 5 'Ālemde zehı ṭali'-i ferhunde anuñ kim  
 Bir sencileyin yüzi gün alnı kameri var
- 6 İy dürr-i girān-māye gözümnden sefer itme  
 Deryā seferinüñ çü bilürsin haţarı var
- 7 Men' itme Nizāmı ruḥ u zülfüñ gözedürse  
 Çün devr-i teselsülde ḥakīmüñ nazarı var

<sup>118</sup> 175a B: Nazıre-i Hafı.

<sup>119</sup> 175ah B: Nazıre-i Nizāmı Çelebi.

11-4<sup>120</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün  
 - - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Her dilde ki dağ-ı gam-ı 'ışkuñ eşeri var  
 Āh itse n'ola derd-ile yanmış cigeri var
- 2 Kaşına gözi gamz ider iy dil hazer it kim  
 Ol egriye bu fitnenüñ uğrı haberi var
- 3 Yüzüñde tamām olduğuna āyeti hüsnüñ  
 Hücjet-i haṭṭuñı göster aña kim nazarı var
- 4 Tā şubha degin yummasa göz tañ mı kevākib  
 Āhumla felek yana diyüben hazeri var
- 5 Feryāduma nālān oluban iremedi ney  
 Bilinde niçe gerçi ki gayret kemeri var
- 6 Ol zülf-i siyeh murg-ı dil ü cānuma geçdi  
 Çok başlu durur kim bile ne fitneleri var . .
- 7 'Adli'ye teraḥḥum yeridür eyleseñ iy dōst  
 Cān geldi lebe şimdi zarūrī seferi var

11-5<sup>121</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün  
 - - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Her serde ki ol serv hevāsı eşeri var  
 Cān u dil-ile şanmañ anuñ derd-i seri var
- 2 Senden yaña 'azm-i sefer eyleyeli gönülüm  
 Yol azığı hōş guşşa vü hūn-ı cigeri var
- 3 Dendānuña her lü'lü' özin eyledi lālā  
 Ağ olsun anuñ yüzi ki arı güheri var

<sup>120</sup> 175ah B: Nazīre-i Sultān Bāyezıd Hān, D. (Y.T.), s.11.

2a Kaşına : Kaşuna. D.

2b haberi : haberi. D.

3 —.

5 D —.

6 D —.

7 D —.

<sup>121</sup> 175b B: Nazīre-i Ez-ān-ı'Atāyı Efendi.

4 'Arz itmiş-iken 'arızuñı eyleme pinhān  
Dür dişlerüñüñ anda çü haqq-ı nazarı var

5 Hadd ü lebüñüñ vaşfın okuduğda 'Aṭāyī  
İder işidenler ki ne hōş gül-şekeri var

11-6<sup>122</sup>

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün  
- - . / . - - . / . - - . / . - -

1 Çün cilve kıla ol büt-i 'ayyār perī-vār  
Ṭāvus aña ne beñzeyesi bāl ü peri var

2 Yüzi kamer olduğına yiter deheni dāl  
Kim ortada hōş vech-ile mīm-i kameri var

3 Ḳaddinden ire ṭübīye yüz dürlü hacālet  
Çün şalına ol serv-i revān kebg-i derī var

4 Büstānda gözi gibi ne bir nergis açıldı  
Gülşende yüzi gibi ne gül-berg-i teri var . .

5 Dil ne çeker ol gamzeñ oqından haber al kim  
Her laḫza[da biñ] cevri lebinden güzeri var

6 Çek zülfi gamın tā göresin yüzini 'Ulvi  
Lübüd kamu uzun gicelerüñ şeheri var

11-7<sup>123</sup>

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün  
- - . / . - - . / . - - . / . - -

1 Gördükce seni yār ne tañ kaçsa perī-vār  
Çün zülfi gibi iki taraf bāl ü peri var

2 Meclisde öper yarı kadeḫ gibi lebinden  
Kimüñ bugün elinde tolu sīm ü zeri var

<sup>122</sup> 175b B: Naẓīre-i 'Ulvi, D. (I.E.).

D—.

<sup>123</sup> 175b B: Naẓīre-i Pādişāh-ı 'Ālem-penāh خالد ملكه , D. (C.A.),s.155.

1a tañ: gam. D.

1b zülfi gibi iki taraf : iki taraf zülfi gibi. D.

2 : 3. D.

2a yarı : D.s.155: yār. M.

2b Kimüñ bugün elinde : Kimüñ ki bugün elde. D.

- 3 Cān gışş oluban hayrete dil varsa ‘aceb mi  
Görindi gözine yine dün yār perī-vār
- 4 Şalınsa eger gelse ‘araķ yüzine yāruñ  
Gül üzre eger jāle disem aña yeri var
- 5 ‘Ālemde Muhibbī ne ‘aceb şādīye yer yok  
Ġam leşkeri dil mülkine yayıldı çerī-vār

11-8<sup>124</sup>

Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün  
- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Kūy-ı şaneme ‘azm idenüñ hōş seferi var  
Sürme diyü hākin gözine çekse perī-vār
- 2 Her dilde ki var zülfi hevāsı ruhı şevķı  
Hōş nāle-i şeb-gır-ile āh-ı seheri var
- 3 Şol hāl-i cefā-pişeñi la‘lünde gören dir  
Hindü-beçe‘i gör ki feminde şekeri var
- 4 Zülfün egilüp kulaġuña remz-ile söyler  
Kendü gibi beñzer yine egri haberi var
- 5 Rüz ile şebi ‘id-ile qadr olur anuñ kim  
Bir sencileyin yüzi gün alnı qameri var
- 6 Ġamzeñ okını atar-ısañ ya qaşuñ-ıla  
Ne korķu dil ü cāna ki sine siperi var
- 7 Gördi yüzüñi Kātibi şükrāne yoluña  
Ma‘zür tutuñ mā-hazarı cān ü seri var

11-9<sup>125</sup>

Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün  
- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 ‘Atţār-ı şabānuñ yine hōş misk-i teri var  
Beñzer ki ser-i zülf-i şanemden güzeri var

3 : 2. D.

3a gışş : ġış. D.

3b gözine yine dün : anuñ gözine çün. D.

<sup>124</sup> 175bh B: Nazīre-i Kātibi.

<sup>125</sup> 175bh B: Nazīre-i Gedāyī.

- 2 Şol dem ki gele şadra geçe hük-m-ile tırûñ  
İy kaşı kemân anda bu cânuñ ne yeri var
- 3 Mihr-i felek-ārâyı kızıl mankıra almaz  
Mihrûñ güninüñ kimde ki bir zerre ferî var
- 4 Billâh düşer mi aña şatmak dü cihâna  
Her kimde ki bir şemmece 'ışkuñ eşeri var
- 5 Göz dikdi Gedâyî çü izüñ tozına cânâ  
Luţf it anı men' itme ki haqq-ı nazarı var

11-10<sup>126</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün  
- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Anuñ ki 'izāruñ gibi bir verd-i terî var  
Bülbül gibi her şubh figân itse yeri var
- 2 Ol gönca-lebüñ büsesin almağa seher-gâh  
Gülşende gülüñ ağzı tolu sîm ü zeri var . .
- 3 Baş üzre tutarsañ yeridür zülfüñi iy döst  
Dil şaydı gibi çünki anuñ bir hünerî var
- 4 'İşk içre hemân kendüziñi görme nigārâ  
Bu devr-i felekdür nicesinden beteri var
- 5 Ebyâtı n'ola Hızri'nüñ irerse kemâle  
Bu şan'at-ı şî'riyyede hōş nükteleri var

11-11<sup>127</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün  
- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Turmaz kaçurursın yüzüñ iy hür perî-vār  
Billâh aña insân nazarınuñ ne zarı var
- 2 Şirîn lebüñ va'de virür 'id-i vişâle  
Kurbân olayın aña ki şirîn haberi var
- 3 Bîmār-ı gam-ı fūrkatüñe kılmâğa tîmār  
La'lüñüñ iki hoşka tolu gül-şekeri var

<sup>126</sup> 175bh B: Nazîre-i Hızri.

<sup>127</sup> 176a B: Nazîre-i Nesîmî, D. (H.A.).



- 4 Hem-meclis olan gice saña şem'i n'ider kim  
Yanında yañağın gibi rüşen kameri var
- 5 Yelden gelicek kuhlını almağa tozuñuñ  
Nergis dün ü gün yol gözedür elde zeri var
- 6 Yanınca rakıb ol şanemüñ niçe yilersin  
Sen ite de kim dir berü gel ya añarı var
- 7 Sım ü zeri yoğ-ısa Nesimî'nüñ elinde  
El-minnetü lillâh ki hele söz güheri var

11-12<sup>128</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün  
- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Anuñ ki senüñ gibi büt-i sım-beri var  
'Älemde ne hõş vaqti ne devletlü seri var
- 2 Andan bilürem lüle seni sevdügin iy dõst  
Kim bencileyin odlara yanmış cigeri var . .
- 3 Qaddüñi görüp túbıyi gözüm çöpe şaymaz  
Çoğ olsun anuñ yaşı ki 'alî nazarı var
- 4 Didüm göricek 'arızuñı zülfüñ ucından  
Bu kütlu gicenüñ ne mübârek seheri var
- 5 Tañ yili gelür düşe tura dilber ilinden  
Biz kullara kim bile yine ne haberi var
- 6 Zâhid yüri korkutma Vişâli'yi od-ıla  
Pervânedür ol şanma ki oddan hazeri var

11-13<sup>129</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün  
- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Çün mısır-ı cemâlünde gey la'lüñ şekeri var  
Hõş zâyıka-i câna sözüñüñ eşeri var

<sup>128</sup> 176a B: Nazîre-i Vişâli.

<sup>129</sup> 176a B: Nazîre-i Şabâyi.

- 2            Ğayb oldu firişte gibi ol âdemî cânı  
 Kaçmağluğa beñzer ki perî gibi peri var
- 3            Ol âb-ı Hızır menba'ı ya dürc-i güher mi  
 Ya hoşka-i yâkût ki ter incuları var
- 4            Kaşuñ gibi zülfüñ egilüp güşuña söyler  
 Zâhir ki raķibüñ gibi egri haberi var
- 5            Hüb olsa n'ola şî'r-i dil-âvız-i Şabâyı  
 Kim sencileyin 'işve-ger ü şîve-geri var

11-14<sup>130</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün  
 - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1            Aydur müjemüñ mülk-i dilüñe güzeri var  
 Didüm ki n'ola cânumuz içinde yeri var
- 2            Hicrân sözini söyledi geldi baña ağıyar  
 İy döst yüzi gibi ne kara haberi var
- 3            Bu serv-i kabā-pūşa kamer kim diyebilmez  
 Her şemmesi bir gün gibi zerrin kemeri var
- 4            Kim gördi-y-ise dir ki yürür süriyü ipin  
 Cürmüm bu başumda gam-ı zülfüñ eşeri var
- 5            Yürürse Şabâyı n'ola ol yâr ile ağıyar  
 Ah-ıla bilürüz dağı dilde eşeri var

11-15<sup>131</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün  
 - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1            Kaçsa ne 'aceb benden eger yâr perî-vâr  
 Çün zülf ü haţuñ gibi anuñ bâl ü peri var
- 2            Ağzuñı öper döne döne meclis içinde  
 Sâgar gibi kimüñ ki şehâ sım ü zeri var

<sup>130</sup> 176ah B: Nazire-i Şabâyı.

<sup>131</sup> 176ah B: Nazire-i Revânî, D. (S.İ.),s.107.

1b haţuñ : haţı. D.

2b şehâ : begüm. D.

- 3 İncinme gönül çeşmine hışm eylese her dem  
Şād ol ki bilürsin saña ‘ālī nazarı var
- 4 El üzre tutarlarsa n’ola nāmeñi ‘uşşāk  
Kim gonca-i zanbağ gibi baş üzre yeri var
- 5 Her hūb ki okur şi‘r-i Revānī’yi gören dir  
Bir tūṭīdūr ağzında şanasın şekerı var

11-16<sup>132</sup>

Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün  
- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Gün yüzüne iy mäh anuñ kim nazarı var  
Rüşen bu ki sa‘d aḥteri nūr-ı başarı var
- 2 Bir tēc-ı sa‘ādetdür ayağı tozu anuñ  
Her yerde begüm kadr-ile baş üzre yeri var
- 3 Zülf ü ruḥuñ aşüfte senüñ dem-be-dem iy dōst  
Derdiyle figān-ı şebi āh-ı şeheri var . . .
- 4 Kalmaz reh-i ‘ışk içre bugün baş-ıla cāna  
Şol dilde ki bir zerre kadar ‘ışk eşeri var
- 5 Nazm içre senüñ Nazmī Nizāmī gibi ṭab‘uñ  
Bir baḥr durur bī-ḥad u pāyān dūreri var

11-17<sup>133</sup>

Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün  
- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Sen māha şu kim mihr yüzinden nazarı var  
‘İşk ola cihānda aña olsun nazarı var
- 2 Bir gün iresin ‘īd-i vişāle didi ol mäh  
Kurbān olayın aña ne güzel ḥaberi var
- 3 Çarḥ ursa yeridür feraḥından bu felek kim  
Cānı gibi cānānesi şems ü kamerı var

3b ‘ālī : anuñ. D.

4a tutarlarsa : tutarsa. D.

4a nāmeñi : nāme gibi. D.

4b yeri : peri. D.

<sup>132</sup> 176ah B: Nazīre-i Nazmī.

<sup>133</sup> 176b B: Nazīre-i Nazmī.

- 4 Bu deyr-i cihān içre bugün devlet anuñ kim  
Bir şüh u dilārā şanem ü şive-geri var
- 5 Yok yere leb-i la'lüñe dil virmedi Nazmī  
Zātında anuñ haq bu ki cānā güheri var

11-18<sup>134</sup>

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün  
- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Her dilde ki dağ-ı elem-i 'ışk eñeri var  
Dāfi' gama gül gibi hezārān siperi var
- 2 'In'am-ı cefā eylemek ister bize ol şāh  
Biz bendelere yine 'ināyet nazarı var
- 3 Dünyā tolu ger altun ola 'aynına almaz  
Kimüñ ki itüñ gibi işigüñde yeri var
- 4 Sünbül saçuñı özleyü cān atdı vü gitdi  
Yine bu gönül miskinüñ uzak seferi var . . .
- 5 Cān oynamak ister yine küyüñde Şebābī  
'Aşıklara 'arz itmege bir kaç hüneri var

11-19<sup>135</sup>

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün  
- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Dünyā tolusı ol kişinüñ sım ü zeri var  
Kim sencileyin zer kemer ü sım-beri var
- 2 Nāşih sözüñ ol bī-dile itmeye eñer kim  
Gönlinde anuñ mihr ü maħabbet eñeri var
- 3 Āyine-i kalbinde gubār olmaya hergiz  
Anuñ ki yüzüñ āyinesine nazarı var
- 4 Gül 'arız u ruhsāruña öykündügi için  
Rağbet oluban başlar üstinde yeri var
- 5 Köynüklü gelürse n'ola āh-ı dil-i Şun'ī  
Kim lāle gibi odlara yanmış cigeri var

<sup>134</sup> 176b B: Nazīre-i Şebābī.

<sup>135</sup> 176bh B: Nazīre-i Şun'ī.

11-20<sup>136</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün  
 - - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Ğamzeñ kim anuñ sinede tır-i şeheri var  
Her güşede biñ 'aşık-ı hünin cigeri var
- 2 Ben hasta gönülden nice dermān umayın kim  
Benden beter anuñ dahı bir derd-i seri var
- 3 Ta'cıl-ile gitdügi şabā hāk-i derinden  
Gülzāra meger lāle-ruhından haberi var
- 4 Eyyām-ı gam için igen incinme gönül kim  
Devrān ferahı gibi anuñ da güzeri var
- 5 Sen nāle-i şeb-giri harif itdün-ise dil  
Derdiyle Münir'i dahı ah-ı şeheri var

XI<sup>137</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Cānumı yandurdı cānā [derd ü] hicrānuñ senüñ  
Şabrumı yağmaya virdi çeşm-i fettānuñ senüñ
- 2 Hātır-ı mecmū'amı aşüfte kıldı iy perī  
Tā ki düşdi boynuma zülf-i perīşānuñ senüñ
- 3 Gice tesbiḥum cemālün zikr ü virdümdür şehā  
Şubḥ-dem yād eylerem la'l-i dür-efşānuñ senüñ
- 4 Oldı ham kıddüm za'if oldı vücūdum nāleden  
Anca kim yād eylerem kıdd-i hırāmānuñ senüñ
- 5 Çün Halil'i'yi şehā öldürisersin zulm-ile  
Bārī tiz tut çün budur āyın-i fermānuñ senüñ

<sup>136</sup> 176bh B: Nazīre-i Münir.

<sup>137</sup> 176bh B: Nev'-i Diğer.

## Nev'-i ahar der-bahr-ı mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün

12<sup>138</sup>

Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün

. - - - / . - - - / . - - -

- 1 Dili bir dil-rübāya yandurıgör  
Maḥabbet şem'ini uyandurıgör
- 2 Çü toğdı āfitāb-ı sāgar-ı 'ışk  
Çerāğın 'aqluñuñ diñlendürigör
- 3 'Aşā-yı tirüñ ile iy cefā-kıŝ  
Za'if oldı yürek tayandurıgör
- 4 Kızındı duhter-i rez sākıyā gel  
Bir iki cām-ı mey tolandurıgör
- 5 Tolaşır degme bir zencir-i müya  
Öğüt dir 'aqluñı uşlandurıgör
- 6 İnanma kimse meyden geçdüğine  
Necātī and içüp inandurıgör

12-1<sup>139</sup>

Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün

. - - - / . - - - / . - - -

- 1 Dilā gel 'aqluñı uyandurıgör  
Delüdü bend-ile uşlandurıgör
- 2 Çü yār ardınca bu cān çıkmak ister  
Birüz iy dil anı katlandurıgör
- 3 Dilā ger manşib-ı vaşlın dilerseñ  
O devletlüyi var utandurıgör
- 4 Egildi göñlümüñ dīvār-ı dārı  
'Amüd-ı luţf-ıla tayandurıgör

<sup>138</sup> 176b B: Ez-ān-ı Necātī Beg, D. (A.N.T.),s.210.

2a Çü toğdı : Doğubdur. D.

3 —.

4a Kızındı : Kız oldı. D.

5b dir'aqluñı : vir göñlüñi. D.

6a İnanma kimse : İnanmaz şoff. D.

6a geçdüğine : geçdüğüñe. D.

<sup>139</sup> 176bh B: Nazire-i Sürürī.

- 5 Sürürî zülfüñ uşlandum dir añmaz  
Bu kez olmuş delü uşlandurığör

12-2<sup>140</sup>

Mefâ'ılün mefâ'ılün fe'ülün  
. - - - / . - - - / . - - -

- 1 Şacın bir bend-ile tolandurığör  
Yalan girçek anı inandurığör
- 2 O mâha dürlü reng-ile yetişsün  
Bu âhı göklere boyandurığör
- 3 Çü tırüñ şem'dür peykân fetîli  
Karañu kalbe def'i yandurığör
- 4 Bükildi bār-ı cevr altında bilüm  
Elüm tüt hey meded şayandurığör
- 5 Güzellerle öpüş baksun Sürürî  
Harîfüñ ağzını şulandurığör

XII<sup>141</sup>

Fâ'ilatün fâ'ilatün fâ'ilatün fâ'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Dil-rübâlar incinüp derdâ ki bundan sürdiler  
Âh kim ayırdılar cânı bedenden sürdiler
- 2 Tâ cigerden iy gönül feryâd u zârî eyle kim  
İy gözüm kan ağla kim vech-i hasenden sürdiler
- 3 Hey ne fetânlardur ol bî-rahm dilber [ler] görüñ  
Evvelâ öldürdiler cevr-ile andan sürdiler
- 4 Bülbül-i şürîdeem bilsem günâhum n'oldı kim  
Mevsim-i gülde beni şahn-ı çemenden sürdiler
- 5 Didüm iy dilber Halîlî eyledi 'azm-i sefer  
Didi bunda neyler ol [anı] kaçandan sürdiler

<sup>140</sup> 177a B: Nazîre-i Sürürî.

<sup>141</sup> 177ah B: Nev'-i Diğer.

1a Dil-rübâlar : Dilberâlar. M.

2a Tâ cigerden : Ger cigere bäre. M.

## Nev'-i ahar der-bahr-ı fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilat

13<sup>142</sup>

Fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün  
 . . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . -

- 1 Goncalar bāğa gelüp 'arz-ı cemāl eylediler  
Güli şermende idüp bülbüli lāl eylediler
- 2 Şıdılar gonca-i gannāc-ıla şāh u şūhı  
Açılıp gülşene çün gunc u dalāl eylediler
- 3 Çözdiler turra-i tarrārların indi yola  
O harāmilere kanımı helāl eylediler
- 4 Göricek bunları bu hālet-ile şevk u cünün  
Gönlümün hücesi yolını su'al eylediler
- 5 Bahr-ı hüsn içre didüm kaşlarına iki kayık  
Anları def'i çatup 'arz-ı melāl eylediler
- 6 Dōstlar müye-y-ile döndürüben müya beni  
Āh kim nāle-y-ile cismümi nāl eylediler
- 7 Seni Zātī meh-i hürşid-i cihān-tāb gibi  
Hüblar mihrde hüb ehl-i kemāl eylediler

13-1<sup>143</sup>

Fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün  
 . . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . -

- 1 Gözlerün cünbüşi cellād-mişāl eylediler  
Dirlügi 'aşıka dünyāda muhāl eylediler
- 2 Bilüni bilmediler kılca deķayık-dānlar  
Ortada yok yire çok ince hayāl eylediler

<sup>142</sup> 177a B: Ez-ān-ı Zātī, D. (A.N.T.), I.c.s.367.

2a şāh u : şāh-ı. D.

5 : 6. D.

5a kaşlarına : kaşlarıña. D.

6 : 5. D.

6a müye-y-ile : müye ile. D.

6b nāle-y-ile : nāle ile. D.

7a meh-i : mehi. D.

<sup>143</sup> 177ah B: Nazīre-i Zātī, D. (A.N.T.), I.c.s.371.



- 3 Kılıc-ıla ki gönül mülkini açmışdı müjeñ  
Ruhlaruñ almağa yüz vech-ile al eylediler
- 4 Çäre olmadı ki def'ı vireler şāfi cevāb  
'Işk derdinden aţıbbāya su'al eylediler
- 5 Dir-isem ben n'ola Ferhād'ıla Mecnün'a sefih  
Küy-ı cānānı koyup 'azm-i hayāl eylediler
- 6 Cismümi derd-ile ben n'ola hilāl eyler-isem  
Çünkü mihr ehlini ol kaş[ı] hilāl eylediler
- 7 Oldı ğavvāş gibi başları Zātī aşāğa  
Nazmuñ anlar ki koyup meyl-i le'al eylediler

13-2<sup>144</sup>

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

. . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . -

- 1 Dil-rübālar seherī 'arz-ı cemāl eylediler  
Gören üftādeyi sevdā-zede-ħāl eylediler . .
- 2 Kanını dökmek için bülbül-i şürīdeleruñ  
Goncalar cāmelerin gül gibi al eylediler
- 3 Kıl yaran diĸkat-ile görmedi kılca bilüñi  
Var diyen aĸzuña yok yire hayāl eylediler
- 4 Virmedi derd ü ğam-ı dilbere bir şāfi cevāb  
Ne kadar varup aţıbbāya su'al eylediler
- 5 Sebziyā kim ki melül oldı-y-ısa dünyāda  
Vardılar mey-kedede def'-i melāl eylediler

XIII<sup>145</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- . . - - / - . . - - / - . . - - / - . . -

- 1 Tā ki senden ayruyam işümdür iy yār ağlamak  
Bülbül-i şürīde-veş efgān idüp zār ağlamak

5a Ferhād'ıla Mecnün'a : Mecnün ile Ferhāda. D.

5b hayāl : cibāl. D.

6b kaş[ı] : kaşı. D.

6b eylediler : eyle diler. D.

<sup>144</sup> 177b B: Nazīre-i Sebzi.

<sup>145</sup> 177ah B: Nev'-i Diger.

- 2 Çü güler yüzüñ görüp gülmek naşib olmaz baña  
Pes işümdür iy şeker-leb çār nā-çār ağlamak
- 3 Şol kadar yaqdı firākuñ odı iy cān cānumı  
Kim baña raħm eyleyüp her demde ağlar ağlamak
- 4 İy ħabībüm luḫ idüp inşāf kıl inşāf kıl  
Ĥurrem-i şādān olup aġyār için yār ağlamak
- 5 İy Ĥalīlī dem-be-dem derd ü firāk-ı yār-ıla

Nev'-i aħar der-baħr-ı mef'ulü mefā'ilü mefā'ilü fe'ulün

14<sup>146</sup>

Mef'ulü mefā'ilü mefā'ilü fe'ulün

- - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Şevkuñla yanan dillere pervāne disünler . . .  
Sen şem' olıcaķ 'aşıkuña ya ne disünler
- 2 Uş cān vireyin sen delūkanlunuñ öñinde  
Öldi yine şol bir delü divāne disünler
- 3 Kanımı iĉer cür'a diyü ġamze-i sākī  
Şiħhatler ola hey gözi mestāne disünler
- 4 Zülfi siyehüñ göñlümüz almamaġ iderse  
Zencirüñe çek ola ki uşlana disünler
- 5 Kūyuñda baña itlerüñ ürürse kayırmaz  
Ulularumuz ħālümü sultāna disünler
- 6 Bir vech-ile şüret virelüm şı're Necātī  
Kim ħalk be baķ ma'nī-i Selmān'a disünler
- 7 İy bād-ı şabā var yūri yārāna ħaber vir  
Tarz-ı ġazeli şöylece rindāne disünler

5b —.

<sup>146</sup> 177b B: Ez-ān-ı Necātī Beg, D. (A.N.T.),s.228.

3 —.

14-1<sup>147</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Şem' -i ruhuña göñlümi pervâne disünler  
Yandurdu per ü bälini pes ya ne disünler
- 2 Zencir-i şacuñ dağmaz-ısam boynuma iy döst  
Ākıl dimesünler baña dīvāne disünler
- 3 Āşüfte gören döstlara göñlümi ayduñ  
Yeter delülük eyledüñ uşlana disünler
- 4 Öldükde benüm hālümü billāh görenler  
Cān virdüğümü 'ışq-ıla cānāna disünler
- 5 Gözden düşüp eytām-ı yaşum ğaldı ayakda  
Üftādelerüñ hālını sultāna disünler
- 6 Sen husrev-i hübānı öger çünkü Revānī  
Yaraşdı bugün nazm-ıla Selmān'a disünler
- 7 Nazm ehline ayduñ ki qurı lāfı ğosunlar  
Şi'ri diyücek şöylece rindāne disünler

14-2<sup>148</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Kanlu yaşumuñ la'lini cānāna disünler  
'Ālemde şataşdum yine bir kāna disünler
- 2 Bakmağa gözüm āyīne-i hüsnuñe çünkü  
Kırpüklerüme zülfüñ için şāne disünler
- 3 Çün her şanemüñ şüreti nağşıyla ğoludur  
Şimden girü bu göñlüme büt-hāne disünler

<sup>147</sup> 177b B: Nazire-i Revānī. D. (S.İ.).

D—.

<sup>148</sup> 178a B: Velehü Kezā, D. (S.İ.),s.102.

1a cānāna : cānāne. D.

1b şataşdum : şataşduğ. D.

1b kāna : ğane. D.

2a āyīne-i : āyinedür. D.

3a nağşıyla ğoludur : nağş ile doludur. D.

3b girü : gerü. D.

3b bu göñlüme : göñülüme. D.

- 4 Kūyuñda budur göz yaşın akıtduğum iy dōst  
Zencire çekilmiş yine dīvāne disünler
- 5 Her kişiye gül gibi güler yüzle bakarmış  
Açılmasun ol gonca-i handāne disünler
- 6 Şunlar ki bugün kan-ıla göz vaşfin iderler  
Her şi'ri Revānī gibi rindāne disünler
- 7 Cān virdüğüm oldur görüp ol gonca dehānı  
Cānlar virür ol gördüğü oğlana disünler

14-3<sup>149</sup>

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün  
- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Cānum vireyin la'lüñe merdāne disünler  
Merdāne-y-imiş kalmadı bir cāna disünler
- 2 Kanlu cigerüm eylediler lāleye teşbih  
Yandı yüregüm lāle gibi ya ne disünler
- 3 Öldür beni çün gamze-i gammāzuña uyduñ  
Miskini görüñ uğradı bühtāna disünler
- 4 İdindi gönül bir güzelün zülfini zencir  
Ya n'olsa gerek n'eyleye dīvāne disünler
- 5 Şimden girü bu La'lı'ye şofī dimesünler  
Şāfi mey içer yār-ıla rindāne disünler

14-4<sup>150</sup>

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün  
- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Kūyuñda bu ben 'āşıka dīvāne disünler  
Dīvāne dimeyüp baña pes ya ne disünler
- 2 Dil teşne olup hecr-ile yanmazdan öñürdi  
Hālūmi benüm çeşme-i hayvāna disünler

5 —.

7 —.

<sup>149</sup> 177bh B: Nazīre-i La'lı.

<sup>150</sup> 177bh B: Nazīre-i Pādīşāh-ı 'Ālem-penāh, D. (C.A.),s.175.

- 3 Şem'-i ruḥına yakısaram bāl ü per āhir  
Cānını nişār eyledi pervāne disünler
- 4 Çevgān idüben zülfini alduḡda ele yār  
Kim başını tūb eyleye meydāna disünler
- 5 Mecnūn gibi tüşdi yine taḡlara Muḥibbī  
Çeksün ser-i zülfine ki uşlana disünler

14-5<sup>151</sup>

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün  
- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Öldür beni aḫvālūmi cānāna disünler  
Cānında dirīḡ itmedi cānāna disünler
- 2 'Āşık diseler baña sen incinme nigārā  
Pervāne adını dimeyüp ya ne disünler
- 3 Sen cām-ı lebūñ sāḡarını şun baña sākī  
Ayık dimesünler baña mestāne disünler
- 4 Gel çek beni zencīr-i zenaḡdānuña cānā  
Uşlu dimesünler baña dīvāne disünler
- 5 Yüzi çevürem vara gele ölmege Şānī  
Merdāne yüze tek gele meydāna disünler

14-6<sup>152</sup>

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün  
- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Bendüñe düşen dillere dīvāne disünler  
Şem'üñe yanan dillere pervāne disünler
- 2 Gören beni dir niçe yanarsın dahı miskīn  
'İşkuñ odı-y-ıla yanana ya ne disünler
- 3 Çeşmümde karar eyle eyā hūr-ı bihiştī  
Rıdvān yiridür güşe-i meyhāne disünler
- 4 Dil her şanemūñ naḡşı-y-ıla oldı münakḡaş  
Dirlerse yaraşur aña büt-hāne disünler

4b tūb : tūp. D.

5a Mecnūn gibi tüşdi yine : D.s.175 : Mecnūn-şıfatdur mişli. M.

<sup>151</sup> 177bh B: Nazīre-i Şānī.<sup>152</sup> 177bh B: Nazīre-i Sühāyī.

- 5 Yolında fidā olduğımı cāna Sühāyī  
Billāh varup ol meh-i t̄abāna disünler

14-7<sup>153</sup>

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün  
- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Erbāb-ı cünün şî'rini mestāne disünler  
Dīvānelerin defter ü dīvāne disünler
- 2 Şeytān didiler zāhid-i h̄öd-bîn gücendi  
Varsın ana hayyir saña dīvāne disünler
- 3 Halk içre bize rübeh-i takvā dimesünler  
Cehd eyleyelüm kim seg-i meyhāne disünler
- 4 Bilmez bu rumūzı h̄ired-i 'ākıl u dānā  
Bu nükteleri vālih ü hayrāna disünler
- 5 Göster demidür Şahidī esrār-ı harābāt  
Cüş itdi yine kulzüm-i Mevlāna disünler.

14-8<sup>154</sup>

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün  
- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Kuyuñda beni ço seg-i cānāne disünler  
Ya seg dimeyüp 'aşıkā cānā ne disünler
- 2 Bezmüñde şu deñlü dökelüm şem' gibi yaş  
Boyandı gözi yaşı-y-ıla kana disünler
- 3 Bir bahrde vaşf eyleyelüm dişleri vaşfın  
Yokdur yedi deryāda bu dürdāne disünler
- 4 Bezm ehline şimden girü muṭrib di ki şî'ri  
Şol gānze-i sākī gibi mestāne disünler
- 5 Haṭṭ-ı siyehūñ fitne yeter devr-i kamede  
Tutsun elini kendü de derdā ne disünler
- 6 Şıdk-ıla mürīd olduğumu pīr-i muğāna  
Sākī vü o meyhāneci oğlana disünler

<sup>153</sup> 178a B: Nazīre-i Şahidī Efendi, Menteşā ilinde مقلو يد .

2b Varsın : Dirsın. M.

<sup>154</sup> 178a B: Nazīre-i Sākī.

14-9<sup>155</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün  
 - - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Can virdüğümü derd-ile cānāna disünler  
 Öldi reh-i 'iṣṣāḡında Şu divāne disünler
- 2 Görüp bu 'arūs-ı felegüñ ziver ü zeynin  
 Meyl eylemeyen merdüme merdāne disünler
- 3 İçmek dilese ḡanıñı 'uṣṣāḡuñ o hün-h'ār  
 ḡanmaz mı dahı hünı gözüñ ḡana disünler
- 4 Őorarsa bahā büse-i la'line o cānān  
 Vallāhi deger her biri biñ cāna disünler
- 5 Bir cür'a-y-ıla añmasa 'āṣıḡları sākı  
 Böyle mi olur ol gözi mestāne disünler
- 6 Őeydā dili zencir-i ser-i zülfine çeksün  
 Ola ki bu divāneyi uṣlana disünler
- 7 Her kişi görüp kesb-i zarāfet ide Sebzı  
 Şi'ri diyücek Şöylece rindāne disünler

14-10<sup>156</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün  
 - - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Şi'r ü gazeli Şöylece rindāne disünler  
 Kim her sözi bir ḡıymeti dürdāne disünler
- 2 'Āṣıḡlara yaş dökürüp aḡyār-ıla her dem  
 Őalınmasun ol serv-i hırāmāna disünler
- 3 ḡan aḡladuḡın bülbül-i dil ḡam dikeninde  
 Ol lāle-Şıfat ḡonca-i handāna disünler
- 4 Pervānelerüz hālümüzi yanmaḡa geldük  
 Ol ḡüsn Őehi Şem'-i Őebistāna disünler
- 5 Bir nev'-ile Ḥüznı virelüm Şi're leṡāfet  
 Kim her sözi bir ḡıymeti dürdāne disünler

<sup>155</sup> 178ah B: Nazire-i Sebzı.

<sup>156</sup> 178ah B: Nazire-i Ḥüznı.

14-11<sup>157</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün  
 - - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Cänä neye şem'-i dile pervâne disünler  
Bäl ü per için yanmaz o pervâne disünler
- 2 Dil-hastalaruz derdümüze em şora geldük  
Demdür ki tabīb açā şifā-hāne disünler
- 3 Dilber lebi şevkıyla şu deñlü içelüm kim  
Bu teşne 'aceb buña kaçan kana disünler
- 4 Bülbüllerini iñledüben hār-ıla her dem  
Açılmasun ol gonca-i handāna disünler
- 5 Bir sa'y-ıla lü'lü' gibi diz nazmuñı Hüzni  
Şi'rün işidenler zehī dürdāne disünler

14-12<sup>158</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün  
 - - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 'İşkıyla şalādur kamu yārāna disünler  
Kim merd-ise gelsün berü meydāna disünler
- 2 Çevgān-ı ser-i zülfüne cān u dil idüp tūb  
Baş oynayalum kim bize merdāne disünler
- 3 Bī-çārelerüz hālümüz anlatmağa geldük  
Şefkat demidür ol şeh-i hūbāna disünler
- 4 Zülfi hevesinde tolaşup kırtılımaz dil  
Sevdāyluk eyler aña divāne disünler
- 5 Ne çekdüğini Hüzni gam-ıla dil-i Ya'kūb  
Bir bir o şeh-i Yūsuf-ı Ken'an'a disünler

<sup>157</sup> 178ah B: Velehü Kezā.

<sup>158</sup> 178bh B: Velehü Kezā.



14-13<sup>159</sup>

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün  
 - - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Cānum vireyin yoluña şükrāne disünler  
Cānā baña tek qalmaz-ımuş cā ne disünler
- 2 Senbüse-i la'lüñi baña şun şanemā kim  
Hızır irdi pes ol çeşme-i hayvāna disünler
- 3 Mestāne gözüñ şevkı-y-ıla biz şu kadar kim  
Mey nüş idelüm kim hum-ı meyhāne disünler
- 4 Çeksün ser-i zülfüñ dili bendine yiridür  
Divānelük eyler ço ki uşlana disünler
- 5 Bir luţf-ıla nazmuñı irür Hüzni kemāle  
Tā şive-i eş'aruñı Şelmān'a disünler

14-14<sup>160</sup>

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün  
 - - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Cān ü dili 'ışkuñ odına yana disünler  
Pervāneyi şem'-i ruhuña yana disünler
- 2 Perī vü melek diyü öger hūbı her insān  
Sen hūr-ı Cinān'sın saña cānā ne disünler
- 3 Bāzār-ı gamuñda dili odlara yaqayın  
Şöyle ki görenler niçe bir yana disünler
- 4 Gūy eylemek āşān-ıdı çevgānına başı  
Tek saña hemān gel berü meydāna disünler
- 5 Ğam kanda yoğ-ısa hele kim sende igen çok  
Şimden girü iy dil saña gam-hāne disünler
- 6 Meyhāne-i 'ışkuñda sürür itmege mestān  
Eş'ār-ı Şabāyī gibi rindāne disünler

<sup>159</sup> 178bh B: Velehü Kezā.

<sup>160</sup> 178b B: Nazīre-i Şabāyī.

2a Perī : Perri. M.

14-15<sup>161</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün  
 - - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Sen şem'e yanan 'âşıka pervâne disünler  
Pervâne gibi yanar oda ya ne disünler
- 2 Zaḥm urdusa gamzeñ dil-i bīmāra ḥōş itdi  
İstedüğünü bulmuş o dīvāne disünler
- 3 Aş ḥalka-i zülfüñ şanemā leblerüñ üzre  
Rindler görüp işte iki meyhāne disünler
- 4 Her şi're heves lafz düzüp қоşmağıl olmaz  
Rāh-ı selevi gözleyü merdāne disünler
- 5 Kapuñda rakıbi urup öldürmedüm ol gün  
Ḥōş vardı Ḥadid'uymadı şeytāna disünler

14-16<sup>162</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün  
 - - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Cān virdüğümü la'line cānāna disünler  
Yok yirde yanan 'âşıka cānā ne disünler
- 2 Yoluñda şabā gibi şu deñlü yileyin kim  
Merdāneler içre baña bir dāne disünler
- 3 Gözüm yaşını kanlu kabağumda görenler  
Pürdür yine kan-ıla bu peymāne disünler
- 4 Derd ü gam-ı hicrān-ıla ḥasret bucağında  
Cān virdüğüm ol āfet-i devrāna disünler
- 5 Bir lu'b-ıla efsün idelüm şi're Vişālī  
K'eş'ār-ı Necātī kuru efsāne disünler

<sup>161</sup> 178b B: Nazīre-i Ḥadidī.  
 4a қоşmağıl : қоşmağla. M.  
 5b Ḥadid' : Ḥadidī. M.

<sup>162</sup> 178b B: Nazīre-i Vişālī.

XIV<sup>163</sup>

Fa'ilatün fa'ilatün fa'ilatün fa'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 İy melek sıretlü dilber v'iy perî şüretlü yâr  
Şerm ider Tübî boyuñdan serv ü şimsâd ü çenâr
- 2 'Ālem-i er[v]āh[1] zülfeynüñ mu'atţar kılalı  
Kāsıd olmışdur Hōten'de müşk-i āhū-yı nişâr
- 3 Hadd ü hālünden olupdur şerm-sār iy şun'-ı Hakk  
Nesh ü ta'lik ü rikā' vü sülş ü reyhan ü gubâr
- 4 Gülsitān içinde 'arz-ı 'arız itmişsin güle  
Anuñ-içün şerm idüp gülşende tutmuşdur karar
- 5 Dürc-i cevherdür çü dürr itdüm Halılı nazmumu  
Bir güneş tal'atunuñ mihrinde kaldum yadigar

## Nev'-i āhar der-baħr-ı mef'ülü fa'ilatü mefa'ilü fa'ilat

15<sup>164</sup>

Mef'ülü fa'ilatü mefa'ilü fa'ilün  
 - - . / - . - . / . - - . / - . - -

- 1 Bİ-vaġt geldi yâr işigine meh-i münîr  
Şeb-revlük anuñ uşta getürdi yüzine kir
- 2 Nāgeh düşümde görine diyü mişāl-i dōst  
İtdüm ferāġat uyġudan iy māh-ı bİ-naẓîr
- 3 Şakladum-ıdı göñlümi buldı çıkardı hāl  
Zāhir budur ki noġta-y-ıla bilinür zamîr
- 4 Sen şāhdan kemîneye heyhāt iltifāt  
Sen gāyet ulu pādîşāhsın ü ben ġatı faġîr

<sup>163</sup> 178bh B: Nev'-i Diğer.

3a şun'-ı : şun'ı. M.

<sup>164</sup> 179a B: Ez-ān-ı Necāti Beg, D. (A.N.T.),s.192-193.

1b uşta : uşda. D.

2b uyġudan : uyġudan. D.

4 D —.

- 5 Zülf ü ruhuñda bağlu göñüller dizin dizin  
Rüm illerinde nite ki zencir-ile esir
- 6 Meclisde tek tururken eridi döküldi şem'  
Bir derdi var içinde ki anı yidügi yir
- 7 Cān ü dilini şol ki virür iki bir dimez  
Layık mıdur ki hışm ide gamzeñ ikide bir
- 8 Ben şakladukca sine de sırr-ı maħabbeti  
Bir bir yüzüm gözüm saña mā fi'z-zamir'i dir
- 9 Te'sir iderdi kevkeb-i 'izzet Necāti'ye  
Nārenci çizme kebkebi itse yüzümde yir

15-1<sup>165</sup>

Mef'ulü fā'ilatü mefā'ilü fā'ilün

- - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Kūyuñ yolında niçe kez iy mihr-i bī-naẓir  
Şeb-rev diyü tütildi giceyle meh-i münir
- 2 Hüsnuñ zekātınuñ eger iy hāce-i cemāl  
Bir müstehıkkın ister-iseñ işte ben faķir
- 3 Fi'l-cümle öykünürdi şehā gamzeñ oķına  
İller kanadı-y-ıla uçar olmasaydı tır
- 4 Hatdan zarar ne hüsne yaruñ çü mürdan  
Olmaz nizām-ı mülk-i Süleymān hālel-pezir
- 5 Bir pādışāh-ı hüsne kul oldum ki Bākıya  
Anuñ esir-i 'ışkı olupdur cevān u pır

5 : 4. D.

6 : 5. D.

6a tek tururken : dek dururken. D.

6b anı yidügi : yidügi anı. D.

7 : 6. D.

8 —

9 : 8. D.

9b yüzümde : yüzinde. D.

<sup>165</sup> 179a B: Nazire-i Bākı Çelebi. D. (S.K.),s.156.

1a niçe : nice. D.

1a mihr-i : D.s.156 : māh-ı. M.

3a şehā : senüñ. D.

3b kanadı-y-ıla : kanadı ile. D.

3b olmasaydı : olmayaydı. D.

4a çü : ki. D.

5a oldum : olduk. D.

15-2<sup>166</sup>

Mef'ulü fa'ilatü mef'alü fa'ilün  
 - - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Cān la'lüñüñ ölümlüsi dil zülfüñe esir  
İtme havāle gamzeñi cānā ikide bir
- 2 Eşküm sitāresi oluban dīdeden revān  
Ayāguña düşerse n'ola iy meh-i münir
- 3 Dirseñ cihānda gelmeye hergiz saña bedel  
Āyine tutma yüzüñe iy mäh-ı bī-naẓir
- 4 Hürşid nice beñzeye saña 'ale'l-huşuş  
Sen āfitāb-ı 'ālem u ol zerre-i ḥaķır
- 5 Kaddini bükdi Ḥayderī'nün nitekim kemer  
Fikr-i miyānuñ eyledi ol nātuvanı pīr

15-3<sup>167</sup>

Mef'ulü fa'ilatü mef'alü fa'ilün  
 - - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Hıķmetde Bū 'Alī ola ger şī'irde zāhır  
İtmez zuhūr uyıcaķ kişiyē zāhır
- 2 İy mışır-ı fazla 'izz-ile sulṭān olan 'aziz  
Kaldum ayāķda dāmenüñ olmazsa dest-gır
- 3 Yoķdur nazır saña ḥaķıķatde şüretā  
Biri iki gören görür ancaķ saña nazır
- 4 Zencir-i gamdan itmez-iseñ bendeñi ḥalās  
Kaldum bu Germiyān kalesinde ebed esir
- 5 Hecrī saña du'ālar idüp dirdi dāyimā  
Her maṭlūbuñı Kādir ide umaram kaḍır

<sup>166</sup> 178bh B: Nazire-i Ḥayderī.

<sup>167</sup> 179ah B: Kara Çelebi.

XV<sup>168</sup>

Mefā'ülün mefā'ülün fe'ülün  
 . - - - / . - - - / . - -

- 1 Çü eşküm müjde-i cānān getürdi  
Şanasın mürde-cisme cān getürdi
- 2 Bu dil Ya'küb'ma Beyt-i hazen'den  
Selām-ı Yūsuf-ı Ken'an getürdi
- 3 İrüp 'İsī bigi çārüm felekden  
Bu müşkil derdüme dermān getürdi
- 4 Zehī kıtlu kadem peyk-i huçeste  
Ki sulţāndan kula ihsān getürdi
- 5 Şabā gibi Halīlī 'andelibe  
Nesīm-i gönca-i handān getürdi

Nev'-i āhar der-baħr-ı fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilat

16<sup>169</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ülün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 'Aşıkam dīvāne-bend itsün beni zencirler  
Lā-cerem zencir-ile ziver bulurlar şirler
- 2 Yağdılar nār-ı melāmetle fetilin dağumuñ  
Bir çerāğ idindiler ben nā-murādı pırler
- 3 Ya meger kāfir gözün İmāna gelmiş zeyn olup  
Almış etrāfın müjeñ 'uryān idüp şemsirler
- 4 'Arızuñdur Çın gülistanı yüzün müşgīn gazāl  
Ya kaşuñ atmış aña müjgānlaruñdur tırler
- 5 Fırkat öldürdi Hayālī bendeñi luř it yetiş  
Sen mürüvvet kānına lāyık mıdur te'hīrler

<sup>168</sup> 179ah B: Nev'-i Diğer.

<sup>169</sup> 179b B: Ez-ān-ı Hayālī Beg, D. (A.N.T.),s.153.

2 : 4. D.

4 : 2. D.

4a müşgīn : miskīn. D.

4b müjgānlaruñdur : müjgānlaruñdan. D.

5a öldürdi : öldürdü. D.

16-1<sup>170</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Zahm-ı tıgūñdan dönersem boynuma şemşirler  
SİNemi döndürmezem yüz biñ urursañ tırler
- 2 Derd-i 'ışkuñdan delürdüm rāy-ı zencir eyleme  
Boynuma zülfüñ yeter lāzım degül zencirler
- 3 Āferin müy-ı miyānuñ naqşınuñ taħrırine  
Kıl kalemle Mānī-i Çin idemez taħrirler
- 4 Gördiler bu vech-ile yāruñ muşavver naqşını  
Yapışıp dīvāra geçdi kendüden taşvirler
- 5 Fikre varursa Süvārī gam degül az görme kim  
Yaraşur müşgīn şaçıñ rāyında çok tedbirler

16-2<sup>171</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Çekdi zencire beni 'ışkuñ nitekim şirler  
Eşk-i çeşmüm iki yanumda iki zencirler
- 2 Na'1 kesmiş farkına her biri olmuş sine-riş  
Nāvek-i müjgānuñüñ efgendesidür tırler
- 3 Yanına alsun diyü kâfir gözün gamzeñ gibi  
Girdiler şimdi çelipā şekline şemşirler
- 4 Şu'le-i şem'-i cemāli şevkına cem' oldılar  
Bir çerāğ idindiler ol nev-cevānı pırler
- 5 İrmege şubḥ-ı vişāl-i yāra hergiz çāre yok  
Bākıyā āfākı tutdı nāle-i şeb-girler

<sup>170</sup> 179ah B: Nazire-i Süvārī.

<sup>171</sup> 179ah B: Nazire-i Bākı, D. (S.K.), s.165.

5a şubḥ-ı : D.s.165 : hergiz. M.

XVI<sup>172</sup>

Mefâ'ilün fe'ilätün mefâ'ilün fe'ilün

. . . - / . . . - - / . - . - / . . . -

- 1 Göñül [ki] 'azm idüp ol mäh-ı mihribāna gider  
Şafā vü 'işret ü zevka ateşte yana gider
- 2 Zamān ile [çok] ırak düşmüş-idi gülşenden  
Bu 'andelib göñül yine gülistāna gider
- 3 Yıkılmış-ıdı cefā vü ruhuñda miñnet-ile  
Vefā irişdi yine seyr idüp Cinān'a gider
- 4 Meger kim irdi kulağına pādışeh haberi  
Ziyāret eylemege hāk-i āsitāna gider
- 5 Halilī gurbete düşmişdi hayli müddet-idi  
Be-gāyet irdi yine seyr idüp mekāna gider

Nev'-i ahar der-baħr-ı mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ulün

17<sup>173</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ulün

- . . / . - . . / . - . . / . - . .

- 1 Berg-i semenüñ lāle gibi hūb olacağdur  
Mehtāb yüzüñ gün gibi maħbūb olacağdur
- 2 Çevgān idüben zülfüñi meydān-ı cemāle  
Ser-geşte olup ay u güneş tūb olacağdur
- 3 Kaşuñla gözüñi görüben didi müneccim  
Bu ğurrede çok fitne vü āşūb olacağdur
- 4 Didüm ki ruhuñdan bula mı rağbeti hattuñ  
Dir müşg-i Hoten Rüm'da mergūb olacağdur

<sup>172</sup> 179bh B: Nev'-i Diğer.

2a Zamān ile : ز ما ند بکه . M.

<sup>173</sup> 179b B: Ez-ān-ı Ahmed Paşa, D. (A.N.T.),s.152.-153

2a idüben : idicek. D.

2b ay u güneş tūb : ay ile gün tōp. D.

3 —.

4 : 5. D.



- 5 Bu kanlu yaşum yollaruña āb-zen olup  
Kırpüklerüm işigüñe cārüb olacaqdur
- 6 Sen husrev-i hūbānuñ añar hūsnini Ahmed  
Kim nazm-ı Hasen gibi hōş-üslüb olacaqdur
- 7 Divānumuñ evrākın idüp gül gibi rengin  
Vaşf-ı ruhuñ ol deftere mektüb olacaqdur

17-1<sup>174</sup>

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün  
- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Günden güne ol gonca-dehen hūb olacaqdur  
Devrān gibi pür-fitne vü āşüb olacaqdur
- 2 Meydān-ı maḥabbetde yine bir pula biñ baş  
Çevgān-ı ser-i zūlfine hep tūb olacaqdur
- 3 Ol la'l-i Mesihā-demi gördüñ mi k'anuñ yar  
Bir büsesi biñ cān gibi mergüb olacaqdur
- 4 Gözüm yaşı bārānı ile hūsnı bahārı  
Gül gibi ter ü tāze vü maḥbūb olacaqdur
- 5 Bir yir var-ımsı dilberi 'āşık-küş olurmuş  
İşhāk yūri gidelüm Üsküb olacaqdur

17-2<sup>175</sup>

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün  
- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Günden güne ol māh-likā hūb olacaqdur  
Varduçca cihān ḥalkına maṭlūb olacaqdur
- 2 Tābende-idi nūr-ı cemāli kücücekden  
Gün gibi 'ayān-idi ki maḥbūb olacaqdur
- 3 Hōşdur bir avuc ḥāk-ise gözüme elüñden  
Her nesne ki dōstdan gele mergüb olacaqdur
- 4 Meydān-ı cemālünde gözüñle kim ider ceng  
Ger Rüstem-i destān-ısa maḡlūb olacaqdur

5 : 4. D.

6a añar : öger. D.

<sup>174</sup> 179b B: Nazīre-i İşhāk Çelebi, D. (M.Ç.-M.A.T.),s.146.<sup>175</sup> 179bh B: Nazīre-i Gedāyt.

- 5 Hıa' dan aña zinet çü 'atā oldu Gedāyı  
Bu mülk-i cihān revnākı Üsküb olacağdur

XVII<sup>176</sup>

Mef'ülü fa'ilatü mefā'ilü fa'ilün  
- - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Gördükde benden ol meh-i nā-mihribān kaçār  
Tenden bu ğayret-ile vedā' itdi cān kaçār
- 2 Bilsem günāhumı niçün hısm ider baña  
Geh āşikāra yüz çevirür geh nihān kaçār
- 3 Uymış raķıb-i rü-siyehe iy dirġ ki  
Yüzini görmeyem diyü benden hemān kaçār
- 4 Her dem ki görem anı raķıb-ile söyleşe  
Cānum gelür dehānuma tenden revān kaçār
- 5 Senden Halil gerçi kaçār ol cefālu yār  
Gönlüme gerçi gelür kim yalan kaçār

Nev'-i āhar der-baħr-ı mef'ülü fa'ilatün mef'ülü fa'ilatün

18<sup>177</sup>

Mef'ülü fa'ilatün mef'ülü fa'ilatün  
- - . / - . - - / - . . / - . - -

- 1 Zülfün beni sebep ne eyler Şikeste-hātır  
Yā Rab Őikestelükden kırtulmasun o kāfir
- 2 Gönlüm gözüm töludur haıtuñ hayāli ile  
Şan Hızr'dur k'olupdur yaşda kırıda hāzır
- 3 Māh-ı tamāmı mihrün bir Őikle kıoydı k'anuñ  
Beş on gün içre ğālib olısar 'ömri āhir
- 4 Bilmez kimesne kıadrüm tā gitmeyem cihāndan  
Bulmaya nāfe kıymet ger olmaya misāfir

<sup>176</sup> 179bh B: Nev'-i Diğer.

1a nā-mihribān : nā-mihrimān. M.

3b hemān : revān. M.

<sup>177</sup> 180a B: Ez-ān-ı Tāciżāde Ca'fer Çelebi, D. (İ.E.),s.259.

2a töludur : tölubdur. D.

3b olısar 'ömri : 'ömri olısar. D.

- 5 Meclisler içre Ca'fer añılsa vaşf-ı hālüm  
Cāmuñ gözi tolar yaş raḥm eyleyüp mey acır

18-1<sup>178</sup>

Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün

- . . / - . - - / - - . / - . - -

- 1 Cādū gözün füsūnda olmasa 'ayn-ı sāḥir  
Yağdurmaz-ıdı dāyım bārān-ı tır o kāfir
- 2 Şırın lebün gamıyla gurbetde cān virürsem  
Zahm-ı müjeñden ancak üstümde aḡlar acır
- 3 Lü'lü'-dişün lebünle iy dōst görmeyelden  
Çıkdı benüm gözümden la'l ü dūr ü cevāhir
- 4 'İşkuñda pāk olanuñ daḡı nişāndur anuñ  
Olur efendi zāhir bir noḡta-y-ıla zāhir
- 5 Sevdi yine Ğubārī bir serv-i gül-'izārī  
Cevr ü cefāda sāḥir 'ilm-i fitende māhir

18-2<sup>179</sup>

Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün

- . . / - . - - / - - . / - . - -

- 1 Dirsem n'ola hey āfet fettān gözüñe sāḥir  
Göz göre ḡanum içer her dem benüm o kāfir
- 2 Cevr-ile ben fütādeñ pā-māl idüp dem-ā-dem  
Zülfün gibi yeter kıl 'ömrüm şikeste-ḡaḡır
- 3 İy ḡusrev-i şeker-leb şırın lebünden ayru  
Görüp gözüm yaşını baña deñizler acır
- 4 Ḥaḡḡuñ gelüp ki 'ömrüm zülfünü maḡv ide āḡ  
'Ömrüm yanumda āḡir ol ḡamdan olur āḡir
- 5 Vaşf eylese lebünle dendānuñı bu Naẓmī  
Eylər nişār güyā naẓm-ı dūr ü cevāhir

<sup>178</sup> 180a B: Naẓire-i Ğubārī, Ḳaramānī.

<sup>179</sup> 180a B: Naẓire-i Naẓmī.

18-3<sup>180</sup>

Mef'ülü fâ'ilâtün mef'ülü fâ'ilâtün

- - . / - . - - / - - . / - . - -

- 1 Hızr'ın kerâmetin Hâk hâmeñde kıldı zâhir  
Miskînlere bulunur yaşda kırıda hazır
- 2 Ma'nâ-yı süz-nâki elfâz-ı âb-dârı  
Cem'ide miydi hâmeñ ger olmasaydı sâhir
- 3 Bilmez şafâ-yı küyuñ yoluñda ölmeyenler  
Tuymaz vañan huzûrın şol k'olmadı misâfir
- 4 Göster cemâlüñ evvel âhir çü öldürürsin  
Senden budur murâdum iy döst evvel âhir
- 5 Şevk-ı dili nigâra ben nice bildürem kim  
Nâme müşevveşü'l-hâl hâme şikeste-hâtir
- 6 Fırkat şebinde 'âşık zulmet yüzini görmez  
Çün şeb-çerâğ uyardı nazmuñdaki cevâhir
- 7 İshâk'a itdügini senden cüdâ rağbün  
Hergiz cihânda itmez bir dîni yok o kâfir

18-4<sup>181</sup>

Mef'ülü fâ'ilâtün mef'ülü fâ'ilâtün

- - . / - . - - / - - . / - . - -

- 1 Süz-ı derûnum olsa bezm-i gamuñda zâhir  
Dilden yanar beni şem' ağlar sebû mey acır
- 2 La'lüñ gamundan evvel dirdüm ki câna irem  
Baña bu yolda hâşıl cân virmek oldu âhir
- 3 Kec-revlük idüp iy çarh ben nâtüvanı dâyim  
Yârımdan ayırınca cânı bedenden ayır

<sup>180</sup> 180ah B: Nazîre-i İshâk Çelebi, D. (M.Ç.-M.A.T.),s.142.

3 : 4. D.

3b k'olmadı : olmadı. D.

4 : 5. D.

4a çü : çün. D.

5 : 6. D.

5a Şevk-ı dili nigâra : D.s.142 : Şevkı dil-i nigârâ. M.

6 : 3. D.

6b uyardı : irürdi. D.

7b yok o : ayru. D.

<sup>181</sup> 180ah B: Nazîre-i Hâfiz.

- 4 Ger dīne gelmediyse neyley yüzünde hattuñ  
Girmez Cinān'a zīrā her kim qalursa kāfir
- 5 Zād ü zevāde kaydın gör gāfil olma Hāfız  
Kim menzil-i cihāna olur konan misāfir

18-5<sup>182</sup>

Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün  
- - . / - . - - / - - . / - . - -

- 1 Şol şüret-i hayālūñ olursa gözde zāhir  
Karşuma hürî gelse olmayam aña nāzır
- 2 Koma hasūdı neyley kūyuñda iy perî çün  
Rüşen degül mi çün kim girmez Cinān'a kāfir
- 3 Çak şöyle bīkesem kim bu gözlerümden ayruq  
Ardumca ger ölürsem yokdur bir aqlar acır
- 4 Bugün reh-i belāda bir tekyedür bu gönlüm  
Her gice derd ü gamdan eksük degül misāfir
- 5 Dendānuñ-ıla la'lūñ vaşfında itdi Rāyī  
Elfāzı dürr-i meknün her bir sözi cevāhir

18-6<sup>183</sup>

Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün  
- - . / - . - - / - - . / - . - -

- 1 Sihr-ile diller alur her dem o çeşmi sāhir  
Gün gibi 'arızını eyledügince zāhir
- 2 Her kim ki serv-қaddūñ togruluğ-ıla sevmez  
Bağ-ı cihānda 'ömrüm қahr itsün anı Qāhir
- 3 Meh-rular arasında olmaya saña beñzer  
Mihir ü vefāda nādir fenn-i cefāda māhir
- 4 Hatt-ı 'izār-ı yarı görüp ta'accüb itmeñ  
Ateş içinde қadir reyhan bitürse Qādir

<sup>182</sup> 180ah B: Nazire-i Rāyī.

<sup>183</sup> 180b B: Nazire-i Sebzi.

- 5 İklīm-i nazmı yek-ser feth itmedür murādum  
Mülk-i cihānda Sebzi nuşret virürse Nāşır

18-7<sup>184</sup>

Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün

- . . / - . - - / - - . / - . - -

- 1 Ka'be yüzünde haṭṭuñ niçün olur misāfir  
Neyler ḥarem içinde ol yüzi ḳara kāfir
- 2 Cān viren evvel irmiş āhir vişāle dirler  
Bu ḳavle cān virürdük biz dahı evvel āhir
- 3 Beñzüm riyāzet-ile şarardı diyü zāhid  
Başladı 'illetini bātında itdi zāhir
- 4 Sen gonca-lebden ayru iy serv-i lāle-ruhsār  
Cismi gülüñ yaḳılır cānı gül-ābuñ acır
- 5 Zülfüñ ki 'arızuña olur ḥicāb u māni'  
Göz göre ḥaḳḳı örter billāh gör o kāfir
- 6 Dünyā 'imāretine iñende tekyelenme  
K'üç gündən öte ṭurmaz bu evde bir misāfir
- 7 Vaḥdet meyin Helākī nüş itmeyince dilde  
Def'-i şevāgil ü nefy olmadı ḥiç ḥavāṭır

XVIII<sup>185</sup>

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

. . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . -

- 1 Olmadum yār-ıla çün hem-dem elümden ne gelür  
Gözlerüm yaş aḳıdur hem dem elümden ne gelür
- 2 Naḥs-ṭali' çü benüm oldu nedīmüm n'ideyim  
Öldürürse [beni āhir] ḡam elümden ne gelür

<sup>184</sup> 180bh B: Nazīre-i Helākī, D. (M.Ç.),s.91.

1a misāfir : mücāvır. D.

1b yüzi : dtni. D.

5a Zülfüñ ki : D.s.91: Zülfüñle. M.

5b billāh : billāhi. D.

5b o : bu. D.

7a dilde : dilden. D.

7b Def'-i şevāgil ü nefy olmadı ḥiç : Ref' olmadı şevāgil nefy olmadı. D.

<sup>185</sup> 180bh B: Nev'-i Diġer.

- 3 Dimiş ol yār elinden ne gelür öldürürem  
Togru dimiş bu kelāmı hem elümden ne gelür
- 4 'İşk bāzāra şalup bī-ser ü pā kıldı beni  
Komaz elden çü ciger yaqam elümden ne gelür
- 5 Dōstlar dir ki Hālī nice feryād idesin  
N'ideyim olmaz-istem ebsem elümden ne gelür

Nev'-i aḥar der-baḥr-ı fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilat

19<sup>186</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 İy sülük ehli senüñ ol araduguñ kãdadur  
Şöyle aḳrebdür saña kim güyiyā cãn tendedür
- 2 Bī-ḥabersin sen sirişte cãnuñ ü ḳalbüñle ol  
Āteş-i berrāḳ gūyā seng-ile āhendedür
- 3 Araduguñ şāḥ taḥt-ı dilde ḳılmışdur ḳarār  
Gūyiyā nūr-ı muşaffā dīde-i rūşendedür
- 4 Gūşuña girmez ararsın sen mesāfe ḳaḥ' idüp  
Dil bülend āvāz-ıla aydur ki ol şeh bendedür
- 5 Bir şeh-i 'ālem mi var Zātī gönül taḥtında kim  
On sekiz biñ 'ālemüñ maḥlūḳı aña bendedür

19-1<sup>187</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Ol güzeller pādişāḥı kim ḥayāli bendedür  
Menzili cānumdadur nite ki cānum tendedür
- 2 Tūr-ı Mūsī'dür tenüm gönlümde nūr-ı 'išk-ı pāk  
Şol tecellī nārıdur kim Vādi-i Eymen'dedür

<sup>186</sup> 180b B: Ez-ān-ı Zātī, D. (A.N.T.), I.c.s.334.

1a kãdadur : sendedür. D.

2a ü : vü. D.

3b nūr-ı : nār-ı. D.

5a 'ālem mi var : 'ālem var ey. D.

<sup>187</sup> 180b B: Nazīre-i Ḥayretī, D. (M.Ç.),s.171.

- 3 Cüst ü cü it yarı sen bu ev bu yabandur dime  
İy gözüm yaşı şu kim cüyendedür yabandadur
- 4 Bulamazsın istemezseñ geşt idüp her güseyi  
Gerçi iy t̄alib yine matlūbuñ olan sendedür
- 5 Pādişāham dise sultānum ‘aceb mi Ḥayretī  
Āsitān-ı devletūñde bir kemİne bendedür

19-2<sup>188</sup>

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Çok zamāndur ki dil ü cānum nigārā sendedür  
‘İşkuñı terk itmezsin nite ki cānum tendedür
- 2 Zen nedür kim merd olanlar vireler aña gönül  
İy püser sevdüm seni şanma ki gönüm bendedür
- 3 Kışsa-i Ferhād’ı ko aña baña Mecnūn’ı kim  
Fikr ü zikri her birinūñ çünki dāyim zendedür
- 4 Tağlar döymez eger yükletseler bār-ı gamı  
Āferīn itmez misüz kim bār-ı gam gerdendedür
- 5 Alına didüm kamer gün yüzine itdüm haṭā  
Daḥı ol demden berü dil dōstlar şermendedür
- 6 Ağlasam dildāra karşı gül gibi ḥandān olur  
Şimdi bildüm ḥālūme yāruñ işi hep ḥandedür
- 7 Her ne ḥükm itseñ revādur pādişehsin sevdüğüm  
Her ne kılsañ kıl Muḥibbī boynı bağlu bendedür

3b yaşı : taşı. D.

4a Bulamazsın : Bulamazsın. D.

<sup>188</sup> 180bh B: Nazīre-i Pādişāh-ı ‘Ālem-penāh, D. (C.A.),s.190.

1a ki dil ü cānum nigārā : kim nigārā bu dil ü cān. D.

1b itmezsin : itmezem. D.

2a kim : ki. D.

2b bendedür : zendedür. D.

3 D —.

4 D —.

6b ḥālūme : ḥālūmi. D.

7a ḥükm : kim. D.

7a sevdüğüm : dōstum. D.

7b kılsañ : kılsan. D.



19-3<sup>189</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
 - . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Dōstlar hiç bilmezem ol la'l-i kıandım kıandadır  
Görmeyelden anı şanmañuz ki cānum tendedür
- 2 Āh ol sīmīn-beden pinhān olalı dīdeden  
Dōstlar ten bundadır illā ki cānum andadır
- 3 Bezm-i gülşende gice tā şubha dek dil bülbüli  
Karşusunda bir gül-i nev-restenüñ küyındadır
- 4 İy gözi nergis bağıaldan 'ayn-ı himmetle baña  
'Ālem içre dem-be-dem gönüm gözüm hep sendedür
- 5 Bu yalancı dünyede devletlü şāhum şöyle bil  
Ānī-i aşüfte gayet saña şādık bendedür

XIX<sup>190</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
 - . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Sevdi dilden iy meh-i nā-mihribān cānum seni  
Gördi meftün oldu 'aqlum çeşm-i fettānum seni
- 2 Kime kul oldūñ kimi sevdūñ dir-iseñ bendeñe  
Saña kul oldum seni sevdüm benüm cānum seni
- 3 Kimi dünyāya kimi 'uqbāya virdi gönlini  
Ben seni sevdüm iki 'ālemde cānānum seni
- 4 Cüst ü cüyünda başum seyl-āb çağlar şu gibi  
Bir nazār ger görmesem serv-i hūrāmānum seni
- 5 Sende İmān var-ısa uyma rakīb-i kāfire  
Hağ Ta'ālā şaklasun Şeytān'dan İmānum seni

<sup>189</sup> 181ah B: Nazīre-i Ānī Çelebi.

<sup>190</sup> 181ah B: Nev'-i Dīger.

1a meh-i : mehi. M.

4b nazār : نظم M.

5a Sende : Sende ger. M.

## Nev'-i ahar der-bahr-ı mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün

20<sup>191</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Nigārā hāşılum zülf-i semen-büyuñda bir budur  
Ki bu 'ömr-i dırāzumda benüm varum da bir budur
- 2 Benüm ebrülarum şanmañ bu iki haţtı alnumda  
Başumda iy kemān-ebrü yazılmış kara yazudur
- 3 İzüñ tozını tartarsam n'ola gözümle yollarda  
Efendim cevherüñ kadrin bilene göz terāzudur
- 4 Akuban kara yirlerde şu gibi kanlu yaşum āh  
Saña bu göz yaşı n'eyler dahı iy serv dılcudur
- 5 Yazardum haţtuñuñ vaşfin devāt-ı çeşm-i Āhī'den  
Velī bu kan olacağın içi iñen kara şudur

20-1<sup>192</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Şu kim şu yirine kan içmek anuñ çeşmine hüdur  
Tudağı Süre-i Kevşer haqıyçün bir içim şudur
- 2 Didi eşküñ çıka mı küyuma didüm çıkar ammā  
Ayıtdı kim neden dırsın didüm kim göz terāzudur
- 3 Didi kim alnuña sürh-ile tıgum haţ yazar bir gün  
Did[üm] kim görürem āhir şu kim başumda yazudur
- 4 Yitürsem kendümi tañ mı bu 'aqlum kişt-zārını  
Eline dās alup her dem biçen ol iki ebrüdür

<sup>191</sup> 181a B: Ez-ān-ı Āhī Çelebi, D. (Nec.S.),s.90.

3b cevherüñ : cevherin. D.

4a Akuban : Akıtduñ. D.

4a yirlerde : yirlere. D.

4a yaşum āh : yaşumı. D.

<sup>192</sup> 181a B: Nazıre-i Zātı, D. (A.N.T.), I.c.s.233.

1b haqıyçün : haq'ıçün. D.

2a ammā : cānā. D.

2b kim : ki. D.

- 5 Şararmış beñzi yanar cismi ditrer başı iy meh-rū  
'Aşā-y-ıla yürür mihrūñle gün gāyetde şayrudur
- 6 Eger ben şādīyi bir dahı görürsem iki olur  
Benüm[le] ğam-gūsār olan dem-i fürkatde kaygudur
- 7 Yapışdı zülfine bu şeb didi ol sünbül-i hōş-bū  
Dimāğūñ nāfe-veş sevdāya viren Zātīyā būdur

20-2<sup>193</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

- 1 Bu bāğ-ı 'ālem-ārā kim ser-ā-ser verd-i hōş-būdur  
Şu deñlü şöhreti var kim hemān bir şeh̄r bir odur
- 2 Güli kan tutduğı dem nişter-i hār-ıla faşd itdi  
Aña her şāh-ı bülbül bir leṭāfet-baḥş yazudur
- 3 Gülüñ her tāze bergi rişte-i eşk-i hezār-ıla  
Lebūñ şehdini mīzān itmege iy meh terāzūdur
- 4 Dem-ālūde ser-i bülbül durur her ğoncası anuñ  
'Aceb mi bağlanursa gülleri zīrā ki kanlıdur
- 5 Ayağı tozına İşār için şāhuñ ruḥ-ı gülde  
Hayālī jāleler la'lin ṭabaḳlar içre lü'lü'dür

20-3<sup>194</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

- 1 Nigāruñ yañağı güldür saçı reyḥān-ı hōş-būdur  
Hem anuñ ğamzesi āfet hem anuñ çeşmi cāzūdur

5b 'Aşā-y-ıla : 'Aşā ile. D.

<sup>193</sup> 181ah B: Nazīre-i Hayālī Beg, D. (A.N.T.),s.141-142.

1b odur : budur. D.

2 : 4. D.

2a Güli : Gülü. D.

2b bülbül : gülbün. D.

2b yazudur : bāzūdur. D.

4 : 2. D.

4a ālūde ser-i : D.s.142 : ālūdesüz. M.

5a tozına : tozuna. D.

5a ruḥ-ı : ruḥ u. D.

5b jāleler : D.s.142 : jāle-i. M.

<sup>194</sup> 181ah B: Nazīre-i Rahmī.

- 2 Kıyāmet kaddi 'ar'ardur şalınur şan şanavberdür  
Sözi şırın lebi sükker igen h̄oş-güft ü h̄oş-güdur
- 3 Alur biñ nāz-ıla ol meh dem-ā-dem 'aşıkuñ göñlin  
Cefā vü cevr ider cāna vefāsi dāyimā budur
- 4 N'ola her yarı gördükce aña meyl eylese göñlüm  
Dili 'ariflerüñ cārī yañılmaz bir aqar şudur
- 5 Uyrken büsesin almak olurdu şimdi maħbūbuñ  
Uyanup fūrkatı tīrin ura bu cāna qorhudur
- 6 Ne var yāhū dise şofı girüp meyhāneye 'aşık  
Mey içüp mest-i 'ışk olmuş dilinde zikri hep şudur
- 7 Baña bir ruħları alı bugün gösterdiler gördüm  
Didüm göñlini Raħmī'nüñ be-vallāhi alan budur

20-4<sup>195</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

- 1 N'ola bī-mihr-ise dilber bi-ħamdillāh ki meh-rüdur  
Şu deñlü şöhreti var kim bugün bir şehr bir odur
- 2 Bugün ol fitne-i āhir-zamāna ħaşr olan ölmez  
Kıyāmet-kadd ü kāmetsdür kıyāmet-çeşm ü ebrüdur
- 3 Benüm sīnemdeki dağ-ı siyāh olmuşdur eglencem  
Meger Mecnün-ı şeydānuñ enİsi çeşm-i āhüdur
- 4 Gel iy pīr-i muğān billāh ne bī-ħad luṭf olur bu kim  
Eli boş olan abdāluñ müdām ayağı töludur
- 5 Ben izüñ tozını gördüm ayağüñ toprağı ħaqqı  
Çekilse sürmeden eksük degüldür göz terāzüdur
- 6 Senüñ büy-ı mey-i la'lüñ şabādan işidüp gonca  
Didi kim 'ākıbet bizi yaqasuz koyacaq budur
- 7 Necāti baħr-ı eş'aruñ nedendür pür-güher bu h̄od  
Leṭāfetde selāsetde hemānā bir aqar şudur

<sup>195</sup> 181b B: Nazīre-i Necāti Beg, D. (A.N.T.),s.262-263.

1b var kim bugün : vardur hemān. D.

4a luṭf olur : luṭfdur. D.

7b Leṭāfetde selāsetde : Selāsetde leṭāfetde. D.

20-5<sup>196</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Şu günden kim boyuñ servi ser-i zülfüñ semen-büdur  
Çenâr ölmüş durur gider benefşe kara yaşludur
- 2 Ne yüzle yüze yüz olmak dilersin iy güneş yāra  
Güzellükden murād olan bilürsin çeşm ü ebrüdur
- 3 Nigārā gönümün cānı lebünden büse almakdur  
Velikin cānumuñ gönli bir öget sāde pehlüdur
- 4 Şu divāne durur 'ākıl k'ola 'ışkuñla şeydā ol  
Şaçuñ zencirini kıomaz elinden her kim uşludur
- 5 Gözüm yaşın ayağundan sen ırmağ istedün ammā  
Neler ider saña iy serv bu göz yaşı durudur
- 6 Göricek göz yaşı gibi aķar her serv-i bālāya  
Necāti bu gönül gönül degüldür bir aķar şudur

20-6<sup>197</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Nigārā tütiyā-yı hāk-i payün özge dārüdur  
Çekilse sürmeden eksük degüldür göz terāzüdur
- 2 Acı tatlu zamānumuz senünle geçsün iy dilber  
Tudaguñ şehd-ile sükker velikin gamzeñ ağudur
- 3 Ğam-ı 'ışkuñda bimāram önünde cān virem şāhā  
Ümidüm soñ nefesde hançeründen bir içim şudur

<sup>196</sup> 181b B: Velehü Kezā, D. (A.N.T.),s.229.

1a servi : serv-ü. D.

4b kim : ki. D.

5 —.

<sup>197</sup> 181b B: Velehü Kezā, D. (A.N.T.),s.261-262.

2a zamānumuz : zemān yek-ser. D.

2b Tudaguñ : Dudaguñ. D.

2b sükker : şekker. D.

3a 'ışkuñda : 'ışkuñla. D.

4 Gözüm yaşın ayağundan sen ırmağ istediñ ammā  
Neler ide saña iy serv bu göz yaşı tırudur

5 Hayāl-i çeşm-i fettānı uyandı gözüñ aç miskīn  
Necātī 'aşıka bu yolda büyük düşmen uyhudur

20-7<sup>198</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

1 Yakında bir güzel sevdüm melek-hū vü perī-rūdur  
İraç mı Ka'be'den küyuñ didüm didi aña rūdur

2 Yetişdüm ol boyı serve didüm şal üstüme sāye  
Didi aşlı nedür didüm nigārā sāde pehlūdur

3 Senüñ şeb-büy-ı zülfünden meşāma irmedi şemme  
Beni sevdā-zede iden dirīgā rüz u şeb budur

4 Didi kim çeşme-i çeşmüñ ki Nil'i 'aynına almaz  
Çıka mı mışır-ı küyuma didüm kim göz terāzūdur

5 Sühāyī hasta hālinden haber-dār olmadı çeşmüñ  
Egerçi hastanuñ hālın bilenler dir ki şayrudur

20-8<sup>199</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

1 Getürmeñ bādeyi bezme ki gāvğāya sebep odur  
Getürmez kimse meclisde anı bir delükanludur

2 Birinde hāk-i pāyidür birisinde hayālidür  
Dü çeşmüm Yūsuf'ı misk-ile tartar bir terāzūdur

3 Elif kıadd-i nigāra n' için öykünür utanmadın  
Kalem barmağ başar harfine anuñ bir siyeh-rūdur

4 Derūnum āteş-i gamdan köyindi şem'-veş dūdum  
Dimeden çıkdı başumdan görinen şanmañuz odur

5 Bulutlar şanmañuz tağlar başında görinen dāyim  
Dahı Ferhād için Şun'ı bu tağlar kara yaşludur

4b ide : eyler. D.

<sup>198</sup> 181bh B: Nazīre-i Sühāyī.

<sup>199</sup> 181bh B: Nazīre-i Şun'ı.

XX<sup>200</sup>

Mef'ülü mefa'ılün mef'ülü mefa'ılün  
 - - . / . - - - / - - . / . - - -

- 1 Derdüñ ne be hey 'aşık [bī-çäre] neden olduñ  
 Bir yirde kararüñ yok aväre neden olduñ
- 2 Töxinmadı çün saña tığ-ı müjesi yäruñ  
 İy sine-i mecrūhum pür-yara neden olduñ
- 3 Bir gonca sevüp iy dil hār-ı gama mı düşdüñ  
 Gül gibi bu gülşende şad-päre neden olduñ
- 4 Ol mihr-i cihān-ārā oldu mı gözüñden dūr  
 İy gözlerüm yaşı seyyäre neden olduñ
- 5 Pā-māl-i mahabbetsin yokdur başuña çäreñ  
 Çak böyle 'Ubeydī sen bī-çäre neden olduñ

[Nev'-i āhar der-baħr-ı mezbūr]

21<sup>201</sup>

Mefa'ılün mefa'ılün mefa'ılün mefa'ılün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Cemālūñ taze güllerle müzeyyen bāga dönmişdür  
 Ne bāğ iy yañağı lāle tamām uçmağa dönmişdür
- 2 Kızarmış lāle ruhsāruñ şarāb-ı ergavāniden  
 Şakāyıkla kızıl gülden bezenmiş bāga dönmişdür
- 3 Haṭ-ı sebzüñle devr itmiş 'izāruñ lālesin cānā  
 Kızıl gül çevresin almış yeşil yaprağa dönmişdür
- 4 Şol al atlas geyen dilber revān olalı 'aynumdan  
 Akar kanlu yaşum seyli Kızılıрмаğ'a dönmişdür

<sup>200</sup> 181bh B: Nev'-i Diğer, D.Ş. (A.N.T.),s.24.

2a Töxinmadı : Dokunmadı. D.

2a tığ-ı : tır-i. D.

4a mihr-i : D.s.24: mihr ü. M.

4a oldu mı : olmadı. D.

4b gözlerüm : gözlerümüñ. D.

<sup>201</sup> 182a B: [Ez-ān-ı] Nehāri Kādi.

Eserde bu nev'in başlığı "Nazire-i Nehāri Kādi" şeklindedir.

- 5 Nehārī bu kara beñler nigāruñ yañağı üzre  
Kızıl elmaya mühr için urulmuş dağa dönmişdür

21-1<sup>202</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Kafesdür murğ-ı cāna dehr egerçi bāğa dönmişdür  
Ki ol Firdevs-i küyuñdan yaña uçmağa dönmişdür
- 2 Ğam-ı zülfüñde sinem kim toludur dağ-ı āteşden  
Giceyle her tarafından od urulmuş tağa dönmişdür
- 3 Hayāl-i hāl ü haññuñla iki gözden akan yaşum  
Biri Karaşuy'a biri Kızılıрмаğ'a dönmişdür
- 4 Tenüm bāruñla göz gözdür tamarlar riştedür güyā  
Hevā-yı murğ-ı vaşluñla vücūdum ağa dönmişdür
- 5 Ruḥ-ı zerdümde iy Mü'min nişān-ı darb-ı şeng-i yār  
Turunc üstine ḥasretten urulmuş dağa dönmişdür

21-2<sup>203</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Hayāl-i Kevşer-i la'l-ile dil uçmağa dönmişdür  
Semen-berler ruḥı 'aksiyle çeşmüm bāğa dönmişdür
- 2 Şehā varur gelür her-dem belā vü gam diyārına  
Binüp miñnet semendine gönül ulağa dönmişdür
- 3 Şu diller kim düşüpdür haññ-ı sevdāsına dildāruñ  
Yazuya yazuban saçdukları toprağa dönmişdür
- 4 Bu gönülüm murğı döndügi nigārā küyuña karşı  
Budur ki āsitānuñdan yaña uçmağa dönmişdür
- 5 Me'ālī bu dil-i pür-derd olupdur gonca şeklinde  
Ki anda dağlar yir yir hemān yaprağa dönmişdür

<sup>202</sup> 182a B: Nazīre-i Mü'min Çelebi.

<sup>203</sup> 182ah B: Nazīre-i Me'ālī Çelebi, D. (E.A.).



21-3<sup>204</sup>

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Ruhūñ zülfüñle sünbülden bezenmiş bāğa dönmişdür  
Dahı ʔāvüs-ı ʔudsilerle pür uçmağa dönmişdür
- 2 Bahār-ı bāğ-ı hüsnüñden cüdā ʔan yaş-ıla rüyum  
Hazān vaktinde sürh u zerd olan yaprağa dönmişdür
- 3 Ağarmış mular-ıla düd-ı āh içre benüm başum  
Serinden ayru berf eksük degül bir ʔağa dönmişdür
- 4 Şikār itseñ n'ola al-ıla dil murgını iy dilber  
Ruhūñ bāğında başdan ʔara zülfüñ ağa dönmişdür
- 5 Leb-i la'lüñde ol cānānenüñ hāl-i siyeh Nazmī  
Belā-keş 'aşıkuñ cānında olan dağa dönmişdür

XXI<sup>205</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Görmedüm meyhānenüñ hergiz harāb-ābādını  
Ne mübārek günde urmuşlar anuñ bünyādını
- 2 Sākī-i şirīn-kelām-ıla içerdüñ sen şarāb  
Bilseñ iy şöfi eger 'ālemde ağzuñ dadını
- 3 Hay cānum çin-i zülfüñden haṭuñ leşker çeküp  
Gözlerüñ Tatar'ı yıkdı gönümün Bağdād'mı
- 4 San'at-ı 'ışk içre dil Ferhād'ı hıç aındurmadı  
ʔābil ü şākird olan unıtdırur üstādını
- 5 Dil mey ü maḥbūbsuz hergiz Revānī olımaz  
Hayli müşkildür kişi terk eylemek mu'tādını

<sup>204</sup> 182ah B: Nazīre-i Nazmī.

<sup>205</sup> 182ah B: Nev'-i Diğır, D. (S.İ.),s.287.

3a cānum : zālim. D.

4b ʔābil ü : ʔābil-i. D.

5a Dil mey ü maḥbūbsuz hergiz : D.s.287 : Dil meyi Mecnūn'suz her. M.

## Nev'-i ahar der-bahr-ı mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

22<sup>206</sup>

Mef'ülü mefâ'ilün mef'ülü mefâ'ilün

- - . / . - - - / - - . / . - - -

- 1 Tā boyuñ-ile büyüñ serv ü semen olmuşdur  
Uş eşk-i revānumdan çevrem çemen olmuşdur
- 2 Sensüz harekāt itsem şanma ki hayātum var  
Cān meyyitine haqqā cismüm kefen olmuşdur
- 3 Luṭf u dem-i Raḥmānī sen şürete ma'nīdür  
Nūr u fer-i rūḥānī sen cāna ten olmuşdur
- 4 Her dem gözümüñ yaşı kapuñda durur sayıl  
Bİ-çāreye dāmen-gır ḥubbü'l-vaṭan olmuşdur
- 5 Dimiş ki itüm gibi ḥ'ār olsun işigümde  
Ben ḥ'āra bu 'izzetler yā Rab neden olmuşdur
- 6 Bir gamzesi biñ ḳalbi sır zülfi vü 'ahdi teg  
Bīmāra zehī kuvvet leşker-şiken olmuşdur
- 7 Şeyḥī ḳamu 'uşşāka şerḥ eyle bu ḥüsn ıssın  
Kim luṭfī Ḥüseynī'dür ḥüsni Ḥasan olmuşdur

22-1<sup>207</sup>

Mef'ülü mefâ'ilün mef'ülü mefâ'ilün

- - . / . - - - / - - . / . - - -

- 1 Ol ḥusrev-i sükker-leb şırīn-suhan olmuşdur  
Ammā ki cefā-pişe bilsem neden olmuşdur

<sup>206</sup> 182a B: Ez-ān-ı Şeyḥī, Kütahya'dan Aydinī, Ḥakīm Sinān dirlerdi. D.(C.K.-M.İ.),s.123.

2 : 4. D.

2a itsem : ḳılsam. D.

3 : 2. D.

4 : 3. D.

5a ḥ'ār : ḥor. D.

5b ḥ'āra : ḳula. D.

7b luṭfī : luṭf-ı. D.

7b ḥüsni : ḥulḳ-ı. D.

<sup>207</sup> 182ah B: Nazīre-i Zāti, D. (A.N.T.), I.c.s.262.

1a sükker : şekker. D.

1b bilsem : şorsam. D.

- 2 Gönlüm gözüm açılsa Ya'küb-şifat tañ mı  
Cân mısrına ol Yüsuf gül-pîrehan olmuşdur
- 3 Ayruklar ile derdâ sen açılalı bâğa  
Çan yaş-ıla iy gonca çevrem çemen olmuşdur
- 4 İtüñ izinüñ 'aksi âyîne-i eflâke  
İy yüzi kamer düşmiş adı Peren olmuşdur
- 5 La'lüñ bir içim şudur görmez olalı 'aynum  
El yumâğa 'âlemden bir pür legen olmuşdur
- 6 Döyer mi 'aceb cevrüñ tûbına behey âfet  
Tut kim bu benüm cismüm bürc ü beden olmuşdur
- 7 Zâtı 'aceb âvâre cân cübbesi şad-pâre  
Derdüñle senüñ haqqâ bir bî-kefen olmuşdur

22-2<sup>208</sup>

Mef'ülü mefâ'ilün mef'ülü mefâ'ilün

- - . / . - - - / - - . / . - - -

- 1 Tâ la'l-i lebüñ iy meh şeker-şiken olmuşdur  
Gül goncasınuñ vallâh yiri diken olmuşdur
- 2 Hüsñüñ şifatın tâ kim diye işide dâyim  
Gülşende gül ü gonca güş u dehen olmuşdur
- 3 Kaddüñle 'izaruñdan ayru düşeli cânâ  
Tâbü u kefen baña serv ü semen olmuşdur
- 4 Ol hüsñ-i perî-şanı bu vech-ile görelden  
'Âlemde perîşanlıq bildüm neden olmuşdur
- 5 Bîmâr-ı gamam benden bî-çâre tabîb el çek  
İtme emegüñ zâyi' baña olan olmuşdur

2b ol Yüsuf : Yüsuf bir. D.

7a cân : ten. D.

<sup>208</sup> 182b B: Nazîre-i Necâti Beg, D. (A.N.T.),s.196-197.

1a la'l-i lebüñ iy meh : ol büt-i şîrîn-leb. D.

2 : 3. D.

2a dâyim : dâ'im. D.

3 : 2. D.

4a Haddüñde görüp zülfüñ ben günü çara 'aşık. D.

5 —.

- 6 Bayrām-ı vişālũnde şalınmağa ‘aşıklar  
Meydān-ı cemālũnde zũlfũn resen olmuşdur
- 7 İy Rũm’a ‘aķık ilten şaķın ki ziyān eyler  
Ķanlı yaşum ucından ‘ālem Yemen olmuşdur
- 8 Billāh Necātī’ye bu luţf u ‘aţāyı gör  
Şeyhī olalı Ĥusrev nazmı ĥasen olmuşdur

22-3<sup>209</sup>

Mef’ulũ mefā’ılũn mef’ulũ mefā’ılũn  
- - . / . - - - / - - . / . - - -

- 1 La l-i gũher-engĩzũn şekker-şiken olmuşdur  
Ķĩsũ-yı dil-āvĩzũn mũşg-i Ĥoten olmuşdur
- 2 Ĥāl-i ruhı dildaruñ ol bir Ķara Ķulluķcı  
Şol Mışr’a ‘aziz olmaķ yā Rab neden olmuşdur
- 3 Yā Rab ne cemāl olur bu Ķihre ki mũştāķı  
‘İd ayı gibi dāyim merd-ile zen olmuşdur
- 4 Meydān-ı vişālũnde şalınmağa ‘aşıklar  
Bayrām-ı cemālũnde zũlfũn resen olmuşdur
- 5 Gõzũm-ile gõnlũmũn ĥõş āb u havāsı var  
Sultān-ı ĥayālũne tā kim vaţan olmuşdur
- 6 Ĥusrev ideli himmet bĩ-Ķāre Necātī’ye  
Şeyhī gibi eş’arı ĥũb u ĥasen olmuşdur

22-4<sup>210</sup>

Mef’ulũ mefā’ılũn mef’ulũ mefā’ılũn  
- - . / . - - - / - - . / . - - -

- 1 Tā Ķihre-i ĥandānuñ berg-i semen olmuşdur  
Gũlzār-ı cemālũnde ĥaţtuñ Ķemen olmuşdur

6 D —.

7 : 6. D.

8 : 7. D.

8b Ĥusrev : şeyhī. D.

<sup>209</sup> 182b B: Velehũ Kezā, D. (A.N.T.),s.257.

2 : 5. D.

2a ol : ĥõd. D.

3b dāyim merd-ile : dā’im her merd ü. D.

4 —.

5 : 2. D.

<sup>210</sup> 182b B: Nazĩre-i Mu’ıdı.

- 2 Her 'aşıq-ı şürde bir baır-ı kerâmetdür  
Kim gözlerinüñ yaşı dürr-i 'Aden olmuşdur
- 3 Şöfi dime maşerde nâmuñ siyeh olur kim  
Ağ olduğına yüzüm şahid kefen olmuşdur
- 4 Seccâdesini zülfüñ od üzre döşer dâyim  
Kâfırde kerâmetler yâ Rab neden olmuşdur
- 5 Kimden sebak almışdur ol şüh u cefâ-pişe  
Kim mekteb-i hüsn içre cevır aña fen olmuşdur
- 6 Mülk-i Hoten'e beñzer divân-ı Mu'ıdı kim  
Hañ-ı gazeli anda misk-i Hoten olmuşdur

22-5<sup>211</sup>

Mef'ülü mefâ'ilün mef'ülü mefâ'ilün

- - . / . - - - / - - . / . - - -

- 1 Ol Yūsuf-ı şānī kim gül-pīrehan olmuşdur  
Ya'kūb-ı dile cismüm Beytū'l-ħazen olmuşdur
- 2 Kūb düşdüğümü her dem cām-ı mey-i gül-gūna  
'İsī-lebine şordum hikmet neden olmuşdur
- 3 Koyup lebüñi ħacca varmaduğuma bā'is  
Veysel Kāranī gibi ħubbū'l-vañan olmuşdur
- 4 Dür dişleri derdinden bu gözlerümüñ yaşı  
Görmeyeli ol māhı baır-ı 'Aden olmuşdur
- 5 Cān vireli ruħsār u ħaddüñe bu Kāmī'nüñ  
Biten ser-i ħabrinde serv ü semen olmuşdur

22-6<sup>212</sup>

Mef'ülü mefâ'ilün mef'ülü mefâ'ilün

- - . / . - - - / - - . / . - - -

- 1 La'l-i leb-i dür-pāşuñ şekker-şiken olmuşdur  
Hem sünbül-i gül-büyüñ misk-i Hoten olmuşdur
- 2 Çın zülfüñ için 'ömrüm āvāre olan başdan  
Sevdāyī göñül gibi misk-i Hoten olmuşdur

<sup>211</sup> 182bh B: Nazīre-i Kāmī.<sup>212</sup> 182bh B: Nazīre-i Nazmī.

- 3 Ol k̄āmet-i mevzūnuñ ol ‘arız-ı gül-gūnuñ  
Gülzār-ı cemāl içre serv ü semen olmuşdur
- 4 Hattūñ ki leṭāfetde devr itdi güzel haddūñ  
Bir gülşenūñ eṭrāfı gūyā çemen olmuşdur
- 5 Vech-i ḥāsenūñ her dem vaşf itdūgi-çün Nazmī  
İy husrev-i ḥüsn anuñ nazmī ḥāsen olmuşdur

22-7<sup>213</sup>

Mef‘ülü mefā‘ilün mef‘ülü mefā‘ilün  
- - . / . - - - / - - . / . - - -

- 1 ‘Aşıklarī öldürmek ‘aynuña fen olmuşdur  
Her dem işi anuñ-çün mekr ü fiten olmuşdur
- 2 Ta‘n itmez-idūñ hergiz ‘uşşāka sen iy zāhid  
Sevdā-zede ‘aşıklar bilsem neden olmuşdur
- 3 Gülşen kad ü hattūñla iy gülşen-i rūḥānī  
Dünyā yūzi ser-tā-ser serv ü çemen olmuşdur
- 4 Ol Yūsuf-ı gül-ruhdan ayru düşeli cānum  
Ya‘kūb-ı dile mesken Beytü’l-ḥāzen olmuşdur
- 5 Çün pīç-i ruḥum zülfi bend eyledi Sebzi’yi  
Ṭolaşma aña vā‘iz luṭf it olan olmuşdur

22-8<sup>214</sup>

Mef‘ülü mefā‘ilün mef‘ülü mefā‘ilün  
- - . / . - - - / - - . / . - - -

- 1 Tā ravza-i ḥüsn içre hattūñ semen olmuşdur  
Eṭrāfı gül ü lāle hem yāsemen olmuşdur
- 2 Her kāleb-i fersūde me’vā-yı hayālūñdür  
Rūḥ-ı dil-i āşūfte sen cāna ten olmuşdur
- 3 Sen Yūsuf-ı ḥübānuñ düşeli firākına  
Ya‘kūb-ı dile ‘ālem Beytü’l-ḥāzen olmuşdur
- 4 Hattūñı gider cānā n’eyler ruḥuñ üstinde  
Rūm’a ‘Arabī gālīb olmaḵ neden olmuşdur

<sup>213</sup> 182bh B: Nazīre-i Sebzi.

<sup>214</sup> 183a B: Ez-ān-ı Kādiri, Sultān Bāyezıd zamānında idi.

- 5 Hüsünü görüp Yüsuf tañ mı dir-ise ahsen  
Hulkuñ çü Hüseyinî'dür luţfuñ Hasan olmuşdur
- 6 Ger gitmez-ise cānā 'ışkuñ ne 'aceb elden  
Müşkil durur ayrulmak çün kim vaţan olmuşdur
- 7 Derdünden ölü rahm it bu Kādiri'ye didüm  
Dahı didi ölmez mi çokdan kefen olmuşdur

22-9<sup>215</sup>

Mef'ülü mefā'ılün mef'ülü mefā'ılün

- - . / . - - - / - - . / . - - -

- 1 Cān boynına zülfeynüñ 'anber resen olmuşdur  
'İşk ehline dergāhuñ hubbü'l-vaţan olmuşdur
- 2 Dil bülbüli feryādın artursa 'aceb midür  
Şeydā kılan anı sen gonca-dehen olmuşdur
- 3 Hecrüñde gözüm yaşı yağmur gibi yağaldan  
Başdan başa bu 'ālem çayır çemen olmuşdur
- 4 Cevrüñle beni cānā öldürme taħammül kıl  
'İşkuñ gamı-y-ıla hōd baña olan olmuşdur
- 5 Hattā kad ü haddüñüñ kim olsa hevāsında  
Tabüt aña serv olup gülden kefen olmuşdur
- 6 Yoluñda senüñ cānā bilsem ne günāh itdüm  
Cevrüñ baña ağıyāra luţfuñ neden olmuşdur
- 7 Gül ruhlaruñuñ çokdur 'uşşākı velī ammā  
Çeşmine hasüduñuñ Mihrī diken olmuşdur

<sup>215</sup> 183a B: Nazire-i Mihrī Hātun, D. (B.F.),s.65.

2 : 3. D.

3 : 2. D.

3a Hecrüñde : Hicrüñle. D.

3a yağaldan : yağalıdan. D.

4a kıl : it. D.

5 : 6. D.

5a Hattā : Haḳḳā. D.

6 : 5. D.

7a 'uşşākı velī : 'uşşāk-ı dili. D.

7b hasüduñuñ : rakıbüñüñ. D.

22-10<sup>216</sup>

Mef'ülü mefâ'ilün mef'ülü mefâ'ilün  
 - - . / . - - - / - - . / . - - -

- 1 Kaddüñle hadüñ cānā serv ü semen olmuşdur  
Cān gülşeni içinde haṭṭuñ çemen olmuşdur
- 2 Bu zāt-ı şerifüñ kim şun'-ı Hāk'a mazhardur  
Hem şüret ü ma'nīdür hem cān ü ten olmuşdur
- 3 Dāmen-keş için yārā her dem ser-i zülfüñde  
Kim cān hāremi için cāy-ı vaṭan olmuşdur
- 4 Şevkuñda şehīd olur gül yañağuşuñ lāle  
Dil-suhte anuñ-içün hūñın kefen olmuşdur
- 5 Vaşf-ı leb-i dür-puşuñ her dem olalı zülfüñ  
Şırın sözüñüñ vaşfı şekker-şiken olmuşdur
- 6 Şems-ile vücūd-ı sem' çün müctemi' olmazlar  
Şol zülf ü ruhuñ cem'i bilsem neden olmuşdur
- 7 Rāyi bu Melihī'nüñ zibā yüzüñi görmek  
Rüşen kılalı hūsnüñ hulķı ḥāsen olmuşdur

22-11<sup>217</sup>

Mef'ülü mefâ'ilün mef'ülü mefâ'ilün  
 - - . / . - - - / - - . / . - - -

- 1 Ol serv-i sehī k'aña gonca dehen olmuşdur  
Gül yüzi firāķında yirüm diken olmuşdur
- 2 Her kıncaru bakarsam sini görürem iy gül  
Fikr-i ser-i küyuñla çevrem çemen olmuşdur
- 3 Aķdı şu gibi göñlüm bir serv-i ser-efrāza  
Kim lāle aña cāme gül pīrehen olmuşdur
- 4 Terk itdüreli hecrüñ ḥasretle diyārumı  
Dār-ı sitem-i ğurbet baña vaṭan olmuşdur
- 5 Göñlümi kul idindi bir hūsn ü cemāl ıssı  
Kim vaşfı cemil olup hulķı ḥāsen olmuşdur

<sup>216</sup> 183ah B: Nazīre-i Melihī.

<sup>217</sup> 183ah B: Nazīre-i Şun'ı.



- 6 Bülbul dilidür her dem cān bāğın iden hurrem  
N'idem ki aña her dem zāğ u zağan olmuşdur
- 7 Şun'ı'ye degül mümkün dirlük güzelüm sensüz  
Beñzer ki anuñ cānı sen cāna ten olmuşdur

22-12<sup>218</sup>

Mef'ülü mefā'ılün mef'ülü mefā'ılün  
- . . / . - - - / - . . / . - - -

- 1 Mesken dile 'ālemde çāh-ı zeķan olmuşdur  
Cān terk idemez anı zırā vañan olmuşdur
- 2 Gül ruħlarını açmış hem nergis-i ra'nāsın  
Zeyn itmek içün hañtı aña çemen olmuşdur
- 3 Şırma şacıdır şu'le zülfeyni seħāb olmuş  
Gün yüzi olup anuñ zerre dehen olmuşdur
- 4 Müjgānlarını yummaz şaklar güli bülbulden  
Gözlerine ağıyaruñ 'aşık diken olmuşdur
- 5 Göñli bu Sübüti'nün zülfüne tolaşaldan  
Ĝamdan teni inceldi güyā resen olmuşdur

22-13<sup>219</sup>

Mef'ülü mefā'ılün mef'ülü mefā'ılün  
- . . / . - - - / - . . / . - - -

- 1 Tā sünbül-i gül-puşuñ müşk-i Hoten olmuşdur  
Şehd-i leb-i cān bahşuñ şekker-şiken olmuşdur
- 2 Kanlu yaşını çeşmüm şol deñlü döker k'andan  
Yirüm gül-i la'lın-reng çevrem çemen olmuşdur
- 3 Zülfüñ ğamı devrinde cān meyyitine haķķā  
Tābüti beden içre 'ışkuñ kefen olmuşdur
- 4 La'l-i dem-i cān-bahşuñ ihyā ider eşyayı  
Kim rüħ-ı cihān-perver sen cāna ten olmuşdur
- 5 Bu tır-ile bu kalbi ser-çeşm-i kemān-ğirüñ  
Bu merdüm-i şır-efgen leşker-şiken olmuşdur

<sup>218</sup> 183ah B: Nazire-i Sübüti.

<sup>219</sup> 183b B: Nazire-i Şahidi Beg.

- 6 Ervām-kemīn içre ‘aql u dil ider gāret  
Şol gāmze-i hūn-rīzūñ kim rāh-zen olmuşdur
- 7 Cānuma ruḥı genci gey maṭlab-ı a‘lādur  
Gönlüme gāmı künci Beytü'l-ḥazen olmuşdur
- 8 İy Şāhidī ol māhuñ gūlzār-ı leṭāfetde  
Kadd ü ḥaddine çāker serv ü semen olmuşdur
- 9 Ol şāh-ı cevān-bahta kul olsa ne tañ ‘ālem  
Kim ḥulķı Ḥüseyñi’dür ḥüsni Ḥasan olmuşdur

22-14<sup>220</sup>

Mef‘ülü mefā‘ılün mef‘ülü mefā‘ılün  
- - . / . - - - / - - . / . - - -

- 1 Cānum gām-ı cānāndur cān aña ten olmuşdur  
Çekmek gām-ı cānānı ‘uşşāka fen olmuşdur
- 2 Bu nergis-i merdüm-küş insāna fen-i fitne  
Ol deñlü idüpdür kim ‘ayn-ı fiten olmuşdur
- 3 Gönlüm kefen ü sīnem cān meyyitinüñ ḳabri  
Ḥaḳḳā ki senüñ gāmzeñ düzd-i kefen olmuşdur
- 4 Ol Yūsuf-ı mışr-ı cān çeşmümden olalı dūr  
Ya‘ḳüb-ı dile cismüm Beytü'l-ḥazen olmuşdur
- 5 Ğamgīn dil-i bīmārüm iy la‘li ṭabīb-i cān  
Zahm uralı çeşmüñ uş şağ u esen olmuşdur
- 6 Sükker lebūñüñ zıkrin vird idineli gönlüm  
Bir ṭūṭi-i güyā ḥōş şīrin-suḥan olmuşdur
- 7 Tā vaşl ola cānāna bı-perde Şabāyī cān  
Ṭarḥ eyle vücūdı kim ḥāyil beden olmuşdur

22-15<sup>221</sup>

Mef‘ülü mefā‘ılün mef‘ülü mefā‘ılün  
- - . / . - - - / - - . / . - - -

- 1 ‘Uşşāḳına devlet ol sīmīn-beden olmuşdur  
Ya anı seven müflis bilsem neden olmuşdur

<sup>220</sup> 183b B: Nazīre-i Şabāyī.

<sup>221</sup> 183bh B: Nazīre-i Sübüttī.

- 2 Ağzuña şadef dirse nazm ehli n'ola cānā  
Lü'lü' dişüñ içinde dürr-i 'Aden olmuşdur
- 3 Cān Yūsuf'ı hecr-ile feryād ü figān eyler  
Ya'küb-ı dile 'ālem Beytü'l-ḥazen olmuşdur
- 4 Bir kıl-ıla aşmağa 'āşıklarınıñ gōñlin  
Gīsuları dildāruñ müşgīn resen olmuşdur
- 5 Pervāne gibi bilsem şem'-ile Sübütī sen  
Her gice dutuşmaq tek saña neden olmuşdur

22-16<sup>222</sup>

Mef'ülü mefā'ilün mef'ülü mefā'ilün  
- - . / . - - - / - - . / . - - -

- 1 Cān gülşenine 'ālem şimdi diken olmuşdur  
Berg-i semenüñ gerden gerdün çemen olmuşdur
- 2 Dil murğı lebüñ zikrin küt ideli cānına  
Tūtī gibi sükker yir şīrīn-suḥan olmuşdur
- 3 Hāl-i siyehüñ cānā şol şāh-ı Ḥabeş'dür kim  
Nesrīndür aña cāme gül pīrehan olmuşdur
- 4 Cān 'ışkı şehīdidür meyyit dimezüz aña  
N'eyler kefen-i cismi kār-ı kefen olmuşdur
- 5 Şol cānlara kim oldı yoluñda bugün kurbān  
Hulle kefen anlara Cennet vaṭan olmuşdur
- 6 Kanlu gözinüñ yaşı bir bir dil-i pür-derdüñ  
Bu halka 'ayān eyler derdin neden olmuşdur
- 7 Ayru düşeli şāhā devletlü işigüñden  
Mesken bu Kıvāmī'ye Beytü'l-ḥazen olmuşdur

XXII<sup>223</sup>

Fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün  
. . - - / . - - - / . . -

- 1 Yārsuz bu cihānda n'eylersin  
Güli yok büstānda n'eylersin

<sup>222</sup> 183bh B: Nazīre-i Kıvāmī.

<sup>223</sup> 183bh B: Nev'-i Diğer.

- 2 Āsitānında dilberūñ iy dil  
Yir bilürsin Cinān'da n'eylersin
- 3 Dahı hālūñ dilā perīşān mı  
Zūlf-i 'anber-feşānda n'eylersin
- 4 Baña āh itdürürsin iy gerdün  
Ger alursam duhānda n'eylersin
- 5 [Çün] dil-i Emrī'dür senūñ yirūñ  
Billāh iy am yabanda n'eylersin

### Nev'-i aar der-bar-ı fā'ilātün mefā'ilün fe'ilün

23<sup>224</sup>

Fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

. . . - - / . - . - - / . . . -

- 1 Yadı nār-ı firā-ıla beni yār  
وقنار بنا عذاب النار
- 2 Mala'um ün yüzūñ firāı-y-ıla  
Oldı iy māh mala'u'l-envār
- 3 Kimse yok 'ış içinde benden yeg  
ليس في الدار غير ناديار
- 4 Dil Őoar zamum azına tırūñ  
Bilmege dilde n'eydūgin esrār
- 5 Dil ubār-ı haını fikr ideli  
Merdūmı oldı mazenü'l-esrār

23-1<sup>225</sup>

Fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

. . . - - / . - . - - / . . . -

- 1 Beni yadı firā-ı 'arız-ı yār  
وقنار بنا عذاب النار

<sup>224</sup> 184a B: Ez-ān-ı Merdūmı adı.

1b Ve inā Rabbenā 'azābe'n-nār : "Ey Rabbimiz bizi Cehennem ateşinden kuru." bk. Kur 'ān, 2 (Bakara), 201, 3 (Āli İmran), 16 ve 191. āyet.

3b Leyse fi'd-dāri ayri nā-deyyār : Evde bizden başka kimse yoktur.

<sup>225</sup> 184a B: Nazıre-i Hayreti, D. (M..-M.A.T.),s.186.

1a Ve inā Rabbenā 'azābe'n-nār : bk. Dn.224/1b, s.119.

- 2 Fırkatüñde sevād-ı dīdelerüm  
Oldı gūyā şehāb-ı lü'lü'-bār
- 3 Bu elem bārı ile dirlükden  
Yeg diler dil ölümünü şad-bār
- 4 Beni hāke berāber itdi yine  
Bir bülend-ahter ü güneş-ruhsār
- 5 Nev-bahārum hazāna döndürdi  
Bir firākı hazān ü vaşlı bahār
- 6 Oldı cān tūtsine guşsa kafes  
Oldı dil bülbüline mesken hār
- 7 Cām-ı vaşluñdan irmez-ise meded  
Öldürür Hayret'i derd-i humār

23-2<sup>226</sup>

Fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

. . . - - / . - . - / . . . -

- 1 Gitmesün dīdeden hayāl-i nigār  
Çıkmasun sineden gam-ı dildār
- 2 Derd-i 'ışk-ıla tā ölünceye dek  
Bulmasun şıhhati dil-i bīmār
- 3 Yimeyen tıg-ı 'ışk yaraların  
H'āb-ı gafletden olmadı bīdār
- 4 Güle virdi şabā fenā haberin  
Oldı gülşende bülbülün yiri hār
- 5 Ben öliceğ nigār ağlaya mı  
Bülbül içün ola mı hiç gül zār
- 6 Yokdur 'İşkī gibi iy yüzi gül  
'Andelbüñ egerçi var hezār

2a Fırkatüñde : Fırkat içre. D.

3 —.

5b hazān : D.s.186 : harif. M.

7a vaşluñdan : vaşlından. D.

7b derd-i : derd ü. D.

<sup>226</sup> 184a B: Nazire-i 'İşkī.

23-3<sup>227</sup>

Fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün

. . . - - / . - . - / . . . -

- 1 Geldi sevdâ-yı 'ışk gitdi qarâr  
Bilmezem hâlümüz n'ola bu bahâr
- 2 Berg-i gül gibi 'ömrüm evrâkıñ  
Yile virdi nestim-i 'anber-bâr
- 3 'Aşıkun taze dağ açar gönlin  
Bülbüli şad ider gül-i gülzâr
- 4 Gidelüm tek kinâr sohbetine  
Olur olmazsa dahı büse kinâr
- 5 Nâz-ı gülden niyâz-ı bülbülden  
Açılır dilde gizlenen esrâr
- 6 Tâs alupdur habâbdan eline  
Oldı şu gül yüzün-çün âyine-dâr
- 7 'Amriyâ turma tur yukarı yüri  
Uçalum sebze-zâra bülbül-vâr

23-4<sup>228</sup>

Fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün

. . . - - / . - . - / . . . -

- 1 Kankı yoldan gelür diyü dildâr  
Gözlerüm beklemeden oldı çâr
- 2 Cümle 'aşıkları şehid eyler  
Tig-ı müjganunuñ nesine yarar
- 3 Düşmez idüm o mihr ü mehden dūr  
Tâli'üm olsa idi ger baña yâr
- 4 Seveli yarı terk idüp seri dil  
'İşk meydânı içre câna kıyar

<sup>227</sup> 184ah B: Nazîre-i 'Amrî, D. (M.Ç.),s.56.

1b Bilmezem : Bilmezüz. D.

2a 'ömrüm : şabrum. D.

4a kinâr : kenâr-ı. D.

7a yukarı : yukaru. D.

<sup>228</sup> 184ah B: Nazîre-i Sebzi.

5 B yle d v ne mi olurdu g n l  
Sebziy  olmasaydı t ze bah r

23-5<sup>229</sup>

Fe'ilat n mef 'il n fe'il n  
. . . - - / . - . - / . . . -

1 Hem-dem oldu  n ol g le has   h r  
İy g n l  urma i le b lb l-v r

2 Şimdi h sn n bah r  k drini bil  
Bir zam n ola olmaya bu bah r

3 Ser-fir z it o serv-k ddi diy   
Elin a up du'aya  urdu  en r

4 Bir g z ucıyla merhab  eyle  
PadiŐahum k lu ndan eyleme ' r

5 Sebzi h k olsa r h-1 'ıŐku nda  
Gelmeye h t rına zerre gub r

XXIII<sup>230</sup>

F 'ilat n f 'ilat n f 'ilat n f 'il n  
- . . - - / - . . - - / - . . - - / - . . -

1 Bulunmaz  demi bil degme mi k'anda  
Şad hez r n  fer n olsun anu n na k Őına

2 K br m n  st n de Şerh eyler zeb n-1 h l-ile  
Derd-ile c n vird g m nefs m mez rum  aŐına

3 Şehdi  aŐınalı Mecn n'u n 'al met Őa nma uz  
Seng-i mihnetd r ki yaɡdırdı zam ne başına

4 Şol kızıdı cism-i s m n n g r p ham mda  
Mermer n kaynar Őuyarlar koyundu c n  başına

5 Varımı itdi hay l-i Ő h ayaɡına niŐ r  
 fer n Şad- fer n ol  ab'-1 gevher başına

<sup>229</sup> 184ah B: Velehu Kez .

<sup>230</sup> 184ah B: Nev'-i D ger.

## Nev'-i aḥar der-baḥr-ı mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün

24<sup>231</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün

. - - - / . - - - / . - - -

- 1 Göñül bende tapucu cān senüñdür  
Ne buyursañ şehā fermān senüñdür
- 2 Haṭā bizden 'atā sizden hemişe  
Mürüvvet kānısın iḥsān senüñdür
- 3 Felekler müştēridür gün yüzüne  
Süre gör iy kamer devrān senüñdür
- 4 Sūvār ol devlet atına melik-veş  
Sa'ādet tūbın ur çevgān senüñdür
- 5 Şusamışları iy Hıẓr-ı zamāne  
Şuvar kim çeşme-i ḥayvān senüñdür
- 6 Bu gice cānumı ḳurbān iderem  
Ḳabül it Şeyḥī'den ḳurbān senüñdür
- 7 Ḳapuña geldi Şeyḥī 'aciz ü ḥ'ār  
Eger 'ayb ola ger noḳsān senüñdür

24-1<sup>232</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün

. - - - / . - - - / . - - -

- 1 Üşenme iy göñül cānān senüñdür  
Çü düşdüñ derdine dermān senüñdür
- 2 Yūri iy serv-i bustān-ı leṭāfet  
Şalın tāvūs-veş cevlān senüñdür

<sup>231</sup> 184b B: Ez-ān-ı Şeyḥī, Ḥusrev ü Şīrīn mü'ellifidür, D. (C.K.-M.İ.),s.127.

2a bizden : ḳıldan. D.

2a sizden : şehden. D.

4a melik-veş : melik-vār. D.

4b çevgān : meydān. D.

5 —.

6a ḳurbān iderem : ḳurbāna yazdum. D.

6b Ḳabül it Şeyḥī'den ḳurbān : Ḳabül eyler iseñ miḥmān. D.

7 —.

<sup>232</sup> 184b B: Naẓīre-i Şem'ī Dede.



- 3 Güzellük mışrı içre hüsñ tahtı  
Bugün iy Yūsuf-ı Ken‘ān senüñdür
- 4 Şusamışları iy Hıẓr-ı zamāne  
Şuvar kim çeşme-i hayvān senüñdür
- 5 Bezenmiş bezm-i cām-ı hüsñ elüñde  
Süregör sākıyā devrān senüñdür
- 6 Okın atdı yayın yaşdı Necātı  
Yüri var Şem‘iyā meydān senüñdür

24-2<sup>233</sup>

Mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün

. - - - / . - - - / . - - -

- 1 Virürseñ cānuñı cānān senüñdür  
Düşerseñ derdine dermān senüñdür
- 2 Başuñ çevgān-ı ‘ışka tūb iderseñ  
Göñül bu ‘arşa-i meydān senüñdür
- 3 Çü vīrān eyledüñ mülk-i vücūdı  
Dilā ol genc-i bī-pāyān senüñdür
- 4 Ne hālet añlaya gülzārdan zāğ  
Bil iy bülbül gül-i handān senüñdür
- 5 Semend-i tāb‘-ıla geçdi geçenler  
Uşulı şimdilik meydān senüñdür

24-3<sup>234</sup>

Mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün

. - - - / . - - - / . - - -

- 1 Cemāl-i Yūsuf-ı Ken‘ān senüñdür  
Kemāl-i behcet-i devrān senüñdür
- 2 Bugün saña yaraşur da‘vī-i hüsñ  
Yüzüñ aç dōstum bürhān senüñdür
- 3 Dil ü cāna nigārā ne tekellūf  
Şaçuñ küfrindedür İmān senüñdür

<sup>233</sup> 184bh B: Nazīre-i Uşulı, D. (M.İ.),s.131.

4b Bil iy : Hemān. D.

<sup>234</sup> 184bh B: Nazīre-i Hasan Çelebi.

- 4            K̄abülũñ gibi reddũñ oldu maḳbũl  
Kimũñ ne sözi var fermān senũñdür
- 5            Ḥasan ḥālī degül ḥüsn-i talebden  
Eger luḫf eyleseñ iḥsān senũñdür

XXIV<sup>235</sup>

Fa'ilatün fa'ilatün fa'ilatün fa'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1            'Āşık-ı sermeste la'lũñ bāde-i ḥamrā şatar  
Nitekim mey-gün lebũñ cām-ı sũrũr-efzā şatar
- 2            Dīnin İmānın virũp alurdı küfr-i zũlfũne  
Zāhir egerçi ki zāhid iy şanem taḳvā şatar
- 3            Zũlf-i müşgīnũñ diyār-ı Çīn'e ḳadrin bildürür  
Beñlerũñ mũlk-i Ḥoten'de 'anber-i sārā şatar
- 4            Reng-i rüy-ı yāra beñzer diyũ her dem [bağban]  
Gülşen-i ḥüsn-i dehir içre gül-i ra'nā şatar
- 5            Güşe-i çeşmiyle her üftādeye eyler niżām  
Şāhi'yi bī-çāreye geldükçe istignā şatar

Nev'-i āḥar der-baḥr-ı mef'ulũ fa'ilatũ mefā'ilũ fa'ilün

25<sup>236</sup>

Mef'ulũ fa'ilatũ mefā'ilũ fa'ilün  
- - . / - . - . / . - - . / - - -

- 1            Devr-i ruḫũnda 'āşıḳa şun la'l-i nāblar  
Gül mevsiminde içilür anca şarāblar
- 2            Elden ḳoma ayağı diyũ muttaşıl baña  
Cām-ı Cem'ün ḫikāyetin eyler ḫabāblar
- 3            Añlamayan ḫayālīni mecmũ'a-i gülũñ  
'Ārif degüldür oḳusa yüz biñ kitāblar

<sup>235</sup> 184bh B: Nev'-i Dīger, D. (F.K.).

D —.

5b istignā : istiḳbāl. M.

<sup>236</sup> 184b B: Ez-ān-ı Necāti Beg, D. (A.N.T.),s.209-210.

1b anca : ince. D.

- 4 Göstermesün şakın saña barmak hisābını  
Māh-ı felek ki naqd-i hayātuñ hisāblar
- 5 Faşl-ı bahār ‘ayn-ı bihişt olmasa-y-ıdı  
Yazmazdı Şeyh Sa‘dī Gūlistān’da bāblar
- 6 Her yaña oldı hāl ü haṭ u zūlf-i müşk-bār  
Cān gülşenini kapladı tıtdı gurāblar
- 7 Yāruñ cemāli nūrı güneşden ‘ayān iken  
Kimden durur Necāti bu deñlü hiçāblar

25-1<sup>237</sup>

Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

- - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Mest itdi halk-ı ‘ālemi ol la‘l-i nāblar  
Devr-i lebünde ayaga düşdi şarāblar
- 2 Bāğ-ı cihānda görmege sen servi bir nazār  
Āb-ı revāna gözler olupdur ḥabāblar
- 3 Dağ-ı siyāhlar beni zeyn itdi dir gören  
Mecnūn’ı gör ki üstine üşmiş gurāblar
- 4 Bı-hūde şanma cūy şadāsın ki taşlara  
Ḳatı gönüllü olduğunu söyler āblar
- 5 Dökme Ḥayālī yaş raqamın şafḥa-i gama  
Rüz-ı şümār olunca anı kim hisāblar

4a barmak : parmak. D.

5 : 6. D.

5a olmasa-y-ıdı : olmaya idi. D.

5b Gūlistān’da : gūlistāna. D.

6 : 5. D.

6a Her : Bir. D.

7b kimden durur : D.s.210 : senden durur. M.

7b Necāti bu deñlü : Necāti’ye bunca. D.

<sup>237</sup> 185a B: Nazīre-i Ḥayālī Beg, D. (A.N.T.),s.134.

2a görmege : görmeye. D.

3b Mecnūn’ı : Mecnūnu. D.

5a gama : gama dile. D.

25-2<sup>238</sup>

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün  
 - - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Hem-reng olalı bādeye ol la'l-i nāblar  
Ser-keşlük eyleyüp başa çıkdı şarāblar
- 2 Divānedür kadūñ görelî serv bāğda  
Zencîre çekdi servüñ ayağında āblar
- 3 Ağyār olalı hem-kağeğ ol la'l-i nāb-ıla  
Āvāredür benüm gibi iy dil ĥabāblar
- 4 Görsem ĥasüdü āĥ iderem küy-ı yārda  
Şeytān'a şanki gökden atarlar şihāblar
- 5 Çeşmüm ki Raĥmiyā akıdur sîm-i eşkini  
Şan ĥācedür ki aqçelerini ĥisāblar

25-3<sup>239</sup>

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün  
 - - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Çeşmüñ olalı 'āşıkā 'ayn-ı 'azāblar  
Bir laĥza eksük olmadı ĥışm u 'itāblar
- 2 Bād-ı fenā irüp nice eyledüĥin ĥarāb  
Bezm içre kaşr-ı Kayşer'i söyler ĥabāblar
- 3 Leyli ĥamıyla öldüĥi-çün deşt içinde Kayş  
Göge boyandı gökler ü aĥlar seĥāblar
- 4 Ĥaĥtı 'izāri dāyiresinde görüp didüm  
Gülzār çevresini tutupdur ĥurāblar
- 5 Kana boyadı cismîni 'ünnāb-vār ĥalk  
Ĥandeyle zāĥir olalı ol la'l-i nāblar
- 6 Kaynardı ĥün-ı dil lebi 'ışkıyla dilberüñ  
Cüş eylemiş degüldi ĥum içre şarāblar
- 7 Sebzi hevā-yı cām-ıla olur Cem-i zamān  
Meyĥāne ĥüşesindeki mest ü ĥarāblar

<sup>238</sup> 185a B: Nazîre-i Raĥmî Çelebi.

<sup>239</sup> 185ah B: Nazîre-i Sebzi.

XXV<sup>240</sup>

Mef'ülü fa'ilatü mefa'ılı fa'ilün

- - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Gül şafhasında çünkim belürdi nişân-ı müşk  
İtme nihân ki sa'y it olmaz nihân-ı müşk
- 2 Zülfinden iy nesîm bize bü-y-ı mü getir  
Çın'den gelenlerün çün olur armağanı müşk
- 3 Hälüñi iy emîr-i Habeş kim görüp durur  
Ġamdan benüm gibi cigeri taldı kan-ı müşk
- 4 Tâ kim işitdi ol haç-ı 'anber-feşân-ı müşk
- 5 Şi'rüñ Nizâmî kadr-ile Şi'râ'ya irişe  
Ol âsitâna 'arz ola bu dâstân-ı müşk

Nev'-i ahar der-baħr-ı mef'ülü fa'ilatü mefa'ılı fa'ilün

26<sup>241</sup>

Mef'ülü fa'ilatü mefa'ılı fa'ilün

- - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Şîrîn lebüñ ki söylese cāndan haber virür  
Nâzüklüg-ile rāz-ı nihāndan haber virür
- 2 Yâ Rab bu Türk-i mest nice ceng-cüydür  
Kim söyleyene tîr ü kemāndan haber virür
- 3 Hindü-yı zülf elinde bir âyinedür ruħuñ  
K'aña nazar iden dü cihāndan haber virür
- 4 Bir kâse şundi sâķi-i 'işķuñ cihāna kim  
Nüş iden anı kevn ü mekāndan haber virür

<sup>240</sup> 185ah B: Nev'-i Diger.

2a bize : bize bir. M.

3a Hälüñ gey emîr-i Habeş kim getirüp durur. M.

3b kan-ı müşk : kan-ıla. M.

4a —.

<sup>241</sup> 185b B: Ez-ân-ı Aħmed Paşa, D. (A.N.T.),s.181.

4 : 6. D.

- 5 Hecrũñ cehenneminde yanan mübtelâlara  
Küyuñ nesim-i bağ-ı Cinân'dan haber virür
- 6 Süz-ı derün-ı 'aşıkā hiç öyküne mi şem'  
K'ol cāndan itdüğün bu zebāndan haber virür
- 7 Tıfı hañuñ ki rāz-ı dehānuñ beyān ider  
Bir Hızr'dur ki çeşme-i cāndan haber virür
- 8 'İd ayı gibi kaşuñı gözetdügüm bu kim  
Na'l-i semend-i şāh-ı cihāndan haber virür
- 9 Tıguñ eli 'arūs-ı zaferden nikāb açar  
Nizeñ zamān-ı emn ü emāndan haber virür
- 10 Hüsñüñ zamānesinde ruḥ-ı zerdi Aḥmed'üñ  
Gül mevsiminde berg-i hazāndan haber virür
- 11 Aḥbār-ı fethüñ iledüp a'dāña peyk-i tır  
Şükrāne cānın alur ü andan haber virür

26-1<sup>242</sup>

Mef'ülü fa'ilatü mefa'ilü fa'ilün

- - . / - . - . / . - - . / - - -

- 1 Ḳaddüñ nihāli serv-i revāndan haber virür  
Haddüñ hayāli gülşen-i cāndan haber virür
- 2 Mey-gün lebini debredicek bezme cān yağar  
Güyā Mesih rūḥ-ı revāndan haber virür
- 3 Hecrũñ Caḥim'i āteş-i sūzānı yandırur  
Vaşluñ Na'im'i zevḳ-ı Cinân'dan haber virür
- 4 Hüsñüñ kitābı şerḥ ola mı ḳıl ü ḳāl-ile  
Her ḥarfı nice lafz u me'āndan haber virür
- 5 Bir vech-ile Sinānı ruḥuñ vaşfın itdi kim  
Her nüktesi bedi' ü beyāndan haber virür

5b nesim-i : nesimi. D.

6 : 4. D.

6b zebāndan : D.s.181: zamāndan. M.

8 : 9. D.

9 : 10. D.

9b zamān-ı : zebānı. D.

10 : 8. D.

<sup>242</sup> 185ah B: Naẓire-i Sinānı, Kātib.

26-2<sup>243</sup>

Mef'ulü fa'ilatü mef'ülü fa'ilün

- - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1      Kaddi hrāmı rûḥ-ı revāndan haber virür  
           Ṭatlu kelāmı çeşme-i cāndan haber virür
- 2      Ne gördi ne işitdi lebüñ gibi bir güher  
           Gönlüm gözüm ki baḥr-ıla kāndan haber virür
- 3      Dirler ki cānı ḥoḳkaya ḳoymuş o bir ṭabīb  
           Yāruñ dehān u lebleri andan haber virür
- 4      Zāhid ki ḡayb sözin iḳer ḳaralar geyüp  
           Bir zāḡdur ki ḡāyib olandan haber virür
- 5      Sākī firişte nuḳl sitāre mey āfitāb  
           Seyr-i piyāle devr-i zamāndan haber virür
- 6      Menşür-i ḥüsni olmaḡa ḥükm-i cihān-muṭā'  
           Zülf ü dehānı mühr ü nişāndan haber virür
- 7      Gel gel ki gökde istedüḡüñ yirde bulmuşuz  
           Bezm-i şebāne özge cihāndan haber virür
- 8      'İşkuñ ne deñlü şaḳlasam ol deñlü fāş olur  
           Nālem bu dem ki rāz-ı nihāndan haber virür
- 9      Bülbül gibi çemende dil ü cān hurüş idüp  
           Sen serv-ḳadd ü gonca-dehāndan haber virür
- 10     Dāyim Necāti ḡülşen-i küyuñ añar ṭurur  
           Va'iz gibi ki bāḡ-ı Cinān'dan haber virür

<sup>243</sup> 185ah B: Nazīre-i Necāti Beg, D. (A.N.T.),s.240-241

2a bir güher : D. s.240 : pür-güher. M.

4 : 7. D.

4a Zülfü ki 'arz ider dil-i divāne ḫālını. D.

4b ḡāyib : ḡā'ib. D.

5 : 8. D.

5b Seyr-i : Bezm-i. D.

5b devr-i zamāndan : kevn ü mekāndan. D.

6 —.

7 : 5. D.

8 : 4. D.

8b bu dem : budur. D.

9 —.

10a Dāyim : Dā'im. D.

10a ṭurur : durur. D.

26-3<sup>244</sup>

Mef'ulü fâ'ilatü mefâ'ilü fâ'ilün

- - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Gerçi şurâhî çeşme-i cāndan haber virür  
Ammā piyāle rūḥ-ı revāndan haber virür
- 2 Her kâtresi bu cür'a-i rind-i belâ-keşüñ  
Biñ cām-ı çeşm şāh-ı cihāndan haber virür
- 3 Cānā hadîş-i la'l-i lebün ehl-i dillere  
Zevk u şafā-yı ḥūr-ı Cinān'dan haber virür
- 4 Dilde ne deñlü şaqlar-ısam rāz-ı 'ıŝkuñı  
Ḥaṭṭuñ gelür de rāz-ı nihāndan haber virür
- 5 Diñle Sübütü sen daḥı 'ıŝkuñ peyāmını  
Şimdi bu kaldı eski zamāndan haber virür

XXVI<sup>245</sup>

Fâ'ilatün fâ'ilatün fâ'ilatün fâ'ilün

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Ol şanem kim leyle-i zülfin girih-gır eylemiş  
Raḥm idüp mecnünına tedbîr-i zencîr eylemiş
- 2 Didüm iy dilber bu haṭ yüzünde n'eyler didi kim  
Lâcüverd-ile benefşe bâğa taḥrîr eylemiş
- 3 Âh-ı 'âşıkdan şakınmazduñ dirîgâ kim haṭuñ  
Düddur k'âyîne-i ḥüsnüñde te'sîr eylemiş
- 4 Hâcibün devrinde haddün haṭ getürmiş kanuma  
İki egri şâhid ile gör ne tezvîr eylemiş
- 5 Hâk livā-yı 'ıŝkını şubḥ-ı ezelde Aḥmed'ün  
Nür-ı ḥüsnüñ gibi iy meh āsumān-gır eylemiş

<sup>244</sup> 185bh B: Nazîre-i Sübütü.

<sup>245</sup> 185bh B: Nev'-i Diğer, D. (A.N.T.),s.207.

1a leyle-i : Leylî-i. D.

1b mecnün'ına tedbîr-i zencîr : D.s.207 : tedbîr-i mecnünına zencîr. M.

5a 'ıŝkını : D.s.207 : 'ışk-ıla. M.

5b Nür-ı : Mihr-i. D.



## Nev'-i ahar der-bahr-ı fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilat

27<sup>246</sup>

Fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün  
 . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

- 1 Baḥs-i 'ilmiden eyā h'āce sükūnet yegdür  
 Kırı ğavġadan-ısa saña sükūnet yegdür
- 2 Nakşı ko āyine-i kalbüne şuret vire gör  
 Nakşdansa baña āyine-i şuret yegdür
- 3 Budur ışındığı táb-ı teb-i hicrānuña dil  
 Ten-i insānda be-her hāl harāret yegdür
- 4 Şofiyā zāhir ü bātin saña budur ikrām  
 Bāde-i şāf-ı şafā içmege halvet yegdür
- 5 Şevkiyā vecde getürdi sözüñüñ süzi beni  
 Ehl-i dillerde hele sendeki hālet yegdür

27-1<sup>247</sup>

Fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün  
 . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

- 1 Dem-i şādī vü ferahdan gam u miḥnet yegdür  
 Yādlardan baña yārān-ıla şoḥbet yegdür
- 2 Devletüm yoġ-ısa sen cān-ıla ben sağ olayın  
 'Ālemüñ salṭanatından baña şihḥat yegdür
- 3 Gitse dilden lebi yadıyla n'ola cān u cihān  
 Rind-i mey-h'ārelerüñ şoḥbeti halvet yegdür
- 4 Ölmeyen kesb-i fazilet idemez 'ışkuñda  
 Kişi taḥşil-i kemāl itmege ğurbet yegdür
- 5 Yeg-imiş çünki riyā-y-ıla 'amelden niyyet  
 Hacca varmağdan işigünde ikāmet yegdür

<sup>246</sup> 185b B: Ez-ān-ı Şevkt-i Selef.

<sup>247</sup> 185bh B: Nazire-i İshāq Çelebi, D. (M.Ç.-M.A.T.),s.162-163.

1a Dem-i şādī vü : Şādī-i vaşl u. D.

5a riyā-y-ıla : riyā ile. D.

- 6 Da'vi-i 'ışk iderüz kaçmazuz ol kâfirden  
'Âkıbet çün k'ölürüz bârî şehâdet yegdür
- 7 Şöhreti tutmuş iken mihr ü mehüñ âfâkı  
İkisinden dahı ma'nide bu şüret yegdür
- 8 Ay olur gün yüzini çün göremezsın İshâk  
Gel gönül virme o meh-rüya ferâgat yegdür

27-2<sup>248</sup>

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün  
. . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . -

- 1 Şöhbet el virmeyicek yâr-ıla fûrkat yegdür  
Lîk el virse murâdâtına vuşlat yegdür
- 2 Şüretâ gerçi ki miñnetle mañabbet birdür  
Lîk biñ mertebe ma'nide mañabbet yegdür
- 3 Yirde yatmağdan-ısa devr-i gamuñla biñ yıl  
Bir nefes zikrûñ-ile dünyede şıñhat yegdür
- 4 Tañ degül yüzini göstermez-ise aya güne  
O mülâzımlara ma'nide bu şüret yegdür
- 5 Gün gibi gayra uyup 'âlemi seyr itmekden  
Kırb-veş kendü mağamında ikâmet yegdür
- 6 Ma'rifet ister-iseñ gel vañan içre sefer it  
Şanma kim kesb-i kemâl itmege gurbet yegdür
- 7 İy 'Añâ pâdişeh-i bañr u ber olmağdansa  
Kişiyе huşk ü teri birle kanâ'at yegdür

27-3<sup>249</sup>

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün  
. . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . -

- 1 'Âlem-i vaşl u şafâdan gam-ı fûrkat yegdür  
Bîm-i hicrândan ümîd-i dem-i vuşlat yegdür

6b çün k'ölürüz : çün ölürüz. D.

7—.

<sup>248</sup> 186a B: Nazîre-i 'Añâ-i Üskübî.

<sup>249</sup> 186a B: Nazîre-i Helâkî, D. (M.Ç.),s.73.

1a gam-ı : gam u. D.

- 2 Gayra nūr u fer olur çünki fūrūğ-ı hūsni  
Hem-dem olmadan o meh-rūya ferāğat yegdür
- 3 Terk-i tecrīd oluban kaṭ'-ı 'alāyık kıluban  
Baş çeküp hırkaya bir gūşede 'uzlet yegdür
- 4 Şu gibi yüz yire sür çekmegil āteş gibi baş  
Bād-ı rif'atden-ise hāk-i mezellet yegdür
- 5 Bezm-i keşret neñe yarar be Helākī yūri var  
Gūşe-i vahdeti elden kōma vahdet yegdür

XXVII<sup>250</sup>

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Cānāne cefā kılsa n'ola cāna şafādur  
Ağyar elemin çekdügümüz ya ne belādur
- 2 Her tēc olımaz faqr u fenā şāhına bir tēc  
Terk ehlinüñ iy h'āce [biraz] başı kabadur
- 3 İzüñ tozına sürdi yüzün āyine-veş dil  
Maqşūd benüm pādışehüm kesb-i şafādur
- 4 'Işq ehline şol cām şunar sākī-i meclis  
Kim 'aqla cilā kalbe şafā rūha gıdādur
- 5 Hep derd ü belādur güzelüm 'ışq u maḥabbet  
'Ālemde hemān mihr ü vefā hūsni-i edādur
- 6 Vallāhi gāzel söylemeden çok[dan] uşanduk  
Maqşūd hemān ḥāsıde bir pāre ezādur
- 7 Sākī mey-i Bākī'yi getür bezme şafā vir  
Çün kār-ı cihān 'ākıbetü'l-emr fenādur

4a çekmegil : çekme gel. D.

4b rif'atden : D.s.73: töhmetden. M.

5b Gūşe-i : 'Ālem-i. D.

<sup>250</sup> 186ah B: Nev'-i Diğer, D. (S.K.),s.166.

2a olımaz : olamaz. D.

2a bir tēc : ser-tēc. D.

4a cām : cāmı. D.

4a meclis : la'lüñ. D.

5 —.

7 —.

## Nev'-i ahar der-bahr-ı fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilat

28<sup>251</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Oklarun cān almağa tıguñla yoldaş oldılar  
Sīnelerde kan yalaşdılar karındaş oldılar
- 2 Bir ayakda iki 'ālem mülkini seyrān ider  
Sāgar u bādeyle anlar kim ayakdaş oldılar
- 3 Şol kadar taşvīr iderler dilde naqş-ı hūsnūñi  
Şimdi şā'irler kodılar şī'ri naqqāş oldılar
- 4 La'l ü yakūt ol lebi mercāna teşbīh itdiler  
Kimisi deryāya düşüp kimisi taş oldılar
- 5 Başlar çıkmış durur bağrumda Āhī şöyle kim  
Niçeler ol derd-ile varup kızılbaş oldılar

28-1<sup>252</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Gözlerun kan içmege tıguñla yoldaş oldılar  
Kan yalaşdılar iki hūñi karındaş oldılar
- 2 Şimdiki üstādlar her beyte kuşlar kondurur  
Şan'atı arturdılar nazm ehli naqqāş oldılar
- 3 Kana boyandı yüzün toğrandı bağrum terk terk  
Cān ü dil bu derd-ile varup kızılbaş oldılar
- 4 Dilde rāz-ı 'ışkuñı fāş itdi derd ü eşk-ile  
Tuyulup gönüm gözüm 'ālemlere fāş oldılar

<sup>251</sup> 186a B: Ez-ān-ı Āhī Çelebi, D. (Nec.S.),s.96.

1a almağa : almada. D.

2 : 3. D.

2a ider : iden. D.

2b Sāgar u : Sāgar-ı. D.

3 : 4. D.

3a naqş-ı hūsnūñi : yārūñ nāqşım. D.

4 : 2. D.

4a La'l u mercānı leb-i cānāna nisbet itdiler. D.

4b düşüp : düşdi. D.

5b Niçeler : Nice ol. D.

<sup>252</sup> 186ah B: Nazīre-i Şubhī.

5 Āşināluḡ ister-iseñ rindek-āne Şubḫiyā  
Şimdi mecnūnı zamānuñ rind ü ḡallāş oldılar

28-2<sup>253</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Yaralar baş ḡaldurup tırüñle yoldaş oldılar  
Azdı şehr-i sīnede bir bir ḡarındaş oldılar
- 2 Nāle ḡabl oldı eliflerden 'alemler çekdiler  
Leşker-i derd ü belāya daḡlar baş oldılar
- 3 Baş açup ḡarşu varurken ḡaşuña iy seng-dil  
Didiler bunlar mürīd-i Hācı Bektaş oldılar
- 4 Göñlüme girse eyā hūnī 'aceb mi hañçerüñ  
ḡan yalaşup ḡalb-ile soñ demde ḡaldaş oldılar
- 5 Enverī rüz-ı ezelde Husrev ü Şirīn-ile  
Leylī vü Mecnūn aña ḡul u ḡaravaş oldılar

XXVIII<sup>254</sup>

Fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün  
. . - - / . . - - / . . - - / . . - -

- 1 Müdde'ī maḡrem olup meclis-i cānānumuza  
ḡahr zehrin iḡürür dehr bizüm cānumuza
- 2 Geldi pervāneleri cem'ine ol şem'-i bihişt  
Gün yüzi nür u ziyā virdi şebistānumuza
- 3 Dest-i ḡamdan kim ola ḡurtara dāmānumuzı  
K'uzadur ḡulm elini zülf girībānumuza
- 4 Süzme ḡamzeñ ki delersin dil-i mecrūḡumuza  
Çözme zülfüñ naḡar it ḡāl-i perişānumuza

<sup>253</sup> 186ah B: Nazīre-i Enverī.

<sup>254</sup> 186bh B —. [Nev'-i Diḡer.], D. (A.N.T.),s.299-300.

1b ḡahr zehrin : Zehr-i ḡahrın. D.

2 —.

3 : 5. D.

3b zülf : zülfi. D.

3b girībānumuza : D.s.299 : perişānumuza. M.

4 —.

- 5 Dil esir olduğunu gördi zenaḥdāna dōst  
Didi āzādedür ol kim gire zindānumuza
- 6 Yāra şîrîn sözünüñ sırrını şordum didi kim  
Biz şeker taldururuz sözde nemek-dānumuza
- 7 Göricek gamzelerüñ tıgını beñzüm kalmaz  
Korķaram reng ola nāgeh giricek kanumuza
- 8 Öldürürseñ n'ola tek gāh gehī añmağ için  
Bāri dāmānuñ ucın bandurasın kanumuza
- 9 Tîr-i hecr Aḥmed'e kan ağladur ol hāme gibi  
Kan-ıla yazuñ adın defter ü dîvānumuza

Nev'-i aḥar der-baḥr-ı mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

29<sup>255</sup>

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün  
. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

- 1 Şarāb-ile tolu zerrîn kadeḥlerdür kızıl güller  
Nevā-sāz olsa 'uşşāka n'ola mest olsa bülbüller
- 2 Gel iy muṭrib bu bezme bir sūrūd eyle terennümle  
Şafā kesb eylesünler gonca-lebler nüş idüp müller
- 3 Çıkarma nāz-ıla destāruñı kim niçe miskîni  
Çıkarur 'ākıbet başdan behey āfet bu kāküller
- 4 Senüñ cārüb-ı hāk-i rāhuñ olmak ārzüsüyle  
Ġubār-ālüdedür küyuñda deste deste sünbüller
- 5 Ġam-ı hāl-i ruḥuñla Vaḥdeti çok dağlar yakmış  
Açılmış şan teninde lāleler güller karanfüller

5 : 3. D.

5a zenaḥdāna : zenaḥdānna. D.

5b āzādedür : āzāddur. D.

6 —.

8 —.

9a Tîr : Tîğ. D.

9a ol : uş. D.

<sup>255</sup> 186b B: Ez-ān-ı Vaḥdeti.

29-1<sup>256</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Olupdur meclis-i dildārda la'ın kadeh güller  
 'Aceb mi bülbüle gibi figān eylese bülbüller
- 2 Ğam-ı zülfüñle şol deñlü döğindi seng-i jāyleyle  
 Göğerdüp pāre pāre eyledi cismümi sünbüller
- 3 Hevā-yı 'ışk-ı yār-ıla katı şürıde-hāl oldı  
 Yiridür eller-ise şāne başdan çıkdı kāküller
- 4 Ğam-ı hālüñle bu dağ-ı derünümde nişān için  
 Ben öldükde bite hāk-i mezārumdan karanfüller
- 5 Karardı kara bahtum gibi hecr-i hāl-i rüyından  
 Emīnī irmeyüp h'ān-ı vişāl-i yāra fülfüller

29-2<sup>257</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Gülüp açıldı gülzār-ı cihānda her yaña güller  
 Nevāda eylesün 'uşşāk-ıla feryād bülbüller
- 2 Ruh u zülfüñ hevā-darı olaldan iy boyı servüm  
 Boyandı gül kızıl kana siyāha girdi sünbüller
- 3 Görelden cā-be-cā veşme koluñda dağlar yir yir  
 Olup sünbül perişān gark-ı hün oldı karanfüller
- 4 Bizi başdan şavup dūr eyleme diyü cemālünden  
 Öpüp boynuñ kulağın ayağınā düşdi kāküller
- 5 Şarāba düşüben olduñ harābatı vü rüsvāyı  
 Neden kalsun neden meyhānelerde Sıhriyā müller

<sup>256</sup> 186b B: Nazire-i Emīnī, Edrinevī'dür.

<sup>257</sup> 186b B: Nazire-i Sıhri, Sitānbül.

29-3<sup>258</sup>

Mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Bahāruñ mevsimi irdi açıldı lāleler güller  
Yüri şun sākıyā cāmı yine cüş itdi bülbüller
- 2 Hıta'yı çın-i zülfine müşābihdür dimiş 'anber  
Anuñ-çün milket-i Rüm'a siyeh-rü geldi sünbüller
- 3 'Aceb mi hāl-i miskīnüñ dilümden hālī olmazsa  
Yaraşur misk ağzında lebi kıandum kıaranfüller
- 4 Nedür bu hāl-i miskīnüñ yüzüñ üzre didüm didi  
Ezelden resm ü 'ādetdür kıonur kıāfūra fülfüller
- 5 Kerem kııl sürme tapuñdan Haıayı gibi 'uşşākı  
N'ola sāyeñde hōş geçse efendi bir nice kıullar

29-4<sup>259</sup>

Mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Giriftār-ı belā-yı dām-ı hicrān oldı bülbüller  
Gülistān-ı cihānda kıuş uçurmaz oldılar güller
- 2 Ten-i hākıde yir yir kıan saçılmış penbe-i dağum  
Hemān şol gülsitāndur açıla şaça kıaranfüller
- 3 Muķābil olmağa yok yüzleri ol zülf-i pür-çine  
Anuñ-çün gizlenür āyıneler ardına sünbüller
- 4 Bölük bölük olup yağmaladılar cān-ıla gönlüm  
Benüm hüsn iline şāhum bölükden gibi kāküller
- 5 Füsünī 'arızında hāline beñzerdi cānānuñ  
Burışmış olmasaydı yüzleri her gāh fülfüller

<sup>258</sup> 186bh B: Nazıre-i Haıayı.

<sup>259</sup> 186bh B: Nazıre-i Füsünī.



29-5<sup>260</sup>

Mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Şalaldan şem'-veş pertev bisâṭ-ı gülşene güller  
Olupdur nâr-ı 'ışka yanmağa pervâne bülbüller
- 2 Ser-i zülfün gibi düşdi ayağa hâk-i râh oldı  
Senün gısularuñla gördi çıkmaz başa sünbüller
- 3 Açılmış nev-bahâra karşı güyâ sünbül-i terdür  
Nigârün halka halka gerd-i ruhsârında kâküller
- 4 Gam-ı hâlünle söyle yandılar kim nâr-ı şefkatden  
Dil-i süzânını erbâb-ı 'ışkuñ yakdı fülfüller
- 5 Gören her tâze dağum oñmaduk başumda iy Nev'ı  
Şanur bitmiş şikeste bir sıfâl içre karanfüller

29-6<sup>261</sup>

Mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Güler gül ağlayup feryâd ider gülşende bülbüller  
Senün sevdâ-yı zülfünle perîşân oldı sünbüller
- 2 Şu deñlü dağlar yakdum ruhuñ şevkıyla meclisde  
Açıldı cā-be-cā sinemde tâze lâleler güller
- 3 Ser-i zülfünle pā-büsuñ iderken arzū cānı  
Şu deñlü aña yüz virdün başuña çıkdı kâküller
- 4 Görinen penbe-i dağum degüldür kellede yir yir  
Cebünün şevkına dağdum başuma ak karanfüller
- 5 Fenâyı dem-be-dem kanlar yudar la'lün firākıyla  
Şafâ bezminde sen dâyim içersin şevk-ıla müller

<sup>260</sup> 186bh B: Nazîre-i Nev'ı, D. (M.T.-M.A.T.),s.277.

3 ab : Belâ üzre belâdur kim şalındı cān-ı 'uşşâka. D.

Degüldür görinen ol kâdd-i mevzün üzre kâküller. D.

4 ab : Nemek-dân-ı lebüñde h'ân-ı hüsne virmege lezzet. D.

Olupdur dâne dâne hâller güyâ ki fülfüller. D.

<sup>261</sup> 187a B: Nazîre-i Fenâyı.

29-7<sup>262</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Ruhuñsuz çeşm-i cāna dağ-ı hasret görinür güller  
Şaçuñdan ayru ef'ı-i siyehdür baña sünbüller
- 2 Dün ü gün halk-ı 'ālem t̄alibüñ olsa 'aceb midür  
Şabāh-ı 'ıd ruhsār u şeb-i K̄adr oldu kāküller
- 3 Hayāl-i 'arızuñ yetmez mi iy gül kāse-i serde  
Ne lāzım beslemek baña sifāl içre çaranfüller
- 4 Gül-i sāgar açıldı bülbül oldu ehl-i meclis hep  
Şurāhı gülgülü gülzār-ı bezme şaldı kulkullar
- 5 'Aceb ney ki Vuşülü şāh-ı gam koymaz kulağına  
Hezārān nāle eyler her seher-geh gerçi bülbüller

XXIX<sup>263</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Nigārā aldı haçtuñdan benefşe reng ü sünbül bü  
Ki bāğı hurrem eyler ol dimāğı hoş-dem ider bu
- 2 Hilāl ebrūña beñzerdi eger olsa güneş yüzli  
Güneş yüzüne beñzerdi eger olsa hilāl ebrū
- 3 Ol ince bilüñüñ vaşfın nice tahrır ide çün haç  
Muhaçkaç dir ki nesh olur kalem diline gelse mü

Nev'-i āhar der-bahr-ı fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilat

30<sup>264</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ılün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Çamzeñüñ kim haçeri zahmın dehānum şandılar  
Şu'le yaçdı āteş-i dilden zebānum şandılar

<sup>262</sup> 187ah B: Nazīre-i Vuşülü.

<sup>263</sup> 187ah B —. [Nev'-i Diğer].

<sup>264</sup> 187a B: Ez-ān-ı Kemāl Paşazāde, D. (M.D.),s.52.

1a kim haçeri : haçerleri. D.

1b yaçdı : çıçıdı. D.

- 2 Ğamzeñ oķı zahmını ķan aķar iken ğördiler  
Ğün yüzüne ķarşu ķeşm-i Ğün-feşānum şandılar
- 3 Bİ-höd oldum yār gitdüķde ğözüm merdümleri  
Üstüme aĝlaşdılar kim ķıķdı cānum şandılar
- 4 Bād-ı āhumdan ķün oldı büy-ı zülfüñ bİ-ķarār  
Şalınur boynuñda cān-ı nā-tüvānum şandılar
- 5 Cüy-bārı ğördiler aķar kenār-ı servde  
Ayāĝuña yüz sürer eşķ-i revānum şandılar

30-1<sup>265</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Kāmetümle āhumı tır ü kemānum şandılar  
Encümi eflākde yir yir nişānum şandılar
- 2 Derdümi şerĥ itmege ğüyā dehānum yaralar  
Ol fetil anlarda kim vardur zebānum şandılar
- 3 Bir gice nāgeh felekden yire yağdı ĥāk-i sürĥ  
Ćarĥ-ı ĥün-ĥār itdi ķay içdüĝi ķanum şandılar
- 4 Yıldırım gibi bugün bir na'ra urdı ra'd kim  
Ğümlenden ķarĥı ıokuz ğüm ğüm fiĝānum şandılar
- 5 Gerd-i rāhum ğöge irdi ĝird-bād-ı āh-ıla  
Bām-ı eflāke sütün olmuş duĥānum şandılar
- 6 Şayıur yir yir bu pehlüm üstüĥānın ğördiler  
Ķonmuş eyvān-ı belāya nerd-bānum şandılar
- 7 Ćıķdı bābindan ol āfet Zātiyā düşdüm hemİN  
Üstüme ĥalk üşe ĝeldi ķıķdı cānum şandılar

2a zahmını ķan aķar iken : zahmınıñ ķanı aķarken. D.

2b Ğün : Ğül. D.

4a büy-ı : mü-yı. D.

4b boynuñda : boynında. D.

<sup>265</sup> 187a B: [Nazire-i Zāti.], D. (A.N.T.), I.c.s.311.Eserde bu şiirin başlıĝı "Nazire-i Pādişāh خالد ملكه" şeklindedir.

4b Ğümlenden ķarĥı ıokuz : Ğümlüdür ıokuz ĥumı. D.

5a rāhum : rāhuñ. D.

5a irdi : ķıķdı. D.

6a yir yir : bir bir. D.

30-2<sup>266</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
 - . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Şubh-dem mihrî görüp ol kām-rānum şandılar  
Taht-ı 'āc üzre Süleymān-ı zamānum şandılar
- 2 Oldı pür mey-gün şafağ birle bu şās-ı heft cüş  
Māh-rular içmege meyl itdi kanum şandılar
- 3 Katl idüp a'dāyı āhum irdi çarha yalıñı  
Aşılıpdur 'arşa tığ-ı hūn-feşānum şandılar
- 4 Gün bugün nā-geh şafağ-ālūde toğdı şubh-dem  
Koparupdur yüregın şubhūñ fiğānum şandılar
- 5 Nāgehān gerdūnda bir kuyruklı yıldız gördiler  
Tır-i āhum irdügi yirde nişānum şandılar
- 6 Dil-rübālar gördi bir murğ-ı zebūnı nāgehān  
İtdiler şayd itmege kaçd anı cānum şandılar
- 7 Ol hümā-y-ıla rakīb-i seg hilāli Zātiyā  
Birbirine gösterürler üstüh'ānum şandılar

30-3<sup>267</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
 - . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Halk-ı 'ālem 'andelibi murğ-ı cānum şandılar  
İtdi çok nālišleri āh u fiğānum şandılar
- 2 Gül nihālinde görüp haddūñ gibi rengin güli  
Bir ser-āmed kametūñ boynunda kanum şandılar
- 3 Jāleden lü'lü'-y-ile zeyn itdiler medhūñ görüp  
Sūsen-i āzādı gülşende zebānum şandılar

<sup>266</sup> 187ah B: Nazīre-i Zātī, D. (A.N.T.), I.c.s.310.

2 —.

4 —.

5a kuyruklı : kuyruklı. D.

6a nāgehān : nāgehānı. D.

7a hümā-y-ıla : hümā ile. D.

<sup>267</sup> 187b B: Nazīre-i Hayālī, D. (A.N.T.),s.145.

1b İtdi çok : Etdügi. D.

3a lü'lü'-y-ile : lü'lü' ile. D.

4 Dün harābāt ehli mey içre ḥabābı gördiler  
 Kan yaşumdan seyle varmış hānūmānum şandılar

5 Serverā itdi Hayālī baña erbāb-ı kemāl  
 Bende-i maḳbūl-ı şāh-ı nükte-dānum şandılar

30-4<sup>268</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

1 Kākülün vālāsını boynuñda kanum şandılar  
 Sāyeñi yanuñda cism-i nātüvānum şandılar

2 Başına cem' oldı 'ukāb-ı sipihrüñ zāg-ı şeb  
 Ağzına almış hilālī üstüh'ānum şandılar

3 Bī-tekellūf şarılr boynuma zenciri şanup  
 Ğam diyārında görenler mihribānum şandılar

4 Bu fenā bāzārı içre āh-ı āteş-bārumı  
 Çarḥ-ı atlas gibi zer-beft sāyebānum şandılar

5 Şol kadar şerḥ itdüm ol şirīn-dehānuñ guşşasın  
 Kışsa-i Ferhād'ı Fazlī dāstānum şandılar

30-5<sup>269</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

1 Ebr-i çarḥı göklere ağan duhānum şandılar  
 Şebnem-i bāgı sirişk-i dūr-feşānum şandılar

2 Sīnemi dağ-ı ğam u zahm-ı müjeñle gördiler  
 Lāleler güller pür olmuş gülsitānum şandılar

3 Rāstı bu kim görüp servi cevānān-ı çemen  
 Kāmet-i bālā-y-ıla ol nev-cevānum şandılar

4 Dest-i rahm-ıla beni ol şeh götürdi ḥakden  
 Mūr ele aldı Süleymān-ı zamānum şandılar

5 Nazm-ı dendān u dehānında te'emmül eyledüm  
 Gitdi 'aḳl-ı ḥurde-bīn ü nükte-dānum şandılar

5a Serverā : Ser-fürü. D.

<sup>268</sup> 187b B: Nazīre-i Fazlī.

<sup>269</sup> 187bh B: Nazīre-i Kandī, Bursevī'dür, a'la tarīḥ-güy idi.

- 6 İy hümā başumda devlet var-ımuş kim ehl-i 'ışk  
Zülf-i müşğnün hevāsın sāyebānum şandılar
- 7 Hāsetüñden ben gedā taş başmış-ıdum bağruma  
Pādişāhum il anı koynumda nānum şandılar
- 8 Vaşf-ı kand-ı la'line ağız ki açdum Kāndiyā  
Şāf-diller tōldı sükkerle dehānum şandılar
- 9 Bezm-i gülde nazm-ı cāmı okınurken ehl-i şevk  
Anı bu mestāne şî'r-i dil-sitānum şandılar

30-6<sup>270</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Seyl-i bārānı görüp eşk-i revānum şandılar  
Gökde ebri sūz-ı āhumdan duhānum şandılar
- 2 Na'ra-i ra'd-ı felekden gūş idüp ehl-i zemīn  
Her biri āh itdi küyuñda figānum şandılar
- 3 Tır-i gamzeñ sineden alduñ çeküp iy kaşı ya  
Acısından āh itdi çıkdı cānum şandılar
- 4 Nār-ı hecrūñ şerh iderken āh sen āhen-dilūñ  
Odlara yandı dehānumda zebānum şandılar
- 5 Sıhriyā hınnā yakınmış pīr olsun ol cevān  
Anı iller gördiler destinde kanum şandılar

XXX<sup>271</sup>

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün  
. . - - / . . - - / . . - - / . . - -

- 1 Yok senüñle güreşü[r] rezm-i 'adāletde güreş  
Yürü meydān senüñ 'arşa-i devletde güreş
- 2 Bāğ-ı rif'atde eyā serv saña hem-ser yok  
Tutamaz kimse senüñle bu vilāyetde güreş
- 3 'Arşa-i saltānatuñ şāh-ı dilrisin sen  
Kuvvet ü 'adl-ile meydān-ı şerī'atde güreş

<sup>270</sup> 187bh B: Nazire-i Sıhr.

<sup>271</sup> 187bh B —. [Nev'-i Diger].

- 4 Ğam gelürse dile yāruñ leb-i gül-günına bağ  
Bāde-i nāb-ıla gel bezm-i melāmetde güreş
- 5 Güreşe başladı táb'-ıla Sipāhī bendeñ  
İltifāt-ı şeh-ile gördügi rağbetde güreş

Nev'-i ahar der-baħr-ı mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün

31<sup>272</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün

. - - - / . - - - / . - - -

- 1 'Aceb bu saç mıdur yā müşk ü 'anber  
'Aceb bu leb midür yā şehd ü sükker
- 2 Bu şehlä göz midür yā nergis-i mest  
Bu ra'nā ruh mıdur yāhüd gül-i ter
- 3 Boyuña secde kılmış şāh-ı Tübā  
Lebüñe teşne olmuş āb-ı Kevser
- 4 Saçuñuñ bendine diller muğayyed  
Gözüñüñ sihrine cānlar musahhar
- 5 Fidā yoluña yüz mülk-i Süleymān  
Nisār ayaguña biñ tēc-ı Kayşer
- 6 Melek misin yā-hüd 'aql-ı mücessem  
Beşer misin yeħod rüh-ı muşavver
- 7 Kulağıñda tut anuñ sözlerin kim  
Deger her bir sözi yüz dürr ü gevher

<sup>272</sup> 188a B: Ez-ān-ı Aħmedi, ğudemādandur, D. (Y.A.),s.410.

1b sükker : şekker. D.

2b ruh mıdur : yüz midür. D.

3a túbā : túbı. D.

4a Saçuñuñ : Saçuñ. D.

4a diller : göñüller. D.

6 —.

6b yeħod : yā-hüd. D.

7 : 8. D.

7a tut : dut. D.

7b Deger : Degir. D.

7b dürr ü gevher : dürlü güher. D.

8 Cihānda Aḥmedī ḥüsnüñ şifātın  
Zehī kim şerḥ ider Allāhu ekber

31-1<sup>273</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün  
. . . . / . . . . / . . . .

- 1 Yüzüñ kim görse iy mäh-ı münevver  
Şanur kim nürdur olmuş muşavver
- 2 Añup ḳaddüñ gibi ḳamet getürdüm  
Yüzüñ gördüm didüm Allāhu ekber
- 3 Oḳurdum zülf ü ḥaddüñ āyetini  
Biri Ve'l-leyl imiş ol biri Kevser
- 4 Lebüñüñ ḳandı zıkr olduğı yirde  
Şeker añılsa söz ola mükerrer
- 5 Cemāl üstinde zülfüñ cıme dönmiş  
Dehānuñ şems içinde mıme beñzer
- 6 Siyāh-rü zülfüñe yüz virdü[gü]ñ-çün  
Başuña çıḳdı oldu saña hem-ser
- 7 Görenler yüzümi yaşum içinde  
Şu içinde ḥazān yaprağı dirler

31-2<sup>274</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün  
. . . . / . . . . / . . . .

- 1 Ḳapuñda çeşmüm iken ḥalḳa-i zer  
Niçün āhen-ger añā ḥalḳa ider

8 : 7. D.

8a Cihānda : Cihāna. D.

8b kim şerḥ : ḥoş şerḥ ide. D.

<sup>273</sup> 188a B: Nazıre[-i Kemāl Paşazāde.], D. (M.D.),s.81.

1a görse : göre. D.

2a gibi : yine. D.

3a zülf ü ḥaddüñ : zülf-i ḥattüñ. D.

3b Ve'l-leyl imiş ol biri : ve'l-leyli imiş biri. D.

4 —.

5a zülfüñ : zülfi. D.

6 —.

6a virdü[gü]ñ-çün : virdüñ-çün. D.

<sup>274</sup> 188a B: Nazıre-i Mesihî, D. (M.M.),s.149.

1a zer : der. D.



- 2 Çü gündüz ihtiyâc olmaz çerâğa  
'Abes yanar yakılır şem'-i hâver
- 3 Salınur bād-ı āhumdan ḥabībüm  
Nihāl-i servi zīrā bād şarşar
- 4 Dükendi şanma gözden gevher-i eşk  
Ki şu aқduğı yirden yine aқar
- 5 Didüm ben çağırın sen ne dimezsın  
[Didi] hey bu kişi bizden ne ister
- 6 Güneşden rüşen olduğı çerâğuñ  
Olupdur 'âlem içre günden aţhar
- 7 Mesihî öldüğine acımazdı  
Kalaydı bir dahı şırın-suhan-ver

31-3<sup>275</sup>

Mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ülün

. - - - / . - - - / . - - -

- 1 Götür yüzden niķâb iy mäh-peyker  
Görünsün āfitâb-ı sâye-perver
- 2 Seni Cân-âferin cāndan yaratmış  
تعالی شانہ اللہ اکبر
- 3 Ne cānsın kim yirüñ var cān içinde  
Fidâ olsun saña cān u dil ü ser
- 4 Seçilmez cism ü cānuñ bir birinden  
Zehī cism ü zehī rüh-ı muşavver
- 5 Lebüñ vaşf itse Şāfi nüş ider şan  
Şarâb u selsebil ü âb-ı Kevşer

2 : 3. D.

3 : 2. D.

3a bād-ı āhumdan ḥabībüm : āhum işitdükçe қaddüñ. D.

4b yine : girü. D.

5—.

6a çerâğuñ : cemālüñ. D.

6b aţhar : eţher. D.

7b şırın-suhan-ver : yâr-ı suhanver. D.

<sup>275</sup> 188ah B: Nazîre-i Şāfi.

2b Te'âlâ şānühü Allāhu Ekber : Allah en büyüktür, O'nun şanı yüce olsun.

31-4<sup>276</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün  
 . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Ne hōş cāzūdur ol zülf-i mu'anber  
İdinmiş mähı bālın mihri pister
- 2 Tolaşmış kaddüñe zülf-i dırāzuñ  
Benüm 'ömrüm nitekim serve ejder
- 3 Nedendür mācerā-yı eşk-i çeşmüm  
Ola yanuñda qanıyla berāber
- 4 Çeküben Zülfeķār-ı ğamzesini  
Gönüller mülkini fetḥ itdi Ḥayder
- 5 Yüri cām iç lebi yādına Şem'ı  
Kim aña teşne-dıldür āb-ı Kevser

31-5<sup>277</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün  
 . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Nice oruc tutar gül yüzlü dilber  
Ki dāyim vardur ağızı içre sükker
- 2 Ruhūñ devrinde iy meh kade irdük  
Şeb-i Kadr imiş ol zülf-i mu'anber
- 3 Oruc irişeli görünmez oldı  
Meger kim 'ıde karşı gitdi sāğar
- 4 Cemāl-i 'ıde 'ālem halkı müştāk  
Şafā-yı bezm ile dilber münevver
- 5 Oruc bir aydur rahmet göginde  
Sebeb budur tutulduğna ekser

<sup>276</sup> 188ah B: Nazıre-i Şem'ı Dede.

<sup>277</sup> 188ah B: Nazıre-i Revānı, D. (S.İ.),s.126.

1a tutar : tuta. D.

1b dāyim : dā'im. D.

1b sükker : şekker. D.

2 D —.

4 —.

5 : 2. D.

6 Kıyâmetdür güzeller 'İd Cennet  
Şarâb olmuş Revânî anda Kevşer

31-6<sup>278</sup>

Mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ülün

. - - - / . - - - / . - - -

- 1 Gelür dil kaçdına merdâne dilber  
Dil almağa gelür şan bir dil-aver
- 2 Belâdur her tarafından iki zülfün  
Ki bālâñ-ıla her biri berâber
- 3 Zebün-ı derd-i 'ışkam bî-mecâlem  
Benüm hâlüm mükedderdür mükedder
- 4 Ruh-ı pür-nürı devrinde dehâni  
Yazılmış şem' içinde mîme beñzer
- 5 'Abîr ü misk-i hatt-ı şî'r-i Câmî  
Kılıpdur cümle âfâkı mu'a'ttar

31-7<sup>279</sup>

Mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ülün

. - - - / . - - - / . - - -

- 1 Cemâlün mihrdür iy mâh-ı enver  
Lebün sükker midür ya la'1-i ahmer
- 2 Şabâ urdukca el zülfüne şâhum  
Derün-ı 'âlemi eyler mu'a'ttar
- 3 Senün tûbâ kadüne bende olmuş  
Şehâ gülşende serv-ile şanavber
- 4 Lebünden istedükce em bu gönlüm  
Hemân çeşmün çeker katlüme hançer
- 5 Kâbul oldu Bilâlî'nün du'ası  
Hudâ çün luţfuñı itdi müyesser

6 : 5. D.

<sup>278</sup> 188ah B: Nazîre-i Câmî.

<sup>279</sup> 188b B: Nazîre-i Bilâlî.

31-8<sup>280</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün

. - - - / . - - - / . - - -

- 1 Yüzüñ muşafdur iy rüh-ı muşavver  
تعالی شانہ اللہ اکبر
- 2 Sekizdür kapusı cennāt-i 'Adnüñ  
Kaşuñla kirpügüñ zülfüñ mu'anber
- 3 وا لشمسی saçuñ الم نشر ح yüzüñ  
Boyuñ Tübā lebüñdür āb-ı Kevser
- 4 'Ayān oldı lebüñ 'aynında şol şu  
Ki ğarq oldı cihān bahırına yek-ser
- 5 Tenin tıninden oldı halk ervāh  
Te'ālā'llāh zehi pākīze-gevher
- 6 Sücüd eyler ruh u zülfüñ katında  
Ay ile encüm ü hurşid-i hāver
- 7 Meger şem'-i tecellidür cemālüñ  
Ki nürından cihān oldı münevver
- 8 Rümüzüñ bilmeyen Beytü'l-ħarām'uñ  
Ne bilsün kim nedür miħrāb u minber
- 9 Felek ħüsnüñde ħayrān u melek māt  
Ne deryāsın ne ma'densin ne gevher
- 10 Ser-ā-ser nūr-ı mutlakdur vücüduñ  
Ne māhiyyetsin iy māh-ı mutahhar

<sup>280</sup> 188b B: Nazire-i Nesimī, D. (H.A.),s.119.

1b bk. Dn.275/2b,s.148.

2a Sekizdür kapusı : Sekiz kapusı var. D.

3a الم نشر ح "Elem neşrah" : Genişletmedik mi?, bk. Kur'an, 94 (İnşirah). 1.ayet.

3a والشمسی "Ve'ş-şemsi" : Güneşe and olsun ki, bk. Kur'an, 91 (Şems). 1. ayet.

4 —.

5 —.

6 —.

7 : 10. D.

8 —.

9 : 7. D.

9a ħayrān u : ħayrāndur. D.

10 : 9. D.

10b māh-ı : zāt-ı. D.

- 11 Nesîmî'nün sözi hâkdur sözi bil  
Ki Hâk'dur kim anuñ dilinde söyler

31-9<sup>281</sup>

Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ülün  
. - - - / . - - - / . - -

- 1 Görüp meclisde la'lüñ iy semen-ber  
Hacâletden ayak götürdi sāgar
- 2 Ruhuña öykünüben germ olurmuş  
Açılmasun şovuk giçer gül-i ter
- 3 Boyuña serv hem-ser geçdügi-y-çün  
Çenâr işitdi tırmuş anı eller
- 4 Dil uzatduñ diyü la'line yāruñ  
Şurāhiye ayak tıladı sāgar
- 5 Sa'adet sehmîdür diyü nigārā  
Celîli tırüñi cānında şaklar

31-10<sup>282</sup>

Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ülün  
. - - - / . - - - / . - -

- 1 Tudağūñdan utanur āb-ı Kevşer  
Yañağūñdan kızar yākūt-ı ahmer
- 2 'Aceb kāfir durur gamzeñ ki her dem  
Çeker mü'minlerüñ kalbine hançer
- 3 Boyuñ şimşādına kıldur çemende  
Çenâr u 'ar'ar u serv ü şanavber
- 4 Şurāhi gibi tolar kan-ıla dil  
Leb-i cān-bahşuña irdükçe sāgar
- 5 Gicede yüzüñi gördükçe iy mäh  
Seher olur toğar hürşid-i hāver
- 6 Şabā zülfüñe mi irdi seher-gāh  
Ki esdükçe tozıdur misk ü 'anber

11a hâkdur sözi : Haktı Haktı. D.

<sup>281</sup> 188b B: Nazîre-i Celîli.

<sup>282</sup> 188bh B: Nazîre-i 'İşki.

7 Didi 'İşkî sözüñ el-hak şekerdür  
Didüm öğsem lebüñ olur mükerrer

8 Şaçüñ vaşfını benden işidüp dir  
'Aceb bu söz midür ya misk-i ezfer

31-11<sup>283</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün  
. . . . / . . . . / . . . .

1 Bu sünbül saç midür ya misk-i ezfer  
Bu hünî göz midür ya nergis-i ter

2 Bu ra'nā had midür ya berg-i cücem  
Bu zıbā kad midür ya şāh-ı 'ar'ar

3 'Aceb bu ten mi ya kâfūr-ı şāfî  
'Aceb bu leb mi ya Tesnîm ü Kevşer

4 Bu miskîn saç mı yā perr-i piristü  
Bu la'lîn leb mi ya hünî kebüter

5 Hayālünle Senāyî şoḥbet eyler  
Yüzi defdür özi nälende mermer

31-12<sup>284</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün  
. . . . / . . . . / . . . .

1 Sen ol şehsin ki iy rüḥ-ı muşavver  
Kemîne çakerüñdür şems-i hāver

2 Göñül kim cām-ı 'ışkuñ ser-hoşudur  
Ayılmaz hergiz ol tā rüz-ı maḥşer

3 Beni mest ü harāb iden be-ğayet  
Bugün bir sākî-i serv-i semen-ber

4 Bu yolda kıldan ince anca iş var  
Tırāşıyla kişi olmaz kalender

5 Münîr'üñ külbe-i aḥzânın aşla  
Yüzüñ şem'iyle kılmaduñ münevver

<sup>283</sup> 188bh B: Nazîre-i Senāyî.

<sup>284</sup> 188bh B: Nazîre-i Münîr.

1a şehsin : şāhsın. M.

31-13<sup>285</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün

. - - - / . - - - / . - -

- 1 Letāfet baħrdür sen anda gevher  
Anuñ ğavvāşıdur ıab'-ı suhan-ver
- 2 Görüñdi şām-ı zülfüñde 'ızāruñ  
Bulutdan nitekim hürşid-i enver
- 3 Müselmānlar kıyāmet kopardı beñzer  
Ki toğmuş ğarbdan hürşid-i hāver
- 4 Hevā-yı āteş-i ruhsārın itmiş  
Meger dil murğıdur olmuş semen-ber
- 5 Ne meydür iy perī 'ıškuñ şarābı  
Ki lā-ya'kil olur anı görenler
- 6 Ayağın öpmege baş vir Refikī  
Dilerseñ olasın fihrist-i defter

31-14<sup>286</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün

. - - - / . - - - / . - -

- 1 Bu ruh bu 'arız u bu zülf-i dilber  
Biri gül biri süsen biri 'anber
- 2 Ezelden tā ebed gözlerüñ adı  
Ya cāzūdur ya şehlādur ya 'abher
- 3 Külāleñ ya benefşedür ya sünbül  
'İzāruñ ya semendür ya semender
- 4 Bıñār akıtdı gözleri yaşından  
Boyuña 'ar'ar ü serv ü şanavber
- 5 Baña dırler lebüñi şorduğumca  
Ne lāle nice ğonca nice sükker
- 6 Gözi yaşı gibi Nāmūsı'nüñ gör  
Ne baħr oldı ne kān oldı ne gevher

<sup>285</sup> 189a B: Nazıre-i Refikī.<sup>286</sup> 189a B: Nazıre-i Nāmūsı.

31-15<sup>287</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün  
 . - - - / . - - - / . - -

- 1 Le'āfetde boyuñ serv ü şanavber  
 Tarāvetde 'izāruñ verd-i aħmer
- 2 Görüp kıadd-i bülendüñ dir mü'ezzin  
 Ne hōş kıamet olur Allāhu ekber
- 3 Semen ger bāga girseñ iy gül-endām  
 Kefen gömlek gibi üstüne ditrer
- 4 Ne cānı var saña taşvır-i ħüsnüñ  
 Ki mānend ola iy rüħ-ı muşavver
- 5 Refıķı sözlerini istimā' it  
 Yaraşur çünkü şeh güşında gevher

31-16<sup>288</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün  
 . - - - / . - - - / . - -

- 1 'Aceb sünbül midür zülfüñ ya 'anber  
 Dimāğ-ı cān olur andan mu'aṭṭar
- 2 Gözüñ nergis yañağüñ gül olaldan  
 Boyuña bendedür serv ü şanavber
- 3 Kıaşuñ mihrābına kıamet getürdüm  
 Görüp yüzüñ didüm Allāhu ekber
- 4 'Aceb bu gamze midür yāhu cellād  
 Tutar hāzır elinde tıg u hançer
- 5 El urmaķ mümkün-idi genc-i ħüsne  
 Eger zülfeyni olmasaydı ejder
- 6 Ola kim rahm idüp meyl ide dildār  
 Gözüñi sım eyle yüzüñi zer

<sup>287</sup> 189a B: Nazıre-i Refıķı.

<sup>288</sup> 189ah B: Nazıre-i Pādışāh, D. (C.A.),s.310.

1b cān : dehr. D.

2a yañağüñ : yañağın. D.

4a yāhu : yāhüd. D.

5b zülfeyni : zülfini. D.

6b Gözüñi sım eyle : Gözüñ yaşını sım it. D.



- 7 Görinen haṭ mîdur ya leşker-i mür  
Ki tıtdı kışver-i hüsni ser-â-ser
- 8 Muḥibbî zikr ider sükker lebûñ çün  
Olur her bir sözi ḳand-ı mükerrer

31-17<sup>289</sup>

Mefâ'ılün mefâ'ılün fe'ülün

. - - - / . - - - / . - -

- 1 Güneş yüzüne nisbet bir gül-i zer  
Felek ḳaşruñda bir gömgök kebüter
- 2 Ḳıvırmış mäh-ı nevdin şeb-külâhın  
Sipihr almış ele bezmünde sâgar
- 3 Ḳapuñ ṭoḳuz ṭolanur idi eflâk  
İzüne mihr ü meh yüz sürmek ister
- 4 Bize ol yâr zülfinden haber vir  
Eyâ bād-ı şabâ n'eyler ki dilber
- 5 Lebin vaşf itmede ṭatluluḡuñ çoḳ  
Sehî beñzer ezersin şîre sükker

31-18<sup>290</sup>

Mefâ'ılün mefâ'ılün fe'ülün

. - - - / . - - - / . - -

- 1 Görinmez bir güzelsin cāna beñzer  
Perîsin sen benüm cānum muḳarrer
- 2 Cemâlün şem'ine pervâne-i dil  
Yaḳupdur döne döne iy perî per
- 3 Meger pālüdeye beñzer dimişler  
'Aceb ter düşmiş andan la'1-i dilber
- 4 Güzeller şâhısın sen iy efendi  
Ḳuluñdur cümleten sâyir güzeller

7 —.

8a sükker : şeker. D.

289 189ah B: Nazîre-i Sehî, D. (C.F.G.),s.46-47.

1a zer : ter. D.

3a ṭolanur idi : dolanur yidi. D.

290 189ah B: Nazîre-i Nâzmî.

- 5 Leb ü dendānuñı vaşf itse nazmı  
Olur Nazmı'nūñ hep dürr ü gevher

31-19<sup>291</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün  
. - - - / . - - - / . - -

- 1 Aña toğruıldılar serv-ile 'ar'ar  
K'olalar kâmet-i balaña çaker
- 2 Çenâr öykünmesün ol serv-ı kadde  
Degüldür elde beş barmaq berâber
- 3 Boyuñuñ baş açuq abdālı olmuş  
Anuñ-çün tağlara düşmiş şanavber
- 4 Nedür hikmet ki güller güldügince  
Şurâhî bezm-i meyde kanlar ağlar
- 5 Ne dadı var Me'ālî kim nigāruñ  
Leb-i şirînine öyküne sükker

31-20<sup>292</sup>

Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün  
. - - - / . - - - / . - -

- 1 Gel iy ğam gönlümi kılma mükedder  
Ne virdüñ alımazsın hey birâder
- 2 Lebüne kand ezildi ol ğazabdan  
Dahı pālüdenüñ endāmı ditrer
- 3 Gül ile hârdandur güft ü ğusı  
Birin qor bülbül-i miskîn birin der
- 4 Cihānda Ka'be-i küy-ı nigāra  
Tarıqından irenlerdür erenler
- 5 Baña dün küyum iti didi dildâr  
Ölem gibi ferahdan söyle beñzer

<sup>291</sup> 189b B: Nazîre-i Me'ālî Çelebi, D. (E.A.),s.419.

5b sükker : şekker. D.

<sup>292</sup> 189b B: Nazîre-i İshâk Çelebi, D. (M.Ç.-M.A.T.),s.163-164.

3 —.

4a nigāra : niyāza. D.

- 6 Lebün vaşfıyla şî'r-i âbdârum  
Güzeller okusun şu gibi ezber
- 7 Güzelsüz hiç olabilür mi İshâk  
Birisin gizü sevmişdür muqarrer

31-21<sup>293</sup>

Mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ülün  
. - - - / . - - - / . - -

- 1 Lebüne öykünelden gonca-i ter  
Şabâ hışm eyleyüp ağzını yırtar
- 2 Hevâ-yı kaddün-ile serv gibi  
Delürmiş tağlara düşmiş şanavber
- 3 Görenler hattüñi haddüñde ider  
Benefşe bitürür berg-i gül-i ter
- 4 Lebünün hatt-ı reyhânın muhakkağ  
Hat-ı yakütdan tercih iderler
- 5 Mezârında bite güllerle lâle  
Ölürse ruhlaruñ şevkıyla Ca'fer

31-22<sup>294</sup>

Mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ülün  
. - - - / . - - - / . - -

- 1 Nedür bu ruhda ol zülf-i mu'anber  
Nedür bu lebde ol yaküt-ı ahmer
- 2 Lebün vaşfını kıldum yine tekrâr  
Ki sükker hüb olur olsa mükerrer
- 3 'İzâr-ı âteşin pür-tab kılmış  
Ne sihr eyler gör ol çeşm-i füsün-ger
- 4 Efendim gülşen-i hüsnüñe 'arz it  
Ki 'âlem gülşen olmuşdur ser-â-ser

6b okusun : eylesün. D.

7a olabilür mi : olubilür mi. D.

7b gizü : girü. D.

<sup>293</sup> 189bh B: Nazîre-i Ca'fer, D. (İ.E.),s.223.

<sup>294</sup> 189bh B: Nazîre-i Şîrî.

- 5 Güzeller vaşfını nazm eyle Şîrî  
Gül ile zeyn ola evrâk-ı defter

XXXI<sup>295</sup>

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün  
. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

- 1 Kişinüñ olmasa kesbi kemâli vâridât olsa  
Ne derler kırî evhâm-ı hayâli vâkı'ât olsa
- 2 O şāhuñ hüccet ü tîğî gibi her şā'irüñ [zevkı]  
Delîl-i nazm u eş'arı buşuş-ı kâtı'ât olsa
- 3 Kişi nazm eylemek āsān olur her sāde elfāzı  
Selîs olsa begüm eş'ār ma'nide sebāt olsa
- 4 Okınsa şā'irüñ şî'ri leb-i dildār vaşfında  
Zülāle beñzese nazmı sözi āb-ı hayāt olsa
- 5 Tutarđı şöhret-i nazm-ı cihānı cānib-i şehden  
Sîpāhî güşe-i çeşm-ile cüz'î iltifāt olsa

## Nev'-i āhar der-baħr-ı fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilat

32<sup>296</sup>

Fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün  
. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

- 1 Sol cefā-keş ki belā yayını merdāne çeker  
Tîr-i a'dādan o 'ālemde ne pervāne çeker
- 2 Dağ yaқdum tenüme çekdüm elifler gibi āh  
Bir nazar kıll göre ālüfteñi cānā ne çeker
- 3 Tölmadin 'ışk erinüñ bağrı şurāhî gibi қan  
Şanma kim bezm-i maħabbetde o peymāne çeker
- 4 Yūsuf'ı misk-ile tırtıldı dinürse ne 'aceb  
Seni bir kerre görür nāz-ıla mîzāna çeker
- 5 Şemsiyā korkum odur kim bu gāzel yārānı  
Nāgehān bir gün olur baħş-ıla meydāna çeker

<sup>295</sup> 189bh B —. [Nev'-i Dîğer].

<sup>296</sup> 190a B: Ez-ān-ı Şemsi.

32-1<sup>297</sup>

Fe'ilätün fe'ilätün fe'ilätün fe'ilün

. . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . -

- 1 Her kaçan tığ-ı cefâyı baña cānāne çeker  
Cānı bîñ şevk-ıla dil hizmet-i cānāna çeker
- 2 Bār-ı gam birle za'if olsa gönül kılma 'aceb  
Rāh-ı 'ışık içre o miskîn göre cānā ne çeker
- 3 Sensüz ol sākı-i gül-çihre ki 'uşşāk müdām  
Bezm-i 'ālemde lebün yādına peymāne çeker
- 4 Zülfüñüñ bir kılına degmez iken halk-ı cihān  
Bİ-tekellüf el urup şağa şola şāne çeker
- 5 Nuṭkıyā her dem umarsın leb-i dildārı nihān  
Yok durur sencileyin bādeyi rindāne çeker

32-2<sup>298</sup>

Fe'ilätün fe'ilätün fe'ilätün fe'ilün

. . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . -

- 1 Dile zülfüñ tolaşup çāh-ı zenaḥdāna çeker  
Dest-i remz-ile lebün çeşme-i ḥayvāna çeker
- 2 Turrasın yüzine çekse n'ola ol şāh-ı cihān  
Gice gündüz çalışup kāfiri İmāna çeker
- 3 Dehenümden alımaz kimse ḥayāl-i lebüñi  
Bu gedā cām-ı şafā-baḥşı emīrāne çeker
- 4 Her tarafda ne kadar var-ısa şāhān-ı a'zām  
Dest-i kudretle Ḥudā dergeh-i 'Osmān'a çeker
- 5 Yirde gökde kaçacak yir yoğ iken şāh-ı 'Acem  
Dehşetinden ḥānümānını Ḥorāsān'a çeker
- 6 Olamaz ḥüsn-i ruhı Yūsuf-ı sāniye 'adil  
Niceye dek bu güneş kendüyi mīzāna çeker
- 7 Elin alup kişi göge çıkarırmaz āhı  
Ne 'acebdür benüm āhum beni Keyvān'a çeker

<sup>297</sup> 190a B: Nazire-i Nuṭkı.<sup>298</sup> 189bh B: Nazire-i Fütüḥi.

- 8 Yine dīvānelügi tıtdı meger Mecnūn' uñ  
Sāha-i 'ışk-ı cünūnda beni meydāna çeker
- 9 Sıneye çekse Fütūhı n'ola ol sım-teni  
Ġayriden şaklamağa gencini vırāna çeker
- 10 Ser-i küyuñda bir āhum işidüp didi ħabıb  
Görmedüm sencileyin āh-ı Ġarībāne çeker

XXXII<sup>299</sup>

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün  
. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

- 1 Sırıšküm sım ü cismüm bir kıyuncı-zāde zerd itdi  
Gözüm merdümlerini ezdi 'aynı lācūverd itdi
- 2 Zer-i ħālīş gibi yüz sürdüğüm bu ħāk-i rāhına  
Raķıbüñ levħ[i] ħalın yüzine baķmadı gerd itdi
- 3 Libāsın āsumānı kılduğıyçün ol meh-i enver  
Göğerdüp cismini 'uşşāk dāhı lācūverd itdi
- 4 Kemīne āsitānı bendesiydüm ol şeh-i ħüsnüñ  
Görüp lāyık beni kılluğa mır-i mülk-i derd itdi
- 5 Ferıdī 'aşrıdur meydān-ı nazmuñ kimseden dınmaz  
Sipāhı 'arşa-i 'ışkuñda biñ da'vā-yı merd itdi

## Nev'-i āħar der-baħr-ı fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilat

33<sup>300</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Gül yüzüñsüz āhumuñ tiri Süreyyā'dan geçer  
Iрмаk olmaz gözlerüm yaşını deryādan geçer
- 2 Büyüñü benden şabā tañ mı dirġitse n'ola  
Şakirem çünkim ben olduğüm aralardan geçer
- 3 Būstān-ı cānda biñ serv ü gül yüz gösterür  
Çün ħayālüñ bu dil-i medħuş-ı şeydādan geçer

<sup>299</sup> 190ah B —. [Nev'-i Dıġer].

<sup>300</sup> 190a B: Ez-ān-ı Şaft.

- 4 Şol benüm gölge gibi dāyim ayakda kalduğum  
Gün gibi mihrüñ senüñ budur ki bālādan geçer
- 5 İy Şafî sen gerçi perhîz itdüñ ol lebden velî  
Görmedüm dünyāda bir şöfi ki helvādan geçer

33-1<sup>301</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Mihrüñ-ile āhum iy meh-rū Süreyyā'dan geçer  
Eşk-i çeşmüm kaçresi mevc urdı deryādan geçer
- 2 Āh kim kılmadı cānā göñlüñe nālem e<sub>ş</sub>er  
Gerçi dirler āh-ı 'aşık seng-i hārādan geçer
- 3 Açılır cān gülşeninde gonca-i şādî ne dem  
Kim lebüñ fikri dil-i pür-hün-ı şeydādan geçer
- 4 Lāle haddüñde 'arāk gördükçe cānā dir gören  
Āb-ı güldür kim süzilür sürh valādan geçer
- 5 Nişter-i gamzeñ niçün 'aşık kanın döker didüm  
Didi kaçd-ıla maraz kim ola sevdādan geçer
- 6 Geçdügince eşk-i çeşmümden hayāl-i zülf-i dōst  
Şan neheng-i nîl-gündür oynayup mādān geçer
- 7 Dilberā ger hāk-i pāyuñ gire 'Adnî destine  
Cān ü ya devrān n'olur Firdevs-i a'lādan geçer

33-2<sup>302</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Kūyuñı mesken ider Firdevs-i a'lādan geçer  
Pes irişen menzil-i a'lāya ednādan geçer
- 2 Haddüñ ü kaddüñ leb-i la'lüñ zülālını gören  
Cennet ü Kevser'den el yur şāh-ı Tübā'dan geçer
- 3 Düşse tañ mı 'aks-i ruhsarı gözümde göñlüme  
K'āfitābuñ pertevi cām-ı mücellādan geçer

<sup>301</sup> 190ah B: Nazîre-i Mahmūd Paşa.

<sup>302</sup> 190b B: Nazîre-i Hafî.

- 4 Dem-be-dem k'ider hayāl-i zülfi gözümden güzer  
Bir neheng-i bahrdur güyâ ki deryâdan geçer
- 5 Levh-i dilden nakşı yu nakkâşı bulduñsa Hafı  
Kim dil-i Mecnûn k'ire Mevlâ'ya Leylâ'dan geçer

XXXIII<sup>303</sup>

Mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ülün

. - - - / . - - - / . - - -

- 1 Zehî la'lün ki dürr-i dürc-i mandüd  
'İzaruñ ateş ü zülfün siyeh düd
- 2 Miyānuñ ten gibi peydâ vü pinhān  
Dehānuñ dil gibi ma'düm u mevcüd
- 3 Marîz-ı 'ışka derdüñdür çü dermān  
Esir-i şevka kaçduñdur çü maqşüd
- 4 Hilâf-ı 'ahd kaç'-ı mihr itmek  
Güzeller arasında resm-i ma'hüd
- 5 Günāhın bendeñün luğ eyle 'afv it  
Sipāhî'yi unutma düd-ı mev'üd

Nev'-i ahar der-bahr-ı fa'ilatün fa'ilatün fa'ilat

34<sup>304</sup>

Fâ'ilatün fâ'ilatün fâ'ilün

- . - - / - . - - / - . - -

- 1 Haç-ı reyhāniyle ol zibā-'izār  
Güiyâ muşhafdur âyet ber-kenār
- 2 Hōş yaratmışdur dehānuñda lebün  
Cānı yoğdan var iden Perverdigār
- 3 Yok hisābındadır ağzuñla bilün  
Anları öpmekde çoçmakda ne var

<sup>303</sup> 190bh B —. [Nev'-i Diğer].

5a luğ eyle : luğ it. M.

<sup>304</sup> 190b B: Ez-ân-ı Necâti Beg, D. (A.N.T.),s.205-206.

1a Haç-ı reyhāniyle : Haç-ı reyhān ile. D.

1b Güiyâ : Şanasın. D.

2b yoğdan : D.s.205 : yoğdur. M.

3 : 6. D.



- 4 Ağıza gelmiş şulu şeftälular  
Bağ-ı hüsnüñ çağıdur iy gül-'izār
- 5 Şevk-ı bezmüñle nice āh itmeyem  
Şem'-i dil-süzüñ başında od yanar
- 6 Çeşm-i āhū dağ-ı hasret görünür  
Leyli olmayınca Mecnün'a şikār
- 7 Bir el öñdin olı gör hāk-i kadem  
Minnet itmedin Necāti rüzgār

34-1<sup>305</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün

- . . - / - . . - / - . . -

- 1 İy yüzi gül kāmetsi serv ü çenār  
V'iy gözi nergis lebi mül gül-'izār
- 2 'Āşıkā dirler ya şabr ü ya sefer  
Çäre budur kılavuz terk-i diyār
- 3 Āşiyān-ı murğ-ı 'ışkı başına  
Aldı Mecnün oldı şāh-ı tēc-dār
- 4 Kılca zülfüñ kılca meyli bendeñe  
Çeşm-i ağıyāra cihān olurdu tār
- 5 İy Cevānī bir yigitcek dil olup  
Kıomadı ol pīr olası ihtiyār

34-2<sup>306</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün

- . . - / - . . - / - . . -

- 1 N'ola kılсам āh u zārı şad-hezār  
Bülbül-i şürde kim iy gül-'izār
- 2 Bir lebi gonca yüzi gül yādına  
Koma elden cāmı bir dem lāle-vār

5 : 3. D.

5b Şem'-i dil-süzüñ başında : Şem'-i dil-süzem başumda. D.

6 : 5. D.

6a görünür : gibidür. D.

7a el : il. D.

<sup>305</sup> 190b B: Nazīre-i Cevānī, haṭṭaṭ kısmındandır.<sup>306</sup> 190bh B: Nazīre-i Sebzi.

- 3 Sİnemüzde Hayder'ün iy pîr-i 'ışk  
Ġamzesinün 'ışkına çek Zülfekâr
- 4 Câm-ı la'li şevkına cānānenün  
Sākıyā meyhānedür cāy-ı karar
- 5 Luṭf idüp yok dimeyüp iy şāh-ı hüsn  
Sebzî'ye bir büse virürseñ ne var

XXXIV<sup>307</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Kısmetî rüz-ı ezelden 'āşıkam māhum saña  
Şad-hezārān şıdk-ıla kul olmuşam şāhum saña
- 2 Māl ü mülküm baş u cānum yoluña cümle fidā  
Kanda kaldı iy kamer dutmaz ele cāhum saña
- 3 Hüsnüñi gören didiler Yūsuf-ı şānī budur  
Bārek'allāh hōş melāḫat virmiş Allāh'um'saña
- 4 Cüş idüp bir āh idersem tağlar ide nāleler  
Taş bağırlu olma gel kār eylesün āhum saña
- 5 Gice gündüz Sā'il'ün feryād u efgān itdügi  
Ola kim te'sîr ide āh-ı seher-gāhum saña

Nev'-i aḫar der-baḫr-ı fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilat

35<sup>308</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Hecr-ile öğrendi gönlüm vaşl-ı cānāndan kaçır  
Derdinün zevkın bilen elbette dermāndan kaçır
- 2 Tîr-i ğamzeñ zahmına dilden nice cān virmeyem  
Kimse mi vardur cihānda luṭf u ihsāndan kaçır
- 3 Gün yüzüñle meh mukābil olmayup tolanduğı  
Bu ki mağlûb olsa ḫaşm elbette meydāndan kaçır

<sup>307</sup> 190bh B —. [Nev'-i Diğer].<sup>308</sup> 191a B: Ez-ān-ı Mahmūd Paşa.

- 4 Zülf ü hattıyla ne yüzden oldu yāra hem-nişin  
Resmidür hōd ‘akrebūñ dirler ki reyhāndan kaçār
- 5 Ger nihān ola hayālūñ merdüminden çeşmümūñ  
Tañ degül bu kim perī vahşīdür insāndan kaçār
- 6 Dilberūñ yolında ‘Adnī öldüğüm her dem bu kim  
Cān dirīg eyler diyeler diyü bühtāndan kaçār

35-1<sup>309</sup>

Fā‘ilatūn fā‘ilatūn fā‘ilatūn fā‘ilūn  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Vāşıl-ı cānān olan her demde hicrāndan kaçār  
Her kişi ‘ālemde şeksüz nār-ı sūzāndan kaçār
- 2 Baħr-ı ‘ışkuñda ider dil ‘aks-i zülfüñden hāzer  
Nitekim ğavvāş olan havf-ile su‘bāndan kaçār
- 3 Gitse dilden şevk-ı haddüñle ne var zülf-i ğamuñ  
Zulmet-i şeb her zamān hürşīd-i rahşāndan kaçār
- 4 Āsitānuña varurdum olmasa ger seg hasūd  
Şāh ışigine gedā vardukda derbāndan kaçār
- 5 ‘Aql-ı rāhib ‘arīzuñ ‘ışkıñdan ürker nitekim  
Piller āb içre ‘aks-i māh-ı tābāndan kaçār
- 6 La‘l-i şevkıñdan Revāyī dökerem göz yaşların  
Bilmezem ol şeh niçün bu dürr ü mercāndan kaçār

35-2<sup>310</sup>

Fā‘ilatūn fā‘ilatūn fā‘ilatūn fā‘ilūn  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Zāhid-i bī-cānı gör kim vaşl-ı cānāndan kaçār  
Derdden kırtılmasun hergiz ki dermāndan kaçār
- 2 Günde biñ kez öldürürseñ kaçmazam bir kez şehā  
Bī-sa‘ādet kıl durur her kıl ki sultāndan kaçār
- 3 Gördüğümce tañ mıdur kaçsam rakīb-i kāfiri  
Mü‘min olan kimseler elbette Şeytān’dan kaçār

<sup>309</sup> 191a B: Nazīre-i Revāyī.

<sup>310</sup> 191a B: Nazīre-i Cemīlī.

- 4 Menzili çün çeşmedür dirler perinüñ dāyimā  
Ol perī bilsem niçün bu çeşm-i giryāndan kaçār
- 5 Derdüñ olmuşdur senüñ cānā Cemilī'ye devā  
Şanma cev-r-ile cefālar görse sen cāndan kaçār

35-3<sup>311</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Kānda görse 'āşıkı şanmañ ki yār andan kaçār  
'Andelībidür kaçān ol gül-'izār andan kaçār
- 2 Gözleri havfında gitdi kendüden āhū-yı dil  
Pes ne yirde görse şayyādı şikār andan kaçār
- 3 Ger kemend-i zülf-ile görse kemān ebrūsını  
Rüstem-i Zāl ola ger Sām-ı süvār andan kaçār
- 4 Zülfi düşündān aşup gitdi göz'ucında anuñ  
Kānda kim āhū karar eyleye mār andan kaçār
- 5 Tığ-ı müjgānın 'Alī çekse Hafī tırılmaz hasūd  
Zülfekār'ı kında görse zü'l-humār andan kaçār

35-4<sup>312</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Tolaşup dil zülfüne çāh-ı zenaḥdāndan kaçār  
Rismān bulan kişi elbette zindāndan kaçār
- 2 Görse yüzüñ muşhafın zāhid karar itmez gider  
Gālibā Şeytān'dur ol kāfir ki Qur'an'dan kaçār
- 3 Tığ alup gelür senüñle ceng-i hüsne lik ['adū]  
Korkusından ditrer endāmı vü meydāndan kaçār
- 4 Ol leb ü haddiyle kaçsa āh u eşkümden ne tañ  
Kimde kim var şem' ü sükker bād u bārāndan kaçār
- 5 'Aql kūy-ı 'ışkdan niçün kaçār didüm didi  
Rüstāya şehr içi zindān gelür andan kaçār

<sup>311</sup> 190bh B: Nazīre-i Hafī.

<sup>312</sup> 191ah B: Nazīre-i Nizāmī.

- 6 Kūy-ı yāra ʔa'n-ı düşmeden kaçır varur rakīb  
Ka'be'ye varmaz şu kim hār-ı muğaylāndan kaçır
- 7 İy Nizāmī ol şanemden kaçsa zāhid ʔaīn degül  
Neylesün huffāşdur hūrşid-i tabāndan kaçır

35-5<sup>313</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Her gönül kim bād-veş bu zülf-i piçāndan kaçır  
Derdüñ-ile āşinā olmadı dermāndan kaçır
- 2 İşigüñde dilemez görmek rakībüñi gözüm  
Ka'be'ye varan kişi elbette Şeytān'dan kaçır
- 3 Zülfi gün yüzünñ üstinde tolanduğı bu kim  
Zulmet-i şeb gündüzün şem'-i dirahşāndan kaçır
- 4 Gonca gibi gül yüzün gizler nazardan dem-be-dem  
Bu melek yā Rab perī midür ki insāndan kaçır
- 5 Muşlıhī'nün boynına koluñ 'azā'im yirine  
Kıl hamā'il kim hemān dīv-i hasūd andan kaçır

35-6<sup>314</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Görmege şanmañ beni didār-ı cānāndan kaçır  
Mü'min olan hiç olur mı dīn ü imāndan kaçır
- 2 Āh-ıla göz yaşlarından nice cānān kaçmasun  
Ehl-i nāz olan şitāda bād u bārāndan kaçır
- 3 Gördüğümce ol hasūdı ʔaīn mı eylersem hāzer  
Şol kişi kim mü'min ola şerr-i Şeytān'dan kaçır
- 4 İy tabībüm söyle mu'tād oldu derdünle gönül  
İstemez aşlā devā derdine dermāndan kaçır
- 5 Kūy-ı dilberde gelün ceng idelüm iy 'āşıkān  
Şanmañuz [kim] Ānī-i āşüfte meydāndan kaçır

<sup>313</sup> 191ah B: Nazīre-i Muşlıhī.

<sup>314</sup> 191ah B: Nazīre-i Ānī.

35-7<sup>315</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Cevrine şabr eylemez her dil ki cānāndan kaçır  
Görmez ol rāhat yüzün bir laḥza cān andan kaçır
- 2 Ğamzeñüñ tır-i belāsından senüñ yüz döndüren  
Beñzer ol nādāna kim luḥf-ıla iḥsāndan kaçır
- 3 Virmezem ben gülşen-i ḥüsnüñ temāmın 'āleme  
Şanma zahm-ı hār-ıla bülbül gülistāndan kaçır
- 4 Dökerem göz yaşını yoluñda kaçmasun diyü  
'Ālemi seyl-āba virür diyü bārāndan kaçır
- 5 Ğirre olma bu cihāna lā-cerem ğāfil olan  
İhtilāf-ı gerdiş-i gerdün-ı devrāndan kaçır
- 6 Hāk-i payuñdan kaçır dir-imiş işitdüm rakıḥ  
Kaçmazam senden gönül likin o Şeyṭān'dan kaçır
- 7 İ'timādum bu ki itmezsin rakıḥbe i'timād  
Şemsi-i bī-çāre cānā kırı bühtāndan kaçır

Nev'-i aḥar der-baḥr-ı mezbūr

36<sup>316</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Neş'e-yi cām-ı meyi mest ü harābiler bilür  
Almağa envār-ı mihri āfitābiler bilür
- 2 Baña hem-ser olmayan idrāk kılmaz ḥāletüm  
Āteşe pervāne şevkım iltihābiler bilür
- 3 Kānda fehm eyler kemālüm rüstāyī-tāb' olan  
Kādrini şanma Zāhīr'üñ Fāryābī'ler bilür
- 4 Fürkatüñ ālāmını şor benden iy ḥürī-nijād  
Süziş-i nār-ı caḥīmi çün 'azābiler bilür

<sup>315</sup> 191b B: Nazīre-i Şemsi.

<sup>316</sup> 191b B: Ez-ān-ı Cenābi Paşa.

- 5 Saña ta'lim eylesün çeşmüm şināverlük yolın  
Şuda yüzmek resmini bu murğ-ı ābiler bilür
- 6 Zülfün ucında ne bilür kim beyān ide faḫīh  
Bu teselsül 'ilmini dime kitābiler bilür
- 7 Cāmi'-i hüsünde nāzır olalı yāruñ gönül  
Bu Cenābī çeşmini hıdmetde cābiler bilür

36-1<sup>317</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . . - / - . . - / - . . - / - . . -

- 1 Eşk-i çeşmüm mest-i 'ışk olan harābiler bilür  
Sāgar u mey kıymetin her dem şarābiler bilür
- 2 Katlüm için itmiş āyetdür didi dil haḫḫuñ  
'İlm-i cifrūñ remzini fāzıl kitābiler bilür
- 3 Kādadur la'lūñ bu dil pervāz-ı çeşmümden döyer  
Çigzinür mā-'i laḫfi murğ-ı ābiler bilür
- 4 Cennet'i görüp Caḫīm'e yine varan miḫnetin  
Vuşlatuñdan hecrūñe düşen 'azābiler bilür
- 5 Döne döne nār-ı Dūzah bağı biryān itmegi  
Çeşm-i mestān ol ḫarāmiler kebābiler bilür
- 6 İñleşem taklīd idüp gerçi ki iderler şadā  
Derdümi şanmañ ki nāy añlar rebābiler bilür
- 7 Bu Selimī bendeñe şor ḫāk-i pāyüñ ḫadrini  
Ḥāş cevher kıymetin 'ālī-cenābiler bilür

36-2<sup>318</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . . - / - . . - / - . . - / - . . -

- 1 Sāgar u mey kıymetin mest ü harābiler bilür  
Lā-cerem meyhānenüñ ḫadrin şarābiler bilür

<sup>317</sup> 191bh B: Nazīre-i Sultān Selīm • طال بقا و .

Bu gazelin ilk beş beyti 191bh'de, son iki beyti ise 192ah'de yer almaktadır.  
5a Dūzah : Dūzah'da. M.

<sup>318</sup> 191bh B: Nazīre-i Pādīşāh-ı 'Ālem-penāh, D. (C.A.),s.285.

1a Sāgar u : Sāgar-ı. D.

- 2 İy müderris bil haḳuñ baḫşāyiş ider fenn-i 'ışk  
Kesb ile girmez ele ney ḥod kitābiler bilür
- 3 Bezm-i ğamda inleyüp nālišler itsem tā seher  
Ḥālüm añlar nāylar derdüm rebābiler bilür
- 4 Niçe yıldur baḫr-ı 'ışk içre şināverdür göñül  
Şanma ancak şuda yüzmek murğ-ı ābiler bilür
- 5 Mey-kede ḳadrini şöfler ne bilsün şor baña  
Ḥürmetin ol dergehüñ 'ālī-cenābiler bilür
- 6 Āteş-i hicrāna tañ mı münkir olsa müdde'ı  
Düzaḫ'uñ aḫvālini ancak 'azābiler bilür
- 7 Döne döne yanmayan bilmez nedür aḫvāl-i 'ışk  
İy Muḫibbi ḫālūñi baḫrı kebābiler bilür

36-3<sup>319</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Ruhlarıñda ḫaḫḫuñ aḫvālin kitābiler bilür  
Nitekim defter ḫisābını ḫisābiler bilür
- 2 Hecr çekmiş 'aşıḳuñdan vaşluñı itme dirğ  
Cennet'üñ zevḳ u şafāsını 'azābiler bilür
- 3 Her gice encüm gibi bīdār olanlardur bilen  
Devlet-i vaşlın o māhuñ şanma ḫ'ābiler bilür
- 4 Sāḳıyā çeşmüñe dil virse n'ola āvāreler  
Ḥürmetin meyhānenüñ mest ü ḫarābiler bilür
- 5 Āteş-āsā ser-keş olanlar ne bilsünler begüm  
Pāy-büsuñ zevḳını ancak türābiler bilür
- 6 Bāde-i la'l-i lebi keyfiyyetin cānānumuñ  
Mey-kede küncinde mest olan şarābiler bilür
- 7 Gün yüzine secde ḳılsa zülfi Sebzi vechi var  
Ruhları māhiyyetini āfitābiler bilür

2 —.

2a ḫaḳun : Ḥaḳḳuñ. D.

4 D —.

5a ḳadrini şöfler : a'dābını şüf. D.

6 D —.

<sup>319</sup> 191bh B: Naẓire-i Sebzi.



XXXV<sup>320</sup>

Fe'ilatün mefâ'ilün fe'ilün

. . . - - / . . . - - / . . . -

- 1 Dâr-ı dünyâyı şanma cāy-ı sürür  
Olasın tã muzaffer ü manşür
- 2 Kâdre ir şu gibi görüp dîdâr  
Yüri var tır niyâzda [hep] dur
- 3 Toldı cürm-ile nâme-i a'mâl  
N'ola hâlûñ olunca vaqt-i nüşür

## Nev'-i ahar der-baħr-ı fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilat

37<sup>321</sup>

Fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün

. . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . -

- 1 Yine segrür gözüm ol gözleri şehlâ mı gelür  
Şadluklar görünür yâr-ı dil-ârâ mı gelür
- 2 Yine hoş büy-ıla pür oldı meşâm-ı dil ü cân  
'Aceb ol ruħları gül zülfi semen-sâ mı gelür
- 3 Cüş ider dil ħum-ı mey gibi şafâdan ney ki  
Görüñ ol la'l-i lebi cãm-ı muşaffâ mı gelür
- 4 Ruħ u zülfin görürem ħublaruñ düşde 'aceb  
Bu bahâr içre 'aceb başuma sevdâ mı gelür
- 5 Koma ħamzeñ beni oħa tıutup öldiriyorur  
Cânuma geçdi benüm saña temâşâ mı gelür
- 6 Kulağ urmaz nice kim ney gibi feryâd iderem  
Yâra yâ Rab bu fiğānum ħurı ħavħâ mı gelür
- 7 Ĥüsñüñüñ ħülşenine medħ ü şenâ eylemege  
Daħı Ca'fer gibi bir bülbül-i ħüyâ mı gelür

<sup>320</sup> 192ah B —. [Nev'-i Diğer].

<sup>321</sup> 192a B: Ez-ân-ı Tacizâde Ca'fer Çelebi, D.(İ.E.),s.219.

3 —.

4 —.

5a tıutup : diküb. D.

37-1<sup>322</sup>

Fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün  
 . . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . -

- 1 Yine açıldı cihān şol gül-i ra'nā mı gelür  
Segrişür gözlerüm ol nergis-i şehlā mı gelür
- 2 Depreşür тұrmayuban tende nişān-ı dil ü cān  
Bilmezem ol müjesi tır қаşı ya mı gelür
- 3 Ne'yki zemzemeler itdügi bu cān bülbülinüñ  
Ol yüzi gül lebi mül serv-i dil-ārā mı gelür
- 4 Yügrişür yine sirişküm biri birini geçüp  
Dem-i şādī görünür yār-ı Mesḥā mı gelür
- 5 Kulağum güm güm öter sinem ider cüş u hurüş  
Yā Rab ol kulzüm-i zehhār-ı güher-zā mı gelür
- 6 Beni öldürmege togruldı kadi tır-şifat  
İy dil andan saña ya meyl ü maḥābā mı gelür
- 7 Ben gamuñdan dün ü gün cān virüben cān aluram  
Kārum iy cān-ı cihān ḥalka temāşā mı gelür

37-2<sup>323</sup>

Fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün  
 . . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . -

- 1 Şanemā sencileyin dilber-i ra'nā mı gelür  
'İşk-ıla bencileyin 'aşık-ı şeydā mı gelür
- 2 Baña қаşd itdi gözün bilmezem iy yār saña  
Anı öldür diyü ağıyardan igvā mı gelür
- 3 Yüregüm kopdı benüm şevk-ıla cūy oldı yaşum  
Yine ol mihr-likā mäh-ı dil-ārā mı gelür
- 4 İy gönül cānuñı ya қаşına kurbān it kim  
Şayd için ancılayın gurre-i garrā mı gelür
- 5 Gün yüzün gülşenine medḥ ü gazel-h'anluḥ için  
Şāhidī gibi daḥı bülbül-i güyā mı gelür

<sup>322</sup> 192a B: Nazīre-i Kemāl Paşazāde, D. (M.D.).

D —.

<sup>323</sup> 192a B: Nazīre-i Şāhidī Çelebi.

37-3<sup>324</sup>

Fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün  
 . . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . -

- 1 Yine dil cüş ider ol yār-ı dil-ārā mı gelür  
Yine cān şād olur ol 'arızı zibā mı gelür
- 2 Yine hōş kōhu-y-ıla tōldı meşām-ı dil ü cān  
Ol yüzi nesteren ü zülfi semen-sā mı gelür
- 3 Yine her mürde gönül zinde olup cān buldı  
Görün ol la'l-leb ü nuḡkı Mesihā mı gelür
- 4 Yine reyhān haṭuña ol gül-i yek-dāye midür  
Yine yāḡūt-ı lebün lü'lü-yi lālā mı gelür
- 5 Yine şırın tudaḡuñ vaşfını şerḡ eylemege  
'Ulvi gibi yine tütü-i şeker-hā mı gelür

37-4<sup>325</sup>

Fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün  
 . . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . -

- 1 Gülşen-i hüsne ruhuñ-veş gül-i zibā mı gelür  
Yā aña bencileyin bülbül-i şeydā mı gelür
- 2 Sen gülersin benüm ağladuğuma fūrkat-ıla  
Yohsa iy şüh-ı cihān saña temāşā mı gelür
- 3 Çok varurlar ser-i küyuña senün bī-ser ü pā  
Hiç benüm gibi varur bī-ser ü bī-pā mı gelür
- 4 Gülşen-i bāḡ-ı leṭāfetde ḡadün gibi dahı  
Rāstı luṭf-ıla bir serv-i dil-ārā mı gelür
- 5 Leb-i sükker-şikenün medḡ ider iy ruh-ı revān  
Ṭab'-ı Şem'i gibi bir tütü-i güyā mı gelür

<sup>324</sup> 192ah B: Nazire-i 'Ulvi, D. (I.E.).

D —.

<sup>325</sup> 192ah B: Nazire-i Şem'i Dede.

37-5<sup>326</sup>

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

- 1 Yine cānum sevinür ol ruḥ-ı zībā mı gelür  
Yine segrür gözüm ol nergis-i şehlā mı gelür
- 2 Kāmetüñ fikretidür gönlüme her dem yörenen  
Döstüm yā heves-i ‘ālem-i bālā mı gelür
- 3 Ne gelürse berü şun nüş ideyin ṭali‘üme  
Dürd-i derdüñ mi irer cām-ı muşaffā mı gelür
- 4 Yine gördüm gice zülfeyni düşümde ‘acabā  
Dile gam mı görünür başuma sevdā mı gelür
- 5 Gözleri yaşına ğark oldu ‘Aṭā’nuñ ṭut elin  
Nedür iy serv-i revān saña temāşā mı gelür

37-6<sup>327</sup>

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

- 1 Bir senüñ gibi cihāna ruḥ-ı zībā mı gelür  
Ya benüm gibi dahı ‘aşık-ı şeydā mı gelür
- 2 Bāğ-ı hüsn içre ruḥuñ-veş dahı gül mi açılır  
Aña bir bencileyin bülbül-i güyā mı gelür
- 3 Görürem düşde ki bir servi der-āgüş iderem  
İy mu‘abbir ‘acabā ol ḳad-i bālā mı gelür
- 4 Kime şerḥ eyler-isem derd-i derünümü güler  
Bu benüm ağladuğum halka temāşā mı gelür
- 5 Ser-i küyuñda eyā hür Ferid’oldı muḳım  
Dahı fikrine anuñ Cennet-i a‘lā mı gelür

<sup>326</sup> 192ah B: Nazıre-i ‘Aṭā.<sup>327</sup> 192b B: Nazıre-i Ferid.

37-7<sup>328</sup>

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün  
 . . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . -

- 1 Dünyeye sencileyin bir gül-i ra‘nā mı gelür  
Ya dahı bencileyin bülbül-i gūyā mı gelür
- 2 Gözümüñ yaşı revān olup aķar ālūde  
Yohsa ol şivesi çok yār-ı dil-ārā mı gelür
- 3 Şād olursın ğam u ğuşşayla beni gördükce  
Ağladuğum saña dünyāda temāşā mı gelür
- 4 Şanemā ħüsn-ile ‘ālemde nazīrūñ yokdur  
Saña beñzer güzelüm bir lebi zībā mı gelür
- 5 Ānī dil vireli şīrīn lebüñe iy Leylī  
Aña Ferhād-ıla Mecnūn gibi şeydā mı gelür

XXXVI<sup>329</sup>

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün  
 - . . . - - / - . . . - - / - . . . - - / - . . . -

- 1 Düşeliden fer‘-i dil mekkār zülfüñ ağına  
Lerze düşdi cismüme döndüm ħazān yaprağına
- 2 Ĥasretüñden rüz u şeb feryād itsem derd-ile  
İy büt-i şīrīn-dehen baķ yaşumuñ ırmağına
- 3 Lā-cerem Kālū belā’dan iy perī tutdı vaţan  
Leşkeri mihr ü maĥabbet sinemüñ otağına
- 4 Mülk-i dünyā fānīdür kim her kemāl bulur zevāl  
Tekyelenme dōstum sen bu güzellük çağına
- 5 Dü cihān sultānluğıdır Sā’yil-i derd-mende  
Olabilsem bāğbān bir kerre ħüsnüñ bağına

<sup>328</sup> 192bh B: Nazīre-i Ānī.

<sup>329</sup> 192bh B —. [Nev‘-i Dīger].

2b büt-i : boyı. M.

3a Kālū belā’dan : “..... Evet Rabbimizsin ...” bk. Kur’an, 7 (A‘rāf) 171 ve 172. ayet.

5a sultānluğıdır Sā’yil-i derd-mende : sultānluğın bulur Sā’yil’dür demine. M.

## Nev'-i āhar der-baħr-ı fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilat

38<sup>330</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün

- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Sevdüğüm bir serv-kāmet dilber-i ra'nā geçer  
Müntehā kaddiyle ḥaḳkā Sidre'den bālā geçer
- 2 Mürde-diller büseñ ile cān bulursa tañ degül  
Leblerüñ rüḥum zamānında Mesih-āsā geçer
- 3 Alnuña öykündüğünün bildi mäh eksüklüğün  
Gice hacletden anuñ-çün küyuñı tenhā geçer
- 4 Ehl-i 'irfān arasında n'ola mergüb olsa şî'r  
Çün zamān-ı devletünde şî'r-ile inşā geçer
- 5 Gülşen-i medhünde şî'r-i dil-pesend āgāz idüp  
Bu Selimī dahı şāhum bülbül-i güyā geçer

38-1<sup>331</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün

- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Her kaçan kim nāz-ıla ol kāmet-i bālā geçer  
Bir nazarda kendüsinden 'aşık-ı şeydā geçer
- 2 Āhum alma dōstum akıtma eşk-i çeşmümi  
Gözlerümde iki yağa ıssı bir deryā geçer
- 3 Nāz idüp 'uşşāka mağrūr olma genc-i ḥüsnüne  
Ġāfil olma sevdüğüm bu devlet-i dünyā geçer
- 4 Tā ölince dāmen-i 'ıškuñı dil elden ḳomaz  
Yā irişür 'ālem-i vaşluña bir gün yā geçer
- 5 Ḥāk-i pāyuñdan senüñ pā-māl-i agyār eyleme  
Şemsi de ḥālince cānā ehl-i istignā geçer

<sup>330</sup> 192b B: Ez-ān-ı Selimī.

1b Sidre'den: "Sidretü'l-Müntehâ...." bk. Kur'an, 53 (Necm), 14 ve 16. ayet.

<sup>331</sup> 192b B: Nazire-i Şemsi.

4b Yā : Yār. M.

38-2<sup>332</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Gerçi ol meh hüsni-ile bir dilber-i ra'nā geçer  
Kendü hālince gönül de 'aşık-ı şeydā geçer
- 2 Rüz u şeb bu 'ālem ü adem gelüp geçmekdedür  
Şanmañuz dünyā-y-ıla ādem kalur dünyā geçer
- 3 Genc-i Kārün iy gönül geçdiyse yire vechi var  
Māl akar bir şü durur elbette yire mā geçer
- 4 Mülk-i gam şahı geçinsem n'ola iy Leyli-hırām  
Bir siyeh hān-ıla Mecnün şahne-i şahrā geçer
- 5 Devlet-i 'ıškuñda kılmaz gayra 'arz-ı ihtiyac  
Husrevā kapuñda 'İşkī ehl-i istignā geçer

XXXVII<sup>333</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Muşhaf-ı hüsniñi açdum dāl-ı zülfüñ faldur  
Kim benüm aşüfte rüsvā olmama ol daldur
- 2 Sünbülüñ şuride rüsvayī olupdur ben gibi  
Yüzini sürür ayaguña veli pā-maldur
- 3 Nice 'arz-ı hāl idem gördükce iy [meh-]rū seni  
Hüş u 'aqlum zāyil olur bu zebānum laldur
- 4 Şağın aldanma bu dehr-i bi-vefā güftārına  
Her ne söz kim söylese ser-cümle ol izlaldur
- 5 Keffe-i gerdün Muhibbi hecr bārın çekse ger  
Çekmeye anı egerçi cirmi bir mişkaldur

<sup>332</sup> 192bh B: Nazīre-i 'İşkī.

<sup>333</sup> 193ah B —. [Nev'-i Diger.], D. (C.A.),s.289.

2b Yüzini : D.s.289 : Yüzümi. M.

3a 'arz-ı hāl : 'arzuhal. D.

4a güftārına : bünyadına. D.

4b söylese : söyleye. D.

5b cirmi : cürmi. D.

## Nev'-i ahar der-bahr-ı mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

39<sup>334</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Her kim ki tutar kendüzini hâke berâber  
 Qaddi anuñ irse ne tañ eflâke berâber
- 2 Cem' olsa eger bir yire Ceyhun u Aras Nıl  
 Olmaya kamu dîde-i nem-nâke berâber
- 3 Zikr eyle leb-i la'lin ü fikr eyle miyânın  
 'Älemde hüner olmaya idrâke berâber
- 4 Men' eyleye mi küyuña varmağa raqıbüñ  
 Kim qarşu turur 'aşık-ı bî-bâke berâber
- 5 Bir gamze-y-ile sîneyi çak itdi Muhibbî  
 Kim tiğ urur ol merdüm-i çalâke berâber

39-1<sup>335</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Cevrünüle yaşum olsa ne gam hâke berâber  
 Mihr-i keremünüle çıkar eflâke berâber
- 2 Bir hastaya lâyıq mı olur şerbet-i luţfuñ  
 Zehr-i elemünü görmese tiryâke berâber
- 3 İy cevr ü cefâlar kılıcı tır-i cefâdur  
 Ger var-ısa ol gamze-i bî-bâke berâber
- 4 Şubhuñ yakası tâ dem-i haşr olmaya iy mâh  
 Mihründe tenüm üzre olan çake berâber
- 5 Küyuñ hevesin kıldı hevâñ-ıla Hayâlî  
 İy serv olalı has ü hâşake berâber

<sup>334</sup> 193a B: Ez-ân-ı Pâdişâh-ı 'Älem-penâh **عالم الملك**, D. (C.A.),s.291.

1b Qaddi anuñ irse ne tañ : Qadrini ne tañ irse anuñ. D.

3a ü fikr eyle miyânın : vü zikr eyle meyânın. D.

5a gamze-y-ile sîneyi : gamze ile sîneñi. D.

<sup>335</sup> 193a B: Nazîre-i Hayâlî Beg, D. (A.N.T.),s.154

3a cefâdur : kazâdur. D.

5b olalı has ü : olalı her has ü. D.



39-2<sup>336</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün  
 - - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Kim kılsa işigünde serin hāke berāber  
 Kadriyle tutar halk anı eflāke berāber
- 2 Encüm ola mı mihr-i cihān-tāba muqābil  
 A'dā tura mı sen şeh-i bī-bāke berāber
- 3 Gün gibi beni göstere tā kim saña iy meh  
 Qo çihreñi āyine-i idrāke berāber
- 4 Akarsa iki 'ayndan olup iki 'ummān  
 Deryā olımaz dīde-i nem-nāke berāber
- 5 Şol seng-i sitem k'urmış-ıduñ başuma cānā  
 'İşki getirür sine-i şad-çāke berāber

39-3<sup>337</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün  
 - - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Kim yaş aqıdur dīde-i nem-nāke berāber  
 Kim gūssa çeker bu dil-i gam-nāke berāber
- 2 Yarın biñ ayak bir olıcaq yāruñ ilinde  
 Yırtam yaqamı sine-i şad-çāke berāber
- 3 Meydān-ı mahabbetde bugün nāz atı üzre  
 Kimdür olan ol çābük ü çālāke berāber
- 4 Bir gice muqārin olan iy mäh senüñle  
 Tutarsa ne tañ menzilin eflāke berāber
- 5 Ayağı tozm kuhl idinür gökde melekler  
 Şunlar ki kıılır kendüleri[n] hāke berāber

<sup>336</sup> 193a B: Nazire-i 'İşki.

<sup>337</sup> 193ah B: Nazire-i Kemāl Paşazāde, D. (M.D.).  
 D —.

39-4<sup>338</sup>

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün  
 - - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 'Aşıklarūñ ahı çıkar eflâke berâber  
Bu nüh felegiitse n'ola hâke berâber
- 2 Cānā çekerin sine-i şad-çâke elifler  
Tâ kim ola ol kâmet-i çâlâke berâber
- 3 Bir görmeye ağıyar-ıla üftâdeñi iy gül  
Bülbüllerüñi itmeye hâşâke berâber
- 4 Bir kerre görem diyü hayâliyle cemâlüñ  
Kalbüm olur âyine-i idrâke berâber
- 5 Rahmî o mehüñ küyına her dem eşer itmez  
Âhum irişürse ser-i eflâke berâber

XXXVIII<sup>339</sup>

Mef'ülü fâ'ilätü mefâ'ilü fâ'ilün  
 - - . / - - . / . - - . / - - -

- 1 Alup kemân kaçımı ol gamze ger çeker  
Durmaz hadengi gamzede haqqâ ki ter çeker
- 2 Gül-gün eşk h'âcesi seyyâh olup yürür  
Sen şâha piş-keş diyü dürr ü güher çeker
- 3 Dikdi livâ-yı ahımı dil sine tabl idüp  
Şah-ı maḥabbet oldı meger başka ser çeker
- 4 Geh bār-ı cevr ü miḥnet ü gam geh kemend-i āh  
Dünyâda gör ki 'aşık-ı miskîn neler çeker

<sup>338</sup> 193ah B: Nazîre-i Rahmî.

<sup>339</sup> 193ah B —, [Nev'-i Dîger.], D. (C.A.), s.289-290.

1a kemân kaçımı : kaçış kemânını. D.

1b Durmaz : Turmaz. D.

1b gamzede : sinede. D.

2a Gül-gün eşk h'âcesi : Gül-gün-ı eşk h'âcesi (D.s.290) : Gül-gün yaşum h'âcesini. M.

2b Sen şâha piş-keş diyü : D.s.290 : Piş-keş diyü sen şehe. M.

3a Dikdi livâ-yı ahımı : D.s.290 : Kaldı bu livâ ahım. M.

4a Geh bār-ı cevr ü : D.s.290 : Cefâ-gâhı vü. M.

4b gör ki : D.s.290 : görüñ. M.

- 5 Her şeb Muhibbî zülf ü haţuñ hasretiyle  
Yummaz gözini nâle vü âh-ı seher çeker

Nev'-i ahar der-bahr-ı mef'ulü fa'ilatü mefa'ilü fa'ilün

40<sup>340</sup>

Mef'ulü fa'ilatü mefa'ilü fa'ilün

- - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Kaşuñ kemānı hālini iller kaçan bilür  
Kaţı bağırlı olduğın anuñ çeken bilür
- 2 Cellād-ı gamzelerle dirilmek kolay mıdur  
Öldürmege bir ādemi biñ dürlü fen bilür
- 3 Ağzın bıçaqlar açmaya şoĥbetde pistonüñ  
Anuñ dilini ol büt-i şekker-şiken bilür
- 4 Ol cāduvāne gözleri ben bildüğüm bu kim  
Mekkār-ı gamze-zen durur anı bilen bilür
- 5 'Uryānluğ-ıla cānı çıkupdur Necātî'nüñ  
Tābütü hıl'at u kefeni pîrehen bilür

40-1<sup>341</sup>

Mef'ulü fa'ilatü mefa'ilü fa'ilün

- - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Mecnün-ı gam maĥabbet ü 'ışkı neden bilür  
Bu bir belā durur bunı şāhum çeken bilür
- 2 Var iy ümîd-i vaşl iden ol dil-firîbden  
Ol bi-vefāyı sen ne bilürsin seven bilür
- 3 Cāndan şakın maĥabbeti sırrın dilā kim ol  
Her kişiyeye dinür mi ne lāzım bilen bilür

5a hasretiyle : hasret ile. D.

<sup>340</sup> 193b B: [Ez-ān-ı] Necātî Beg, D. (A.N.T.),s.242.

Başlık eserde "Nazîre-i Necātî Beg" şeklindedir.

1b bağırlı : bağırlu. D.

<sup>341</sup> 193b B: Nazîre-i İshāk Çelebi, D. (M.Ç.-M.A.T.),s.150.

1a maĥabbet ü 'ışkı : maĥabbet-i 'ışkuñ. D.

2a iden : uman. D.

- 4 Bülbülli ne çekdüğünü hār-ı guşşadan  
Şanma ki bilmez ol gül-i nazük-beden bilür
- 5 Ne yirdeyin ne gökde gamuñdan ne çekdüğüm  
Kim bilmez-ise yiri gögi yaradan bilür
- 6 Hecri güninde kanlara garķ itdügi bu kim  
Dil mâcerâ-yı ‘ışķuñı hep dîdeden bilür
- 7 İshāk Hāk bilür ki cemâl-i nigârsuz  
Gönlüm Bihîşt’i gûşe-i Beytû’l-hâzen bilür

40-2<sup>342</sup>

Mef’ülü fâ’ilâtü mefâ’ilü fâ’ilün

- - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Ben tîr-i gamuñla öldüğüm’il neden bilür  
İy kaşı ya bu cevri ü cefâyı çeken bilür
- 2 Pervâne gibi yandüğümü dağ-ı derd-ile  
İy şem’-i hüsn irâķda olanlar kaçan bilür
- 3 Kûh-ı belâda hâlüme rahm eyle iy nigâr  
Ferhâd hâlini büt-i şîrîn-dehen bilür
- 4 Dağ-ı gamıyla yakılıp ol gül-‘izârdan  
Ben şem’ gibi yandüğümü il neden bilür
- 5 Ol lâle-ruh firâķı-y-ıla hāk olduğum  
Şîrî bu dağı derd-ile kanlu kefen bilür

40-3<sup>343</sup>

Mef’ülü fâ’ilâtü mefâ’ilü fâ’ilün

- - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Zülfüñ esîri olduğumu il neden bilür  
Başdan bu derdi yine efendi çeken bilür
- 2 Ser virmenüñ rümüzünü Ferhâd-ı ‘ışķa şor  
Zîrâ bu ser-güzeştî başından geçen bilür

4b Şanma : Şanmañ. D.

5 : 6. D.

6 : 5. D.

6a Hecri : Hecrûñ. D.

<sup>342</sup> 193bh B: Nazîre-i Şîrî.

<sup>343</sup> 193bh B: Nazîre-i Sinânî.

- 3 Kadd ü dehānuñ-ıla ruhuñ var-iken gönül  
Ne seyr-i serv ü gonca vü gül nesteren bilür
- 4 Hürile Kevser'ün şıfatın şorma şöfiye  
Maḥbüb u mey şafasını 'aşık olan bilür
- 5 Dıdār-ı Hakk'ı Cennet-i Firdevs'i iy melek  
Sensüz Sinānī düzah u dār-ı miḥen bilür

XIL<sup>344</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Her kaçan çeşmüñ elinde tır ü peykān oynadur  
'Aşık-ı şüride-diller karşıña cān oynadur
- 2 Şöyle hāk itdi reh-i 'ışkuñ yolında rüzgār  
Bād-ı āhumla beni her yaña her ān oynadur
- 3 Gelse sultān-ı gamı dil şehrine isār için  
Tācir-i çeşmüm elinde dürr ü mercān oynadur
- 4 Cān viren bir büsem alur gerçi dilber dir velī  
Lık durmaz va'desine yok [yire] cān oynadur
- 5 'İşk-ı çeşmüm āh kılduğca telātumlar urur  
İy Muḥibbī gam degül bād esse 'ummān oynadur

## Nev'-i āḥar der-baḥr-ı fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilāt

41<sup>345</sup>

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün  
. . - - / . . - - / . . - - / . . - -

- 1 Her ne araya kim ol şah-ı cihān sāye şalar  
Hāk Te'ālā nazar-ı luṭfın ol araya şalar
- 2 Şeb-i zülfinde gönül kim yüzi ayın gözedür  
Yiri nür Uçmağ ola kim nazar ol aya şalar

<sup>344</sup> 193bh B —. [Nev'-i Diğer.], D. (C.A.),s.337.

2a yolında : yalında. D.

5a 'İşk-ı : Eşk-i. D.

<sup>345</sup> 194a B: Ez-ān-ı Cerezi Kāsım Paşa.

- 3 Fikr-i zülfüñle gönül hoş-dem olursa ne 'aceb  
Devlet ol başa konar k'aña hümā sāye şalar
- 4 Pertev-i nür-ı İlahî görünür gözlerine  
Her ne cān kim nazar ol şüret-i zibāya şalar
- 5 Cān atup Şāfi ser-i küyuña varursa n'ola  
Ölmedin kendüzin ol Cennet-i Me'vā'ya şalar

41-1<sup>346</sup>

Fe'ilätün fe'ilätün fe'ilätün fe'ilün  
... - - / ... - - / ... - - / ... -

- 1 Zülf-i müşgini ki yāruñ ruh-ı zibāya şalar  
Yāsemendür şanasın kim gül-i ra'nāya şalar
- 2 Vaşlına irmege va'de kılıcağ yarına yār  
Bugünü yarına kor niçe yıl u aya şalar
- 3 Dem-be-dem bu dil-i şüride-veş āvāre kılup  
Dōst mihr-i hevesi 'āşıkı sevdāya şalar
- 4 Dest urup şāne perişān idicek zülfini āh  
Tağıdur anca dili cān bölügin pāya şalar
- 5 Hüzni yaşuñ gibi cān ile ayağına revān  
Anda k'ol serv-i sehī şalınuban sāye şalar

41-2<sup>347</sup>

Fe'ilätün fe'ilätün fe'ilätün fe'ilün  
... - - / ... - - / ... - - / ... -

- 1 Āh ol serv-i revān gayrılara sāye şalar  
Her kaçan pāyına düşsem beni ferdāya şalar
- 2 Hāk-i pāyın gözüme şalsa 'aceb mi dildār  
Ābiler eylūgi eyler dahı deryāya şalar
- 3 La'1-i Şirīn'i ider kevn ü mekānı Ferhād  
Leyli zülfi nice Mecnūn'ları şahrāya şalar
- 4 Dār-ı zülfi dil ü cānı o gözi sehḥāruñ  
Geh olur bende çeker geh qurı sevdāya şalar

<sup>346</sup> 194a B: Nazire-i Hüzni.

<sup>347</sup> 194ah B —. [Nazire-i Kıyası].

- 5 Göñli şeh-bāzını iy şāh Kıyāsı bendeñ  
Bir güzel ırna bağışlu gözi şehlāya şalar

XLI<sup>348</sup>

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün  
... - - / ... - - / ... - - / ... -

- 1 Çün toğup tutdı cihān yüzini hüsñüñ güneşi  
Kim ola sevmeye bu hüsñ-ile sen mäh-veşi
- 2 Sen emİre kul olan her ne kadar müdbir-ise  
Bende maqbül olur mişl-i Bilāl-i Hābeşi
- 3 Urulup ‘arķı Ebū Cehl gibi ebter olur  
Sen Ebū’l-Kāsım ile kim ki tutarsa güreşi
- 4 Barmağundan ağıdup āb-ı revān çeşmeleri  
Niçe yüz biñ kişiden def’ idesin sen ‘ataşı
- 5 Rüşenī zülf-i ruhuñ yādına tañ mı oķısa  
Süre-i Nür u Duhān küll-i gadāt ü ‘aşı

Nev‘-i aħar der-baħr-ı fa‘ilātün fa‘ilātün fa‘ilātün fa‘ilāt

42<sup>349</sup>

Fa‘ilātün fa‘ilātün fa‘ilātün fa‘ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Āh kim ‘ömrüm cihān mülkinde cānānsuz geçer  
Ben cihān mülkin n’iderem çünkü cān ansuz geçer
- 2 Dil cemālūñsüz cüdādur nev-bahār-ı hüsñden  
Bağ-ı Cennet bülbülin gör kim gülistānsuz geçer
- 3 Her gice eksük degül dilde belā vü derd ü gam  
Şanma kim bu hāne-i dervişi mihmānsuz geçer
- 4 Mezheb-i ‘ışķın habībūñ kañķı bī-din terk ider  
Küfr-i zülfinden nigāruñ nice İmānsuz geçer
- 5 Didüm iy cān kirpügüñ dil deldi gamzeñ toyladı  
Didi kim bilmez misin siħr oķı peykānsuz geçer

<sup>348</sup> 194ah B —. [Nev‘-i Diğer].

<sup>349</sup> 194a B: Ez-ān-ı Aħmed, ķudemādandur, D. (A.N.T.),s.158.

3b dervişi : derviş. D.

5a toyladı : toymadı. D.

- 6 Dōstum kalmayalı mihrüñ gibi şabrum benüm  
Cevri hadden geçdi ammā ḥasret oransuz geçer
- 7 Aḥmed-i dil hastadan ḥüsnüñ zekātın yığma kim  
Gam bucağında yatup derdüñle dermānsuz geçer

42-1<sup>350</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Mürde k̄ālebdür bil ol bī-dil ki cānānsuz geçer  
Cān midur dirler aña kim 'ömr-i cān ansuz geçer
- 2 Tā ki zülfüñ gibi olsun zār u sevdāyī-mizāc  
Her dil ü cānlar ki sen zülfi perīṣānsuz geçer
- 3 Dür diñiñüñ yādına la'līn tudağüñ şevkına  
Şanma deryāsuz olur gözüm yüzüm kānsuz geçer
- 4 Kaşñiñüñ yasına dil kurbān olaydı şıdık-ıla  
Lık gamzeñ oğları göñlüme oransuz geçer
- 5 Nāfesine zülfüñüñ çünkim şabā itdi güzer  
Şanma daḥı her biri bu müşk-efşānsuz geçer
- 6 Az olurdu sögmedügi geçse ol hulķı ḥasen  
Ben k̄ulına çok durur kim uğrar iḥsānsuz geçer
- 7 Ka'be'sine kūyuñiñ maḥrem olan ḥürmet bulur  
'Ulviyā maḥrūmdur her 'ömr kim ansuz geçer

42-2<sup>351</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Gicesi şol kimsenüñ kim rüy-ı cānānsuz geçer  
Şanki bir pervānedür şem'-i şebistānsuz geçer
- 2 Dokınur göñlüme tırüñ eylemez bir dem karar  
Nicesi incinmeyem kim igen oransuz geçer

6b Cevri : Cevr. D.

7a Aḥmed-i : D.s.158 : Aḥmedī. M.

<sup>350</sup> 194ah B: Nazīre-i 'Ulvi, D. (I.E.).

D —.

3b kānsuz : k'ansuz. M.

<sup>351</sup> 194ah B —. [Nazīre-i Sürürī].



- 3 Hāşılı çünkim bir oğuldur cihānda ādemüñ  
 Hāyf ola şol kimseye kim 'ömri oğlansuz geçer
- 4 Ān-ı hüsnuñdür beni her ān hāndan eyleyen  
 Ben zamāna şaymazam şol 'ömri kim ānsuz geçer
- 5 Derdüñ unıtdurdu hep derdin Sürürī hastanuñ  
 Kim durur aña diyen derdüñle dermānsuz geçer

XLI<sup>352</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Yārdan horsend ü a'dādan melāmet-dideyüz  
 Şakirüz gülden velikin hārdan rencideyüz
- 2 Hāşılı çekdük giribān-ı ta'alluğdan eli  
 Serv gibi gülşen-i 'uzletde dāmen-çideyüz
- 3 Aña kaldı kim dehānuñ yādına iy mäh-rū  
 Başumuz alup 'adem mülkine dek 'azm ideyüz
- 4 Sifle-ṭāb' olanlar idrāk eylemezler kadrümüz  
 İrtifā'-ı şānumuz var 'ālem-i 'ulvideyüz
- 5 Biz ki naş olduq muķābil halka halka dağ-ıla  
 Rüy-ı yarı görmege başdan ayağa dideyüz

## Nev'-i ahar der-bahr-ı mezbür

43<sup>353</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Gül yüzüñ şevkı-y-ıla āh u figānum söylenür  
 Şöhre oldı şehr içinde dāstānum söylenür
- 2 Dōstāna naql olalı derd ü guşşam kışşası  
 Her ağızda söz olupdur dāstānum söylenür
- 3 Söylenürse sen güle ben bülbülüñ şevkı n'ola  
 Gizlü kalmaz 'ışk işi elbette hānum söylenür

<sup>352</sup> 194bh B —. [Nev'-i Diğer].

<sup>353</sup> 194b B: Ez-ān-ı Kemāl Paşazāde, D. (M.D.).

D —.

- 4 Bu ne sırdur kim ben ağzum açmadın düşmiş dile  
La'l-i şîrînüñl'olan rāz-ı nihānum söylenür
- 5 İdeyin hüsn-i bedi'üñden ma'āniler 'ayān  
Çünkü destān oldu illerde beyānum söylenür

43-1<sup>354</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Āh iderler beñzer ol luṭf ıssı hānum söylenür  
Yā baña itdüdüğü vaşf-ı figānum söylenür
- 2 Kışsa-i hüsn-i cemāl-i Yūsuf'ı unuttı halk  
Şimdi dillerde o müjgānı sinānum söylenür
- 3 Ser-be-ser cümle nebāt olur nebātı ol yirüñ  
Tatlu tatlu kanda ol şîrîn-zebānum söylenür
- 4 Ol püser cevri itdüğinden şanmasun inler beni  
Sınemüñ kehvāresinde tıfl-ı cānum söylenür
- 5 Āh ider ra'd od çıkar ebrüñ gözinden yaş akar  
Gökde beñzer ol meh-i nā-mihribānum söylenür
- 6 Ben nişān koyup bir āh itdüm senüñ 'ışkuñda kim  
Hey kıyāmet haşre dek nām u nişānum söylenür
- 7 Tıtuşaldan pehlevān-ı ateş-i 'ışkıyla ben  
Rüstem-i Zāl-i zamānam dāstānum söylenür
- 8 Cem' olup gāyib erenler nāleler zāhir olur  
Sırr-ıla her kanda kim rāz-ı nihānum söylenür
- 9 'Aks-i nālem şanma Zātı kühdan iren şadā  
Küh olup dīvāne-i āh u figānum söylenür

<sup>354</sup> 194b B: Nazîre-i Zātı, D. (A.N.T.), l.c.s.331.

1a luṭf : zulm. D.

2a hüsn-i : hüsn-ü. D.

3a nebāt : D.s.331: tebāt. M.

3b ol : k'ol. D.

5a yaş akar : D.s.331 : yaş çıkar. M.

6 : 7. D.

6a Ben : Bir. D.

6a āh : ad. D.

6a 'ışkuñda : 'ışkında. D.

7 : 6. D.

7a 'ışkıyla : 'ışk'ıla. D.

8a olup : olur. D.

43-2<sup>355</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Yir yüzinde mācerā eşk-i revānum söylenür  
Gökde āvāze benüm āh u fiğānum söylenür
- 2 Yayılup kişver-be-kişver memleket-ber-memleket  
Bendeñüñ feryādı iy şāh-ı cihānum söylenür
- 3 Diller āhūsını şimdi kim ider dirseñ şikār  
Şan'atında kāmīl ol kaşı kemānum söylenür
- 4 Tafrā-i deşt-i fenāda irmedi Mecnūn baña  
Ehl-i 'ışk içre benüm şimdi nişānum söylenür
- 5 Olalı ol gülşen-i hüsnüñ Bihıştı bülbülü  
Her vilāyetde hezārān dāstānum söylenür

XLII<sup>356</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Gün yüzüñ seyr eylesün 'ālemde gülzār isteyen  
Dür dişüñ fikr eylesün lü'lü'-i şehvār isteyen
- 2 Yaşuma kılsun nazar deryā temāşā isteyen  
Külhan-ı sīnem tolu gelsün beri nār isteyen
- 3 Sırr-ı 'ışkı aşikār itdüm ser-i zülfin görüp  
'İşk-ıla Manşür olup geldüm benem dār isteyen
- 4 'Arz kıl naqdüñi yāruñ diler-iseñ vaşlını  
Bil ki cān virmek gerek bu yolda cānān isteyen

<sup>355</sup> 194bh B: Nazire-i Bihıştı, D. (Y.AY.).

D —.

<sup>356</sup> 194bh B —. [Nev'-i Diğer.], D. (C.A.), s.641.

1a Gün : Gül. D.

1a yüzüñ : D.s.641: yüzün. M.

2a temāşā isteyen : temāşāsın kılan. D.

2b tolu gelsün beri : tolu gelsün berü. D.

3a ser-i : seri. D.

3b 'İşk-ıla Manşür : 'İşk Manşürü. D.

3b benem : benüm. D.

4a 'Arz kıl naqdüñi : Hārc kıl naqdini (D.s.641) : 'Arz kıl naqdini. M.

4a diler-iseñ vaşlını : dilerseñ vaşlını (D.s.641) : diler-iseñ vaşfını. M.

4b Bil ki : Belki. D.

4b cānān : bāzār.D.

- 5 Genc olur mı mār̄suz ya[hod] güzel aġyārsuz  
Yārsuz alur Muibbī ‘aybsuz yār isteyen

Nev‘-i āhar der-baħr-ı mezbūr

44<sup>357</sup>

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün  
- . . - / - . . - / - . . - / - . . -

- 1 Güş iden güftār-ı yārı kār-ı gevherden geer  
Nüş iden la‘l-i nigārı āb-ı Kevser‘den geer
- 2 Bir gümüş mengüşlü şarkı sipāhi dilberin  
Sevse ger şāh-ı cihān tār-ı mücevherden geer
- 3 Degmesün müjgānlarum ruhsār-ı yāra göz göre  
Zahm irer hār-ı siyeh gül-berg-i aħmerden geer
- 4 Nāvek-i āhum dil-i dildāra te‘sīr itmedi  
Geri arh okı gibi pūlād u mermerden geer
- 5 Hālka-i zencīr-i ĥasretde Firākı mübtelā  
Şol adar zār u nizār oldu ki enberden geer

44-1<sup>358</sup>

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün  
- . . - / - . . - / - . . - / - . . -

- 1 Dilberā yüzün gören bülbül gül-i terden geer  
Leblerün dadını bilen tūtı sükkerden geer
- 2 Sırr-ı ‘ışkı sinede ĥıfz eylerem cānum gibi  
‘Āřık-ı řādık olan sırrın dimez serden geer
- 3 Neyleyem cānā dil-i bī-raħmuña kār itmedi  
Geri āh-ı sūz-nāküm seng ü mermerden geer
- 4 Bařumı tūb eylerem meydān-ı ‘ıřķuñda řehā  
Kim durur ser virmeyüp ‘ālemde dilberden geer

5a Genc bī-mār ü gül bī-hār olmaz iy Muibbī. D.

5b Muibbī : cihānda. D.

<sup>357</sup> 195a B: Ez-ān-ı Firākı.

<sup>358</sup> 195a B: Nazīre-i Selīmī.

- 5 İy Selīmī kan dokerse çeşm-i giryānum n'ola  
La'l-i yāra dil virenler la'l ü gevherden geçer

44-2<sup>359</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 'Ārızūñ reng ü leṭāfetde gül-i terden geçer  
Leblerūñ lezzetde cānā şehd ü sükkerden geçer
- 2 Hāl ü haṭṭuñ reng ü būda misk ü 'anberden geçer  
Dişlerūñ dürden lebūñ yāḳūt-ı aḥmerden geçer
- 3 Hāk-i pāyuña yüz urup āsitānuñ yaşdanan  
Taht-ı 'ac-ı pür-zer ü tāt-ı mücevherden geçer
- 4 Kāmetūñ seyr eyleyen Tübā'ya egmez başını  
La'l-i mey-gūnuñ gören Cennet'de Kevser'den geçer
- 5 Mekteb-i ḥüsnünde dil tıflı kitāb-ı 'ışkuñı  
Şöyle ḥıfz itmiş durur kim şimdi ezberden geçer
- 6 Katı gönlüne tayanma gāfil olma dōstum  
Tır-i āhı 'āşıkuñ pülād u mermerden geçer
- 7 Çek elūñ benden diyü gamzeñ havāle kılma kim  
Dāmen-i 'ışkuñ göñül elden ḳomaz serden geçer
- 8 Vir rızā Şāhī ḳazāya fāriğ ol endişeden  
Ḥayr ü şer evvel ḳalemde yazılan serden geçer

XLIII<sup>360</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Esb-i nāz-ıla cihānı seyr iden bir ānda  
Yalıñu yügrek geçersin gün gibi seyrānda

<sup>359</sup> 195ah B: Nazire-i Şāhī, D. (F.K.),s.105.

1 D —.

2a reng ü būda misk ü : reng ü būdur misk-i. D.

3a yaşdanan : ḥasretin. D.

4b mey-gūnuñ : şirīnūñ. D.

6 D —.

7 D —.

8 D —.

<sup>360</sup> 195ah B —. [Nev'-i Diğeri].

- 2 Diller olmuşdur derünüm âteşin şerh itmege  
Müylar [çün] görünür bu sine-i süzânda
- 3 Mısr-ı hüsnüñ şâm-ı zülfüñ gören iy Yüsuf-cemâl  
Görmedüm didi nazİrin milket-i 'Osmân'da
- 4 Ān-ı hüsnüñ şafha-i rüyuñda iy yâr-ı 'azîz  
Süre-i Yüsuf gibidür güyiyâ Qur'an'da
- 5 Kâlbüñüñ âyİnesin tutmuş yine jeng-i melâl  
Resm-i hatt inmiş meger Raḥmî ruh-ı cânânda

### Nev'-i aḥar der-baḥr-ı mezbûr

45<sup>361</sup>

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Luḫf idersin sen gelürseñ mürde cisme cân gelür  
Nâme yazup gönderürseñ bendeye 'unvân gelür
- 2 Dün gice Beytü'l-ḥazen'de fûrḫatiyle âh-ıla  
Ol ḳadar ağlamışam kim yaş yirine ḳan gelür
- 3 Ğamzeñe işmarla ḳatlüm kirpügüñ gözden şavar  
Çün Mesîḫâ'dur lebüñ ölmek iñen âsân gelür
- 4 Müdde'ler ḳorḳusından dilber-i meclis-nevâz  
Gün gibi rüşendür ammâ cân gibi pinhân gelür
- 5 Rişte-i nazma feşâḫat dürlerin düzdüñ veli  
İy Necâti sözlerüñ ol dilbere yalan gelür

45-1<sup>362</sup>

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Şâd ol maḫzün dil ü cân kim yine cânân gelür  
Derd-i devrândan ne derd ü ḡuşsa çün dermân gelür

5b Resm-i hatt : Ḥazz. M.

<sup>361</sup> 195a B: Ez-ân-ı Necâti Beg, D. (A.N.T.),s.255.

2a fûrḫatiyle âh-ıla : fûrḫat'ile âh kim. D.

4a meclis-nevâz : 'aşîḳ-nevâz. D.

5a feşâḫat : naşîḫat. D.

5b sözlerüñ ol dilbere : dilbere ol sözlerüñ. D.

<sup>362</sup> 195ah B: Nazİre-i Keşfi.

- 2 Zülfüñi itdi şabā yili perişān şevk-ıla  
Bu nesīm-i dil-güşā handān u müşk-efşān gelür
- 3 İtdi la'1 ü dürr-ile evin müzeyyen gözlerüm  
Çün hayālin hālūñūñ işitdi kim mihmān gelür
- 4 Dil virür zülfüñe cem' idüp özin andan döner  
Gey perişān u za'if ü zār u ser-gerdān gelür
- 5 Oldı dil meydān-ı 'ışk içre yine āşüfte-hāl  
Güiyā ol mihr-i 'ālem-süz-ıla çevgān gelür
- 6 Yüzine karşı ğaraż ağladuğumdan öldürür  
Tāze eyler gül yüzün çün müjde-i nīsān gelür
- 7 Gül yüzüñ evrākıñı bülbül-şıfat şerh itmege  
Şanma kim Keşfi gibi murğ-ı laţif-elhān gelür

45-2<sup>363</sup>

Fa'ilatün fa'ilatün fa'ilatün fa'ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Müjde viridi dün şabā didi ki bil cānān gelür  
Mürde idüm Hāķ bilür kim yine cisme cān gelür
- 2 Būy-ı zülfinden haber-dār oldı cānum dōstlar  
Şöyle beñzer kim bugün ol Yūsuf- ı Ken'ān gelür
- 3 Gözlerüm segrür yine göñlüm ider cūş u hurūş  
Ol sa'adet menba'ı derdlü dile dermān gelür
- 4 Toğdı mağribden güneş didüm kıyāmet mi 'aceb  
Didiler kendüñi cem' it ol meh-i tabān gelür
- 5 Vir zekāt-ı hüsnüñi itme Muhibbi'den dirġ  
Çünkü rüz-ı 'iddür her dervīşe ihsān gelür

<sup>363</sup> 195b B: Nazīre-i Pādişāh-ı 'Ālem-penāh, D. (C.A.),s.188.

1b Mürde idüm Hāķ bilür kim yine : Bu haberden Hāķ bilür kim mürde. D.

3a derdlü : dertlü. M.

5b her dervīşe : miskinlere. D.

45-3<sup>364</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Müjde iy bî-çāre dil kim nāz-ıla cānān gelür  
Heç içinde mürde iken yine cisme cān gelür
- 2 Girye ile gözlerüm Ya'ķüb-veş a'mā idi  
Nice rüşen olmasun ol Yūsuf-ı Ken'an gelür
- 3 İy dil-i şürde bülbül gibi efgān eyle kim  
Ol leṭāfet ma'deni ol gonca-i ḥandān gelür
- 4 Fūrķat-ile ḥālümü şorsañ şehā ger sensüzün  
Dem olur kim gözlerümden yaş yirine ķan gelür
- 5 Bu ḥarāb olmuş gönül ma'mür olısdurdur yine  
İy Muḥibbi nāz-ıla cün ol şeh-i ḥübān gelür

XLIV<sup>365</sup>

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün  
 . . - - / . . - - / . . - -

- 1 Ruhūña beñzedügi-y-cün gül-i al  
Eli üstinde dutar anı tıfāl
- 2 Boyın egmezdi gelüp karşıñda  
'Āşık olmasa ger ebrūña hilāl
- 3 Leblerüñ vaşfını işitdi meger  
Kendüzinden şovıdı āb-ı zülāl
- 4 Ağladı ağladı yaşum çıkarup  
Ķondı göz ḥānesine şāh-ı ḥayāl
- 5 Öykünürmiş lebine iy Emri  
Bulıcaķ cām-ı şarābı ele al

<sup>364</sup> 195b B: Velehü Kezā, D. (C.A.),s.179 .

1b yine : mürde. D.

2b Nice rüşen olmasun ol : Rüşen oldu gün gibi cün. D.

<sup>365</sup> 195bh B —. [Nev'-i Diger].

2b ger ebrūña : ebrūña ger. M.



## Nev'-i ahar der-bahr-ı mef'ulü fa'ilätü mefa'ilü fa'ilat

46<sup>366</sup>

Mef'ulü fa'ilätü mefa'ilü fa'ilün

- - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Ol meh-liķā ki bedr ü Sühā'dur aña nazar  
İtmez hilāl-i 'id olursam baña nazar
- 2 Toğruluğ-ıla kişine oķ gibi girmişem  
İtmez mi baña güşe-i çeşmiyle yā nazar
- 3 Ğam meclisinde ney gibi bağrum delindi ah  
Göz ucu-y-ıla ol yine itmez dilā nazar
- 4 İy nür-ı çeşm cümle cihān tā şafa bula  
MİR'at-ı kalbüme kerem it kıl şafa-nazar
- 5 Şüretlü kimse olur idük Zātiyā nigār  
Āyine gibi eylese şāfi saña nazar

46-1<sup>367</sup>

Mef'ulü fa'ilätü mefa'ilü fa'ilün

- - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Tañ mı yüzüñ göricek idersem şehā nazar  
Hünkārı görse her kişi eyler aña nazar
- 2 Zülfüñle ruhlaruñı büri iy yüzi kamer  
Herkes cihānda eyleyümesün aña nazar
- 3 Kalbe cemālün āyinesi hoş şafa virür  
Pes nice itmeyem aña iy meh-liķā nazar
- 4 Cānumı ğamzeñ oķı delüp itmesün helāk  
İy gözi āfet eyleme bir kez baña nazar
- 5 Başındağı külāhı irerdi göge hemān  
Ānī kuluña kılsañ eger husrevā nazar

<sup>366</sup> 195b B: Ez-ān-ı Zāti, D. (A.N.T.), l.c.s.277.

1a bedr ü : bedr. D.

2a Toğruluğ-ıla : Toğruluk ile. D.

2b çeşmiyle : çeşm ile. D.

3b ucu-y-ıla : ucu ile. D.

5a kimse : kişi. D.

<sup>367</sup> 195bh B: Nazire-i Ānī.

3b aña iy meh-liķā : iy meh-liķā aña. M.

46-2<sup>368</sup>

Mef'ülü fâ'ilätü mefâ'ilü fâ'ilün

- - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 İy tütüyâ-yı dîde-i her-kîmiyâ-nazar  
Ben tîre-bahta luğf-ıla eyle şafâ-nazar
- 2 Ayakda kalmasun dür-i eşküm yetimine  
'Ayn-ı 'inâyet-ile buyur vaqtihâ nazar
- 3 Gündüz görürdi gökde Sühâ'yı güneş gibi  
Bulsa gubâr-ı hâk-i rehûnden cilâ nazar
- 4 Ka'be kapuñ tavâfını sa'y ü şafâ-y-ıla  
Göstermez-idi olmasa kıble-nümâ nazar
- 5 Ben nice medh idem seni iy âfitâb-ı fazl  
K'olur güneşde hîre kamu rüşenâ-nazar
- 6 Kesbî diñildiği saña 'ilmüñ bedîhidür  
Taşdik ider taşavvur-ı 'aql it aña nazar
- 7 Lîkin ğaraž cenâbuña 'arz-ı niyâzdur  
İzüñ tozından itdügi budur ricâ nazar
- 8 Hasta Helâkî'ye nazaruñ eksük olmaya  
Çün 'ayn-ı 'avn-ile saña kıldı Hudâ nazar
- 9 Zer gibi hâliş eylemege nakd-i kalbini  
İksîr-i kıymetüñ yeter iy kîmiyâ-nazar

46-3<sup>369</sup>

Mef'ülü fâ'ilätü mefâ'ilü fâ'ilün

- - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Her bendeye ki itmeyesin [sen] şehâ nazar  
Ol derd-mende eylemez ayruğ Hudâ nazar
- 2 Sen âfitâb-ı hüsn firâkı-y-ıla her gice  
Yummaz nücüm şubha dek iy meh-liğâ nazar

<sup>368</sup> 195bh B: Nazîre-i Helâkî, D. (M.Ç.).

D—.

<sup>369</sup> 196a B: Nazîre-i Mesîhî, D. (M.M.),s.174.

2a firâkı-y-ıla : firâkıyle. D.

2b Yummaz : Yunmaz. D.

- 3 Anası südi gibi i $\check{c}$ er  $\check{c}$ anımı veli  
Ol tıflı g $\ddot{ö}$ r g $\ddot{ö}$ z a $\check{c}$ up itmez ba $\mathfrak{f}$ ıa naz $\mathfrak{r}$
- 4  $\check{K}$ anlu ya $\mathfrak{f}$ um v $\ddot{u}$ c $\ddot{u}$ dumu s $\ddot{u}$ r $\mathfrak{h}$  itdi mis gibi  
 $\check{K}$ o bu  $\mathfrak{h}$ ab-ı n $\mathfrak{a}$ zı ba $\check{c}$  ber $\ddot{u}$  iy k $\mathfrak{i}$ miy $\mathfrak{a}$ -naz $\mathfrak{r}$
- 5  $\check{K}$ aplamadın Mes $\mathfrak{h}$ i'yi jeng-i ecel  $\mathfrak{f}$ eh $\mathfrak{a}$   
 $\mathfrak{A}$ y $\mathfrak{i}$ ne-i v $\ddot{u}$ c $\ddot{u}$ dına eyle  $\mathfrak{f}$ ah $\mathfrak{a}$ -naz $\mathfrak{r}$

XLV<sup>370</sup>Mef $\mathfrak{a}$ 'il $\ddot{u}$ n mef $\mathfrak{a}$ 'il $\ddot{u}$ n fe'ul $\ddot{u}$ n

. . . . / . . . . / . . . .

- 1 Sen $\ddot{u}$ n  $\mathfrak{c}$ as $\ddot{u}$ n gibi bir ya  $\mathfrak{c}$ urılmaz  
Ben $\ddot{u}$ m g $\ddot{ö}$ nl $\ddot{u}$ m gibi na $\mathfrak{h}$ c $\mathfrak{i}$ r urılmaz
- 2 N'ola  $\mathfrak{c}$ anum y $\ddot{u}$ zine  $\mathfrak{c}$ alsa t $\mathfrak{i}$ g $\ddot{u}$ n  
Bulanmayınca c $\mathfrak{a}$ n $\mathfrak{a}$   $\mathfrak{f}$ u  $\mathfrak{t}$ urılmaz
- 3 Did $\ddot{u}$ m ni $\check{c}$ un ra $\mathfrak{q}$ ib $\mathfrak{i}$  oklamazsın  
Didi ya $\mathfrak{f}$ ın ni $\mathfrak{f}$ an k $\ddot{ö}$ rd $\ddot{u}$ r urılmaz
- 4 Keser ba $\mathfrak{f}$ ın kim emsem dirse la'lin  
Kesil $\ddot{u}$ r ba $\mathfrak{f}$ lar a $\mathfrak{c}$ anlar  $\mathfrak{f}$ orılmaz
- 5 Niz $\mathfrak{a}$ m $\mathfrak{i}$  g $\ddot{ö}$ rse bu eby $\mathfrak{a}$ t-ı  $\mathfrak{h}$ usni  
Diyeydi Z $\mathfrak{a}$ tiy $\mathfrak{a}$  pen $\mathfrak{c}$ e $\mathfrak{n}$  burılmaz

Nev'-i a $\mathfrak{h}$ ar der-ba $\mathfrak{h}$ r-ı fa'ilat $\ddot{u}$ n fa'ilat $\ddot{u}$ n fa'ilat $\ddot{u}$ n fa'ilat47<sup>371</sup>F $\mathfrak{a}$ 'ilat $\ddot{u}$ n f $\mathfrak{a}$ 'ilat $\ddot{u}$ n f $\mathfrak{a}$ 'ilat $\ddot{u}$ n fa'il $\ddot{u}$ n

- . . . . / - . . . . / - . . . . / - . . . .

- 1  $\mathfrak{F}$ ehr i $\check{c}$ inde eskiler ge $\check{c}$ di eri $\mathfrak{f}$ di t $\mathfrak{a}$ zeler  
Gonca-lebler devrid $\ddot{u}$ r s $\mathfrak{a}$ k $\mathfrak{i}$  cigarler t $\mathfrak{a}$ zeler
- 2 Kimd $\ddot{u}$ r  $\ddot{u}$ st $\mathfrak{a}$ du $\mathfrak{n}$  kim $\ddot{u}$ n  $\mathfrak{f}$ akirdisin iy gamze-k $\mathfrak{a}$ r  
Tuna gibi  $\mathfrak{c}$ ag $\mathfrak{f}$ ayup ge $\check{c}$ du $\mathfrak{n}$  bize end $\mathfrak{a}$ zeler

3b tıflı g $\ddot{ö}$ r : tıfl-ı gonca. D.<sup>370</sup> 196ah B —. [Nev'-i Diger.], D. (A.N.T.), II. c.s.13.4b a $\mathfrak{c}$ anlar :  $\mathfrak{c}$ anlar. D.5a  $\mathfrak{h}$ usni : penci. D.

5b burılmaz : D.s.13 : yorılmaz. M.

<sup>371</sup> 196a B: Ez- $\mathfrak{a}$ n-ı Ferru $\mathfrak{h}$ i-i Ak $\mathfrak{h}$ is $\mathfrak{a}$ r $\mathfrak{i}$ .

- 3 Ka'be-i küyuñ tola 'uşşak-ıla lebbeykden  
Rāstī tıtdı Hicāz'uñ yolını āvāzeler
- 4 Okumağ-içün gelüp her dem güzeller üstüme  
Āh şāhumla benüm kabrüm taşında yazalar
- 5 Eskilerden Ferruhī uşandılar dervişler  
Görmedi tāze gāzeller yürisün dervāzeler

47-1<sup>372</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Gülşen-i hüsn içre bu yeñi yetişmiş tāzeler  
Göresüz 'aşıkларуñ hep eski derdin tāzeler
- 2 Müdde'iler itmedi küyuñ Hicāz'ın çün maķām  
Şehr içinde n'eyler iy dilber ya bu āvāzeler
- 3 Hattı gelmeyince güzeller mülāyim olmadı  
Bu bahāneyle ilüñ göñlin bolay kim yazalar
- 4 Hať degüldür defter-i hüsnī tağılmasun diyü  
Kara ibrişimle zülfi eylemiş şirāzeler
- 5 Pādişehlukdur bugün cāna gedāluk Tāli'i  
Anlaruñ-çün açılır hep bu der ü dervāzeler

47-2<sup>373</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Hüsn bağın her nefes gonca-dehenler tāzeler  
Gülşen-i Cennet gibi anda bulunur tāzeler
- 2 Şerbetin añma tabībüñ baña mey şun sākıyā  
Kim anuñ bir kaťresi niçe cigerler tāzeler
- 3 Didüm iy dilber giderme 'arızuñdan zülfüñi  
Didi gül mecmü'asında yok durur şirāzeler

5b tāze : tāzeler. M.

<sup>372</sup> 196a B: Nazīre-i Tāli'i.

<sup>373</sup> 196ah B: Nazīre-i Revānī, D. (S.İ.),s.131-132.

2b niçe : nice. D.

- 4 Şİt-1 nazmum sen mehüñ vaşfıyla çıkdı göklere  
Günbed-i eflâki taldurdu bugün âvâzeler
- 5 Şöyle vaşf itdüm Revânî ağzı-y-ıla kaçını  
Umaram [kim] her yüzük kaçına anı yazalar

47-3<sup>374</sup>

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Tâzeler gonca gibi goncayla dilber tâzeler  
Tâzeler hep eski derdi âh kim ol tâzeler
- 2 Gün yüzüñ hecriyle iy meh nâle-i 'uşşâkdan  
Tutdu hep gökler yüzini ra'd-vâr âvâzeler
- 3 Haţtı geldügin anuñ-çün dil diler dilberlerüñ  
Kim dil-i gam-gınlerin haţtıyla ola yazalar
- 4 Egnüme anca biçüpdür ol cefâ hıl'atlerin  
Baña nice kez geçüpdür cevri-bî-endâzeler
- 5 Şöyle vaşf it Nazmiyâ ol sim-ten cânâne'i  
Kim görenler sözlerüñ altun kalemle yazalar

47-4<sup>375</sup>

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Nice kez dil şundi aña tırmayup endâzeler  
Biçmege baña libâs-ı cevri-bî-endâzeler
- 2 Şol kadar eğlendi ol küçek-dehen şeh-nâz idüp  
Evc-i eflâki maķâm idindiler âvâzeler
- 3 Ağzıñuñ cânâ fuķâ'ı üzre haţt-ı âb-dâr  
Müşk-ile yazmış bunu şerbet yürekler tâzeler

4a Şİt-1 : Şİyt-1. D.

4a vaşfıyla : vaşf ile. D.

4b taldurdu : doldurdu. D.

5a ağzı-y-ıla : ağzı ile. D. -

5b yazalar : kaçalar. D.

<sup>374</sup> 196ah B: Nazİre-i Nâzmi.<sup>375</sup> 196ah B: Nazİre-i Zâti, D. (A.N.T.), I.c.s.421.

1a şundi : şindi. D.

1b cevri bî-endâzeler : cevri endâzeler. D.

2a eğlendi : inletdi. D.

- 4 'Ömrüm evrākın yile virürdi fūrkat olmasa  
Rište-i ümmīd-i vaşluñdan eger şīrāzeler
- 5 Āsitānında döker yaşum havā-yı zūlf-i yār  
Bağda berg-i güli bād-ı şabā tırmaz eler
- 6 Ol cemāli muşhafı iy nāme okı ola kim  
Ben kara yazulnuñ tōmār-ı qalbin yazalar
- 7 Zātiyā ol seng-dil müjgānı cānum aldugın  
Seng-i qabrümde Dımışkī tıglerle qazalar

47-5<sup>376</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Eski dilberler yirine şimdi geldi tāzeler  
Eski yeñiden olan 'uşşāk derdin tāzeler
- 2 Tā ki ben dervişüne bir buse in'ām eyledüñ  
Her tarafından ağız açup yürüdi dervāzeler
- 3 Bağrumı mıkraz-ı cevruñle ne hürde tograduñ  
Pāresi çok dil-rübā geçdüñ bize endāzeler
- 4 Gey şakın 'uşşāk inüldisinden iy meh ra'd-veş  
İñledüpdür qubbe-i eflāki bu āvāzeler
- 5 Muşlıhī meydān-ı cevrenden qazıduñ dilberüñ  
Neyleye gāyet vefā defterlerine yazalar

47-6<sup>377</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Şehrümüzde şimdi çokdur eskilerden tāzeler  
Kankısına tuş olursam eski derdüm tāzeler
- 2 Buse şey'üllāh ider derviş-i dil sen şāhdan  
'Işk bāzārında kılsa bir kaçı dervāzeler

4a virürdi fūrkat : fūrkat virürdi. D.

5a zūlf-i : hüsn-i. D.

5b bād-ı : güyā. D.

7b Dımışkī : Tımışkī. D.

7b qazalar : D.s.421 : yazalar. M.

<sup>376</sup> 196b B: Nazīre-i Muşlıhī.

<sup>377</sup> 196b B: Nazīre-i Vechī.

- 3 Cevr mıkırāziyla bağrumı benüm iy şive-kār  
Pāre pāre eyleyüp geçdüñ baña endāzeler
- 4 Bİ-nevālarla maķāmātı ser-ā-ser seyr ider  
Rāstı ‘uşşāk arasında budur āvāzeler
- 5 Vechi’ye şehri içre bu şöhet yeter kim şi’rini  
Cem’ olup cümle güzeller okıyalar yazalar

XLVI<sup>378</sup>

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün  
... - - / ... - - / ... - - / ... -

- 1 Lāle yaqdı cigerini gül-i handānuñ-içün  
Servler kesdi kolın kıadd-i hırāmānuñ-içün
- 2 Şovuk el degdi şabādan diyü çok söz didiler  
Şahn-ı gülşende bu gün zülf-i perişānuñ-içün
- 3 Didüm öldürdi beni gamze hoş itmiş didi dōst  
Dōstum böyle dime gamze-i fettānuñ-içün
- 4 Karañudur şeb-i hicrān yolu yañuldu ğarīb  
İriş iy necm-i hidāyet meh-i tābānuñ-içün
- 5 Nefesüñden biraz iy bād-ı şabā cānlanduķ  
Şeb-i ğam hastalarını aña dur cānuñ-içün
- 6 Ehl-i taḥkīķ ruḥuñ dīnine İmān getürür  
Küfr-i zülf aña halel virmesün İmānuñ-içün
- 7 İy Necātı gözüñe al ayağı toprağı[nı]  
Tütüyā ister-iseñ çeşm-i dūr- efşānuñ-içün

<sup>378</sup> 196bh B —. [Nev‘-i Dīger.], D. (A.N.T.),s.402.

4b İriş : Raḥm it. D.

5 —.

6 —.

7a gözüñe al : gözüñ aç al. D.

7b çeşm-i dūr-efşānuñ : dīde-i giryānuñ. D.

## Nev'-i ahar der-bahr-ı mezbür

48<sup>379</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Zülf-i dilber kim 'izār-ı dil-rübā üstindedür  
Süre-i Ve'l-leyl'dür kim Ve'd-đuḥā üstindedür
- 2 Gün yüzinde zülf-i 'anber-bār ü misk-āsā-yı dōst  
Ebr gibidür ki cism-i Muştafā üstindedür
- 3 Zülfüñe nisbet ye alnuñ ola Cennet yā ruḥuñ  
Çunki Şām'uñ bağ-ı Huld altında yā üstindedür
- 4 Zerre gibi ben mezellet toprağında pāy-māl  
Gün gibi dilber sipihr-i Kibriyā üstindedür
- 5 Diller alur kirpügüñ cānlar bağışlar leblerüñ  
Lā-cerem 'aşıklarüñ havf ü recā üstindedür
- 6 Raḥm kıl dervişüñe iy pādişāh-ı ḥüsn kim  
Pāy-ı taht-ı salṭanat dest-i du'ā üstindedür
- 7 Nice ayrılusun Necātī 'ışk-ı dilberden kim ol  
Bir hümādur k'āşiyān aña havā üstindedür

48-1<sup>380</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Haṭ ki hadd-i serv-kāmet dil-rübā üstindedür  
Sebz tūtidür nihāl-i mūntehā üstindedür
- 2 Zülfüñ altında ruḥuñ n'eyler ki Ve'ş-şems-içün  
Süre-i Ve'l-leyli'nüñ iy meh-liḳā üstindedür

<sup>379</sup> 196b B: Ez-ān-ı Necātī, D. (A.N.T.),s.219.

2a 'anber-bār ü : 'anber-bār-ı. D.

3 —.

3a ye : yā. D.

7b āşiyān aña havā : āşiyām ol hevā. D.

<sup>380</sup> 196bh B: Naẓire-i Me'ālī, D. (E.A.),s.437.

1a dil-rübā : dil-berā. D.

1b Sebz : Sebz-i. D.

2a ruḥuñ n'eyler ki : 'aceb neyler ruḥuñ. D.



- 3 Mehden üstün dirler-ise tañ mı durur haddüñe  
K'ayuñ iy hürşid-ruh şems ü duhâ üstindedür
- 4 Kāmetüm ol lāma beñzer kim melāl altındadır  
Şaçlaruñ şol cıme beñzer kim cefā üstindedür
- 5 İy Me'ālī kıl nazār destār-ı yār-ı gül-ruha  
Güiyā şol ebrdür kim Muştafā üstindedür

48-2<sup>381</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Cāme-i sincābī kim ol meh-likā üstindedür  
Ebr-i sımİndür ki cism-i Muştafā üstindedür
- 2 Hātem üzre yazılı mihr-i Süleymān gibidür  
Haṭṭ-ı reyhān kim la'l-i cān-fezā üstindedür
- 3 Hey nice gencİnedür şem'-i cihān-ārā-yı dōst  
Kim nigh-bān olup iki ejdehā üstindedür -
- 4 Çenber-i zülfüñ gamından şoruban urğanını  
Beñzer ol cān-bāza ki yiri havā üstindedür
- 5 Geh firāk olur Mu'idī'ye havāle geh ecel  
Derd-mendi gör ki biñ dürlü belā üstindedür

48-3<sup>382</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Kaşlaruñ kim ol 'izār-ı meh-likā üstindedür  
Satr-ı Bismillāh'dur kim Ve'd-duhā üstindedür

3 : 4. D.

3a Mehden : Māhdan. M.

3a üstün dirler-ise tañ mı durur : üstün-durur derlerse tañ mı. D.

3b ruh : had. D.

3b şems ü : şems-i. D.

4 : 3. D.

4a altındadır : üstindedür. D.

4b Şaçlaruñ : Kaşlaruñ. D.

4b beñzer kim cefā : kim cevr ü cefā. D.

<sup>381</sup> 196bh B: Nazīre-i Mu'idi.<sup>382</sup> 197a B: Nazīre-i Yahyā Beg, D. (M.Ç.),s.336-337.

1a 'izār-ı meh-likā : cebīn-i dil-güşā. D.

- 2 Nündür kaşuñ cebin altında çeşmüñ fi'l-meşel  
'Ayna beñzer kim 'izâr-ı dil-güşâ üstindedür
- 3 Hâtem-i la'lüne kim ebrüñ olupdur säye-bân  
Ebrdür güyâ ki Hatmü'l-enbiyâ üstindedür
- 4 Râ-yı rüşendür şehâ ruhsârüñ üzre hâcibüñ  
Noqtadur hâl-i ruhuñ nür u ziyâ üstindedür
- 5 Şafha-i mihre yazılmış maṭla'-ı garrâ durur  
İki kaşuñ kim cemâl-i cân-fezâ üstindedür
- 6 Baḥr-ı hüsnüñ mevcidür cism-i laṭifünde kaşuñ  
Ya kanad açmış hümâdur kim havâ üstindedür
- 7 Katl-i Yahyâ'ya çekilmiş tîg olan ebrûlaruñ  
Fethadur şan kim ser ü pây-ı gedâ üstindedür

48-4<sup>383</sup>

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Bir yirüñ k'ol dilber-i hürî-liḳâ üstindedür  
Cennet-i Firdevs anuñ altında ya üstindedür
- 2 Yüz sürerse hâk-i pâyine 'aceb midür güneş  
Pertev-i nür-ı Hudâ ol meh-liḳâ üstindedür
- 3 Gündüzin mâh-ı felek yuca tutarsa tañ midür  
Âmmâ beg menzili bedr-i dücâ üstindedür
- 4 Meclisinde şem'-i bî-çâre nice vire haber  
Od yanar başında biñ dürlü belâ üstindedür
- 5 Kanum içdi göz göre Şâfi benüm ol gonca-leb  
Şora-varursañ ḥaḳîkat hün-bahâ üstindedür

2b dil-güşâ : dilrübâ. D.

5a maṭla'-ı garrâ durur : maṭla'a beñzer hemân. D.

7b ser ü pây-ı gedâ : ser-i ehl-i fenâ. D.

<sup>383</sup> 197ah B: Nazîre-i Şâfi.

XLVII<sup>384</sup>

Fa'ilatün fa'ilatün fa'ilatün fa'ilün  
 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Gönlümi ço 'ışkuñ-ıla mübtelâ olsun dirin  
'Ākıbet bir şāha kul olur saña olsun dirin
- 2 Hey vefā kıl didügüm yavuz şanur şanma beni  
Āh u zārı olmasun medḥ ü şenā olsun dirin
- 3 Cümle 'ālem bir yaña vü 'ışk-ıla ben bir yaña  
Ya İlahî sinma cānum bir yaña olsun dirin
- 4 Zülfüñ ucından yine gönlümi çaldum yirlere  
Kağıduğumdan ne saña ne baña olsun dirin
- 5 Zülfüne müşgi müşābihdür dise bād-ı şabā  
Ne sen ol 'ālemde ne müşg-i Hıta olsun dirin
- 6 Nemden incinür benüm şol yār-ı düşmen-döstüm  
Her nice olsun dir-ise hōş ola olsun dirin
- 7 Kime kınüñ var ki zülfe böyle yüz virdüñ didüm  
Didi genc-i hüsnüm için ejdehā olsun dirin
- 8 İy Necātı ister-imiş yıkılanı yıkılan  
Anuñ-içün hūblar hep bī-vefā olsun dirin

Nev'-i āhar der-baḥr-ı mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

49<sup>385</sup>

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün  
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Şeh-i iklīm-i 'ışkam ben fenā mülki turağumdur  
Şipihri-i zer-nişān üstümde şāhāne otağumdur

<sup>384</sup> 197ah B —. [Nev'-i Diger.], D. (A.N.T.),s.398-399.

3a vü : idi. D.

3b sinma cānum : şimdi 'ālem. D.

5 —.

6 —.

7 —.

8b hūblar hep : hep güzeller. D.

<sup>385</sup> 197a B: Ez-ān-ı.

- 2 Vücūd iklîmine mülk-i ‘ademden rıhlet itdükde  
Belâ rāhında gām-hāne benüm evvel konağumdur
- 3 Şerār-ı nār-ı şevkuñla gönül kındil-i enverdür  
Söyinmez haşre dek yanar benüm rüşen çerāğumdur
- 4 Nice ārām u şabr idem ben ol rûh-ı revānumsuz  
Kim ol ten içre cānumdur yüregüm içre yağumdur
- 5 Ben ol şirem ki [her dem] pençe-i şîr-efgenüm içre  
Cihān bir gürbedür şîr-i felek kara kulağumdur

49-1<sup>386</sup>

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün  
. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

- 1 Bela iklimi şahıyam habāb-ı gam otağumdur  
Ço yansun lāle-veş dağum ki bir eski ocağumdur
- 2 Bugün ‘İsī gibi çarha çıkup sen māhı cerr itsem  
Kalendarler gibi elde şeh-i encüm çerāğumdur
- 3 Belâ bezminde zār olsam ne tañ tanbūr-veş iy meh  
Elinde muṭrib-i dehrüñ burılan çün kulağumdur
- 4 Şeh-i iklim-i ‘ışk olsam bugün ‘azm-i sefer kılsam  
Diyār-ı miḥnet-i hecrüñ benüm evvel konağumdur
- 5 Cenābī al-ıla tañ mı şikār itsem o şeh-bāzı  
Ten-i zerdümde her dağum niçe gözli duzağumdur

49-2<sup>387</sup>

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün  
. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

- 1 Elifler serv ü peykān gonca şahn-ı sīne bāğumdur  
Gül-i gülzār-ı gam cismümde kanlu tāze dağumdur
- 2 Senüñ dikmeñ geçer sīnemde tırüñ iy kemān-ebür  
Çamuñ odı-y-ıla gönümi ben yağdum çerāğumdur

<sup>386</sup> 197a B: Nazîre-i Cenābî Paşa.

4b miḥnet-i : miḥneti. M.

<sup>387</sup> 197ah B —. [Nazîre-i Hayālî.], D. (A.N.T.),s.128.

1a serv ü : serv. D.

1a bāğumdur : D.s.128 : dağumdur. M.

1b Gül-i : Gül-ü. D.

2a şamma sen : şolmasun. D.

- 3 Ben ol Mecnün- ı ‘ışkam seyr-i şahrādan elüm çekdüm  
 Țurağum künc-i ğam küy-ı belā her şeb yatağumdur
- 4 Şafağ mey mihr ü meh sāğar ħabābıdur anuñ encüm  
 Elümde mest-i ‘ışkam iki ‘ālem bir ayağumdur
- 5 Nihāl-i ‘ömr-i Paşa’dan ħazān-ı ğam ırağ olsun  
 Ĥayālī şanma sen ol gül budağı bir budağumdur

XLVIII<sup>388</sup>

Fā‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

- . - - / . - . - / . . -

- 1 Dōstum serv-kāmet olmışsın  
 Țurduğıñla kıyāmet olmışsın
- 2 Ğamze vü ħāl ü zülf ü ħaṭṭ u ‘izār  
 Bize zālīm ne āfet olmışsın
- 3 Leb-i la‘l-i süker-feşānuñ-ıla  
 Yine kān-ı melāḫat olmışsın
- 4 Kānuma aş yirerdi ğamzelerüñ  
 Hele iy dōst rāḫat olmışsın
- 5 İy Necātī selāmet ehli idüñ  
 Ne ‘acāyib melāmet olmışsın

## Nev‘-i āḫar der-baḫr-ı fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilat

50<sup>389</sup>

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

. . - - / . . - - / . . - - / . . -

- 1 Dimiş ol meh şeb-i vaşla nice müsta‘cil olur  
 Bir demi rüz-ı firākuñ nice yüz biñ yıl olur

<sup>388</sup> 3b Țurağum künc-i ğam küy-ı belā : Durağum küy-u ğam künc-ü belā. D. 197ah B —. [Nev‘-i Diğer.], D. (A.N.T.),s.387.

1b Țurduğıñla : Durduğıñla. D.

2a ħāl ü zülf ü ħaṭṭ : ħaṭṭ u ħāl ü zülf. D.

2b Bize : Bre. D.

3a la‘l-i süker : la‘li şeker. D.

<sup>389</sup> 197b B: [Ez-ān-ı] Zātī, D. (A.N.T.), I.c.s.437.

Başlık eserde “Nazīre-i Zātī” şeklindedir.

- 2 Bilmezem dilbere dīvānelügüm kim ide 'arz  
Ol periyi görenüñ 'aklı hemān zāyil olur
- 3 Āb-ı hayvān kişiye rūḥ-ı revān eyler iken  
Hızr-ı zinde ḥaḳı sensüz baña ol ḳātil olur
- 4 Düşmene söylemeden özge yük olmaz kişiye  
Döstüm söyleye dirsün buña kim ḳāyil olur
- 5 Ne sa'adet ḳodı zātuñda Hudā iy yüzi māh  
Görse Zātı seni maḳşüdü o dem ḥāşıl olur

50-1<sup>390</sup>

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün  
. . . - / . . - - / . . - - / . . -

- 1 Tāli'ümde bu gönül her kime kim māyil olur  
Göremez bir gün anuñ māh-ı cemālin yıl olur
- 2 Rūzgār itdi belā mevcini çeşmümde 'ayān  
Acılıḳlar çeker ol kimse ki deryā-dil olur
- 3 Bu ḳadar dāne-i encümle bitürmez bir kāh  
Hırmen-i sebzi sipihrüñ nice bī-ḥāşıl olur
- 4 Oḳ gibi ḫoḡrı varur ya gibi egri iremez  
Menzil-i 'iḣḳı nigāruñ ne 'aceb menzil olur
- 5 Ğayrıya mihr ü vefā ola Hayālī'ye cefā  
İy şeh-i mülk-i melāḫat buña kim ḳāyil olur

50-2<sup>391</sup>

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün  
. . . - / . . - - / . . - - / . . -

- 1 Yār zülfini görüp çünki bu dil māyil olur  
Her ḳılından gönüle nice belā ḥāşıl olur

2a dīvānelügüm : dīvānelügüm. D.

4b dirsün : dirsın. D.

5b dem : gün. D.

<sup>390</sup> 197b B: Nazire-i Hayālī, D. (A.N.T.), s.123-124.

3b Hırmen-i : Mezra'-ı. D.

4a ḫoḡrı : doḡru. D.

<sup>391</sup> 197b B: Nazire-i Pādīşāh-ı 'Ālem-penāh خلد ملكه , D. (C.A.), s.152.

1b gönüle : dilüme. D.

- 2 Yüzini göremezem hafta gelür gün geçer āh  
Ebr-veş gün yüzine zülfi kaçan hāyil olur
- 3 Dü cihānı virüp alduğı için 'ışkı şatun  
Kim ki mecnūn didi Mecnūn'a o bī-'ākıl olur
- 4 Yādları yād idesin añmayasın ben kuluñı  
A benüm pādışehüm bu işe kim k̄ayil olur
- 5 Āh kim bir nazar itmez ki saña rahm ide yār  
Kapusında bu Muhibbī nice yıl s̄ayil olur

50-3<sup>392</sup>

Fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün  
... - - / ... - - / ... - - / ... - -

- 1 Kimse görmez ruhuñuñ ayını şāhā yıl olur  
Ṭali'ümde toğıcak görmege yaş hāyil olur
- 2 N'ola mestāne ceres gibi figān eyler-ise  
Nüş iden cür'a-i cām-ı lebüñi kanzil olur
- 3 Kadd-i ham-geşte ile āh-ı derūna nazar it  
Hūblar tır ü kemāna güzelüm māyil olur
- 4 Her kaçan ruhlarıña kākül-i müşgīnūñ iner  
Şanuram Ka'be'ye Cibrīl-i Emīn nāzil olur
- 5 Ol ṭabīb-i dil ü cān kabrūme gelse Fazlı  
Derdümi söylemege her çemenüm bir dil olur

50-4<sup>393</sup>

Fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün  
... - - / ... - - / ... - - / ... - -

- 1 Ol kıyāmet güzele gerçi gönül māyil olur  
Bir demi fürkatinūñ baña anuñ biñ yıl olur
- 2 Cūşa geldükce sözinden saçılır dürr ü güher  
Ma'rifet bahrı olan kimsene deryā-dil olur

2b Ebr-veş : Ebrūsın. D.

3a şatun : şora. D.

3b Kim ki mecnūn didi Mecnūn'a o bī : Kaysa Mecnūn diyeni şanma ki sen. D.

4a Yādları yād idesin : Yār idüp yādları yād. D.

5a bir nazar itmez ki saña rahm ide yār : rahm ile bir kerre nazar ide diyü. D.

<sup>392</sup> 197bh B: Nazīre-i Fazlı.<sup>393</sup> 197bh B: Nazīre-i Vechl.

- 3 Düşmesün vādī-i hicrāna kişi mevt gibi  
Hadd ü pâyânı bulunmaz ne ‘aceb menzil olur
- 4 Ekmese tohm-ı vefā dilber-i gendüm-günüm  
Mezra‘-ı sebz-i cihāndan baña ne hāşıl olur
- 5 Sırr-ı ‘ışkı didüñ ağıyāra didüñ Vechī’ye sen  
Hey benüm rûh-ı revānum aña kim kıyıl olur

IL<sup>394</sup>

Fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilün  
- . - - / - . - - / - . -

- 1 Merhabā iy bû-yı zülf-i dil-rübā  
Kankı yiller esdi geldüñ bu yaña
- 2 Bu gice gel rüşen eyle bezmümüz  
Şevkuñ olursa eger iy meh-liķā
- 3 Yollar öñmekde selām olsun saña  
Merhabāsuzlarda ‘ışk olsun baña
- 4 ‘Āşıkā düşünām iderken nāgehān  
Yāra n’eylersin didüm didi du‘ā
- 5 Öykünelden hāk-i pāy-i dilbere  
Çıkdı Zātī gözlerümden tütüyā

## Nev‘-i āhar der-baħr-ı fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilat

51<sup>395</sup>

Fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Nāzil olan āyet-i hüsn ol perī şānındadır  
Kim dil-i ‘uşşāk anuñ zülf-i perişānındadır
- 2 Gevher-i kānda bulunmaz dir dil-i cevher-şinās  
Ol nezāket kim anuñ la‘l-i dūr-efşānındadır

<sup>394</sup> 197bh B —. [Nev‘-i Diġer.], D. (A.N.T.), I.c.s.20.

3a saña : baña. D.

3b baña : saña. D.

<sup>395</sup> 198a B: Ez-ān-ı Ĥaft, Edrinevī’dür.



- 3 YāsemIn ü lāle vü nesrIn ü gülde görmedüm  
Reng ü bû kim ol mehûñ gül-berg-i handānındadır
- 4 Nûr u zulmet kim ruḥ u zülfinde var şevkı anuñ  
Kāfirüñ küfrinde vü mü'minler İmānındadır
- 5 Zülf-i müşgīnini çevgān eylemiş tûb urmağa  
Ḥāl-i 'anber-bārını kim ḥüsn meydānındadır
- 6 Çeşm-i ḥün-rīzi ki 'uşşākuñ döküpdür kanını  
Gitmemişdür dahı kan ol tîğ-ı müjgānındadır
- 7 Dāmen-i vaşla Ḥaft dil bulmayısar dest-res  
Dest-i kudret nitekim anuñ girībānındadır

51-1<sup>396</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Ḥātırım gibi şınukluk 'ahd ü peymānındadır  
Toğruluk şıdkum gibi kadd-i hıramānındadır
- 2 Bülbül-i şürıdeden özge beni şeydā kılan  
Şol tarāvetdür k'anuñ gül-berg-i handānındadır
- 3 Kırş-ı meh karz-ı ḥasen eylerse ḥüsninden n'ola  
Kim metā'-ı ḥüsn-i 'ālem cümle dükkānındadır
- 4 Şāh-ı 'ālem gibi ḥaṭ mülkinde olur münferid  
Her kişi kim bir ferīd-i ḥüsn anuñ yanındadır
- 5 Dilde olsa mihrüñ olurdı anuñla nā-bedīd  
Bu Sürürī'nüñ velī iy dōst İmānındadır

51-2<sup>397</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Şol perī-peyker [ki] dil zülf-i perīşānındadır  
Ayet-i ḥüsn-i melāḥat ol perī şānındadır
- 2 Selsebīl'üñ luṭfı vü āb-ı ḥayātuñ lezzeti  
Kevşer'üñ ḥāşiyeti la'l-i dūr-efşānındadır

<sup>396</sup> 198a B: Nazīre-i Sürürī.<sup>397</sup> 198ah B: Nazīre-i Nizāmī Çelebi.

- 3 'Anberin hālūñ leb-i la'lüñde iy sīb-i zekān  
Dağ-ı hasretdür ki ben dil-hastanuñ cānındadır
- 4 Zülfinüñ çevgānına başını tūb itmek diler  
Her kişi k'ol şeh-süväruñ 'ışkı meydānındadır
- 5 Gevheri eyler hacil yakūti kıllur şerm-sār  
Ol leṭāfet kim leb-i la'liyle dendānındadır
- 6 Cennet'e girmezse kāfirler nigārā zülfüñüñ  
Pes ne yüzden meskeni hūsnüñ gülistānındadır
- 7 Hey di bi-dīn gamzeñe kim bu Nizāmī hastanuñ  
Cānını zulm-ile aldı qaşdı imānındadır

L<sup>398</sup>

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

. . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . -

- 1 Cān fidādur yoluña rüh-ı revānum Fethī  
Şūh u aşüb-ı cihān āfet-i cānum Fethī
- 2 Gül yüzüñ şevkıñı dil bülbülinüñ derdi hezār  
K'ola bir nāz-ıla iy gonca-dehānum Fethī
- 3 Bir bakımda niçe biñ genc-i nihān feth eyler  
Nāz idince benüm ol şūh-ı cihānum Fethī
- 4 Vird idüp tām seher süre-i Feth'i okur  
Feth ola baña vişālūñ diyü hānum Fethī
- 5 Būse-i la'lüñi Şıdkī kuluña ihsān it  
Yok dime eyle 'aṭā gel berü cānum Fethī

Nev'-i aḥar der-baḥr-ı mezbür

52<sup>399</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- . . - - / - . . - - / - . . - - / - . . -

- 1 Dem-be-dem gamzeñ niçün cān u dile hañcer çeker  
Eşk-i çeşmümden şakım kim üstüñe leşker çeker

<sup>398</sup> 198ah B —. [Nev'-i Diğeri].<sup>399</sup> 198b B: Ez-ān-ı Bahārī Kādi.

- 2 Ruhlarıñdan zülf-i piç-a-piçüñi kaldırmadı  
Gerçi āh-ı ateşinüm göklere ejder çeker
- 3 Tālī'-i çarha hezār ahsente kim leyl ü nehār  
Sİnesine mihr ü meh gibi iki dilber çeker
- 4 Leblerüñ 'aksi düşelden bādeye her ehl-i zevk  
Germ olup meclisde la'lüñ yādına sāgar çeker
- 5 Hiç şormazsın Bahārī derd-mendüñ hālını  
Sensüz ol bi-çāreyi görseñ ne zaḫmetler çeker

52-1<sup>400</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Şaru ḥaṭ kim yūzi üzre dilberüñ 'asker çeker  
Leşkerin Rüm üstine güyā Beni Aşfar çeker
- 2 İtdügüñce bād-ı āhumdan şaçunu muḫtarib  
Dir gören göge melek zencir-ile ejder çeker
- 3 Hañçerüñle kaddüñ añup şerha iden şadrını  
Sİnesine gül gibi bir serv-kaḫ dilber çeker
- 4 Nice olmasun perişān ḥāṭır-ı şüridemüz  
Dil uzadup şāne dāyim zülfüñi iler çeker
- 5 Öykünelden iy Sürürī 'arız-ı dildāra şu  
Bİd anuñ tutup ḫilāfın üstine hañçer çeker

52-2<sup>401</sup>

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Haṭṭ-ı müşgīn üzre zülfin k'ol perī-peyker çeker  
Şan melek Ye'cüc ü Me'cüc iline ejder çeker
- 2 Tār-ı zülfüñ şafha-i ruhsāruñ üzre müşk-ile  
Süre-i Nür u Duḫān'ı yazmağa mışar çeker
- 3 'Arızuñdan la'l-i nāb üzre ki ceş-i ḥaṭ gelür  
Şan Sikender āb-ı ḫayvān isteyü leşker çeker

<sup>400</sup> 198b B: Nazire-i Sürürī Çelebi.

<sup>401</sup> 198ah B: Nazire-i Helāki, D. (M.Ç.),s.90.

6b İki de : K'ikide. D.

- 4 Nice kan yutmayam öpdükce lebün her bir raķıb  
Sākıyā cām-ı şarāb-ı vaşlı gör kimler çeker
- 5 Kākülün hatt-ı 'izāruñdan neden yüz döndürür  
Zülf-i müşğınün niçün miskınlerinden ser çeker
- 6 Bilmezem şāne ne virmişdür alıma zülfüne  
İki de bir barmagına tolayup iler çeker
- 7 Çıksa ol hünī Helākī katline her güşeden  
Tıg tartar gamzesi kirpükleri hançer çeker

52-3<sup>402</sup>

Fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün  
- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Pertev-i mihrinden iy dil her ki yāruñ ser çeker  
Germ olup üstine āhum şu'lesi hançer çeker
- 2 Ağzına almaz cihānda Kevşer adın sākıyā  
Bezm-i 'ışkuñda elüñden şol ki bir sāgar çeker
- 3 Rüy-ı zerde bir nazar itdüm [didi] ol sım-ten  
Kalbini dirler egerçi hüb olanuñ zer çeker
- 4 Bir seher göz itdügin görmüş saña iy gonca-leb  
Nergisün üstine süsen hışm idüp hançer çeker
- 5 Nāleden başka livā çekse 'aceb mi Sālikī  
Eşk ü āhından melāmet şehrine 'asker çeker

LI<sup>403</sup>

Mefā'ilün fe'ilatün mefā'ilün fe'ilün  
. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

- 1 Bugün o merdüm-i 'ālī-nazardan ayrıldum  
Gözüm yaşı gibi nūr-ı başardan ayrıldum
- 2 Bu gice şem'ine cem' olmuş-ıdum ol māhuñ  
Ne kara günlere kaldum seherden ayrıldum
- 3 Diyār-ı gurbete āhum gibi çıkup gitdüm  
Fiğān ile [ben] o cān-ı cigerden ayrıldum

<sup>402</sup> 198bh B: Nazīre-i Sālikī  
3a itdüm [didi] : yandum. M.

<sup>403</sup> 198bh B: Nev'-i Diger, D. (M.Ç.),s.444.  
3b Fiğān ile [ben] o cān-ı : Fiğānlar ile ol cān u. D.

- 4            Firāk-ı yār-ıla gitdi 'aql u şabr u karar  
              Yazuk degül mi baña kim nelerden ayrıldum
- 5            Şadef gibi n'ola çäk olsam iy Yahyā  
              İki cihāna deger bir güherden ayrıldum

Nev'-i āhar der-baħr-ı mef'ulü fa'ilatü mefā'ilü fa'ilat

53<sup>404</sup>

Mef'ulü fa'ilatü mefā'ilü fa'ilün  
- - . / - . - . / . - - . / - - -

- 1            'Āşık kaçan ki nāvek-i āh-ı seħer çeker  
              Göklerde mihr ü mäh yüzine siper çeker
- 2            Bir gün sen āfitāba muķārin olam diyü  
              Mäh-ı felek yıl on iki ay[dur] sefer çeker
- 3            Gāhī kemān-ı miħnet ü gāhī hadeng-i āh  
              Meydān-ı ğamda 'āşık-ı miskīn neler çeker
- 4            Aş bāri dār-i zülfüñe bir kezden it halāş  
              Cellād-ı ğamze bizi niçe bir iler çeker
- 5            Zülfüñ ki 'ārifāne egilüp öper lebüñ  
              Bir rinddür ki cām-ı şarābı çöker çeker
- 6            Rāz-ı lebüñi mest gözüñden şorar göñül  
              Nāzüklüg-ile ağzını arar haber çeker
- 7            İtme iñende dīde vü dilden şikāyeti  
              Kim cevr-i 'ışkı pādīşeh-i baħr ü ber çeker
- 8            Rāğıb görür kaşuñ-ıla zülfüñ kemendini  
              Anuñ-içün bu deñlü Necāti gerer çeker

4a yār-ıla : yārum ile. D.

5a olsam : olsa sīnem. D.

<sup>404</sup> 198b B: Ez-ān-ı Necāti Beg, D. (A.N.T.),s.234.

2 : 3. D.

3 : 2. D.

4a dār-i : dār-ı. D.

4b niçe : nice. D.

6a lebüñi : lebini. D.

6a gözüñden : gözinden. D.

7 —.

8b bu deñlü Necāti : Necāti bu deñlü. D.

53-1<sup>405</sup>

Mef'ulü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün  
 - - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Bülbul kaçan ki nâvek-i âh-ı seher çeker  
Gonca yüzine nâz-ıla gülden siper çeker
- 2 Sâyeñle hem-ser olmak için serv-i ser-firâz  
Yıllar durur çemende turup derd-i ser çeker
- 3 Geh bâde-i firâk gehi âh-ı süz-nâk  
Bezm-i belâda 'âşık-ı miskîn neler çeker
- 4 Ebrü-yı yâra öykünemez zerrece hilâl  
Tâk-ı felekde kendüyi gerçi gerer çeker
- 5 Meydân-ı hüsn içinde turup pehlevân-şifat  
Ebrûlaruñ kemân-ı hisâanı çöker çeker
- 6 Her gün Hilâlî kuvvet-i sîm-ile şayd idüp  
Ol serv-i nâzenini kinâra meger çeker

53-2<sup>406</sup>

Mef'ulü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün  
 - - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Her yirde şâne züfüñi 'ömrüm iler çeker  
Gel gör bu miskîn anuñ elinden neler çeker
- 2 Oğ gibi atdı pâreye ya kaşlaruñ beni  
Nâzüklüg-ile kendüyi döndi gerer çeker
- 3 Şîrîn lebüñi şordugum incinme husrevâ  
'Ariflüğ-ile cân ü dil andan haber çeker

<sup>405</sup> 198bh B: Nazîre-i Hilâlî, D. (D.Y.),s.25-26.

1a ki : kim. D.

2a olmak için : olmağıçün. D.

2b Yıllar durur : Yıllardur. D.

2b turup : durup. D.

3a firâk : firâk u. D.

5b hisâanı : cefâyı. D.

6a kuvvet-i sîm-ile : küt-ı yem ile. D.

6b kinâra : kenâre. D.

6b meger : kemer. D.

<sup>406</sup> 198bh B: Nazîre[-i Sübutı].

- 4 Görmek müyesser olmadı bir gün yüzün dahı  
Yıllar durur ki şevk-ıla gönüm sefer çeker
- 5 Bağrı gamuñla şâne gibi päre pãredür  
Görseñ Sübüti zülfün ucından neler çeker

LII<sup>407</sup>

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün  
- . . . / - . . . / - . . . / - . . .

- 1 Gün gibi mihr ü maḥabbet 'āleme yayılmasa  
Sevdüğümü sevdüğümden gayrı kimse bilmesa
- 2 Ben gedādan 'ār idermiş ol şeh-i 'ālī-cenāb  
Şoḥbetinde kâşkī adum dahı añılmasa
- 3 Çokdan ol şāh-ı cihā[na] 'arz iderdüm ḥālümü  
Baķıcaķ şabrum gibi 'aqlum eger dağılmasa
- 4 Bir gice tebdil-i şüret eyleyüp virdüm selām  
Hergiz almazdı selāmumu eger yañılmasa
- 5 'Işķum iy Yahyā benüm olmazdı [halka] dāstān  
Ol saçı Leylī beni mecnūn u şeydā kılmasa

Nev'-i aḥar der-baḥr-ı mezbür

54<sup>408</sup>

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün  
- . . / - . . / . . . / - . .

- 1 Gerçi güzeller ipini zülfün uzatdılar  
Ḥaķķā ki boylarınca yazuqlara batdılar
- 2 Yaruñ ayadı tozına beñzer diyü bugün  
Bāzār içinde 'anberi Allāh ki şatdılar

<sup>407</sup> 199ah B: Nev'-i Diğer, D. (M.Ç.),s.530.

2a idermiş ol şeh-i : ider ol dilber-i. D.

3 : 4. D.

3b dağılmasa : tağılmasa. D.

4 : 3. D.

4a Bir : Dün. D.

<sup>408</sup> 199a B: Ez-ān-ı Necāti Beg, D. (A.N.T.),s.200-201.

- 3 Şimşād ü 'ar'ar irdüğine dik gelürdi lık  
Reftār-ı yāri görelî bir pāre yatdılar
- 4 Bezm-i belāda bir kişi hüşyār qalmadı  
Cām-ı mey-i maḥabbete sākī ne qatdılar
- 5 Qaddüñ qatında tırmağa ne yaraşur diyü  
Servüñ alup elini yabanlara atdılar
- 6 Piste dehān-ı dilbere öyküñdi ehl-i bezm  
Söyletmediler urdılar ağızın uşatdılar
- 7 'İd-i vişālüñ istedügi-y-çün Necātī'yi  
Dilberler üşe geldiler öget tonatdılar

54-1<sup>409</sup>

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün  
- - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Kirpüklerüñ ki bir oğı yüz cāna şatdılar  
Biñ [cāna] giçecek oğı yabana atdılar
- 2 Müjgānuñ itdi oqcıların qāmetin kemān  
Ebrüların kemān-gere ta'n oğın atdılar
- 3 Bir kimse bilmez oqlarınuñ qanda olduğın  
Bu şehri dilde geldiler iy şāh batdılar
- 4 Bir kaç 'azız mışr-ı melāḥatde Yūsuf'ı  
Beñzer cemāl-i yāra diyü vay ki şatdılar
- 5 'İşk odı içre Zātī'yi yalın görüp bugün  
Dilberler üşe geldiler öget tonatdılar

3a 'ar'ar : serv. D.

5 : 6. D.

5a ne yaraşur : yaraşmadı. D.

6 : 5. D.

6a Piste : Pisteh. D.

7b Dilberler : Güzeller. D.

<sup>409</sup> 199a B: Nazīre-i Zātī, D. (A.N.T.), I.c.s.152.

2b kemān-gere : kemāncıya. D.



54-2<sup>410</sup>

Mef'ülü fâ'ilatü mefâ'ilü fâ'ilün  
 - - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Anlar ki şerbeti leb-i cānāne şatdılar  
 Hakkā budur ki cān ü dile cān katdılar
- 2 Ebrularuñ kemān alup iy dōst destine  
 Gamzeñ alayını biri birine katdılar
- 3 Şahrāda kim güzeller ok atdı nişāna hayf  
 'Aşıkların koyup okı yabana atdılar
- 4 Dil kal'asın kuşatdı çü gam leşkeri vü şeb  
 Şādī kapusın āh ki darbī kapatdılar
- 5 Her la'1-leb güzel ki görüp sögdi Nazmī'ye  
 Şan cevheri libās-ıla üşüp tonatdılar

54-3<sup>411</sup>

Mef'ülü fâ'ilatü mefâ'ilü fâ'ilün  
 - - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 İzūñ tozını gerçi ki biñ cāna şatdılar  
 Göz göre hayf aña ki yabana atdılar
- 2 Sen Yūsuf-cemāli bugün mısr-ı hüsnde  
 Bir kaç 'azizler dirülüp vāh ki şatdılar
- 3 Baş egmedügi-çün kad-i dil cūyuña bugün  
 Serv-i sehīyi bāgda hayli şuşatdılar
- 4 Cānā bahāne ister-imiş cenge kaşlaruñ  
 'Aşıklarūñ görince hemān def'ī çatdılar
- 5 Tābütını cefā[ları] hatm olmayanlaruñ  
 Allāhu ekber uş gelüp iller tonatdılar
- 6 Kesmek dilerdi hūblar ol zülfi ser-keşi  
 Yā Rāb bu hayr işi ya niçün uzatdılar
- 7 Bī-çāre Tāli'ī seni nāzük-püserler āh  
 Cevr ü cefā-y-ıla haberūñ yok tonatdılar

<sup>410</sup> 199a B: Nazīre-i Nazmī Çelebi.

<sup>411</sup> 199ah B: Nazīre-i Tāli'ī.

5b uş gelüp : üşe geldiler. M.

54-4<sup>412</sup>

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün  
 - - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 La'l-i nigāra çeşme-i hayvān mı katdılar  
Kim taze cān virdiler anlar ki şatdılar
- 2 'Anber saçuña germ oluban beñzerem dimiş  
Kim söyledi bu sözi diyü anı şatdılar
- 3 Esrār-ı dār-ı zülfini söyler dahı hasūd  
Beñzer ol aşıla senüñ ipin uzatdılar
- 4 Bū mı uğurladı 'acabā zülf-i yārdan  
Kim müşgi şehrde başı örtülü şatdılar
- 5 Hāydar 'arūs-ı hüsnine öyküندی ayİne  
Meşşātalār ele alup öget tonatdılar

54-5<sup>413</sup>

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün  
 - - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Ya kaçşlaruñ ki hışma gelüp baş çatdılar  
Ben 'aşıkuña gānzeler oqını atdılar
- 2 Kirpüklerüñle gānzeñe beñzer diyü bugün  
Bāzār içinde demren-ile oqı şatdılar
- 3 Her kime şorsam ol dem olur sākī bī-haber  
Bezm-i Elest cāmına yā Rab ne katdılar
- 4 Al ideli kabālarını dil-rübālar āh  
Hākkā ki boylarınca kızıl kana batdılar
- 5 Sebzi dürüst olalı zücāc-ı dilüm benüm  
Urup cefā taşıyla güzeller uşatdılar

<sup>412</sup> 199ah B: Nazire-i Hāydar Beg, remmāl.

<sup>413</sup> 199b B: Nazire-i Sebzi, Hāfız.

LIII<sup>414</sup>

Mef'ülü mefa'ülü mefa'ülü fe'ülün  
 - - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Cānlar çekilüp Hāzret-i Mevlā'ya giderler  
Cūylar gibi kim cānib-i deryāya giderler
- 2 Defn olur-ısa zīr-i zemīne n'ola abdān  
Ervāh hele 'ālem-i bālāya giderler
- 3 Hengāme'i seyr eyle ki sen rūz-ı cezāda  
Bu halk-ı cihān özge temāşāya giderler
- 4 Şanmañ ki 'abeş yire telef oldu gidenler  
Geldükleri yirden yine oraya giderler
- 5 Ervāh 'Amiķi çekilüp dār-ı bekāya  
Murğān-ı fenā cānib-i 'ankāya giderler

<sup>414</sup> 199bh B —. [Nev'-i Diğer].

2a zīr-i : deyr ü. M.

3a seyr eyle ki sen : eylesek seyr. M.

## BİBLİYOGRAFYA

### (Eser Adlarına Göre)

**Adlî Dîvânı** (Basılmamış Mezuniyet Tezi), *Haz: Yücel TİMUROĞLU*, İst. Üniv. Ed. Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul 1962.

**Âhî Dîvânı**, İnceleme Metin, *Haz: Necati SUNGUR*, Ankara 1994.

**Ahmedî Dîvânı**, Tenkidli Metin (Basılmamış Doktora Tezi), *Haz: Yaşar AKDOĞAN*, İst. Üniv. Ed. Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul 1979.

**Ahmet Paşa Dîvânı**, *Haz: Prof. Dr. Ali Nihad TARLAN*, İstanbul 1966.

**Amrî, Dîvan**, Tenkidli Basım, *Haz: Dr. Mehmet ÇAVUŞOĞLU*, İstanbul 1979.

**Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü**, *Haz: Doç. Dr. İskender PALA*, Ankara 1995.

**Bâkî Dîvânı**, Tenkitli Basım, *Haz: Dr. Sabahattin KÜÇÜK*, Ankara 1994.

**Behiştî Dîvânı**, *Haz: Dr. Yaşar AYDEMİR*, Ankara 2000.

**Cem Sultan'ın Türkçe Dîvânı**, *Haz: Doç. Dr. İ. Halil ERSOYLU*, Ankara 1989.

**Dîvân-ı Hilâlî** (Basılmamış Mezuniyet Tezi), *Haz: Dursun YARDİBİ*, İst. Üniv. Ed. Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul 1973.

**Harîmî (Şehzâde Korkud) Divançesi**, Transkripsiyonlu Metin, (Basılmamış Mezuniyet Tezi), *Haz: Bayram MERDAN*, İst. Üniv. Ed. Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul 1972.

**Hayâlî Bey Dîvânı**, *Haz: Prof. Dr. Ali Nihad TARLAN*, İstanbul 1945.

**Hayretî, Dîvan**, Tenkidli Basım, *Haz: Dr. Mehmet ÇAVUŞOĞLU- M. Ali TANYERİ*, İstanbul 1981.

**Helâkî, Dîvan**, Tenkidli Basım, *Haz: Dr. Mehmet ÇAVUŞOĞLU*, İstanbul 1982.

**İbn-i Kemâl, Dîvan**, Tenkidli Metin, *Haz: Yrd. Doç. Dr. Mustafa DEMİREL*, İstanbul 1996.

**Kur'ân-ı Kerim ve Yüce Meâlî**, *Haz: Elmalılı Hamdi YAZIR*, İstanbul 1999.

**Medhi Divanı**, İnceleme, Transkripsiyonlu Metin (Basılmamış Doktora Tezi), *Haz: Nezihe SEYHAN*, Marmara Ün. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 2000.

**Mesîhî Dîvânı**, *Haz: Prof. Dr. Mine MENGİ*, Ankara 1995.

**Mihri Hanım Hayatı ve Dîvânı'nın Edisyon Kritiği** (Basılmamış Mezuniyet Tezi), *Haz: Belma FERMAN*, İst. Ün. Ed. Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul 1951.

**Muhibbî Dîvânı**, İzahlı Metin, *Haz: Doç. Dr. Coşkun AK*, Ankara 1987.

**Necatî Beg Divanı**, *Haz: Prof. Dr. Ali Nihad TARLAN*, İstanbul 1963.

**Nesîmî Dîvânı**, *Haz: Dr. Hüseyin AYAN*, Ankara 1990.

**Nev'î, Divan**, Tenkidli Basım, *Haz: Dr. Mertol TULUM - M. Ali TANYERİ*, İstanbul 1977.

**Resimli Türk Edebiyatı Tarihi**, *Haz: Nihat Sami BANARLI*, İstanbul 1997.

**Revânî Dîvânı'nın Edisyon Kritik ve Transkripsiyonu** (Basılmamış Mezuniyet Tezi), *Haz: Samiye İNCEOĞLU*, İst. Ün. Ed. Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul 1961.

**Sehî Beg Dîvânı** Gazeliyyât Kısmı Transkripsiyon (Basılmamış Mezuniyet Tezi), *Haz: Cemil Feyzi GÖKSU*, İst. Ün. Ed. Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul 1976.

**Şehzade Bayezîd Şâhî Hayatı ve Dîvânı**, *Haz: Filiz KILIÇ*, Ankara 2000.

**Şeyhî Divanı**, *Haz: Doç. Dr. Mustafa İSEN - Doç. Dr. Cemal KURNAZ*, Ankara 1990.

**Şiir Mecmualarında XVI ve XVII. Asır Divan Şiiri** (Ubeydî-Aşkî-Şem'î-İşretî), *Haz: Ali Nihad TARLAN*, İstanbul 1948.

**The Life and Works of Tâcizâde Ca'fer Çelebi with a Critical Edition of his Divan**, *Haz: Doç. Dr. İsmail ERÜNSAL*, İstanbul 1983.

**The Iyrics of Me'âlî, an Ottoman poet of the 16<sup>th</sup> Century**, Klaus Schwarz Verlag, Edith Ambros Candid penstrokes, Berlin 1982.

**Ulvî-Hayatı-Gazellerinin Edisyon Kritiği** (Basılmamış Mezuniyet Tezi), *Haz: Işıl ERGİN*, İst. Ünv. Ed. Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul 1963.

**Usûlî Hayatı Sanatı ve Divanı**, *Haz: Yrd. Doç. Dr. Mustafa İSEN*, Erzurum 1988.

**Üsküblü İshâk Çelebi, Dîvanı**, Tenkidli Basım, *Haz: Dr. Mehmet ÇAVUŞOğLU -M. Ali TANYERİ*, İstanbul 1990.

**Yahyâ Bey, Dîvanı**, Tenkidli Basım, *Haz: Dr. Mehmet ÇAVUŞOğLU*, İstanbul 1977.

**Zâtî Divanı**, Gazeller Kısmı I. ve II. Cilt (1970), Edisyon Kritik ve Transkripsiyon, *Haz: Prof. Dr. Ali Nihad TARLAN*, İstanbul 1968.



## BİBLİYOGRAFYA

(Hazırlayan-Yazar Adlarına Göre)

*AMBROS, Edith, Candid penstrokes, The Iyrics of Me'âfi an Ottoman poet of the 16<sup>th</sup> Century*, Klaus Schwarz Verlag, Berlin 1982.

*AK, Doç. Dr. Coşkun, Muhibbî Dîvânı, İzahlı Metin*, Ankara 1987.

*AKDOĞAN, Yaşar, Ahmedî Dîvânı, Tenkidli Metin, (Basılmamış Doktora Tezi), İst. Üniv. Ed. Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul 1979.*

*AYAN, Dr. Hüseyin, Nesîmî Dîvânı, Ankara 1990.*

*AYDEMİR, Dr. Yaşar, Behiştî Dîvânı, Ankara 2000.*

*BANARLI, Nihat Sami, Resimli Türk Edebiyatı Tarihi, İstanbul 1997.*

*ÇAVUŞOĞLU, Dr. Mehmet, Amrî, Dîvan, Tenkidli Basım, İstanbul 1979.*

*ÇAVUŞOĞLU, Dr. Mehmet, Helâkî, Dîvan, Tenkidli Basım, İstanbul 1982.*

*ÇAVUŞOĞLU, Dr. Mehmet - TANYERİ, M. Ali, Hayretî, Dîvan, Tenkidli Basım, İstanbul 1981.*

*ÇAVUŞOĞLU, Dr. Mehmet - TANYERİ, M. Ali, Üsküblü İshâk Çelebi, Dîvan, Tenkidli Basım, İstanbul 1990.*

*ÇAVUŞOĞLU, Dr. Mehmet, Yahyâ Bey, Dîvan, Tenkidli Basım, İstanbul 1977.*

*DEMİREL, Yrd. Doç. Dr. Mustafa, İbn-i Kemâl, Dîvân, Tenkidli Metin, İstanbul 1996.*

*ERGİN, Işıl, Ulvi-Hayatı-Gazellerinin Edisyon Kritiği (Basılmamış Mezuniyet Tezi), İst. Üniv. Ed. Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul 1963.*

*ERSOYLU, Doç. Dr. İ. Halil, Cem Sultan'ın Türkçe Dîvânı, Ankara 1989.*

*ERÜNSAL, Doç. Dr. İsmail, The Life and Works of Tâcizâde Ca'fer Çelebi with a Critical Edition of his Divan, İstanbul 1983.*

*FERMAN, Belma, Mihri Hanım Hayatı ve Dîvânı'nın Edisyon Kritiği* (Basılmamış Mezuniyet Tezi), İst. Üniv. Ed. Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul 1951.

*GÖKSU, Cemil Feyzi, Sehî Beg Dîvânı Gazeliyyât Kısmı Transkripsiyon* (Basılmamış Mezuniyet Tezi), İst. Üniv. Ed. Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul 1976.

*İNCEOĞLU, Samiye, Revânî Dîvânı'nın Edisyon Kritik ve Transkripsiyonu*, (Basılmamış Mezuniyet Tezi), İst. Üniv. Ed. Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul 1961.

*İSEN, Doç. Dr. Mustafa - KURNAZ, Doç. Dr. Cemal, Şeyhî Divanı*, Ankara 1990.

*İSEN, Yrd. Doç. Dr. Mustafa, Usûlî Hayatı Sanatı ve Divanı*, Erzurum 1988.

*KILIÇ, Filiz, Şehzade Bayezid Şâhî Hayatı ve Divanı*, Ankara 2000.

*KÜÇÜK, Dr. Sabahattin, Bâkî Dîvânı*, Tenkitli Basım, Ankara 1994.

*MENGİ, Prof. Dr. Mine, Mesihî Dîvânı*, Ankara 1995.

*MERDAN, Bayram, Harimi (Şehzâde Korkud) Divançesi*, Transkripsiyonlu Metin, (Basılmamış Mezuniyet Tezi), İst. Üniv. Ed. Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul 1972.

*PALA, Doç. Dr. İskender, Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, Ankara 1995.

*SEYHAN, Nezihe, Medhî Divanı*, İnceleme, Transkripsiyonlu Metin, (Basılmamış Doktora Tezi), Marmara Üniv. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 2000.

*SUNGUR, Necati, Âhî Divânı*, İnceleme-Metin, Ankara 1994.

*TARLAN, Prof. Dr. Ali Nihad, Ahmet Paşa Divanı*, İstanbul 1966.

*TARLAN, Prof. Dr. Ali Nihad, Hayâlî Bey Dîvânı*, İstanbul 1945.

*TARLAN, Prof. Dr. Ali Nihad, Necatî Beg Divanı*, İstanbul 1963.

*TARLAN, Ali Nihad, Şiir Mecmualarında XVI ve XVII. Asır Divan Şiiri* (Ubeydî-Aşkî-Şem'î-İşretî), İstanbul 1948.



*TARLAN, Prof. Dr. Ali Nihad, Zâtî Divanı, Gazeller Kısmı I. ve II. Cilt (1970), Edisyon Kritik ve Transkripsiyon, İstanbul 1968.*

*TİMURROĞLU, Yücel, Adfî Dîvânı, (Basılmamış Mezuniyet Tezi), İst. Üniv. Ed. Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul 1962.*

*TULUM, Dr. Mertol, TANYERİ, M. Ali, Nev'î Divan, Tenkidli Basım, İstanbul 1977.*

*YARDİBİ, Dursun, Dîvân-ı Hilâlî (Basılmamış Mezuniyet Tezi), İst. Üniv.Ed. Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul 1973.*

*YAZIR, Elmalılı Hamdi, Kur'ân-ı Kerim ve Yüce Meâli, İstanbul 1999.*



## ÖZ GEÇMİŞ

Hasan KAYA, 1978 yılında Adıyaman'ın Besni İlçesi'ne bağlı Çakırhüyük Nahiyesi'nde doğdu. İlkokul dördüncü sınıfa kadar Çakırhüyük Nahiyesi'nde, beşinci sınıfı Adıyaman'ın Çelikhane İlçesi'ndeki Çelikhane Yatılı İlköğretim Bölge Okulu'nda yatılı olarak okudu. İlkokuldan sonra girdiği sınavı kazanarak ortaokul ve liseyi Adana'da parasız yatılı olarak tamamladı. Lisans eğitimini 1999 yılında Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi'nde bitirip aynı yıl Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü'nün Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı'nda Yüksek lisans eğitimine başladı.

Hâlen Manisa Endüstri Meslek Lisesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği yapmaktadır.



## ŞAİRLER DİZİNİ

(Önce eserdeki varak numarası daha sonra tezdeki sayfa numarası verilmiştir.)

### -A-

- ‘Adlî :165bh/6, 175ah/64  
 ‘Adnî :190ah/162, 191a/165-166  
 Âhî :181a/101, 186a/135  
 Ahmed Paşa :175a/62, 179b/91-92,  
 185b/128-129, 185bh/131,  
 186bh/136-137, 194a/186-  
 187  
 Ahmedî :188a/146-147  
 ‘Amîkî :199bh/222  
 ‘Amrî :184ah/121-122  
 Ânî :167bh/18, 181ah/100,  
 191ah/168, 192bh/176,  
 195bh/196  
 ‘Ârifî :173a/48  
 ‘Atâ :167a/15, 170b/37, 170b/37-  
 38, 173ah/50, 186a/133-134,  
 192ah/175  
 ‘Atâyî :175b/64-65

### -B-

- Bahârî :198b/213-214  
 Bâkî :179a/87, 179ah/90,  
 186ah/134  
 Bihiştî :174a/54, 194bh/190  
 Bilâî :188b/150

### -C-

- Ca‘fer Çelebi :166b/11, 172b/44-45,  
 180a/93-94, 189bh/158,  
 192a/172  
 Câmî :188ah/150  
 Celîfî :188b/152  
 Cem Sultân :170bh/39-40  
 Cemîfî :191a/166-167  
 Cenâbî :191b/169-170, 197a/207

Cevânî :190b/164

### -D-

Derûnî :165ah/2

### -E-

Emînî :186b/138  
 Emrî :183bh/118-119, 195bh/195  
 Enverî :168ah/24, 186ah/136

### -F-

Fakîrî :168b/26  
 Fazlî :187b/144, 197bh/210  
 Fenâyî :187a/140  
 Ferîdî :165ah/7, 172bh/46,  
 192b/175  
 Ferruhî :196a/198-199  
 Fevrî :174bh/60  
 Feyzî :165bh/6  
 Firâkî :195a/191  
 Füsûnî :186bh/139  
 Fütûhî :189bh/160-161

### -G-

Gedâyî :170ah/36, 175bh/66-67,  
 179bh/92-93  
 Gubârî :180a/94  
 Gülâbî :173b/52

### -H-

Hadîdî :178b/85  
 Hâfız :180ah/95-96

**Hafî** :165b/4-5, 169b/31,  
174b/59, 175a/63, 190b/162-  
163, 190bh/167, 198a/211-  
212

**Halîfî** :167bh/18, 176bh/72,  
177ah/74, 177ah/76-77,  
178bh/86, 179ah/89,  
179bh/91, 179bh/93,  
180bh/97-98

**Harfî** :167ah/15

**Harîmî** :165a/1

**Harîrî** :166bh/12

**Hasan Çelebi** :184bh/124-125

**Hatâyî** :186bh/139

**Hâverî** :169a/28

**Hayâlî** :167bh/20, 167bh/20-21,  
169b/31-32, 172b/42-43,  
173a/48, 174b/59-60,  
179b/89, 181ah/102,  
185a/126, 187b/143-144,  
193a/179, 197ah/207-208,  
197b/209

**Haydar Beg** :199ah/221

**Hayderî** :173bh/52, 173bh/53,  
178bh/88

**Hayretî** :166b/9, 174ah/55, 180b/98-  
99, 184a/119-120

**Hecrî** :166bh/14, 174a/54,  
179ah/88

**Helâkî** :172bh/46, 180bh/97,  
186a/133-134, 195bh/197,  
198ah/214-215

**Hıfzî** :173bh/53

**Hıtâbî** :170a/34

**Hızrî** :175bh/67

**Hilâlî** :172ah/43, 198bh/217

**Huldî** :166bh/13

**Hurremî** :170ah/35-36

**Hüznî** :178ah/82, 178ah/83,  
178bh/83, 178bh/84,  
194a/185

**-İ-**

**‘İşkî** :184a/120, 188bh/152-153,  
192bh/178, 193a/180

**-İ-**

**‘İlmî** :174bh/58

**İshâk Çelebi** :179b/92, 180ah/95,  
185bh/ 132-133,  
189b/157-158,  
193b/182-183

**-K-**

**Kâdirî** :183a/113-114

**Kâmî** :182bh/112

**Kandî** :187bh/144-145

**Kâtibî** :165ah/3-4, 167a/14,  
170bh/38-39, 172a/41,  
175bh/66

**Kemâl Paşazâde** :165ah/3, 165b/4,  
168bh/26-27, 168bh/27,  
170b/38, 174b/57, 187a/141-  
142, 188a/147, 192a/173,  
193ah/180, 194b/188-189

**Keşfî** :195ah/193-194

**Kıvâmî** :183bh/118

**Kıyâsî** :175ah/60, 194ah/185-186

**-L-**

**La‘fî** :177bh/79

**-M-**

**Me‘âlî** :166ah/10, 182ah/107,  
189b/157, 196bh/203-204

**Medhî** :168ah/22-23, 168bh/25,  
169ah/29-30, 172ah/41,  
172ah/44, 174ah/56,  
174bh/58

**Melîhî** :183ah/115

<b>Merdümî</b>	:184a/119
<b>Mesîhî</b>	:166ah/10-11, 188a/147-148, 196a/197-198
<b>Mihrî</b>	:183a/114
<b>Muhibbî</b>	:166a/7-8, 169a/27-28, 173b/51-52, 175b/65-66, 177bh/79-80, 180bh/99, 189ah/155-156, 191bh/170- 171, 193ah/178, 193a/179, 193ah/181-182, 193bh/184, 194bh/190-191, 195b/194, 195b/195, 197b/209-210
<b>Mu'îdî</b>	:182b/111-112, 196bh/204
<b>Mushhî</b>	:191ah/168, 196b/201
<b>Mübînî</b>	:174ah/57
<b>Mü'min Çelebi</b>	:182a/107
<b>Münîr</b>	:166ah/9, 176bh/72, 188bh/153

### -N-

<b>Nâmûsî</b>	:189a/154
<b>Nazmî</b>	:167ah/16, 170ah/36-37, 176ah/70, 176b/70-71, 180a/94, 182ah/108, 182bh/112-113, 189ah/156- 157, 196ah/200, 199a/220
<b>Necâtî</b>	:168a/23-24, 176b/73, 177b/77, 179a/86-87, 181b/103, 181b/104, 181b/104-105, 182b/110- 111, 182b/111, 184b/125- 126, 185ah/130, 190b/163- 164, 193b/182, 195a/193, 196bh/202, 196b/203, 197ah/206, 197ah/208, 198b/216, 199a/218-219
<b>Nehârî</b>	:182a/106-107
<b>Nesîmî</b>	:176a/67-68, 188b/151-152
<b>Nev'î</b>	:186bh/140
<b>Nihâfî</b>	:172bh/47
<b>Nikâbî</b>	:165a/1-2

<b>Nizâmî</b>	:169a/30, 175ah/63, 185ah/128, 191ah/167-168, 198ah/212-213
<b>Nutkî</b>	:190a/160

### -R-

<b>Rahmî</b>	:181ah/102-103, 185a/127, 193ah/181, 195ah/192-193
<b>Râyî</b>	:180ah/96
<b>Refikî</b>	:189a/154, 189a/155
<b>Remzî</b>	:173a/47
<b>Rindî</b>	:167a/17
<b>Resmî</b>	:166b/12
<b>Revânî</b>	:167b/19, 176ah/69-70, 177b/78, 178a/78-79, 182ah/108, 188ah/149-150, 196ah/199-200
<b>Revâyî</b>	:191a/166
<b>Rûsenî</b>	:194ah/186

### -S-

<b>Sabâyî</b>	:165bh/5-6, 170a/35, 176a/68-69, 176ah/69, 178b/84, 183b/117
<b>Sâfi</b>	:166a/8, 169bh/33-34, 170bh/40, 174a/56, 188ah/148, 194a/184-185, 197ah/205
<b>Safi</b>	:173ah/49, 190a/161-162
<b>Sâkî</b>	:178a/81
<b>Sâlikî</b>	:198b/215
<b>Sâ'yil</b>	:190bh/165, 192bh/176
<b>Sebzî</b>	:168ah/22, 172ah/43-44, 177b/76, 178ah/82, 180b/96- 97, 182bh/113, 184ah/121- 122, 184ah/122, 185ah/127, 190bh/164-165, 191bh/171, 199b/221
<b>Sehâbî</b>	:173ah/49-50
<b>Sehî</b>	:173b/50-51, 189ah/156

<b>Selîmî</b>	:191bh/170, 192b/177, 195a/191-192
<b>Senâyî</b>	:188bh/153
<b>Sıdkî</b>	:198ah/213
<b>Sıhrî</b>	:167b/17, 169ah/28-29, 186b/138, 187bh/145
<b>Sinânî</b>	:185ah/129, 193bh/183-184
<b>Sipâhî</b>	:187bh/145-146, 189bh/159, 190ah/161, 190bh/163
<b>Subhî</b>	:186ah/135-136
<b>Subûhî</b>	:170a/34-35
<b>Sübûtî</b>	:183ah/116, 183bh/118, 185bh/131, 198bh/217-218
<b>Sun'î</b>	:176bh/71, 181bh/105, 183ah/115-116
<b>Sühâyî</b>	:177bh/80-81, 181bh/105
<b>Sürûî</b>	:165b/5, 176bh/73-74, 177a/74, 194ah/187-188, 198a/212, 198b/214
<b>Süvârî</b>	:179ah/90
<b>-Ş-</b>	
<b>Şâhî</b>	:184bh/125, 195ah/192
<b>Şâhidî</b>	:178a/81, 183b/116-117, 192a/173
<b>Şairi Belli Olmayanlar</b>	:167ah/16, 169ah/29, 175ah/61, 181ah/100, 184ah/122, 187ah/141, 192ah/172, 194bh/188, 197a/206-207
<b>Şâmî</b>	:166b/11-12
<b>Şânî</b>	:177bh/80
<b>Şebâbî</b>	:176b/71
<b>Şehdî</b>	:174ah/55
<b>Şem'î</b>	:166bh/13, 168ah/21-22, 168b/24-25, 184b/123-124, 188ah/149, 192ah/174
<b>Şemsî</b>	:190a/159, 191b/169, 192b/177
<b>Şevkî</b>	:185b/132-133
<b>Şeyhî</b>	:165a/2, 175a/61-62, 182a/109, 184b/123
<b>Şeyhogh</b>	:168b/25-26

<b>Şîrî</b>	:169bh/32, 169bh/32-33, 189bh/158-159, 193bh/183
-------------	---

**-T-**

<b>Tâli'î</b>	:196a/199, 199ah/220
---------------	----------------------

**-U-**

<b>'Ubeydî</b>	:181bh/106
<b>'Ulvi</b>	:166a/8, 175b/65, 192ah/174, 194ah/187
<b>Usûfî</b>	:184bh/124-125

**-V-**

<b>Vahdetî</b>	:186b/137
<b>Vâsi'</b>	:172a/42
<b>Vechî</b>	:196b/201-202, 197bh/210- 211
<b>Visâfî</b>	:176a/68, 178b/85
<b>Vusûfî</b>	:187ah/141

**-Y-**

<b>Yahyâ Beg</b>	:197a/204-205, 198bh/215- 216, 199ah/218
------------------	---

**-Z-**

<b>Zâtî</b>	:167b/19-20, 168a/21, 169bh/33, 172b/45, 177a/75, 177ah/75-76, 180b/98, 181a/101-102, 182ah/109- 110, 187a/142, 187ah/143, 194b/189, 195b/196, 196ah/198, 196ah/200-201, 197b/208-209, 197bh/211, 199a/219
-------------	--